

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ISSN 3088-1056 (Print) ISSN 3088-1129 (Online)

ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2568

Vol.14 No.1 January – June 2025

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2568

Vol.14 No.1 January – June 2025

ISSN 3088-1056 (Print) ISSN 3088-1129 (Online)

วัตถุประสงค์

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

- เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่งานวิจัย และบทความทางวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์ และนักวิจัย
- เพื่อกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักศึกษา อาจารย์ และนักวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ในสาขาต่างๆ
- เพื่อเป็นสื่อกลางในการศึกษา ค้นคว้า และเป็นแหล่งวิทยาการความรู้ด้านต่างๆ

เจ้าของ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

ผศ.ดร.สิทธิพร ประวัติรุ่งเรือง

อธิการบดี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บรรณาธิการ

รศ.ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

ศ.ดร.จรรยา สุวรรณทัต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เกษียณอายุราชการ)

ศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ศ.ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เกษียณอายุราชการ)

ศ.ดร.สายหยุด จำปาทอง

กระทรวงศึกษาธิการ (เกษียณอายุราชการ)

รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รศ.ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เกษียณอายุราชการ)

รศ.ดร.ภารดี อนันต์นาวิ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

รศ.ดร.มนสิข สิริสมบุญ

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รศ.ดร.วันชัย ปานจันทร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รศ.ดร.วิชัย แหวนเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เกษียณอายุราชการ)

ผศ.ดร.เฉลิมชัย วิโรจน์วรรณ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.ดร.ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (เกษียณอายุราชการ)

ผศ.ดร.ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.ดร.สิทธิชัย ธรรมเสนห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผศ.ดร.อนันต์ ธรรมชาลัย

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.สุรเดช บุญลือ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

กำหนดตีพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

ผลงานที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์เฉพาะส่วนบุคคลของผู้เขียน
ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นได้
และไม่มีผลต่อบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2568

Vol.14 No.1 January – June 2025

ISSN 3088-1056 (Print) ISSN 3088-1129 (Online)

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Peer Review) ประจำฉบับ

ศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ศ.ดร.พัลลภ พิริยะสุรวงศ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
รศ.ดร.ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รศ.ดร.ณกมล ปุณฺณเขตต์ทิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รศ.ดร.ทิวดี มณีโชติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เกษียณอายุราชการ)
รศ.ดร.เทียน ทองแก้ว	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
รศ.ดร.ธาวุฒิ ปลื้มสำราญ	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
รศ.ดร.พงศ์ หรดาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เกษียณอายุราชการ)
รศ.ดร.มนสิข สิริสมบุญ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รศ.ดร.วันชัย ปานจันทร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รศ.ดร.วิภาส ทองสุทธิ	วิทยาลัยนครราชสีมา
รศ.ดร.วิรุจ กิจนันทวิวัฒน์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รศ.ดร.สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
รศ.ดร.สุรพล บุญลือ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
รศ.ดร.อนิรุทธิ์ สติมัน	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผศ.ดร.ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร	สถาบันเทคโนโลยีภาคตะวันออกแห่งสุวรรณภูมิ
ผศ.ดร.นเรศ นิภากรพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผศ.ดร.ปัญญา ธีระวิทยเลิศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (เกษียณอายุราชการ)
ผศ.ดร.สิทธิชัย ธรรมเสนห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.สุภาพร เข้มเฮง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เกษียณอายุราชการ)

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ฉบับนี้ เป็นวารสารปีที่ 14 ฉบับที่ 1 ยังคงมุ่งเน้นการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์ นักการศึกษา นักวิจัย นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทปริทัศน์หนังสือ ซึ่งนับว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัย แนวคิด หลักการ ข้อคิดเห็นทางวิชาการ องค์ความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ อันจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น นับเป็นแหล่งการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมที่สำคัญแหล่งหนึ่ง

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่าน อีกทั้งยังสามารถเป็นสื่อทางความคิดระหว่างท่านกับสังคมได้อีกทางหนึ่งด้วย

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต)

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

1	รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน	กานต์รวี ศรีประไพ นิษฐวดี จิรโรจน์ภิญโญ สมศักดิ์ จันผ่อง รัชชัยย์ ศรสุวรรณ
13	ผลของการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบ ตอบสนองด้วยท่าทาง เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการ ปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏนครศรีธรรมราช	กิ่งกมล คงเรือง ปิยลักษณ์ อัครรัตน์ ศุภวรรณ เล็กวิไล
25	การพัฒนาพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติ โดยการฝึกอบรมมารยาทไทย โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขา สุทธิสาร กรุงเทพมหานคร	ชลธิชา สุนาคำ ปิยลักษณ์ อัครรัตน์
40	กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการ ตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ธนัชลักษณ์ ฤทธิ์แดง วรัทยา ธรรมกิตติภาพ ภัทรา วายาจุต
57	อิทธิพลของกระแสเงินสดและสภาพคล่องทางการเงินต่อมูลค่ากิจการ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100	ปวีณา กัณดา อรรพรรณ เชื้อเมืองพาน ปานฉัตร อากาักษ์
67	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่ง สินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี	ปัญญวัฒน์ จุฑามาต
80	ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาภาพเชิงอนาคต	ปิยะ ลัมฉาย นิษฐวดี จิรโรจน์ภิญโญ สมศักดิ์ จันผ่อง
98	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบคล่องตัวกับการบริหารงานตามพันธกิจ สถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนไทย	ปิยะดา วรรณะสาร พูลสุข กิจรัตน์ภร สวนา พรพัฒน์กุล

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย

114	การพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฉลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล	ไอลา บินโสะ
127	การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตบอลโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	วรปรัชญ์ หวังกลาง จันทร์ ดิยะวงศ์
137	ผลของการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ที่มีต่อทักษะการคิด ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเทพวิทยา เขตตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร	วิชุดา ตรีศรี อัญชลี ไสยวรรณ ศศิธร โสภารัตน์
150	ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อสินค้า เครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร	วิรัชพัชร อัมมทินพงศ์ พัชรทิพย์ จารุทวีผลบุญกุล
165	ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจใช้ ChatGPT อย่างต่อเนื่องของ Gen Z ในประเทศไทย	ศรัจจันทร์ พลอยบุศต์ พรทิพย์ ดันติวิเศษศักดิ์
176	รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2	ศิริวรรณ ภูริพัฒนธรรม ประจวบ จันทร์
195	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1	สมนึก การีเวท ทรงยศ แก้วมงคล สมศักดิ์ คงเที่ยง นิษรา พรสุริวงษ์ สุวรรณา ยุทธภีรัตน์
206	ผลของการใช้การปรึกษาแบบกลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความสุขทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุบ้านพักคนชราแห่งหนึ่ง จังหวัดราชบุรี	เอนกพงศ์ รัตนวิเชียรโชติ สุขอรุณ วงษ์ทิม นิธิพัฒน์ เมฆขจร

รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา
ในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน

Leadership models of executives affecting organizational enhancing
in the digital era of local government organizations
in the Upper Andaman Coast Region of Southern Thailand

กานต์วี ศรีประไพ (Kantravi Sriprapai)¹ นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ (Nittawadee Jirarojphinyo)²
สมศักดิ์ จันผ่อง (Somsak Chanphong)³ รัชชัยย์ ศรสุวรรณ (Ratchai Somsuwan)⁴

Received: September 18, 2024

Revised: September 25, 2024

Accepted: September 30, 2024

¹ Corresponding author, Email: kanraveethun@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน 2) กำหนดองค์ประกอบรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ควบคู่กันอย่างต่อเนื่อง ผสมผสานและบูรณาการผลของการวิจัยเข้า

ด้วยกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน จำนวน 333 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling techniques) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในการสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน และผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสนทนากลุ่ม จำนวน 7 คน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารงานของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และประเด็นการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ตัวแปรเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Ph.D.Student, Bangkokthonburi University

²⁻⁴ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Lecturer, Bangkokthonburi University

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน จำนวน 58 ตัวแปร

2) องค์ประกอบรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารหน่วยงานสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน จำแนกได้ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ประกอบด้วย (1) ความสามารถในการจัดการเปลี่ยนแปลง (2) การส่งเสริมความร่วมมือในทีมงาน (3) ผู้บริหารดิจิทัล (4) ผู้นำสร้างองค์กรสู่นวัตกรรม (5) การนำแนวทางดิจิทัลไปสู่ความเป็นผู้นำ และ 3) แนวทางหลักและแนวทางย่อยในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารหน่วยงานในยุคดิจิทัล โดยเน้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน ประกอบด้วย 5 แนวทางหลัก

คำสำคัญ: รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประสิทธิผลการบริหารหน่วยงานในยุคดิจิทัล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน

Abstract

The purposes of this research are: 1) to examine the components of executive leadership that affect organizational enhancing in the digital era within local government organizations in the Upper Andaman Coast region of Southern Thailand; 2) to define the components of leadership models that impact organizational enhancing in the digital era within these local government organizations; and 3) to propose guidelines for developing executive leadership that will enhance organizational enhancing in the digital era for these local government organizations. This research employs a mixed-methods approach, combining both quantitative and qualitative research methods. It integrates and synthesizes the results from both methods. The samples for this study comprised 333 teachers and educational staff from local government schools in the Upper Andaman Coast region of Southern

Thailand. The sample size was determined by opening the Krejcie and Morgan table (1970) using stratified random sampling technique, 9 key informants for interviews and 7 key informants for focus group discussion included experts in school administration within the local government organizations from the same region, chosen through purposive sampling. Research instruments included semi-structured interviews, 5-point Likert scale questionnaire, and focus group discussion. Data analysis involved frequency, percentage, mean, standard deviation, exploratory factor analysis, and content analysis for qualitative data.

The findings revealed that: 1) There are 58 variables related to the components of executive leadership affecting organizational effectiveness in the digital era within local government organizations in the Upper Andaman Coast region. 2) The components of leadership models affecting organizational effectiveness in the digital era were categorized into five elements: (1) Change management capability, (2) Team collaboration promotion, (3) Digital leadership, (4) Innovation-driven leadership, and (5) Integrating digital strategies into leadership. 3) Main and sub-guideline for developing executive leadership in the digital era, specifically for local government organizations in the Upper Andaman Coast region, include five main guidelines.

Keywords: Executive leadership models, Organizational enhancing in the Digital Era, Local government organizations, Upper Andaman Coast Region of Southern Thailand

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในฐานะหัวหน้าสถานศึกษาที่ใกล้ชิดกับครูและนักเรียนมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนนอกจากจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการบริหารงาน และในฐานะเป็นผู้นำในโรงเรียน จึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาให้

บรรลุปเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี ได้แก่ ประสบการณ์ในการบริหาร ความรู้ ความสามารถ และมีความเข้าใจในหลักการบริหาร ตลอดจนความมีภาวะผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำที่เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อีกทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธา เกิดการยอมรับให้กับผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาส่งผลให้เกิดผลสำเร็จ ของการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (สุธิกานต์ บริเอก, 2564) ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในองค์กรซึ่งทุกองค์กรจะสามารถดำเนินงานได้อย่างประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำโดยภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพก็จะก่อให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย มีความก้าวหน้า เกิดความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน ทักษะของความเป็นผู้นำเป็นสิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารทุกระดับในองค์กรควรต้องศึกษาและทำความเข้าใจ ทั้งนี้ เพื่อจูงใจ และชักนำให้ผู้อื่นทำงานร่วมกัน (เจริญ สุระประเสริฐ, 2559) สอดคล้องกับ นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นศาสตร์และศิลป์เป็นส่วนที่ดึงดูดความรู้ความสามารถต่าง ๆ ของบุคลากรออกมาได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ พร้อมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลภายในองค์กรโน้มน้าวชักจูงบุคลากรให้มีทัศนคติในทิศทางเดียวกัน มอบหมายงานตรงตามความถนัดและความสามารถ ช่วยประสานความขัดแย้งต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ จากสภาพการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปของโลกในยุคดิจิทัล ภาวะผู้นำถือเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารและขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ยิ่งในปัจจุบันมีกระแสการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทำให้ผู้นำต้องมีการปรับตัว ปรับรูปแบบกระบวนการในการบริหารที่แตกต่างไปจากเดิมในหลาย ๆ มิติและการบริหารในยุคดิจิทัลซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลจะต้องรู้จักปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงรู้เท่าทันเทคโนโลยี ยอมรับเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงาน รู้จักพัฒนาและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี

หรือนวัตกรรมได้อย่างหลากหลาย และในส่วนของการบริหารในยุคดิจิทัลนั้น ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องตระหนักได้ว่า ไม่สามารถบริหารองค์กรในแบบเดิม ๆ ได้ เนื่องจากในยุคดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลให้ความสำคัญในการวางแผน วางกลยุทธ์ต่าง ๆ และสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์แบบแผนให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงต้องให้ความสำคัญกับบุคลากร เนื่องจากบุคลากรถือเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ผู้นำจึงต้องให้การสนับสนุนบุคลากรในด้านต่าง ๆ ทั้งการให้สวัสดิการที่ดี การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถของบุคลากรในองค์กร เพื่อให้มีความรู้เท่าทันเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งเพื่อให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้และสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (รุ่งรัตน์ พลชัย, 2563) ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนเป็นความสำเร็จของโรงเรียนเป็นผลสืบเนื่องจากการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนและสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องโดยมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ซึ่งประสิทธิผลในการบริหารงานโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ (ขวัญพิชชา มีแก้ว, 2562)

ภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะส่งเสริมให้การบริหารโรงเรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะทางเทคนิคที่ใช้เทคโนโลยีมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในโรงเรียน นำหลักการการมีส่วนร่วมของคนในโรงเรียนให้บุคลากรร่วมมือร่วมใจในการทำงาน สนับสนุนทรัพยากรดิจิทัลที่ส่งเสริมครูและบุคลากรให้นำเทคโนโลยีมาบูรณาการในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารให้เหมาะสมเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่า

แท้จริง การเป็นผู้นำยุคดิจิทัลที่ดีจะต้องมีภาวะผู้นำที่สามารถนำองค์กรให้ดำรงอยู่และแข่งขันกับองค์กรอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องมีภาวะผู้นำซึ่งมีความสามารถเฉพาะด้านอิทธิพลต่อผู้อื่นหรือกลุ่มคน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ผ่านการถ่ายทอดแนวคิดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย (วาลิกา รักยินดี และ พิชญาภา ยืนยาว, 2562)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความเป็นผู้นำสูงจะสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้บรรเทาได้ อาทิ การขาดแคลนทรัพยากรด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี หากได้ผู้อำนวยการที่มีความเป็นผู้นำดิจิทัลมาบริหารโรงเรียนก็จะสามารถพัฒนาให้มีคุณภาพมากกว่าเมื่อเทียบกับโรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสูงจะสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี คุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้นำที่ดีที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการจัดการศึกษา อาทิ ผู้บริหารที่กล้าตัดสินใจจะสามารถแก้ไขปัญหาของโรงเรียนได้อย่างรวดเร็ว ผู้บริหารที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีความเข้าใจสภาพการจัดการศึกษา สามารถคิดค้นหรือพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาของโรงเรียน รวมทั้งสามารถริเริ่มและประยุกต์นวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัยมาพัฒนาผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จะได้รับความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนจากทุกภาคส่วน ทำให้การบริหารจัดการเป็นไปด้วยความราบรื่นและได้รับการยอมรับ รวมถึงสามารถสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและระดมทรัพยากรมาสนับสนุนการจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาโรงเรียน สอดคล้องกับ จันทิมา รุ่งเรือง (2563) ที่ได้ศึกษาวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้นำเป็นบุคคลสำคัญที่สุด โดยเฉพาะผู้นำดิจิทัลซึ่งถือเป็นบุคคลที่ต้องแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี

ผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำดิจิทัลเพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันตอนบน มีเขตการปกครองประกอบด้วย 6 จังหวัด 41 อำเภอ 269 ตำบล และ 1,986 หมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 306 แห่ง ครอบคลุมทั้งส่วนที่เป็นพื้นที่ทางบกและพื้นที่ทางทะเล ตลอดจนเกาะต่าง ๆ รวมทั้งหมด 517 เกาะ ซึ่งโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระนอง และจังหวัดสตูล มีจำนวนทั้งสิ้น 85 โรงเรียน ซึ่ง สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจระบบโรงเรียน การจัดการนำเทคโนโลยีสู่โรงเรียน การบูรณาการเทคโนโลยีเข้าสู่ห้องเรียน และตลอดจน การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมซึ่ง คือ เป้าหมายสูงสุดของโรงเรียนในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับ กัลยา ดิงศภักย์ (2557) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่บริหารและการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีการดำเนินงานในหลายฝ่าย การพัฒนาการศึกษาในแต่ละยุคสมัยจะต้องเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยการเรียนรู้จากฐานข้อมูล สื่อ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ เป็นนวัตกรรมที่นำมาสู่การพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทำให้เล็งเห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัลจะต้องมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนผ่าน (Transform) ทางเทคโนโลยีซึ่งผู้นำดิจิทัลนั้นไม่เพียงแต่จะมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อใช้ในการนำองค์กรเท่านั้น แต่จะต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาทางดิจิทัลโดยขับเคลื่อนองค์กรทั้งระบบ

การศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญที่จะศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์สู่การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร

สถานศึกษาในยุคดิจิทัล และประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่สอดคล้องกับความต้องการในยุคดิจิทัล ตลอดจนก่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน
2. เพื่อกำหนดองค์ประกอบรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน

ขอบเขตของการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน จำนวน 9 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลหลักคือ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี

ระยะที่ 2 กำหนดองค์ประกอบรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน

ตอนบน จำนวน 85 โรงเรียน จำนวนประชากร 2,491 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน จำนวน 333 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling techniques)

ระยะที่ 3 เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน จำนวน 7 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลหลักคือ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา ไม่ต่ำกว่า 5 ปี

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยผสม (Mixed method research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

1.1 ศึกษาจากเอกสาร ทฤษฎีวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่าง ๆ ผู้วิจัยได้เก็บ รวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาวิเคราะห์ และสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา เอกสารและงานวิจัย และการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ และการศึกษาการบริหารสถานศึกษาเพื่อนำมาวิเคราะห์ สรุปร่วมกับหลักการแนวคิดทฤษฎีในการกำหนดเป็นตัวแปรที่จะศึกษา เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดองค์ประกอบภาวะ

ผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน

1.2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน จำนวน 9 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลหลักคือ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ผู้วิจัยพัฒนาจากการศึกษา วิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อให้ได้รอบความคิดตัวแปรองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล แล้วนำไปสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ และนำมาสรุปรวมกับผลสรุปของหลักการแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย เพื่อให้ได้ตัวแปรองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของขั้นตอนนี้ คือ แบบชี้นำและมีวิธีสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นการศึกษา วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเพื่อค้นคว้าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบนเก็บ

รวบรวมข้อมูลนำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตตัวแปรด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ระยะที่ 2 กำหนดองค์ประกอบรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

2.1 จัดทำแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้ศึกษาในข้อ 1.1 และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในข้อ 1.2 มาทำเป็นแบบสอบถาม จำนวน 56 ข้อ

2.2 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน จำนวน 85 โรงเรียน จำนวนประชากร 2,491 คน (สำนักงานศึกษาธิการภาค 5, 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน จำนวน 333 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling techniques)

2.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (questionnaires) ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน

2. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยให้ครอบคลุม โดยผู้วิจัยสร้างข้อคำถามจากตัวแปรที่ได้จากการสรุปผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

3. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา

4. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำไปหาค่าความสอดคล้องและความตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดที่เรียกว่า IOC (Index of item objective congruence) เป็นรายข้อ แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.60 ขึ้นไป ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สมบูรณ์ไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.992

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อออกหนังสือถึงโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อออกหนังสือถึงโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน ในการออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

3. ผู้วิจัยทำหนังสือคำร้องถึงคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อออกหนังสือถึงโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน ในการออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 85 โรงเรียน เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล

4. ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน จำนวน 85 โรงเรียน จำนวน 333 ฉบับ และเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ใช้สถิติดังนี้

1.1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อ รูปแบบขององค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

1.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีสกัดองค์ประกอบ "PCA" (Principal component analysis) และหมุนแกนขององค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal rotation) ด้วยวิธีการวาร์แมกซ์ (Varimax rotation) ซึ่งถือเกณฑ์การเลือกตัวแปรที่เข้าอยู่ในองค์ประกอบตัวใดตัวหนึ่ง โดยพิจารณาจากค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalue) ที่มากกว่า 1 และถือเอาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Actor loading) ของตัวแปรแต่ละตัวขององค์ประกอบนั้นมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักที่มีนัยสำคัญในทางปฏิบัติ (Practically significant) มีตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ ตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไปตามเกณฑ์ของไคเซอร์ (Kaiser)

1.4 การวิเคราะห์เพื่อยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบของภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ (Frequency)

และร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน โดยใช้วิธี Confirmatory factory analysis

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบประกอบด้วย Kaiser-Meyer-Olking measure of sampling adequacy (KMO) และ Bartlett's test of sphericity ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูลว่าเหมาะสมที่จะใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ ซึ่ง Kaiser and Rice ได้ทำการศึกษาค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olking measure of sampling adequacy) ในการวัดความเหมาะสมของข้อมูลว่าควรใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ และได้สรุปว่า ค่า KMO มีค่าระหว่าง 0-1 โดยมีความมากกว่า 0.6 แสดงว่าเหมาะสมดีมาก โดยพิจารณาจากความแปรปรวนของตัวแปรแต่ละตัวขององค์ประกอบนั้น มีค่าตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป และประกอบด้วยค่าตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป ตามวิธีของ Kaiser แสดงว่าข้อมูลชุดนั้นสามารถใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบได้ดี นอกจากนี้ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยค่าสถิติทดสอบ Bartlett's sphericity test มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\text{Sig. } .00 < .05$) แสดงว่าเมทริกซ์สัมพันธ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นข้อมูลที่ได้จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ

ระยะที่ 3 เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

3.1 รูปแบบการวิจัย

ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน

3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน จำนวน 7 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติดังนี้

- 1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก หรือ
- 2) มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือคำร้องถึงคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่มนำมากำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน

ผลการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 7 คน สามารถประมวลได้ว่า มีทั้งหมด 13 ประเด็น คือ วิสัยทัศน์ ความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม การสร้างแรงจูงใจ การให้และการบริการ การคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรม การคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา องค์การแห่งการเรียนรู้ การบริหารความก้าวหน้าส่วนบุคคลหรือในวิชาชีพ การสื่อสาร ความยืดหยุ่น ผู้นำการเปลี่ยนแปลง สมรรถนะทางเทคโนโลยีของผู้บริหารและโครงสร้างองค์กร มีตัวแปรเกี่ยวกับคุณภาพองค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน จำนวน 58 ตัวแปร หลังจากดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งสองส่วนจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งสองส่วนมาผนวกเข้าด้วยกัน ได้จำนวนตัวแปรที่ได้จากการประมวลแล้ว จำนวน 58 ตัวแปร

2. องค์ประกอบรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน จำแนกได้ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor loading) ตั้งแต่ 0.511 - 0.762 โดยองค์ประกอบที่ 1 มีจำนวนตัวแปร 22 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 มีจำนวน 7 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 มีจำนวนตัวแปร 8 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 มีจำนวนตัวแปร 7 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 มีจำนวนตัวแปร 4 ตัวแปร

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน ผลการวิจัย พบว่า แนวทางหลักและแนวทางย่อยในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยเน้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน ประกอบด้วย 5 แนวทางหลัก ดังนี้

แนวทางหลักที่ 1 การพัฒนาวิสัยทัศน์และการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์

แนวทางหลักที่ 2 การเสริมสร้างและพัฒนาการทำงานเป็นทีม

แนวทางหลักที่ 3 การส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากร

แนวทางหลักที่ 4 การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน

แนวทางหลักที่ 5 การเสริมสร้างภาวะผู้นำและนวัตกรรม

อภิปรายผล

องค์ประกอบของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. การพัฒนาวิสัยทัศน์และการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและการปรับตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Senge (1990) และ Manz and Sims (2001) และสอดคล้องกับการวิจัยของ Yukl (2008)

2. การส่งเสริมความร่วมมือในทีมงาน ผลการวิจัยชี้ถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือในทีมงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร แนวคิดนี้สอดคล้องกับ Tuckman (1965) และ Katzenbach and Smith (1993) และสอดคล้องกับ Hackman (2002)

3. ผู้บริหารดิจิทัล ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นผู้นำด้านดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Westerman, Bonnet, and McAfee (2014); Avolio and Kahai (2003); Brynjolfsson and McAfee (2014)

4. ผู้นำสร้างองค์กรสู่นวัตกรรม การที่ผู้นำสร้างองค์กรสู่นวัตกรรมเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นในรูปแบบภาวะผู้นำสำหรับการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลและการสนับสนุนการ

พัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงองค์กร (Organizational change theory) Kurt Lewin's change management model และทฤษฎีการบริหารจัดการนวัตกรรม (Innovation management theory): Clayton Christensen's Disruptive Innovation Theory ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Sousa and Rocha (2020) และแนวคิดของ Greenleaf (1970)

5. การนำแนวทางดิจิทัลไปสู่ความเป็นผู้นำ

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีจะเป็นผู้นำที่สามารถนำแนวทางดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ส่งผลให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้งนี้แนวทางดิจิทัลสามารถนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและสังคม รวมถึงการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี Digital Leadership Theory ของ Avolio and Kahai (2003) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zeike et al. (2019) และ Bondarouk and Ruël (2020)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 การพัฒนานโยบายองค์กร ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงวิสัยทัศน์ขององค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้นำมีการประเมินและปรับปรุงวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ จัดทำโปรแกรมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่เน้นเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะของผู้บริหารและบุคลากรในองค์กร

1.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เช่น การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ การจัดโปรแกรมฝึกอบรมและกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การประสานงาน และการสื่อสารภายในองค์กร การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ให้โอกาสบุคลากรทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน

งาน เพื่อเสริมสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและการมีส่วนร่วมในองค์กร

1.3 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงาน การใช้เทคโนโลยีในการบริหาร สนับสนุนการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน และการประสานงานระหว่างสถานศึกษาภายในองค์กร การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล พัฒนาและปรับปรุงระบบและแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงานและการบริหารจัดการ

1.4 การเสริมสร้างภาวะผู้นำและนวัตกรรม การสนับสนุนผู้นำในการสร้างนวัตกรรม การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารมีการคิดสร้างสรรค์และพัฒนาวัตกรรมใหม่ๆ ในการดำเนินงานและการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม การส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างบุคลากรในองค์กร เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรมในองค์กร

1.5 การปรับปรุงกระบวนการทำงานและการบริหารจัดการ การประเมินและปรับปรุงกระบวนการทำงาน การจัดทำระบบการประเมินและปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น การใช้เทคโนโลยีในการประเมินผล และการใช้เทคโนโลยีในการเก็บข้อมูลและประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนและปรับปรุงการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการวัดผล ประสิทธิภาพของการนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ การศึกษาผลกระทบระยะยาวของการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยหรือตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารภาวะผู้นำของผู้บริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน

2.3 ควรศึกษาวิจัยในการนำรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน ไปทดลองใช้ในการบริหารงานของของสถานศึกษา เพื่อสรุปภาพรวมของรูปแบบและความถูกต้องเหมาะสมของแต่ละและตัวชี้วัดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กัลยา ดิงศภักดิ์. (2557). *เส้นทางสู่ศตวรรษที่ 2" การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง ขอบแดนใหม่แห่งการเรียนรู้: การศึกษาระบบ 4.0 (New frontier of learning : education 4.0).* ศูนย์ นวัตกรรม การเรียนรู้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขวัญพิชชา มีแก้ว. (2562). *การบริหารสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี [วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.*

จันทิมา รุ่งเรือง (2563). *โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนในยุคดิจิทัล. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 11(1), 55-75.*

เจริญ สุระประเสริฐ. (2559). *ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิจิตร [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.*

นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล. (2560). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. [วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา], มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*

พนิดา อูสายพันธ์ , เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต และณกมล ปุณฺชเขตต์ทิกุล. (2567). *การบริหารสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์แก่นักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ประเทศไทย (ภาคกลาง). วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 11(2), 584-598.*

พนิดา อูสายพันธ์ , เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต และณกมล ปุณฺชเขตต์ทิกุล. (2567). *สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์แก่นักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ประเทศไทย*

(ภาคกลาง). *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 11(2), 501-515.*

รุ่งรัตน์ พลชัย. (2563). *ภาวะผู้นำกับการบริหารในยุคดิจิทัล. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มมร. วิทยาเขตอีสาน, 1(3), 53-62.*

วาลิกา รักยีนดี และ พิษณุภา ยืนยาว. (2562). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสู่สถานศึกษาแห่งนวัตกรรม. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่ 11 (น. 1661-1670). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.*

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

สุธกานต์ บริเอก. (2564). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเพิ่มการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22. [วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*

สำนักงานศึกษาธิการภาค 5. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย พ.ศ. 2566 – 2570. สำนักงานสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.*

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). *การบริหารโรงเรียนยุคดิจิทัล.* <http://www.pracharathschool.go.th/skill/detail/52232>

Avolio, B. J., & Kahai, S. S. (2003). Adding the "E" to E-Leadership: How it may impact your leadership. *Organizational Dynamics, 31(4), 325-338.*

Bondarouk, T., & Ruël, H. (2020). The contribution of e-HRM to HRM enhancing. *Employee Relations, 29(3), 280-291.*

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies.* W. W. Norton & Company.

Greenleaf, R. K. (1970). *The Servant as Leader.* Robert K. Greenleaf Center.

Hackman, J. R. (2002). *Leading Teams: Setting the Stage for Great Performances.* Harvard Business School Press.

- Katzenbach, J. R., & Smith, D. K. (1993). *The Wisdom of Teams: Creating the High-Performance Organization*. Harvard Business School Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Manz, C. C., & Sims, H. P. (2001). *The New Super Leadership: Leading Others to Lead Themselves*. Berrett-Koehler Publishers.
- Senge, P. M. (1990). *The Fifth discipline: the art and practice of the learning organization*. Doubleday.
- Sousa, M. J., & Rocha, Á. (2020). Transformational leadership and organizational innovation: The moderating role of emotional intelligence. *Journal of Business Research*, 115, 121-130.
- Tuckman, B. W. (1965). Developmental sequence in small groups. *Psychological Bulletin*, 63(6), 384-399.
- Westerman, G., Bonnet, D., & McAfee, A. (2014). *Leading digital: turning technology into business transformation*. Harvard Business Review Press.
- Yukl, G. (2008). How leaders influence organizational enacting. *The Leadership Quarterly*, 19(6), 708-722.
- Zeike, S., Bradbury, K., Lindert, L., & Pfaff, H. (2019). Digital leadership skills and associations with psychological well-being. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(14), 2628.

ผลของการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง
เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Effects of minor game activities based on the total physical response (TPR)
language teaching concept to enhance bilingual preschool children's listening and following
instruction abilities, the laboratory school of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

กิงกมล คงเรือง (Kingkamon Koungruang)¹ ปิยลักษณ์ อัครรัตน์ (Piyalak Akkratana)²
ศุภวรรณ เล็กวิไล (Supawan Lekvilai)³

Received: February 2, 2025

Revised: May 25, 2025

Accepted: June 15, 2025

¹Corresponding author, Email: Kingkamon.k20@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ประชากร ได้แก่ เด็กปฐมวัยสองภาษาชายและหญิง อายุ 3 - 4 ปี ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 4 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 64 คน ทุกห้องเรียนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม 1 ห้องเรียน จาก 4 ห้องเรียน จำนวน 16 คน ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 - 40 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง จำนวน 24 แผน ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และแบบทดสอบภาคปฏิบัติวัดความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 สถิติที่ใช้ใน

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หากคุณภาพของเครื่องมือได้แก่ ค่าความยากง่าย มีค่าระหว่าง 0.20 - 0.70 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.20 - 0.50 ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR - 20 มีค่าเท่ากับ 0.80 และสถิติในการทดสอบสมมติฐานคือ ค่าที่ ไม่เป็นอิสระจากกัน

ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยสองภาษาหลังได้รับการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทางสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .50 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านที่ 1 ประเภทที่ฟิอาร์ - ร่างกาย ด้านที่ 2 ประเภทที่ฟิอาร์ - สิ่งของ ด้านที่ 3 ประเภทที่ฟิอาร์ - รูปภาพ และด้านที่ 4 ประเภทที่ฟิอาร์ - เรื่องราว จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทางสามารถส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษาได้ทั้งในภาพรวมและจำแนกแบบรายด้าน

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

M.Ed.Student, Phranakhon Rajabhat University

^{2, 3} อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Lecturer, Phranakhon Rajabhat University

คำสำคัญ: เกมเบ็ดเตล็ด การสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ความสามารถในการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง เด็กปฐมวัยสองภาษา

Abstract

The purpose of this research was to compare bilingual preschool children's listening and following instruction abilities before and after implementing Minor game activities based on the total physical response language teaching concept. The population consisted of 64 bilingual preschool children, boys and girls, aged between 3 - 4 years, who studied in Kindergarten Year 1 during the first semester of the academic year 2024 at the Laboratory School of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University from 4 classrooms; all classrooms had similar characteristics. Cluster random sampling was used to select samples of 16 bilingual preschool children, 1 classroom from 4 classrooms. The research duration was 8 weeks, 3 days a week, 30-40 minutes a day, totaling 24 times. The research instruments included 24 lesson plans of Minor games activity based on the total physical response language teaching concept with an IOC between 0.67-1.00 and a bilingual preschool children's listening and following direction test with the IOC of 1.00. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation and for finding tools quality were difficulty value, discriminant value, and reliability value using KR-20 formula, and a dependent t-test was used for hypothesis testing.

The research findings revealed that bilingual preschool children, after implementing Minor game activities based on the total physical response language teaching concept higher than before the experiment with statistically significant at .05 level overall and each aspect which included: 1) TPR-B or TPR Body, 2) TPR-O or TPR Object, 3) TPR-P or TPR Picture, and 4) TPR-S or TPR Story. This demonstrated that Minor game activities based on the total physical response language teaching concept could

enhance bilingual preschool children's listening and following direction abilities overall and in each aspect.

Keywords: Minor Game, The total physical response language teaching concept, Listening and following direction abilities, Bilingual preschool children

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ในขณะนี้โลกกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ควรเตรียมความพร้อมเด็กเพื่อเข้าสู่อนาคต ซึ่งจะมีการแข่งขันอย่างเข้มข้นมากขึ้น โดยเด็กควรจะมีพัฒนาการที่สมวัยเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ การใช้การสื่อสารมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ ซึ่งในการสื่อสารที่ดี ผู้ถ่ายทอดสารควรที่จะมีพื้นฐานการฟังที่ดี และการฟังก็นับว่าเป็นทักษะในการรับสารที่สำคัญ ทักษะหนึ่ง ผู้ฟังจะต้องฟังให้เข้าใจในสาระสำคัญก่อนจึงจะสามารถพูดได้ตอบ อ่านหรือเขียนหรือถ่ายทอดสาระสำคัญของเนื้อหาได้ ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันในการติดต่อกับบุคคลในสังคมดำเนินได้อย่างราบรื่น และไม่มีอุปสรรคในการสื่อสาร

เด็กปฐมวัยกับความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง เป็นทักษะที่มีความสำคัญที่เด็กต้องเรียนรู้และเป็นพื้นฐานสำคัญในการเข้าสังคม เพราะการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมและในชีวิตประจำวัน เช่น สังคมภายในโรงเรียน การที่เด็กได้เข้ามาอยู่ในโรงเรียน เด็กยังต้องรู้จักการฟังแล้วสื่อสารกับเพื่อนคุณครูและผู้อื่นมากขึ้น จึงจำเป็นต้องฝึกฝนตั้งแต่ในวัยเด็ก เพราะการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งเป็นส่วนสำคัญในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กระทรวงศึกษาธิการ (2560, น.32) ได้กล่าวถึงมาตรฐานที่ 9 โดยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 3 - 4 ปี เรื่องของการใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัยไว้ใน 9.1.1 ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และพูดได้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง 9.1.2 เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ทำให้การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย ต้องเริ่มจากสิ่งที่ผู้เรียน

คุ้นเคยอยู่แล้วไปถึงสิ่งใหม่ และเป็นไปทีละขั้นอย่างมีลำดับขั้นตอน ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาในการสื่อสาร จึงต้องการส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง เนื่องจากเด็กจะได้นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองเมื่ออยู่ในสังคมที่ใช้ภาษาที่แตกต่างกับภาษาของที่บ้าน และในการส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง เป็นเรื่องราวที่เด็กได้ฟังมีความชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจ เด็กก็จะพัฒนาการด้านการฟังควบคู่กับการพูดได้อย่างดี มีพัฒนาการทางภาษาเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก ดังที่ ศิริพร กุลจันทร์ศรี (2561, น.27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความสามารถด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง โดยมุ่งเน้นให้พัฒนาความเข้าใจในการฟังก่อน จึงจะฝึกให้พูดใช้คำสั่งและการแสดงท่าทางเป็นหลัก เพื่อกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนในระดับที่สูงขึ้น เพราะการฟังเป็นส่วนสำคัญของการพูดและสื่อสารในอนาคต

สภาพปัญหาจากการรายงานการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional learning community) ระดับชั้นปฐมวัย และบทสัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช (2566, น.12) พบว่าการใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารซึ่งเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่เป็นเด็กสองภาษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช คือ เมื่อเด็กอยู่ที่บ้านกับพ่อแม่เด็กมักจะพูดภาษาหลัก คือ ภาษาใต้เป็นภาษาแรก แต่เมื่อมาโรงเรียนเด็กต้องมาเรียนภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่สอง ซึ่งเด็กจะไม่เข้าใจภาษาไทยกลางในทันที ทำให้เด็กไม่เข้าใจในภาษาที่ครูและเพื่อนต้องการสื่อความหมาย ส่งผลให้เด็กไม่พูด ไม่อยากเรียน พูดซ้ำ พูดไม่ชัด เพื่อนไม่เข้าใจไม่ยอมพูดด้วย ไม่เข้าใจสิ่งที่ครูพูด จนทำให้ขาดความมั่นใจเกิดปัญหาด้านการฟังไม่ออกและอาจจะปฏิบัติไม่ได้ ถ้าเรื่องราวที่เด็กได้ฟังมีความชัดเจนง่ายต่อการเข้าใจ เด็กจะมีพัฒนาการด้านการฟังควบคู่กับการพูดได้อย่างดี และเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก

จากสาเหตุของปัญหาทำให้ผู้วิจัยสังเคราะห์การจัดการเรียนการสอนโดยกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเล่นแบบ ดังที่ พภัสร์ดี ตีภัย (2561, น.24) ได้กล่าวถึงเกมเบ็ดเตล็ดเป็นเกมชนิดหนึ่งที่มี

กติกาการเล่นง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินความกระตือรือร้น ฝึกการใช้ทักษะต่าง ๆ ส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการตามขั้นตอน ซึ่งมีการเล่นเกมที่เหมาะสมกับวัยสามารถนำไปบูรณาการ การสอนภาษาที่เน้นทักษะการฟังอย่างเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ตามคำสั่งของครู ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริพร วโรตม์สุพรรณ (2560, น.33) ได้กล่าวถึงความหมายของการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทางคือ วิธีการสอนโดยใช้ประโยคคำสั่งเป็นสื่อในการสอนภาษาผู้เรียนจะฟังและใช้การเคลื่อนไหวของร่างกาย เป็นการตอบรับให้ทำตามโดยผู้เรียนไม่ต้องพูด วิธีการสอนภาษาโดยใช้ท่าทางนี้เหมาะสำหรับการเริ่มต้นเรียนภาษาที่สองกับผู้เริ่มต้นเรียนภาษาโดยมีกระบวนการที่เริ่มต้นจากทักษะการฟังซ้ำหลาย ๆ ครั้ง แล้วแสดงท่าทางตามความหมายของประโยคที่ฟัง เหมาะกับการจะนำมาจัดการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีการเล่นเกมที่มีความง่าย สนุกสนาน มีกฎกติกาไม่ซับซ้อนเหมาะสมกับวัยสามารถนำไปบูรณาการ การสอนภาษาที่เน้นทักษะการฟังอย่างเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ตามคำสั่งของครู โดยครูเป็นผู้ออกคำสั่งและทำตัวอย่างให้เด็กดู เด็กเป็นผู้เลียนแบบการกระทำและเมื่อเด็กเข้าใจก็จะเป็นผู้เลียนแบบการกระทำ เมื่อครูออกคำสั่งแล้วเด็กปฏิบัติตามคำสั่งได้ทันที ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนควรเน้นให้เด็กได้มีประสบการณ์ในการเรียนที่สนุกสนาน ได้ใช้ภาษาอย่างถูกต้องและเป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนในระดับที่สูงขึ้นและผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ซึ่งเหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก และช่วยให้เด็กเรียนอย่างมีความสุข

การจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง เป็นการจัดกิจกรรมการเล่นแบบที่มีความง่าย สนุกสนาน มีกฎกติกาไม่ซับซ้อนเหมาะสมกับวัยสามารถนำไปบูรณาการ การสอนภาษาที่เน้นทักษะฟังและเข้าใจความหมายของคำ วลี ประโยคหรือเรื่องราวที่ครูเล่าแล้วสามารถปฏิบัติตามคำสั่งของครู โดยครูเป็นผู้ออกคำสั่งและทำตัวอย่างให้เด็กดู เด็กเป็นผู้เลียนแบบการกระทำและเมื่อเด็กเข้าใจคำสั่ง เมื่อครูออกคำสั่งแล้วเด็กปฏิบัติ

ตามคำสั่งได้ทันที โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง มีลำดับขั้นตอน 5 ขั้นตอน โดยจะนำประเภทของการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง 4 ด้าน นำมาบูรณาการใช้ในขั้นที่ 4 ซึ่งในขั้นนี้เด็กจะเกิดการเรียนรู้

จากแนวคิด และเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา โดยใช้การจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้นำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

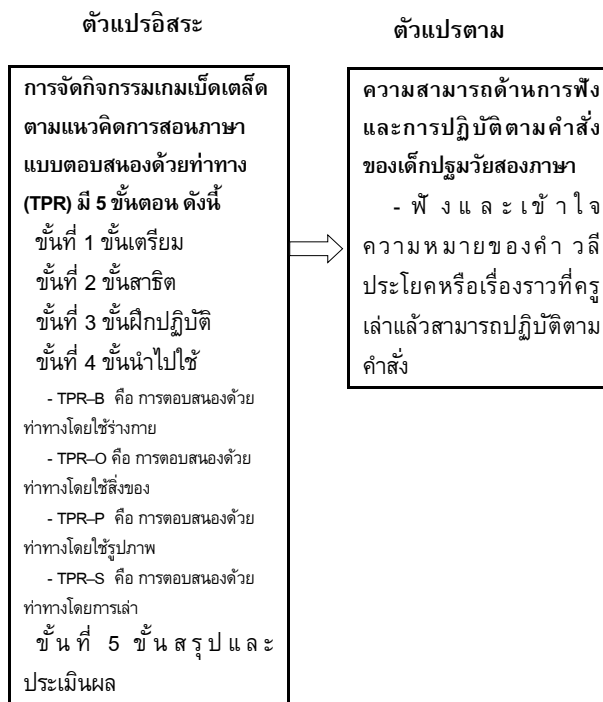
เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษาก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิง อายุ 3-4 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มีทั้งหมด 4 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 64 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิง อายุ 3-4 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 1/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 16 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) 1 ห้องเรียน จาก 4 ห้องเรียน ทุกห้องเรียนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง
2. แบบทดสอบภาคปฏิบัติวัดความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

2. สร้างแผนการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง จำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน โดยทำการทดลอง ทุกวันอังคาร - วันพฤหัสบดี วันละ 30 - 40 นาที ประกอบด้วย 8 หน่วยการเรียนรู้ 1) ร่างกายของฉัน 2) ของใช้ของฉัน 3) ครอบครัวของฉัน 4) ท้องเที่ยวธรรมชาติเมืองนคร 5) สุขนิสัยที่ดี 6) ผลไม้บ้านเรา 7) อาหารเมืองนคร 8) ของเล่นแสนรัก และใช้เวลาในการทดลอง 1 หน่วยการเรียนรู้ต่อ 1 สัปดาห์ โดยในแต่ละสัปดาห์เด็กจะได้รับการจัดกิจกรรมแบบ TPR ทั้งหมด 1 ด้าน

3. หาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง จากนั้นรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ซึ่งได้ผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง

4. นำแผนการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบภาคปฏิบัติวัดความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัย

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ความสามารถในการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษาที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแบบทดสอบภาคปฏิบัติวัดความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง และสร้างคู่มือ โดยครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ จำนวน 20 ข้อ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน จากนั้นรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 มาปรับปรุงแก้ไข นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ได้ผ่านการหาค่าความยากง่าย ได้ค่า

0.20 - 0.70 และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบในแต่ละข้อ มีค่าระหว่าง 0.20 - 0.50 ถือว่าเป็นข้อสอบที่ใช้ได้ โดยแบบทดสอบทั้ง 4 ด้าน ด้านละ 3 ข้อ รวม มีแบบทดสอบทั้งสิ้น 12 ข้อ เป็นการบันทึกในรูปแบบการวัดระดับคุณภาพ 2 ระดับคะแนน คือ ระดับ 1 ระดับ 0

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบภาคปฏิบัติวัดความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง ได้ผ่านการหาค่าเท่ากับ 0.80 หมายความว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบทดสอบภาคปฏิบัติวัดความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งที่สมบูรณ์ นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับเด็กปฐมวัย จำนวน 16 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - experimental research) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวและใช้แบบแผนการวิจัยแบบอนุกรมเวลากลุ่มเดียว (One - group time - series design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

ก่อน ทดลอง	ระหว่างการทดลอง	หลัง ทดลอง
T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

T ₁	แทน การทดสอบความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษาก่อนการจัดกิจกรรม
X	แทน การจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR)
T ₂	แทน การทดสอบความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษาหลังการจัดกิจกรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา โดยใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติวัดความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา (Pretest) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา เพื่อเป็นข้อมูลก่อนการทดลอง เป็นเวลา 1 สัปดาห์

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน โดยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ใช้ระยะเวลาทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ ละ 3 วัน วันละ 30 - 40 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

3. เมื่อดำเนินการทดลองครบ 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการทดสอบภาคปฏิบัติหลังการทดลอง (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมกับกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาในการดำเนินการทดลองภาคปฏิบัติ 1 สัปดาห์

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบภาคปฏิบัติวัดความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูล เสนอตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจาก

แบบทดสอบภาคปฏิบัติวัดความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษาก่อนและหลังการทดลอง

1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC)

2.2 ความยากง่าย (P)

2.3 ค่าอำนาจจำแนก (B)

2.4 ค่าความเชื่อมั่น

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 ค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent)

ผลวิเคราะห์ข้อมูล

ผลของการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษาก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ดังที่แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษาก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง โดยภาพรวม

ความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา	n	$\bar{X}$ (12)	S.D.	D	t	df	Sig.
ก่อนการทดลอง	16	8.00	1.26				
หลังการทดลอง	16	11.38	0.72	3.38	10.73	15*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า เด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษาหลังได้รับการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทางสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง โดยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 8.00$, S.D. = 1.26) หลังการทดลอง ($\bar{X} = 11.38$, S.D. = 0.72) และมีค่าเฉลี่ยของผลต่างเท่ากับ (D = 3.38)

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษาก่อนและหลัง
 การได้รับการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวทางการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง โดยจำแนกแบบ
 รายด้าน

ความสามารถด้านการฟัง และการปฏิบัติตามคำสั่ง ของเด็กปฐมวัยสองภาษา	n	ก่อน		หลัง		D	t	df	Sig.
		การทดลอง		การทดลอง					
		$\bar{X}$ (12)	S.D.	$\bar{X}$ (12)	S.D.				
ด้านที่ 1. ทีฟิอาร์ – ร่างกาย	16	1.88	0.34	2.88	0.34	1.00	7.75*	15	.000
ด้านที่ 2. ทีฟิอาร์ – สิ่งของ	16	2.13	0.62	2.88	0.34	0.75	5.20*	15	.000
ด้านที่ 3. ทีฟิอาร์ – รูปภาพ	16	2.06	0.25	3.00	0.00	0.94	15.00*	15	.000
ด้านที่ 4. ทีฟิอาร์ – เรื่องราว	16	1.94	0.77	2.63	0.62	0.69	4.57*	15	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบ
 ความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง
 ของเด็กปฐมวัยสองภาษาก่อนและหลังการได้รับการจัด
 กิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวทางการสอนภาษา
 แบบตอบสนองด้วยท่าทาง โดยจำแนกแบบรายด้าน

ด้านที่ 1 ประเภททีฟิอาร์ - ร่างกาย (TPR - B
 หรือ TPR body) พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน ก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.88$, S.D. = 0.34)
 หลังการทดลอง ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = 0.34) และมี
 ค่าเฉลี่ยของผลต่างเท่ากับ (D = 1.00) ซึ่งเป็นไปตาม
 สมมติฐานที่ตั้งไว้

ด้านที่ 2 ประเภททีฟิอาร์ - สิ่งของ (TPR - O
 หรือ TPR Object) พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน ก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 2.13$, S.D. = 0.62)
 หลังการทดลอง ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = 0.34) และมี
 ค่าเฉลี่ยของผลต่างเท่ากับ (D = 0.75) ซึ่งเป็นไปตาม
 สมมติฐานที่ตั้งไว้

ด้านที่ 3 ประเภททีฟิอาร์ - รูปภาพ (TPR - P
 หรือ TPR Picture) พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน ก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 2.06$, S.D. = 0.25)
 หลังการทดลอง ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 0.00) และมี

ค่าเฉลี่ยของผลต่างเท่ากับ (D = 0.94) ซึ่งเป็นไปตาม
 สมมติฐานที่ตั้งไว้

ด้านที่ 4 ประเภททีฟิอาร์ - เรื่องราว (TPR - S
 หรือ TPR Story) พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน ก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.94$, S.D. = 0.77)
 หลังการทดลอง ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 0.62) และมี
 ค่าเฉลี่ยของผลต่างเท่ากับ (D = 0.69) ซึ่งเป็นไปตาม
 สมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปผลการวิจัย

เด็กปฐมวัยสองภาษาหลังได้รับการจัดกิจกรรม
 เกมเบ็ดเตล็ดตามแนวทางการสอนภาษาแบบตอบสนอง
 ด้วยท่าทางสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .05 ทั้งภาพรวมและจำแนกแบบรายด้าน

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ
 ความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของ
 เด็กปฐมวัยสองภาษาก่อนและหลังได้รับการจัด
 กิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวทางการสอนภาษาแบบ
 ตอบสนองด้วยท่าทาง โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
 ราชภัฏนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า หลังได้รับ

การจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษาสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองโดยภาพรวมและจำแนกแบบรายด้าน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งก่อนการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ผู้วิจัยสังเกตพบว่า ปัญหาเรื่องการใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารซึ่งเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ เป็นเด็กสองภาษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช คือ เมื่อเด็กอยู่ที่บ้านกับพ่อแม่ เด็กมักจะพูดภาษาหลัก คือ ภาษาใต้เป็นภาษาแรก แต่เมื่อมาโรงเรียนเด็กต้องมาเรียนภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่สอง ซึ่งเด็กจะไม่เข้าใจภาษาไทยกลางในทันที ทำให้เด็กไม่เข้าใจในภาษาที่ครูและเพื่อนต้องการสื่อความหมาย ส่งผลให้เด็กไม่พูด ไม่อยากเรียน พูดซ้ำ พูดไม่ชัด เพื่อนไม่เข้าใจไม่ยอมพูดด้วย ไม่เข้าใจสิ่งที่ครูพูด จนทำให้ขาดความมั่นใจ เกิดปัญหาด้านการฟัง ไม่ออกและปฏิบัติไม่ได้ ถ้าคำ วลี ประโยคหรือเรื่องราวที่เด็กได้ฟังมีความชัดเจนต่อการเข้าใจ เด็กจะมีพัฒนาการด้านการฟังควบคู่กับการพูดได้อย่างดีและเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก สอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณี หรดาล (2559) ที่ทำการศึกษารื่องเด็กสองภาษา: สร้างได้ในวัยอนุบาล ได้ระบุถึงความหมายของเด็กที่มีความรู้และความสามารถในการใช้สองภาษาได้เป็นอย่างดี โดยอาจเรียนรู้ภาษาแม่หรือภาษาที่หนึ่งอย่างเป็นธรรมชาติและใช้มาตั้งแต่เกิด และเรียนรู้ภาษาที่สองในภายหลังหรืออาจเรียนรู้ทั้งสองภาษาในเวลาเดียวกัน และสอดคล้องกับ James (1979 อ้างถึงใน สิริกุล กิจสวัสดิ์ไพศาล, 2556, น.14 -15) กล่าวว่า การหาวิธีที่จะสอนภาษาที่สอง (Cause Effect Theory of Learning) กล่าวคือ ถ้าต้องการซึมซับภาษาที่สองจะต้องจัดการให้ข้อมูลดิบที่เข้ามาในสมองของเด็ก เกิดการเรียนรู้ภาษาโดยการใช้การตอบสนองทางร่างกาย หรือเรียกย่อย ๆ ว่า วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางเป็นกระบวนการสอนภาษาที่สอง ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันวิจัยการเรียนรู้ (2556, น.114) กล่าวว่า วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางหรือทีพีอาร์ (TPR - Total Physical Response) หมายถึง การสอนภาษาโดยการใช้ท่าทาง โดยให้ผู้เรียนฟังคำสั่งจากครูแล้วผู้เรียนทำ

ตามเป็นการประสานการฟังกับการใช้การเคลื่อนไหวของร่างกาย เป็นการตอบรับให้ทำตามโดยผู้เรียนไม่ต้องพูด วิธีการสอนภาษาโดยการใช้ท่าทางนี้เหมาะสำหรับการเริ่มต้นเรียนภาษาที่สอง และสอดคล้องกันกับแนวคิดของ Bandura (1977) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่มีความง่าย สนุกสนาน มีกฎกติกาไม่ซับซ้อน เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กปฐมวัยสองภาษาอายุ 3 - 4 ปี โดยใช้เกมเบ็ดเตล็ดในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ ทำให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาอย่างสนุกสนาน จดจำคำศัพท์ ฟังและเข้าใจความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ มนัสภูมิ ศาสนศาสตร์ (2561, น.250) กล่าวว่า การเล่นที่มีกฎ กติกา ระเบียบการเล่นน้อยไม่ยุ่งยาก สลับซับซ้อน ไม่ต้องใช้สถานที่กว้างขวางหรือมีอุปกรณ์จำนวนมาก เป็นเกมที่มุ่งหวัง ให้เด็กสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้เข้าร่วมและแสดงออกทางกิจกรรมทางกาย ทำให้เด็กมีสุขภาพอนามัยดี เมื่อเด็กได้เรียนรู้เกมเบ็ดเตล็ดเด็กก็จะได้เรียนรู้ภาษาอีกด้วย โดยผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทางในแต่ละแผนประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ จุดประสงค์การเรียนรู้ คำศัพท์ วิธีการดำเนินกิจกรรม สถานที่ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล วิธีการเล่นเกม มีลำดับขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม คือ เด็กและครูร่วมกันเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย โดยให้เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเพื่อคลายกล้ามเนื้อพร้อมในการเล่นเกมน โดยครูจะออกคำสั่งเป็น คำ วลี ประโยคในภาษาไทยกลางให้เด็กปฏิบัติตามแล้วสาธิตให้ดูเป็นต้นแบบ 3 ครั้ง เด็กจะได้ฝึกความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งในภาษาไทยกลาง ผ่านวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง โดยการพูดและปฏิบัติตามคำสั่ง ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต คือ ครูแนะนำอุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นเกมนเป็นภาษาไทยกลาง เพื่อให้เด็กรู้จักอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการเล่นเกม เช่น ลูกบอล ผลไม้ รูปภาพและอื่น ๆ หลังจากนั้นครูแนะนำ กฎ กติกา และวิธีการเล่น พร้อมทั้งสาธิตการเล่น ในขั้นนี้ครูพูดคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตาม โดยครูพูดและสาธิตให้ดูเป็น

ต้นแบบ 3 ครั้ง และให้เด็กออกมาปฏิบัติตาม 2 - 3 คน ซึ่งเด็กจะได้ฝึกการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง ในภาษาไทยกลางจากการสาธิตการเล่นเกมเบ็ดเตล็ด ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติ คือ เด็กร่วมกันแบ่งกลุ่มด้วยวิธีการแบบต่าง ๆ เช่น จับกลุ่มตามตัวเลข จับกลุ่มตามบัตรภาพที่เหมือนกัน โดยให้ตัวแทนกลุ่มออกมา รับอุปกรณ์ ให้เด็กได้ทดลองเล่นเกม โดยครูพูด หรือออกคำสั่ง ให้อาสาสมัครปฏิบัติ ทำเอง 3 ครั้ง ให้เด็กทั้งชั้นปฏิบัติพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง จนเกิดความชำนาญในการทำกิจกรรม โดยบทบาทของครูมีหน้าที่ออกคำสั่งเป็นภาษาไทยกลางและคอยให้คำแนะนำ ขั้นที่ 4 ขั้นนำไปใช้ เด็กได้เล่นเกมเบ็ดเตล็ดด้วยความสนุกสนาน เพลิดเพลินมีความสุข พร้อมกับได้ฝึกการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของครูในภาษาไทยกลางจากการเล่นเกมเบ็ดเตล็ด ให้เด็กกลุ่มย่อยปฏิบัติ 3 ครั้ง และให้เด็กแต่ละคนปฏิบัติเดี่ยวครบทุกคน พร้อมกับเด็กจะได้ฝึกการฟังจากการให้สัญญาณขณะเล่นเกม ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเล่น ในขั้นนี้ครูจัดกิจกรรมโดยนำประเภทของการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) 4 ด้าน มาใช้ดังนี้ ด้านที่ 1) ประเภทที่ฟิอาร์ - ร่างกาย (TPR - B หรือ TPR body) หมายถึง การแสดงท่าทาง โดยใช้ร่างกายเพียงอย่างเดียวโดยจะเริ่มต้นจากการฟังและแสดงความเข้าใจจากการได้ยินด้วยการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายปฏิบัติท่าทาง ประโยคคำสั่งที่ใช้จึงเป็นประโยคภาษาไทยกลางสั้น ๆ และเข้าใจง่าย ด้านที่ 2) ประเภทที่ฟิอาร์ - สิ่งของ (TPR - O หรือ TPR object) หมายถึง การนำเอาสิ่งของที่ใกล้ตัวมาเป็นสื่อในการสอนร่วมกับการแสดงออกด้วยท่าทาง เพื่อเพิ่มคำศัพท์ในการสอนได้มากขึ้น สามารถใช้ประโยคคำสั่งภาษาไทยกลางได้ยาวและซับซ้อนมากขึ้น ด้านที่ 3) ประเภทที่ฟิอาร์ - รูปภาพ (TPR - P หรือ TPR picture) หมายถึง การนำรูปภาพมาใช้ร่วมกับการแสดงท่าทางในกระบวนการเรียนการสอน ทำให้การสอนมีความซับซ้อน และน่าตื่นตาดึงดูดยิ่งขึ้น ผู้สอนสามารถนำภาพจริงที่เกิดในชีวิตประจำวันมาสอนภาษาไทยกลางเพื่อจะทำให้เด็กเข้าใจง่ายขึ้น และด้านที่ 4) ประเภทที่ฟิอาร์ - เรื่องราว (TPR - S หรือ TPR story) หมายถึง การเล่าเรื่องที่เป็นภาษาไทยกลางจากครู ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในภาษาภาษาไทย

กลางมากขึ้น ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและประเมินผล เด็กและครูร่วมกันสรุปหรือทบทวน คำ วลี ประโยคหรือเล่าเรื่องราว ภาษาไทยกลางที่ได้ฟังจากการเล่นเกมเบ็ดเตล็ด โดยการฟังได้อย่างถูกต้องและเข้าใจความหมายและปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง

จากการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ครูพบว่า เด็กเกิดความสุขสนุกกับการได้ทำกิจกรรมเกมต่าง ๆ ผ่านการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) 4 ด้าน ด้านที่ 1) ประเภทฟิอาร์ - ร่างกาย (TPR - B หรือ TPR body) ด้านที่ 2) ประเภทที่ฟิอาร์ สิ่งของ (TPR - O หรือ TPR object) ด้านที่ 3) ประเภทที่ฟิอาร์ รูปภาพ (TPR - P หรือ TPR picture) และด้านที่ 4) ประเภทที่ฟิอาร์ เรื่องราว (TPR - S หรือ TPR story) สอดคล้องกับแนวคิดของสฤรสิทธิ์ เขียวเขย (2567) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ผลการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเกมมิฟิเคชันเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ได้ระบุถึงความสำคัญของการนำเกมมาประยุกต์กับการออกแบบการเรียนการสอน (Game for education) โดยเน้นการสร้างความสุขด้วยการเล่นเกมที่มีเป้าหมายและโครงสร้างผ่านกิจกรรมกระตุ้นเร้าผู้เรียนสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ซึ่งการเล่นเกมเบ็ดเตล็ดผ่านประสบการณ์การจริง ได้ลงมือปฏิบัติเกิดความสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะเกิดความรู้ขึ้นได้เมื่อได้ลงมือทำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Dewey (1969) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง หรือได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by doing) เด็กได้จับและสัมผัสสื่ออุปกรณ์ด้วยตนเอง จึงสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก และสอดคล้องกับแนวคิดของ Piaget (1962) ที่กล่าวว่า ลักษณะของการเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัส เพื่อเป็นการสำรวจ มีพฤติกรรมที่ทำซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิดทักษะ ต่อมาเริ่มเล่นแบบเข้าไปมีส่วนร่วมและจะพัฒนาอย่างเต็มที่เมื่ออายุประมาณ 3 - 4 ปี มีความเหมาะสมกับช่วงวัยในการส่งเสริมให้เกิดความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง เมื่อพิจารณาความสามารถในการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัย อายุ 3 - 4 ปี ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, น.32) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยอายุ 3 – 4 ปี มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย ตรงกับตัวบ่งชี้ที่ 9.1 สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ โดยมีสภาพที่พึงประสงค์ 9.1.1 ฟังผู้อื่นพูดจนจบและพูดโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง 9.1.2 เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับศิริพร กุลจันทร์ศรี (2561, น.36) กล่าวว่า การประเมินผลความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง สามารถประเมินได้จากทักษะของเด็กตามช่วงวัย

ความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบ ตอบสนองด้วยท่าทาง โดยมีความสามารถสูงขึ้นทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1) ประเภทที่ฟิอาร์ - ร่างกาย (TPR - B หรือ TPR body) พบว่าเด็กมีความสามารถแสดงท่าทางโดยใช้ร่างกาย ชี้ จับ แปะ และ ตะ หรือใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย จากการฟังและแสดงความเข้าใจ คำ วลี หรือประโยคภาษาไทยกลาง ผ่านการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ด เช่น ให้เด็กชี้ที่สะดือของตนเอง ให้เด็กจับเข่าของเพื่อน หรือให้เด็กยืนตัวตรงท่าท่าแปร่งฟัน เป็นต้น จึงส่งผลทำให้เด็กมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา ด้านที่ 1) ประเภทที่ฟิอาร์ - ร่างกายสูงขึ้น ด้านที่ 2) ประเภทที่ฟิอาร์ - สิ่งของ (TPR – O หรือ TPR object) พบว่าเด็กมีความสามารถตอบสนองด้วยท่าทางโดยใช้สิ่งของ โดยนำเอาสิ่งของที่ใกล้ตัวมาเป็นสื่อ เช่น ลูกบอล ตุ๊กตา ผ้ากันเปื้อน รองเท้า ตะกร้า หรือผลไม้ เป็นต้น ผ่านการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ด เช่น ให้เด็กเลือกหยิบมะม่วง กระทอน ฝรั่ง มาใส่ตะกร้า หรือให้เด็กไปหยิบถุงเท้ามาใส่และวิ่งไปใส่รองเท้า เด็กสามารถหยิบจับได้คล่องแคล่วและต่อเนื่อง จึงส่งผลทำให้เด็กมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา ด้านที่ 2) ประเภทที่ฟิอาร์ - สิ่งของสูงขึ้น ด้านที่ 3) ประเภทที่ฟิอาร์ - รูปภาพ (TPR – P หรือ TPR picture) พบว่าเด็กมีความสามารถในการเรียนรู้คำ วลี หรือประโยคภาษาไทยกลางโดยใช้รูปภาพ ภาพจริงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน สดใส สวยงาม น่าสนใจ ทำให้เด็ก

กระตือรือร้นอยากเรียนรู้ ผ่านการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ด เช่น ให้เด็ก เดินไปหยิบรูปแม่ใส่ตะกร้าสื เชียว ให้เด็กไปหยิบรูปภาพแก้วโตปลาแล้วไปติดที่หน้าห้อง หรือให้เด็กวิ่งไปหยิบภาพผัดสะตอไปใส่กระทะแล้วหยิบภาพน้ำพริกไปใส่ครก เป็นต้น เด็กหยิบจับภาพตามคำสั่งได้ถูกต้อง รู้จักสังเกตความแตกต่างของภาพ จดจำคำศัพท์ แล้วฟังคำสั่งสามารถปฏิบัติตามได้ ซึ่งเป็นด้านที่เด็ก ๆ ชื่นชอบสูงสุด จึงส่งผลทำให้เด็กมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา ด้านที่ 3) ประเภทที่ฟิอาร์ - รูปภาพสูงขึ้น และด้านที่ 4) ประเภทที่ฟิอาร์ - เรื่องราว (TPR – S หรือ TPR story) พบว่า เด็กมีความสามารถเล่าเรื่องเป็นภาษาไทยกลางสั้น ๆ และเข้าใจง่าย ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษาไทยกลางมากขึ้น เช่น ครูเล่าเรื่องให้เด็กฟัง เรื่องการไปทำบุญที่วัดผ่านการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ด โดยให้เด็กหยิบดอกบัวแล้วเดินไปกราบพระพุทธรูป วิ่งไปหยิบรูปและเขียนบักไว้ในกระถาง เป็นต้น จึงส่งผลทำให้เด็กมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา ด้านที่ 4) ประเภทที่ฟิอาร์ - เรื่องราวสูงขึ้น ซึ่งแต่ละด้านมีพัฒนาการด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งที่ดีขึ้นเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ฌูว์พัซซ์ วรพงศ์พัซซ์ (2566) ที่ทำการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาช่วยสอนในวิชาภาษาไทยเรื่อง หลักการใช้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดแจ้งลำหิน (พูนราษฎร์อุปถัมภ์) อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ได้ระบุในบทนำว่า ผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพจะได้เปรียบและเป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคม เราจึงควรมีพื้นฐานในการใช้ภาษาที่ถูกต้องและชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กเกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมผ่านการเล่น เด็กได้เรียนรู้ภาษาจากกิจกรรมที่ทำร่วมกัน และเป็นรายบุคคล ภาษาของเด็กจะพัฒนาได้ดีเมื่อเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้เคียง เช่น พ่อ แม่ เพื่อน ครู และอิทธิพลของบริบทสิ่งรอบตัวเด็ก การช่วยเหลือและลงมือทำเป็นขั้นตอนผ่านการเล่น และกิจกรรมช่วย

ให้เกิดการเรียนรู้ภาษาผ่านการใช้สัญลักษณ์ และสอดคล้องกับ ศิริพร กุลจันทร์ศรี (2561, น.74-79) พบว่าหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางเด็กสองภาษามีความสามารถด้านการฟัง และการปฏิบัติตามคำสั่งสูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้

จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าหลังจากการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจากเด็กได้เรียนรู้ในทุกขั้นตอน เป็นการปฏิบัติด้วยการแสดงออกด้วยท่าทางตามความหมายของคำศัพท์ ฝึกปฏิบัติผ่านประสบการณ์จริง เด็กได้จับและสัมผัสสื่ออุปกรณ์ด้วยตนเอง จึงทำให้เด็กพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งได้อย่างแท้จริง

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา พบว่า สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง โดยการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง กระตุ้นประสาทสัมผัสหลายด้านด้วยการผสมผสานการเคลื่อนไหวร่างกายเข้ากับการเรียนรู้ภาษา เป็นวิธีสอนที่เหมาะสมกับเด็กในระยะเริ่มต้น เด็กไม่เครียดเนื่องจากไม่ได้บังคับให้เด็กพูดเมื่อยังไม่พร้อม จะได้เรียนรู้ภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน จดจำคำศัพท์ใหม่ ๆ วลี ประโยคหรือเรื่องราวที่ครูเล่าแล้วสามารถปฏิบัติตามคำสั่ง เข้ากับการกระทำหรือท่าทางในการสื่อสาร สร้างบทเรียนภาษาที่น่าสนใจ ทำให้การเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องสนุกและยังได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง ความรู้ใหม่นี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมในเรื่องอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น การจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายขึ้น หรือพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีเหมาะสมกับวัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง แนวคิดในการจัดกิจกรรมประกอบการสอนภาษาที่สองสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟัง พูด อ่าน หรือเขียนในช่วงชั้นอื่นต่อไป

1.2 ครูต้องเลือกเกมและคำศัพท์พร้อมทั้งควบคุมเวลาให้เหมาะสมกับความสนใจของเด็ก เพราะเด็กในวัยนี้มีช่วงความสนใจสั้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากงานวิจัยนี้ได้ค้นพบว่าเด็กปฐมวัยสองภาษามีความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง โดยการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกิจกรรมหรือนวัตกรรมอื่น ๆ ที่นำมาบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร. (2566). นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาช่วยสอนในวิชาภาษาไทยเรื่อง หลักการใช้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดแจ้งลำหิน (พูนราษฎร์อุปถัมภ์) อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี, *วารสาร มจร ปรัชญาปริทรรศน์ (jmpr)*, 6(2), 1-13.
- พภัสรัช ดียิ่ง. (2561). *การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่นเกมเบ็ดเตล็ดที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนพระยาสุเรนทร์ กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์

- ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- มนัสภูมิ ศาสตราสาร. (2561). *เกมส์เบ็ดเตล็ด. ยะลา: ศูนย์ส่งเสริมการทำผลงานวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.*
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. (2566). *รายงานการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional learning community) ระดับชั้น ปฐมวัย. ปฏิทินวิชาการ ภาคเรียนที่ 1. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.*
- ศิริพร กุลจันทร์ศรี. (2561). *ผลของการจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กสองภาษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.*
- ศิริพร วโรตม์สุพรรณ. (2560). *การพัฒนาชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง. (Total physical response: TPR) ที่มีต่อความสามารถในการฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.*
- สถาบันวิจัยการเรียนรู้. (2556). *การสอนภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย. สุโขทัย: คุรุภัณฑ์พิมพ์.*
- สิริกุล กิจสวัสดิ์ไพศาล. (2556). *การใช้เทคนิคการสอนแบบทีฟิอาร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- สุระสิทธิ์ เขียวเขย. (2567). *ผลการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเกมมิฟิเคชันเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 13(1), 142-151.*
- อรุณี หรดาล. (2559). *เด็กสองภาษา: สร้างได้ในวัยอนุบาล, วารสารศึกษาศาสตร์, 18(1), 230-240.*
- Bandura, Albert. (1977). *Social learning theory.* Prentice – Hall.
- Dewey, John. (1969). *Philosophy, education, and reflective thinking.* In Buford, Thomas O. *Toward a philosophy of education.* pp.180-183.
- Piaget, J. (1962). *Play, dreams and imitation in childhood.* W.W. Norton.
- Vygotsky, L. (1978). *Mind in society: The developmental of higher psychological process.* Harvard University Press.

การพัฒนาพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติ
โดยการฝึกอบรมมารยาทไทย โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ
สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร

The development of Thai etiquette behavior of foreign kindergarten teachers
through Thai etiquette training, Prep International Kindergarten School,
Sutthisarn Campus, Bangkok

ชลธิชา สุนาคำ (Chonthicha Sunakham)¹ ปิยลักษณ์ อัครรัตน์ (Piyalak Akkratana)²

Received: January 12, 2025

Revised: January 20, 2025

Accepted: January 25, 2025

¹ Corresponding author, Email: chonthichasunakham@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติที่โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย และ 2) เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร ประชากร คือ ครูอนุบาลชาวต่างชาติที่โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้น 5 คน ระยะเวลาในการทดลอง 8 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง วันจันทร์-พฤหัสบดี เวลา 09.00 น.-12.00 น. จำนวน 2 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการฝึกอบรมมารยาทไทย 2) แบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทย 3) แบบประเมินความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติ ที่โรงเรียนอนุบาล

นานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร หลังการฝึกอบรมมารยาทไทยสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมมารยาทไทย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนก่อนการฝึกอบรมมารยาทไทย มีค่าเฉลี่ย = 24.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 12.76 และหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย มีค่าเฉลี่ย = 73.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.00 และ 2) ความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย ที่โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย อยู่ในระดับมากหรือมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย = 4.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านวิทยากร ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่โครงการ และด้านความเข้าใจและการนำความรู้ไปใช้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากัน มีค่าเฉลี่ย = 5.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.00 ส่วนด้านสถานที่ / ระยะเวลา / อาหาร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.33

คำสำคัญ: ครูอนุบาลชาวต่างชาติ การฝึกอบรมมารยาทไทย

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

M.Ed. Student, Phranakhon Rajabhat University

² อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Lecturer, Phranakhon Rajabhat University

Abstract

This research aims to 1) compare Thai etiquette behaviors of foreign kindergarten teachers at Prep International Kindergarten School, Sutthisarn Campus, Bangkok, before and after participating in Thai etiquette training, and 2) assess the satisfaction levels of foreign kindergarten teachers with Thai etiquette training at Prep International Kindergarten School, Sutthisarn Campus, and Bangkok. The population in this research consisted of 5 foreign kindergarten teachers at Prep International Kindergarten School, Sutthisarn Campus, Bangkok, in the academic year 2023. The experiment was conducted over 8 sessions of 3 hours each, from Monday to Thursday, between 9:00 a.m. - 12:00 p.m. over a two-week period. The research instruments were 1) 8 Thai etiquette training plans, 2) the Thai etiquette behavior observation form, and 3) the satisfaction assessment form of Thai etiquette training for the foreign kindergarten teachers. The statistics used in this research were mean and standard deviation.

The research results showed that 1) Thai etiquette behaviors of foreign kindergarten teachers at Prep International Kindergarten School, Sutthisarn Campus, Bangkok, after the Thai etiquette training were higher than before, which was in accordance with the hypotheses, before the Thai etiquette training the mean = 24.20 and the standard deviation = 12.76 and after the Thai etiquette training. The mean = 73.00 and the standard deviation = 0.00 and 2) Foreign kindergarten teachers' satisfaction with the Thai etiquette training at Prep International Kindergarten School, Sutthisarn Campus, Bangkok, was at the highest level which was in accordance with the hypotheses which was at the high or the highest level, with the mean = 4.90 and the standard deviation = 0.07. When considering each aspect, it was found that every aspect was at the highest level of satisfaction. In particular the field

of science services provided by project staff and the areas of understanding and applying knowledge had the same highest averages, the mean = 5.00 and the standard deviation = 0.00. The averages for the location, duration, food was the lowest, with the mean = 4.55 and the standard deviation = 0.33.

Keywords: Foreign Kindergarten Teachers, Training Program, Thai Etiquette

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ความเจริญก้าวหน้าของการสื่อสารที่เข้ามามีอิทธิพลและมีบทบาทต่อวิถีการดำเนินชีวิต โรงเรียนนานาชาติ (International school) โรงเรียนสองภาษา (Bilingual school) โรงเรียนโปรแกรมภาษาอังกฤษหรืออีพี (EP: English program) ซึ่งใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความสามารถและทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็ก ด้วยการส่งเสริมให้เด็กได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านภาษาอังกฤษจากชาวต่างชาติโดยตรง ครูต่างชาติจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก และทำหน้าที่อบรมจริยธรรม คุณธรรมให้กับเด็กท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงแบบบุคคลที่ตนเองชื่นชอบและดำเนินชีวิตตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบตัวโดยขาดการไตร่ตรอง หรือคำนึงถึงมารยาทซึ่งเป็นการแสดงออกตามแบบแผนที่สังคมไทยกำหนดไว้ นำไปสู่การสูญเสียคุณค่าทางวัฒนธรรมดั้งเดิม และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทย

มารยาทไทย เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติที่แสดงถึงความเป็นคนไทย มีการแสดงออกทั้งกิริยา วาจา การประพฤติปฏิบัติอย่างมีขอบเขตหรือระเบียบแบบแผนอันเหมาะสมแก่กาลเทศะ เช่น การยืน เดิน นั่ง นอน การแสดงความเคารพ กรณีส่งเสริมวัฒนธรรม (2562) โดยบุคคลที่มีกิริยามารยาทที่ดีนั้น จะมีการปฏิบัติตนเองให้เหมาะสมกับเวลาและสถานที่ ส่งผลให้คนไทยได้รับการยกย่องจากต่างชาติว่า เป็นผู้ที่มีมารยาทอ่อนโยน นุ่มนวล น่ารัก และเป็นสิ่งที่คนไทยภาคภูมิใจ

มาโดยตลอด พระรณชัย ปโยควิจิตโต จันทรหอม (2561) ทั้งนี้ประเทศไทยได้สนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการปลูกฝังมารยาทไทยให้กับเด็กและเยาวชน โดยมีการระบุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (2561) ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่กำหนดให้มีการส่งเสริมในเรื่องการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ การปลูกฝังมารยาทให้แก่เด็กไทยนั้น ควรเริ่มทำตั้งแต่วัยเด็กตอนต้นหรือปฐมวัย คือในช่วงอายุ 3-6 ปี เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้ การเลียนแบบ และมีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในขั้นเตรียมความคิดที่มีเหตุผล หรือการคิดก่อนปฏิบัติการ (Preoperational stage) ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's cognitive development theory) โดย Piaget เชื่อว่าเด็กจะสร้างความรู้หรือพัฒนาสติปัญญาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนผ่านกระบวนการทางสติปัญญาที่เป็นการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) การปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (Accommodation) และความสมดุลในความคิด (Equilibration) เกตน์นิภา ฮาดคันทุง (2560) เด็กปฐมวัยจึงเป็นช่วงวัยที่เหมาะสมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ทั้งกิริยา มารยาทระเบียบวินัย ภาษา และพฤติกรรมต่าง ๆ จากผู้ใหญ่ หรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิด เพื่อให้เด็กสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีกิริยามารยาท สุภาพเรียบร้อย ญาณิศา นาคทัฬ (2560) โดยการสังเกต (Observational learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) ของแบนดูรา (Bandura) ภาสิต ศิริเทศ และณพวิทย์ ธรรมสีหา (2562) โดยครูปฐมวัยสามารถเป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเด็กอนุบาลให้มีพัฒนาการทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ และเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กทั้งด้านพฤติกรรม บุคลิกภาพ และสภาวะทางอารมณ์ เด็กปฐมวัยอยู่ในช่วงวัยที่มีการเรียนรู้จากสิ่งรอบตัว จะเลียนแบบพฤติกรรมและทัศนคติส่วนใหญ่จากครูซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็ก ครูปฐมวัยจึงเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้

เกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม พร้อมกับการส่งเสริมให้เด็กมีมารยาทไทยอันดีงาม ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เป็นการปลูกฝังมารยาทไทยให้แก่เด็ก

โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ เป็นโรงเรียนที่มีการศึกษาระดับสากลในบรรยากาศนานาชาติ มีครูและเด็กหลากหลายสัญชาติและวัฒนธรรม มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสื่อสารทั้งในและนอกห้องเรียน จึงทำให้เด็กเติบโตในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขณะเดียวกัน โรงเรียนต้องการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทยและรักความเป็นไทย ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) โดยจากการที่ได้มีการศึกษาจากงานวิจัยในอดีตพบว่า ครูต่างชาติที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียน มีปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมกับความเป็นครูในสังคมและวัฒนธรรมไทย การปรับตัวท่ามกลางความแตกต่างทางวัฒนธรรม การพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กไทย จริญญา ปานเจริญ (2556) ทั้งนี้เนื่องจากคุ้นชินกับวัฒนธรรมเดิมของตนเองและยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และมารยาทไทย อีกทั้งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ ได้ใจความสำคัญว่า โดยปกติแล้วทางโรงเรียนจะมีการจัดการอบรม หรือส่งครูอนุบาลต่างชาติเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและมารยาทไทยเป็นประจำทุกปี แต่ 2-3 ปีที่ผ่านมาทางโรงเรียนไม่ได้จัดการอบรมครูอนุบาลต่างชาติเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและมารยาทไทยเลย เนื่องจากสถานการณ์โควิด และครูที่รับผิดชอบในส่วนนี้ได้ลาออกไปจึงทำให้ไม่มีบุคลากรช่วยดำเนินงานในด้านการอบรมครูต่างชาติ จึงเป็นเรื่องที่ดีและมีประโยชน์หากจะมีการจัดอบรมครูอนุบาลต่างชาติเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและมารยาทไทยขึ้น เพื่อให้ครูอนุบาลต่างชาติได้เข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและมารยาทไทยมากขึ้น จะได้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องตามหลักมารยาทไทย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เด็กจะได้เลียนแบบจากตัวแบบที่ถูกต้องและนำไปใช้อย่างถูกต้องตามหลักมารยาทไทย

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเด็กปฐมวัยนั้น ครูปฐมวัยจึงต้องสวมบทบาทการเป็นผู้นำที่มีคุณภาพ การฝึกอบรมถือเป็นการให้การศึกษาคือหนึ่งรูปแบบ โดยมุ่งให้ผู้รับการอบรมนั้นเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ทันทีหลังการฝึกอบรม เพราะการอบรมเป็นส่วนที่ช่วยเพิ่มความรู้เสริมสร้างบุคลิกภาพ ทำให้เกิดประสบการณ์ และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดกิจกรรมฝึกอบรมมารยาทไทยให้แก่ครูอนุบาลต่างชาติของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ ที่เป็นครูที่สอนในห้องเรียน และเป็นผู้ที่เป็นแบบอย่างให้แก่เด็กการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ประกอบด้วย การบรรยาย การสาธิตให้ความรู้ และการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูอนุบาลต่างชาติที่เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อเป็นการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ ส่งเสริมพฤติกรรมมารยาทไทยของครูอนุบาลต่างชาติให้มีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ดีตามมารยาทไทย เป็นแบบอย่างที่ดีต่อเด็กปฐมวัยทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติ โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย

2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหาการวิจัยครั้งนี้มุ่งฝึกอบรมมารยาทไทยครูอนุบาลชาวต่างชาติ รวมทั้งสิ้น 5 คน

2. เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจะใช้เวลาตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2567 ถึงวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2567 ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ได้แก่ วันจันทร์-พฤหัสบดี เวลา 09:00 น.-12:00 น. วันละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 ครั้ง

3. สถานที่เก็บข้อมูล คือ โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการฝึกอบรม และพฤติกรรมมารยาทไทย ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาพฤติกรรมมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติโดยการฝึกอบรมมารยาทไทย โรงเรียนนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมมารยาทไทยของครูชาวต่างชาติ โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร โดยการสังเกตพฤติกรรมมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติ

3. จัดทำแผนการฝึกอบรมมารยาทไทยแบบสังเกตพฤติกรรมมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติ และแบบประเมินความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย

4. รวบรวมข้อมูลจากการประเมินความสอดคล้องของแผนการฝึกอบรมมารยาทไทย แบบสังเกตพฤติกรรมมารยาทไทย และแบบประเมินความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้กับประชากร

5. ประเมินพฤติกรรมมารยาทไทยก่อนการฝึกอบรมมารยาทไทยกับประชากร โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมมารยาทไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. ดำเนินการฝึกอบรมมารยาทไทย ให้กับครูอนุบาลชาวต่างชาติโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร ตามคู่มือการฝึกอบรมมารยาทไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. ประเมินพฤติกรรมมารยาทไทยหลังการฝึกอบรมมารยาทไทยกับประชากร เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมมารยาทไทยก่อนและหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย

8. รวบรวมคะแนนพฤติกรรมมารยาทไทยก่อนและหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย และคะแนนจากแบบประเมินความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างแผนการฝึกอบรมมารยาทไทย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เป็น ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมมารยาทไทยสำหรับครูต่างชาติ โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำคู่มือการฝึกอบรมมารยาทไทย ทำการปรับปรุงแบบการฝึกอบรมจนเกิดการฝึกอบรม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การเตรียมการ เป็นการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร ทั้งผู้จัด และผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีการชี้แจงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบพฤติกรรมที่ต้องการให้เพิ่มขึ้นหลังการฝึกอบรม และใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทยเพื่อประเมินพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของผู้เข้าอบรมก่อนได้รับการอบรม

1.2 การแสดงให้เห็นเป็นการจัดดำเนินการอบรมโดยการให้บรรยายความรู้ พร้อมกับมีตัวอย่างประกอบให้ดู เช่น รูปภาพ วิดีโอคลิป หรือการแสดงตัวอย่างให้ดู เป็นต้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถ่องแท้

1.3 การทดลองทำ เป็นการให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ทดลองปฏิบัติตาม โดยการทำการทำทางประกอบเหตุการณ์บทบาทสมมติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

1.4 การติดตามผล เป็นการจัดทำ การประเมินความรู้ของผู้เข้าอบรมโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมและการวัดความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมโดยใช้แบบประเมิน

2. กำหนดเนื้อหาของคู่มือการฝึกอบรมมารยาทไทย โดยการวิเคราะห์เนื้อหาด้านสภาพปัญหาและความจำเป็นของครูต่างชาติ โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย 3 ด้านได้แก่ 1) มารยาททางกาย 2) มารยาททางการสนทนา และ 3) มารยาททางสังคม

3. จัดทำแผนการฝึกอบรมมารยาทไทย ด้วยขั้นตอนการฝึกอบรม ซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย 1) การเตรียมการ 2) การแสดงให้เห็น 3) การทดลองทำ และ 4) การติดตามผล

4. นำแผนการฝึกอบรมมารยาทไทย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบ วิเคราะห์ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์ความเห็นตรงกัน 2 ใน 3 ท่าน ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยนำผลการพิจารณาที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนลงความเห็นมาบันทึกแล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.92 ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรดูระยะเวลาให้เหมาะสม

5. นำแผนการฝึกอบรมมารยาทไทย ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงตามคำแนะนำ และข้อเสนอแนะ

6. นำแผนการฝึกอบรมมารยาทไทย ไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูอนุบาลชาวต่างชาติ โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาลาดพร้าว 88 จำนวน 8 คน

7. นำแผนการฝึกอบรมมารยาทไทย ที่ได้ไปทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขตามปัญหาที่พบ

8. นำแผนการฝึกอบรมมารยาทไทย ไปทดลองใช้กับประชากรซึ่งก็คือ ครูอนุบาลชาวต่างชาติ โรงเรียนนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้น 5 คน

2. การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมารยาทไทย แบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทย แบบประเมินความพึงพอใจโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทย

2.2 กำหนดเนื้อหาของแบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทยโดยการวิเคราะห์เนื้อหาของแบบสังเกตพฤติกรรมให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการมีมารยาทไทย

2.3 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทย ประกอบด้วย 1) มารยาททางกาย 2) มารยาททางการสนทนา และ 3) มารยาททางสังคม

2.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบหาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเนื้อหา จำนวน 3 คน โดยใช้เกณฑ์ความเห็นตรงกัน 2 ใน 3 คน ด้วยการหาค่าดัชนี ความ สอด คล้อง (Index of item objective congruence: IOC)

โดยนำผลการพิจารณาที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านลงความเห็นมาบันทึกแล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเนื้อหา (Index of item objective congruence: IOC) ได้ ค่า ดัชนี ความ สอด คล้องอยู่ที่ 1.00

2.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทย ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.6 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทย ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูอนุบาลชาวต่างชาติโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขา ลาดพร้าว 88

2.7 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทยที่ได้ทำการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขตามปัญหาที่พบ

2.8 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทยไปใช้กับประชากร

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย ดังนี้

3.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความพึงพอใจ รวมถึงแนวทางในการกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2 กำหนดรายละเอียดของแบบประเมินความพึงพอใจ โดยให้มีรายละเอียดครอบคลุมข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านวิทยาการ 2) ด้านสถานที่ / ระยะเวลา / อาหาร 3) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่โครงการ และ 4) ด้านความเข้าใจและการนำความรู้ไปใช้

3.3 สร้างข้อคำถามให้ตรงกับคุณลักษณะนิยามที่กำหนด ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ เพื่อนำไปใช้จริงจำนวน 18 ข้อ กำหนดระดับคะแนนของการวัดความพึงพอใจตามวิธีของลิเคิร์ทโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, นน.72-73)

ระดับความพึงพอใจ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ระดับความพึงพอใจ 4 หมายถึง พึงพอใจมาก

ระดับความพึงพอใจ 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ระดับความพึงพอใจ 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ระดับความพึงพอใจ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

3.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของแบบประเมินความพึงพอใจ และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ

3.5 นำแบบประเมินความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย ฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการฝึกอบรมมารยาทไทย ให้กับครูอนุบาลชาวต่างชาติโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร ตามคู่มือการฝึกอบรมมารยาทไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้สถานที่ ณ ห้อง (Big room) โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร

2. ประเมินพฤติกรรมการมีมารยาทไทยหลังการฝึกอบรมมารยาทไทยกับประชากร เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีมารยาทไทยก่อนและหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย

3. รวบรวมคะแนนพฤติกรรมการมีมารยาทไทยก่อนและหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย และคะแนนจากแบบประเมินความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูล เสนอตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์คุณภาพของคู่มือการฝึกอบรมมารยาทไทยของครูชาวต่างชาติ คือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2. การวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทย คือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

3. การทดสอบสมมติฐาน

3.1 ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร (Mean)

3.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติโดยการฝึกอบรมมารยาทไทยก่อนและหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติก่อนและหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพการพัฒนาพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติโดยการฝึกอบรมมารยาทไทย โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติก่อนและหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยต้องการศึกษาพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติก่อนและหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย โดยเปรียบเทียบคะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติก่อนและหลังการทดลอง ผลปรากฏดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติก่อนการทดลองและหลังการทดลองที่ได้รับการฝึกอบรมมารยาทไทย

ครูอนุบาลชาวต่างชาติ	คะแนนพฤติกรรม	คะแนนพฤติกรรม

	ก่อนฝึกอบรม (เต็ม 73 คะแนน)	หลังฝึกอบรม (เต็ม 73 คะแนน)
คนที่ 1	21	73
คนที่ 2	13	73
คนที่ 3	40	73
คนที่ 4	35	73
คนที่ 5	12	73
คะแนนเฉลี่ย	24.20	73.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติก่อนเข้ารับการฝึกอบรมมารยาทไทย มีคะแนนพฤติกรรมสูงสุดคือ 40 คะแนน จำนวน 1 คน และคะแนนพฤติกรรมต่ำสุดคือ 12 คะแนน จำนวน 1 คน ส่วนผลการสังเกตพฤติกรรมหลังเข้ารับการฝึกอบรมมารยาทไทย มีคะแนนทดสอบสูงสุดคือ 73 คะแนนเต็ม ทั้ง 5 คน

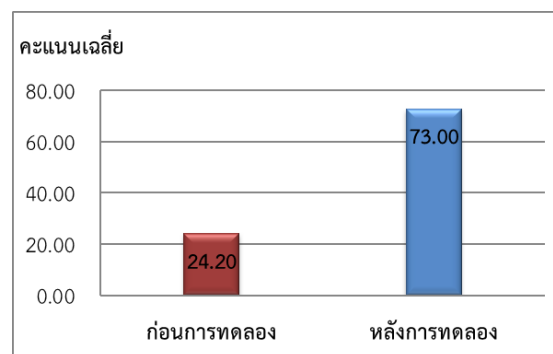
จากผลการสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติ ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลก่อนและหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย เพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏตามตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติก่อนและหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย โดยภาพรวม

พฤติกรรม การมีมารยาท ไทย	จำนวน ประชากร (N)	ค่าเฉลี่ย (μ) (เต็ม 73)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)
ก่อนเข้ารับการ ฝึกอบรม	5	24.20	12.76
หลังเข้ารับการ ฝึกอบรม	5	73.00	0.00

จากตาราง 2 พบว่า พฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติ โดยก่อนเข้ารับการฝึกอบรมโดยใช้กิจกรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีมารยาทไทย มีค่าเฉลี่ย = 24.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 12.76 และหลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ย = 73.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.00

จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบพฤติกรรม การมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติก่อนและ หลังการทดลอง แสดงว่าพฤติกรรมการมีมารยาทไทย ของครูอนุบาลชาวต่างชาติ โรงเรียนอนุบาลนานาชาติ เพชรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร หลังการ ฝึกอบรมมารยาทไทยสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกอบรม มารยาทไทย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพื่อให้ เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์คะแนน เฉลี่ยพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาล ชาวต่างชาติ มานำเสนอในรูปแบบแผนภูมิแท่งดัง แสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีมารยาท ไทย ของครูอนุบาลชาวต่างชาติก่อนและหลังการ ฝึกอบรมมารยาทไทย

ผลการวิเคราะห์ คะแนน ก่อน และ หลัง การฝึกอบรมมารยาทไทย โดยแยกเป็นรายด้าน ของพฤติกรรมการมีมารยาทไทย สามารถสรุปเป็น ตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 ผลคะแนนรายด้านของพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติ โรงเรียนอนุบาล นานาชาติเพชรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร

มารยาททางการสนทนา ก่อนการฝึกอบรมมี

ครูอนุบาล ชาวต่างชาติ	มารยาททางกาย (41 คะแนน)		มารยาททางการสนทนา (8 คะแนน)		มารยาททางสังคม (24 คะแนน)	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
คนที่ 1	15	41	2	8	4	24
คนที่ 2	11	41	2	8	0	24
คนที่ 3	18	41	6	8	16	24
คนที่ 4	16	41	2	8	17	24
คนที่ 5	11	41	0	8	1	24
คะแนนเฉลี่ย	14.20	41.00	2.40	8.00	7.60	24.00

จากตาราง 3 คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรม การมีมารยาทไทยหลังการฝึกอบรมมารยาทไทยมี ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการฝึกอบรมมารยาทไทย ในทุกด้าน โดยสรุปคะแนนเฉลี่ยตามรายด้านของ พฤติกรรมการมีมารยาทไทยก่อนและหลังการ ฝึกอบรมมารยาทไทย ดังนี้

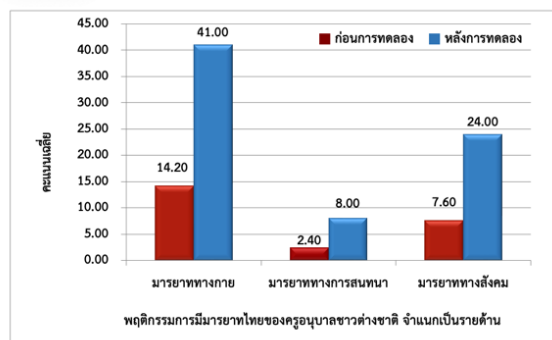
มารยาททางกาย ก่อนการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ย 14.20 หลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ย 41.00 จาก คะแนนเต็ม 41 คะแนน

ค่าเฉลี่ย 2.40 การฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ย 8.00 จาก คะแนนเต็ม 8 คะแนน

มารยาททางสังคม ก่อนการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ย 7.60 หลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ย 24.00 จากคะแนน เต็ม 24 คะแนน

จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบพฤติกรรม การมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติก่อน และหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย จำแนกเป็นรายด้าน ซึ่งพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาล ชาวต่างชาติโดยการฝึกอบรมมารยาทไทย หลังการ

ฝึกอบรมมารยาทไทยในทุกด้านสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกอบรมมารยาทไทย เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติในแต่ละด้านมานำเสนอในรูปแบบแผนภูมิแท่งดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติก่อนและหลังการฝึกอบรมมารยาทไทย จำแนกเป็นรายด้าน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.21 – 5.00	ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
2.61 – 3.40	ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.80	ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย รายด้านและโดยรวม

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (μ) (เต็ม 5)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	แปล ความ หมาย
ด้านวิทยากร	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านสถานที่ /			มากที่สุด
ระยะเวลา /	4.55	0.33	
อาหาร			
ด้านการให้บริการ			มากที่สุด
ของเจ้าหน้าที่	5.00	0.00	
โครงการ			
ด้านความเข้าใจ			มากที่สุด
และการนำความรู้	5.00	0.00	
ไปใช้			
โดยรวม	4.90	0.07	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านวิทยากร ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่โครงการ และด้านความเข้าใจและการนำความรู้ไปใช้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากัน มีค่าเฉลี่ย = 5.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.00 ส่วนด้านสถานที่ / ระยะเวลา / อาหาร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.33

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่าความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธินคร กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธินคร กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากหรือมากที่สุด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.1 มารยาททางกาย

มารยาทในการยืน ก่อนการดำเนินการฝึกอบรมมารยาทไทยให้แก่ครูอนุบาลชาวต่างชาติของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ พบว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติทุกคนแสดงพฤติกรรมการยืนรับคำสั่ง การยืนให้เกียรติผู้ใหญ่ การยืนสนทนากับผู้ใหญ่ และการยืนปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ได้อำนาจถึงมารยาท จากการการสังเกตพฤติกรรม ครูเอียนรับคำสั่งโดยยืนในท่าทางที่สบายน้อมมือไหว้ไว้ที่ข้างหลังในบางครั้ง ครูบียืนทอดขนานมือน้อมมือไหว้ไว้ที่ข้างหลังในขณะที่สนทนากับผู้ใหญ่ ครูซียืนปฏิบัติหน้าที่เฝ้ารับนักเรียนในตอนเช้า โดยการใช้แขนวางพักไว้ที่ประตู ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูอนุบาลชาวต่างชาติขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องมารยาทในการยืนตามสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้ หลังจากที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติเข้าร่วมการฝึกอบรมมารยาทไทย รับฟังการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับมารยาทการยืนในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมกับรับชมการแสดงตัวอย่างการยืนที่ถูกต้อง และให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติทดลองปฏิบัติตามบทบาทสมมติ ทำให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติมีความรู้ ความเข้าใจ พฤติกรรมการยืนตามมารยาทไทยมากขึ้น โดยผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติทุกคนสามารถแสดงพฤติกรรมการยืนที่สุภาพ สบาย เหมาะสม

การเดิน ก่อนการดำเนินการฝึกอบรมมารยาทไทยให้แก่ครูอนุบาลชาวต่างชาติของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ จากการการสังเกตพฤติกรรม พบว่า ครูเอเดินผ่านหน้าผู้ใหญ่โดยไม่มีการค้อมตัวลง ครูบีเดินนำผู้ใหญ่โดยการเดินนำหน้าและเดินอย่างรวดเร็ว ครูซีเดินผ่านผู้ใหญ่ที่นั่งเก้าอี้โดยการเดินตัดหน้าและแกว่งแขนไปมา แต่หลังจากที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติเข้าร่วมการฝึกอบรมมารยาทไทยครูได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติตนตามมารยาทไทยในการเดิน ที่ถูกต้องทำให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติทุกคนเรียนรู้การปฏิบัติตนตามมารยาทไทยและเข้าใจมารยาทในการเดินในรูปแบบต่าง ๆ ของมารยาทไทย โดยการสังเกตจากพฤติกรรมการปรับเปลี่ยนในขณะที่เดินของตนเอง ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน และครูอนุบาลชาวต่างชาติยังได้นำความรู้ที่ได้ไปสอนให้แก่เด็กนักเรียนอีกด้วย ซึ่งทำให้พฤติกรรมกาเดิน

ของนักเรียนในด้านการเดินผ่านผู้ใหญ่ดีขึ้นเป็นไปตามมารยาทไทย

การนั่ง ก่อนการดำเนินการฝึกอบรมมารยาทไทยให้แก่ครูอนุบาลชาวต่างชาติของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ พบว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติไม่รู้จักรการนั่งพับเพียบประนมมือ นั่งพับเพียบในพิธีการนั่งขัดสมาธิราบ นั่งขัดสมาธิเพชร นั่งเก้าอี้โดยทั่วไป นั่งเก้าอี้ต่อหน้าผู้ใหญ่ นั่งเก้าอี้ประนมมือ นั่งเก้าอี้ในพิธีการ ตามมารยาทไทย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการไม่เคยได้รับการฝึกนั่งพับเพียบประนมมือ การนั่งที่ใช้ในทางศาสนา หรือเป็นการนั่งในพิธีการ ซึ่งเป็นรูปแบบการนั่งที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติไม่ค่อยมีโอกาสพบเห็นโดยทั่วไป จึงทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการนั่งในรูปแบบต่าง ๆ ตามมารยาทไทย และไม่สามารถแสดงพฤติกรรมการนั่งตามรูปแบบเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง ขณะที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติบางคนที่พักักในประเทศไทยติดต่อกันเป็นระยะเวลานานหลายปี สามารถนั่งพับเพียบธรรมดา นั่งพับเพียบต่อหน้าผู้ใหญ่ได้ เนื่องจากได้การสังเกตพฤติกรรมการนั่งในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีการนั่งในท่าพับเพียบประนมมือ จึงสามารถนั่งได้เป็นเวลานาน ทั้งนี้อาจเกี่ยวเนื่องกับสุขภาพของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังสังเกตพบว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติทุกคนสามารถนั่งขัดสมาธิธรรมดาดได้อย่างถูกต้อง ซึ่งอาจเนื่องมาจากการนั่งขัดสมาธิธรรมดาก่อนการนั่งขัดสมาธิที่ง่าย และเป็นอริยาบทที่ใช้กันตามสบาย

หลังจากที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติได้รับการฝึกอบรมมารยาทไทย ได้รับฟังการอธิบายมารยาทไทยในการนั่ง รับชมการสาธิตการนั่งประเภทต่าง ๆ และได้ทดลองปฏิบัติตาม ครูเอ ได้พูดว่า “ฉันไม่เคยรู้เลยว่าการนั่งที่หลายแบบขนาดนี้” และผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าครูอนุบาลชาวต่างชาติทุกคนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามต้นแบบได้อย่างถูกต้อง

มารยาทการแสดงเคารพ ก่อนการดำเนินการฝึกอบรมมารยาทไทยให้แก่ครูอนุบาลชาวต่างชาติของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ พบว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติยังมีความเข้าใจว่าการไหว้คือการพนมมือและก้มศีรษะลงเพื่อแสดงความเคารพ หรือแค่เป็นการทักทายเท่านั้น จึงทำครูอนุบาล

ชาวต่างชาติไม่สามารถแสดงความสามารถในลักษณะต่าง ๆ ได้ การแสดงความสามารถมีหลายอย่าง เช่น การไหว้ การกราบ และการถวายความเคารพได้อย่างถูกต้องตามมารยาทไทย โดยที่การแสดงความสามารถด้วยการไหว้ เป็นวัฒนธรรมเฉพาะซึ่งมีความแตกต่างจากการทักทาย หรือการแสดงความสามารถของชาติอื่น ได้แก่ การรับไหว้บุคคลที่อายุน้อยกว่า การไหว้บุคคลที่อายุเท่ากัน การไหว้บุคคลที่อายุมากกว่า ซึ่งนอกจากนี้ ยังพบว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติไม่เคยและไม่สามารถแสดงความสามารถด้วยการกราบ และการถวายความเคารพซึ่งเป็นการแสดงความสามารถอย่างสูง ได้แก่ การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ (การกราบพระ) การกราบผู้ใหญ่ การถวายความเคารพพระมหากษัตริย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการแสดงความสามารถดังกล่าว เป็นการแสดงความสามารถในลักษณะที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติไม่สามารถพบเห็นโดยทั่วไป และไม่มีโอกาสปฏิบัติจริง ขณะที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติส่วนมากเคารพธงชาติ เพลงชาติไทย ได้อย่างถูกต้องเนื่องจากทางโรงเรียนมีกิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติในทุก ๆ เช้า ก่อนเข้าเรียน

แต่หลังจากที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติผ่านการฝึกอบรมมารยาทไทย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจมารยาทการแสดงความสามารถ ได้เห็นการสาธิตการไหว้แบบต่าง ๆ การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ และการกราบผู้ใหญ่ การถวายความเคารพพระมหากษัตริย์ และการเคารพธงชาติ เพลงชาติไทย และได้มีโอกาสทดลองปฏิบัติมารยาทการแสดงความสามารถดังกล่าว โดยเป็นการแสดงความสามารถตามเหตุการณ์ และบทบาทสมมุติที่กำหนดให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติแสดงความสามารถบุคคลที่อายุน้อยกว่า บุคคลที่อายุเท่ากัน และบุคคลที่อายุมากกว่า รวมถึงการกราบพระ การกราบผู้ใหญ่ ตลอดจนการถวายความเคารพพระมหากษัตริย์ และการเคารพธงชาติ เพลงชาติไทย ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติทุกคนได้เรียนรู้ เข้าใจ พยายามปฏิบัติตามตัวอย่าง จนทำให้ครูอนุบาลต่างชาติสามารถแสดงความสามารถได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

มารยาทการแต่งกาย ก่อนการดำเนินการฝึกอบรมมารยาทไทยให้แก่ครูอนุบาลชาวต่างชาติของ

โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ พบว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติบางคนแต่งกายได้ถูกต้องหลักมารยาทไทยซึ่งอาจเนื่องมาจากครูอนุบาลชาวต่างชาติกลุ่มนี้มีระยะเวลาพำนักในประเทศไทยเป็นเวลานาน 5 ถึง 8 ปี ได้มีโอกาสพบเห็น และคุ้นเคยกับการแต่งกายตามมารยาทไทย จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการแต่งกายอย่างเหมาะสมกับโอกาสและสถานที่ ขณะที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติที่อายุน้อยและอยู่พำนักในประเทศไทยเป็นเวลา 1 ถึง 3 ปี ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจมารยาทไทยในการแต่งกาย เช่น ครูเอนแต่งกายไปสถานที่ราชการด้วยเสื้อแขนกุด แต่งการด้วยกางเกงรัดรูปใส่รองเท้าแตะมาปฏิบัติการสอนที่โรงเรียน ครูบีใส่เสื้อเอวลอยมาปฏิบัติการสอนที่โรงเรียน ซึ่งเป็นการแต่งกายที่ไม่สอดคล้องกับมารยาทการแต่งกาย

แต่หลังจากที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติผ่านการฝึกอบรมมารยาทไทย ได้มีโอกาสดูวิดีโอ และรูปภาพการแต่งกายในแบบต่าง ๆ รวมทั้งได้เล่นบทบาทสมมุติ ทดลองแต่งกายตามโอกาสและสถานที่ต่าง ๆ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติทุกคนสามารถเลือกเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายได้เหมาะสมตามโอกาส และสถานที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติทุกคนมีความรู้ความเข้าใจรูปแบบเครื่องแต่งกายและมารยาทการแต่งกายเป็นอย่างดี

มารยาทการรับประทานอาหาร ก่อนการดำเนินการฝึกอบรมมารยาทไทยให้แก่ครูอนุบาลชาวต่างชาติของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ พบว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติใช้อุปกรณ์บนโต๊ะอาหารได้อย่างถูกต้อง และมีมารยาทในการรับประทานอาหารในงานต่าง ๆ รวมถึงมีมารยาทในการร่วมรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูอนุบาลชาวต่างชาติทุกคนมีมารยาทการรับประทานอาหารเป็นอย่างดีเพราะเนื่องจากการมาทบทบนโต๊ะอาหารมีความเป็นสากล แต่ในด้านของการรับประทานอาหารตามแบบภูมิภาคต่าง ๆ ยังเป็นสิ่งที่แปลกใหม่ของครูอนุบาลชาวต่างชาติ

หลังจากที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติผ่านการฝึกอบรมมารยาทการรับประทานอาหาร ซึ่งผู้ดำเนินการฝึกอบรมได้อธิบายความรู้ความเข้าใจการใช้อุปกรณ์บนโต๊ะอาหารที่ถูกต้อง และให้ครู

อนุบาลชาวต่างชาติดูวิถีโอการรับประทานอาหารในงานต่าง ๆ ได้แก่ การรับประทานอาหารแบบโต๊ะจีน การรับประทานอาหารแบบบุฟเฟ่ต์ การรับประทานอาหารแบบครอบครัว การรับประทานอาหารแบบภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคอีสาน ได้เห็นและสัมผัสอุปกรณ์บนโต๊ะอาหาร และให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติทดลองปฏิบัติโดยการรับประทานอาหารร่วมกับบุคคลอื่น ทำให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติมีความรู้ความเข้าใจมารยาทการรับประทานอาหารมากยิ่งขึ้น

3.2 มารยาททางการสนทนา

ก่อนการดำเนินการฝึกอบรมมารยาทไทยให้แก่ครูอนุบาลชาวต่างชาติของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ พบว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติส่วนมากเมื่อได้รับสิ่งของ หรือได้รับการบริการ หรือได้รับการช่วยเหลือในการทำสิ่งต่าง ๆ กล่าวคำว่า “ขอบคุณ” และเมื่อเกิดความรู้สึกผิดจากการกระทำสิ่งที่ไม่ดี หรือการกระทำที่ผู้อื่นเดือดร้อน จะกล่าวคำว่า “ขอโทษ” เนื่องจาก คำว่า “ขอบคุณ” และ “ขอโทษ” เป็นคำที่ถูกนำมาใช้เพื่อแสดงความรู้สึกในชีวิตประจำวันค่อนข้างบ่อย จึงทำให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติให้ความสำคัญและได้มีการเรียนรู้การกล่าวขอบคุณ และขอโทษเป็นภาษาไทย นอกจากนี้จากการศึกษา พบว่าครูอนุบาลชาวต่างชาติบางคนกล่าวแสดงเมื่อต้องการได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น และกล่าวแสดงเมื่อต้องการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นยังไม่สามารถกล่าวคำว่า “ช่วยได้ไหมคะ” หรือ “ต้องการให้ช่วยอะไรไหมคะ” เช่น ครูต้องการให้ครูที่เอช่วยเหลือก็จะพูดว่า “ทำอันนี้ได้ไหม” ครูเมื่อต้องการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นก็จะพูดว่า “ทำ ทำเอง” ซึ่งเป็นการกล่าวที่ไม่ตรงกับมารยาทไทย และสังเกตเห็นว่าครูอนุบาลชาวต่างชาติเรียกบุคคลตามสถานะอายุ หรือเรียกลำดับเครือญาติในครอบครัวได้ไม่ถูกต้องตามหลักมารยาทไทย เช่น ครูเอ ใช้คำเรียกบุคคลที่อายุน้อยกว่าในร้านอาหารว่า “พี่คะ” เพราะนึกว่าการเรียกพี่เป็นการให้เกียรติกับบุคคลอื่น และครูบีไม่เข้าความแตกต่างระหว่าง ตากับปู่ ยายกับย่า เพราะในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Grandfather แทน ตากับปู่ Grandmother แทน ยายกับย่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคำเรียกบุคคลตามสถานะอายุ และตามลำดับเครือ

ญาติในครอบครัวนั้น เป็นคำเรียกบุคคลที่สะท้อนวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีความแตกต่างจากหลายชาติ

แต่หลังจากที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติผ่านการฝึกอบรมมารยาทไทย ได้รับฟังการบรรยายถ่ายทอดความรู้ การเห็นตัวอย่างมารยาทการสนทนาผ่านทางวิดีโอ และการทดลองปฏิบัติตามผ่านการแสดงบทบาทสมมติ ทำให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติทุกคนเกิดความรู้ความเข้าใจมารยาทไทยทางการสนทนา โดยผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติทุกคนสามารถใช้คำ ขอความช่วยเหลือ ให้ความช่วยเหลือ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น ครูเอขอความช่วยเหลือโดยพูดว่า “ช่วยได้ไหมคะ” รวมถึงมีความรู้เกี่ยวกับการเรียกลำดับเครือญาติในครอบครัว สามารถเรียกสถานะของบุคคล โดยเรียกบุคคลที่อายุน้อยกว่าว่าน้อง เรียกบุคคลที่อายุเท่ากันว่า คุณ หรือเธอ และเรียกบุคคลที่อายุมากกว่าว่าพี่ และมีความรู้ความเข้าใจการเรียกลำดับเครือญาติในครอบครัว สามารถเรียกลำดับเครือญาติได้อย่างถูกต้อง โดยสังเกตเห็นได้จากครูบี ใช้คำเรียกผู้ปกครองที่มารับเด็กนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

3.3 มารยาททางสังคม

ก่อนการดำเนินการฝึกอบรมมารยาทไทยให้แก่ครูอนุบาลชาวต่างชาติของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ พบว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติบางคนที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไปสามารถแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับมารยาททางสังคมได้ดี ขณะที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติที่มีอายุน้อย แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงมารยาททางสังคม อาทิ ไม่ตรงต่อเวลา ไม่รักษาความสะอาดในที่สาธารณะ ไม่เคารพสิทธิส่วนบุคคล ขาดระเบียบวินัย ไม่อดทนกับการรอคอย

หลังจากที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติเข้าร่วมการฝึกอบรมมารยาทไทย ได้เห็นตัวอย่างการแสดงมารยาททางสังคม จึงทำให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติได้เรียนรู้มารยาททางสังคมที่ควรกระทำ และผลของการมีมารยาททางสังคม เกิดความต้องการปรับเปลี่ยนมารยาททางสังคมของตนเอง เมื่อมีโอกาสแสดงบทบาทสมมติในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติทุกคน

สามารถแสดงพฤติกรรมการมีมารยาททางสังคมที่ดีงามเหมาะสมตามมารยาทไทย

มารยาทในที่สาธารณะ ก่อนการดำเนินการฝึกอบรมมารยาทไทยให้แก่ครูอนุบาลชาวต่างชาติของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ พบว่า แสดงพฤติกรรมในที่สาธารณะ โดยไม่ได้คำนึงถึงมารยาทแต่อย่างใด การจากสังเกตพฤติกรรมก่อนการอบรมครูเอ็งถึงกางเกงของตนเองในขณะที่ออกไปบรรยายในที่ประชุม ครูบีใช้คำพูดในการชมการแต่งตัวของเด็กนักเรียนว่า “เช็กซิงจังเลย” ครูซีเรียกผู้บังคับบัญชาด้วยชื่อ โดยไม่ได้คำว่าคุณนำหน้า ครูดีใช้คำพูดล้อเลียนเพื่อนร่วมงานว่า “ไอ้บ้า” แสดงให้เห็นว่าครูอนุบาลชาวต่างชาติบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมารยาทไทย

หลังจากที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติผ่านการฝึกอบรมมารยาทไทย ทำให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติได้เรียนรู้และเข้าใจในพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีมารยาทในที่สาธารณะ เกิดการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง

มารยาทการสนทนา ก่อนการดำเนินการฝึกอบรมมารยาทไทยให้แก่ครูอนุบาลชาวต่างชาติของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ พบว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติกลุ่มที่มีระยะเวลาการพำนักในประเทศไทยหลายปี และมีประสบการณ์การสนทนากับผู้ปกครองและบุคคลอื่น มีมารยาทที่ดีในการสนทนา ขณะที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติส่วนมากยืนหรือนั่งสนทนากับผู้ปกครองและบุคคลอื่นโดยไม่ได้อ้างอิงถึงมารยาทในการสนทนา เช่น ครูเอ็งเอามือกอดอกในขณะที่ประชุมกับผู้ปกครอง ครูบีพูดจาและหัวเราะเสียงดังในขณะที่พูดคุยกับผู้ปกครอง ครูซีนั่งไขว่ขา และเอาแขนวางบนโต๊ะในที่ประชุม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติบางคนที่ยังไม่เข้าใจในมารยาทไทยเท่าที่ควร

หลังจากที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติผ่านการฝึกอบรมมารยาทไทย ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติทุกคนสามารถเรียนรู้และเข้าใจมารยาทไทยได้ดีขึ้น และสามารถนำมาปรับใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างเหมาะสม

พฤติกรรมที่ควรเลี่ยงในการกระทำ ก่อนการดำเนินการฝึกอบรมมารยาทไทยให้แก่ครูอนุบาล

ชาวต่างชาติของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ พบว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติส่วนมากใช้เท้าเหยียบหรือชี้สิ่งของใช้นิ้วชี้ไปที่บุคคลอื่น และเล่นบริเวณศีรษะของผู้อื่น เช่น ครูเอ๋หยอกล้อกับเด็กนักเรียนโดยการเล่นที่บริเวณศีรษะและให้เด็กนักเรียนเล่นที่ศีรษะของตนเองด้วย ครูบีใช้เท้าเตะที่บริเวณบันทึยของนักเรียนเพื่อเป็นการหยอกล้อ และใช้เท้าเหยียบสิ่งของให้นักเรียน ครูซีใช้นิ้วชี้ในการเรียกนักเรียน เพราะคุ้นชินกับวัฒนธรรมของตนเอง โดยที่พฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ควรหลีกเลี่ยงในการกระทำตามมารยาทไทย ขณะที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติบางคน เมื่อต้องการชี้สิ่งของหรือบุคคลจะไม่ใช้เท้าเหยียบหรือชี้สิ่งของ ไม่ใช้นิ้วชี้ไปที่บุคคลอื่นและไม่เล่นศีรษะของผู้อื่น แสดงให้เห็นว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติกลุ่มนี้ได้แสดงพฤติกรรมการมีมารยาทไทยที่หลีกเลี่ยงการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงกระทำ

หลังจากที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติเข้าร่วมการฝึกอบรมมารยาทไทย ได้รับฟังคำอธิบาย เห็นตัวอย่างการแสดงเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรเลี่ยงในการกระทำทำให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติเกิดการเรียนรู้และเข้าใจพฤติกรรมที่ควรหลีกเลี่ยงในการกระทำ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ครูเอ็งมีความระมัดระวังในการเล่นกับเด็กนักเรียนมากขึ้น และมีการนำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการอบรมไปสอนให้กับเด็กนักเรียนเข้าใจในการระมัดระวังในการเล่นบริเวณศีรษะของผู้อื่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติมีความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมที่ควรหลีกเลี่ยงในการกระทำตามมารยาทไทย และเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง

สรุปได้ว่า ครูอนุบาลชาวต่างชาติโรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิดา กรุงเทพมหานคร หลังการฝึกอบรมมารยาทไทย มีพฤติกรรมการมีมารยาทไทยสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกอบรมมารยาทไทย

อภิปรายผล

การฝึกอบรมมารยาทไทย ช่วยให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติที่เข้าร่วมการฝึกอบรมมารยาทไทยมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตนได้ตามมารยาทไทยได้ดีขึ้น และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเด็กปฐมวัยทั้งในห้องเรียน

และนอกห้องเรียน เนื่องจากการอบรมครั้งนี้เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติโดยใช้รูปแบบการอบรม On job training (OJT) หรือ Job instruction training (JIT) โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ขั้นตอนขึ้นใหม่ 4 ขั้นตอนจากเค้าโครงเดิมดังนี้

1. การเตรียมการ ในขั้นนี้จะเป็นการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร ทั้งผู้จัด และผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีการชี้แจงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบพฤติกรรมที่ต้องการให้เพิ่มขึ้นหลังการฝึกอบรม และใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทยเพื่อประเมินพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของผู้เข้าอบรมก่อนได้รับการอบรม

2. การแสดงให้เห็น เป็นการจัดดำเนินการอบรมโดยการให้บรรยายความรู้เพื่อให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติเกิดความเข้าใจ และสามารถแบ่งปันประสบการณ์เดิมของตนเอง และซักถามให้เรื่องที่มีข้อสงสัย การสาธิต ในขั้นของการสาธิตนั้นครูอนุบาลชาวต่างชาติจะได้มีโอกาสได้เห็นสื่อตัวอย่างที่หลากหลาย เช่น รูปภาพ วิดีโอคลิป การแสดงบทบาทสมมติให้ผู้ การใช้สื่อที่เป็นของจริง เป็นต้น ซึ่งสื่อที่นำมาให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติดูนั้นสร้างความเข้าใจ มองเห็นลักษณะการกระทำต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน และเกิดความเข้าใจที่ถ่องแท้

3. การทดลองทำ เป็นการให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ทดลองปฏิบัติตาม โดยการทำท่าทางประกอบเหตุการณ์ บทบาทสมมติ หรือทดลองใช้อุปกรณ์จริง ซึ่งการที่ครูอนุบาลชาวต่างชาติได้ลองปฏิบัติตามบทบาทสมมติจากการที่ได้ทดลองใช้อุปกรณ์จริง หรือจากการได้รับประสบการณ์จากสถานการณ์จริง ทำให้ครูอนุบาลชาวต่างชาติมีความเข้าใจในมารยาทไทยมากขึ้น ปฏิบัติตนได้ถูกต้องมากขึ้น และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

4. การติดตามผล เพื่อประเมินความรู้ของผู้เข้าร่วมอบรมโดยการตั้งคำถามเพื่อทบทวนความเข้าใจหลังจากจบการอบรมในแต่ละครั้ง และการจัดทำประเมินความรู้ของผู้เข้าอบรมโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมและการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมโดยใช้แบบประเมินหลังจากอบรมครบทุกครั้ง ในขั้นนี้เป็นส่วนที่แสดงให้เห็นว่าการอบรมนั้นเกิดผลมากน้อยเพียงใด ซึ่งการสังเกตพฤติกรรมการมีมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติมีการเปลี่ยนแปลงไปตามที่ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ เป็นแบบอย่างที่ดีต่อเด็กปฐมวัย

ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และครูอนุบาลชาวต่างชาติยังนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้กับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอีกด้วย ในด้านการประเมินความพึงพอใจของครูอนุบาลชาวต่างชาติต่อการฝึกอบรมมารยาทไทย ครูอนุบาลชาวต่างชาติมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

งานวิจัยนี้ได้สร้างความรู้ใหม่ในด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นที่ครูทุกคนจะต้องได้รับการพัฒนา ปัจจุบันการพัฒนาครูทำได้หลากหลายวิธีซึ่งล้วนแล้วแต่ให้ผลความจำเป็นของหน่วยงาน การจัดอบรมเป็นอีกวิธีที่ช่วยพัฒนาครูและการเสริมสร้างศักยภาพของครู การฝึกอบรมมารยาทไทยให้กับครูต่างชาติถือว่าจำเป็น เป็นการพัฒนาครูต่างชาติในโรงเรียนนานาชาติให้มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตนได้ตามมารยาทไทยได้อย่างถูกต้อง ซึ่งครูเหล่านี้จะเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเด็กปฐมวัยทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนต่อไป การวิจัยยังเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่ครู ที่ไม่เพียงแต่จะทำหน้าที่สอนเท่านั้น เด็กยังเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ จากการเรียนแบบครูอีกด้วย เพราะฉะนั้นการพัฒนาครูให้เป็นแบบอย่างที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ความรู้ใหม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น ๆ ของการบริหารงานโรงเรียน เช่น การนำแผนการจัดอบรมมารยาทไทยไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนชาวต่างชาติ หรือผู้ปกครองชาวต่างชาติที่พำนักอยู่ในประเทศไทยให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมารยาทไทยยิ่งขึ้นและปฏิบัติตนได้ตามมารยาทไทยได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

1.1 ในการจัดกิจกรรมการอบรม เนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมดเป็นชาวต่างชาติ ไม่เข้าใจในภาษาไทย ขณะที่ดำเนินกิจกรรมผู้เข้ารับการอบรมเกิดข้อสงสัย และมีคำถาม ในบางครั้งวิทยากรเกิดความขัดข้องในการใช้คำศัพท์เพื่อให้ได้ความหมายที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารมากที่สุด จึงทำให้การอบรมติดขัดทางด้านเวลา ใช้เวลาในการค้นหาคำศัพท์เพื่อมาอธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เข้าใจ ผู้ที่สนใจ

ศึกษาอาจต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของภาษาหรือมีผู้ช่วยที่มีความสามารถด้านการสื่อสารมาช่วย

1.2 ในขณะที่ทำการทดลองหรือทำกิจกรรมผู้วิจัยควรมีการยืดหยุ่นเรื่องเป็นเวลา เนื่องจากเวลาอาจคลาดเคลื่อนบ้าง เพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นชาวต่างชาติทำให้มีอาจการสื่อสารผิดพลาดได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่สำคัญและจำเป็นที่ต้องใช้ในการดำเนินกิจกรรมการอบรม

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติในประชากรที่มากกว่าซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

2.3 ในการพัฒนาพฤติกรรมมารยาทไทยควรใช้กิจกรรมอื่นที่นอกเหนือจากการฝึกปฏิบัติจริง เช่น การออกนอกสถานที่ เพื่อให้ได้สัมผัสประสบการณ์จริง

2.4 ควรมีการศึกษามารยาทไทย โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ในลักษณะการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพมหานคร: อวสานการพิมพ์.
- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2562). *มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ประจำปีพุทธศักราช 2562*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม.
- จริญญา ปานเจริญ. (2556). *การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ญาณิศา นาคทัฬห. (2560). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านมารยาทการพูดสุภาพสำหรับเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 2 - 4 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตลิ่งสูง จังหวัดอุทัยธานี โดยใช้นิทานประกอบการเสริมแรงทางบวก*. [วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา], มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. สุวีริยาสาส์น.

พระรณชัย ปโยควิจิตโต จันทรหอม. (2561). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องความเป็นไทยรายวิชาหน้าที่พลเมือง โดยใช้การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดดอนสมอ อำเภอกำแพง จังหวัดสิงห์บุรี*. [ปริญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา], มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ.

ภาสิต ศิริเทศ และณพวิทย์ ธรรมสีหา. (2562). ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ *วารสารพยาบาลทหารบก*, 2562, 20(2), 8-10.

สุวรรณ จัยทอง. (2562). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงผลิตภาพรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 9(1), 11-14.

Piaget. J. (1971). The Theory of Stages in Cognitive Development. In D. Green, M. Ford, P. & Flamer, G. B. (Eds.), *Measurement and Piaget* (pp. 1-11). McGraw-Hill.

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจ ประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

Learning activities to develop critical thinking skills for career or further education decisions for grade 9 students

ธนัชลักษณ์ ฤทธิแดง (Tanuchlaksana Riddang)¹ วรทยา ธรรมกิตติภพ (Varataya Thammakittipob)²

ภัทรา วายจตุต (Pattri Vayachuta)³

Received: April 20, 2025

Revised: May 9, 2025

Accepted: May 14, 2025

¹ Corresponding author, e-mail: thnachlaksana@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากนั้นนำมาออกแบบสร้างกิจกรรมซึ่งผนวกกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเส้นทางการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล ออกแบบแผนกำกับกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการทดลองใช้ในชั้นต่อไป เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดกลุ่มและสร้างข้อสรุป ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้วิธีการทดลองเป็นการยืนยันผลการพัฒนาในครั้งนี กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4

โรงเรียนวัดเขียนเขต จำนวน 35 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนกำกับกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบ paired sample t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) รู้จักอาชีพและรู้จักตนเอง 2) รวบรวมข้อมูลอาชีพและการวิเคราะห์ตนเอง 3) ตรวจสอบตนเองกับอาชีพ 4) นำข้อมูลตนเองสู่การวางแผน 5) พิจารณาเลือกแนวทางจากข้อมูล 6) ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการประเมินตรวจสอบคุณภาพอย่างมีนัยทางสถิติจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน สำหรับผลการนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อของนักเรียนสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจน กิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนออกแบบเองสามารถสะท้อนการวางแผนเป้าหมายอนาคตของตนเองได้อย่างเหมาะสม ภายใต้ข้อกำหนดที่ครูผู้สอนและนักเรียนกำหนด บทบาทการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของนักเรียนและการประเมินผลจากใบงานสะท้อนข้อมูลในเชิงคุณภาพว่า ทั้งครูและนักเรียนเกือบทั้งหมดมีระดับความพึงพอใจมากต่อการใช้กิจกรรมการเรียนรู้

คำสำคัญ: การคิดอย่างมีวิจารณญาณ, การตัดสินใจศึกษาต่อ, การตัดสินใจประกอบอาชีพ

¹ นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

M.A. Student, Faculty of Education, Kasetsart University

^{2,3} อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Lecturer, Faculty of Education, Kasetsart University

Abstract

The purpose of this research was to develop learning activities to enhance critical thinking skills for making career or further education decisions for Mathayom 3 (Grade 9) students. The research methodology was divided into two phases: Phase 1: Developing the learning activities through interviews with experts and using the information to create activities that combined the concept of learning management to enhance critical thinking skills and the Self-Mapped Learning Pathways (SMLP) concept. Phase 2: Studying the effects of using the learning activities to develop critical thinking skills for making career or further education decisions for Mathayom 3 (Grade 9) students. Experimental methods were employed to confirm the results of this innovation's development. The sample group consisted of 35 students from students in Mathayom 3/4 from Wat Khienkhet School, selected by random sampling. The employed instruments were the learning activity plans and a 5-rating scale critical thinking assessment. Data were analyzed using a paired sample t-test to compare means at a statistical significance level of .05

The results of this research showed that the learning activities consist of 1) Knowing Careers and Knowing Yourself, 2) Career Information and Self-Analysis, 3) Checking Yourself with Careers, 4) Self-Information and Further Education Planning, 5) Considering Options Based on Information, and 6) Deciding on a Career or Further Education. The quality of this learning activity was consensually validated by three experts. As for the result of employing the learning activities, it was showed that the average scale of critical thinking skill for making career or further education decisions of the students was significantly higher than the pre-employing state. The learning activities that students designed themselves could appropriately reflect their own future goal planning. Under the specified conditions

where the teacher and students defined learning roles consistent with the students' context, and the evaluation results from the worksheets reflected qualitative data indicating that almost all both teachers and students had a high level of satisfaction with the use of the learning activity.

Keywords: Critical thinking, Further education decision-making, Career decision-making

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องด้วยพัฒนาการทางอาชีพนั้นจะเกิดควบคู่ไปกับการพัฒนาของมนุษย์ โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งมีอายุเริ่มต้นตั้งแต่ 11-19 ปี นั้นเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ ซึ่ง Erikson (1968) กล่าวไว้สอดคล้องกับ Bronk (2011) เกี่ยวกับการกำหนดอัตลักษณ์และเป้าหมายที่ชัดเจนของวัยรุ่นว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ จึงเป็นวัยที่มีปัญหาด้านอารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพมากกว่าวัยอื่น อีกทั้งยังประสบกับปัญหาในการค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง หรือเรียกว่าไม่มีความตระหนักรู้ตนเอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงมากมายนั้นทำให้ต้องมีการปรับตัว นำไปสู่การเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตและอาชีพในอนาคต แสดงให้เห็นได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่ประสบปัญหาในการทำมาความรู้จักตนเอง ในการใช้ชีวิตประจำวันอาจจะต้องมีเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเกิดขึ้น ได้แก่ เหตุการณ์ที่ต้องตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งในการตัดสินใจนั้นมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เช่น ผู้ปกครอง ค่านิยม แรงกดดัน การแข่งขัน การดูแลให้คำปรึกษา หรือกระบวนการแนะแนวทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ศึกษา รวมทั้งความชัดเจนของแนวทางหรือข้อมูลอาจมีไม่เพียงพอในการตัดสินใจ อาจทำให้วัยรุ่นตัดสินใจโดยที่ไม่ได้รู้จักตนเองอย่างแท้จริง วัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สถานศึกษาย่อมต้องทำหน้าที่ในการดูแล เตรียมความพร้อมให้แก่แก่นักเรียนวัยรุ่นในการเตรียมความพร้อมเรื่องการศึกษาต่อ และ/หรือการเลือกประกอบอาชีพ จากความสำคัญนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2556) ได้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับ

การศึกษาขั้นพื้นฐานให้เห็นคุณค่าของตนเอง ไว้ว่าสถานศึกษาต้องมีกระบวนการที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนไทยได้รู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น คิดเป็น ใช้ชีวิตเป็น ตลอดจนสามารถตัดสินใจและวางแผนการศึกษา หรือประกอบอาชีพด้วยตนเอง และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนไทยได้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับช่วงวัยของแต่ละคน ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมนั้น ต้องพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะ ความสามารถด้านคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ วางแผนอาชีพได้ ตลอดจนมีการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต เนื่องจากการที่นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองและนำไปสู่การศึกษาต่อและการวางแผนอาชีพนั้น มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจว่าบุคคลจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว การมีความสุขในการประกอบอาชีพ ตลอดจนในการเตรียมตัวประกอบอาชีพย่อมส่งผลต่อแบบแผนในการดำเนินชีวิตในทุกๆ ด้านของบุคคล เช่น ตนเอง ครอบครัว และการทำงาน ซึ่งการดำเนินชีวิตที่มีความสุขย่อมเกิดจากตนเอง ครอบครัว และการทำงานที่มีความสอดคล้องและเหมาะสม การรู้จักตนเองเพื่อนำมาสู่การเตรียมความพร้อมสู่อาชีพจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันกันอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องทำความรู้จัก และเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ เช่น ความสนใจ ความถนัด ค่านิยม บุคลิกภาพของตนเองในด้านต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับอาชีพต่างๆ ที่มีอยู่ในยุคปัจจุบัน ตลอดจนต้องมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ และควรมีการประเมินตนเองในประเด็นความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มีการตั้งเป้าหมายในการเลือกศึกษาและอาชีพ มีการวางแผนรวมทั้งมีแนวทางในการพัฒนาตนเองไปสู่อาชีพ และแนวทางการพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเอง ในการนำมาตัดสินใจเลือกเรียนเพื่อเข้าสู่อาชีพได้เหมาะสมนั้น ควรมีการเลือกให้เหมาะสมกับความรู้ ความถนัด ความสามารถของตนเอง ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ การสำรวจสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมทั้งการเข้าใจถึงความต้องการที่แท้จริงของตน (ณัฐรัชดา สุภาพจน์, 2564)

ผลการศึกษาที่ผ่านมาที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาต่อซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของงานแนะแนวของโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของประเทศเป็นผู้รับผิดชอบ โดยจากการศึกษาของกรมจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2559) เรื่อง การเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาต่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ต้องตัดสินใจในการเลือกสายการเรียนต่อทั้งสายสามัญหรือสายอาชีพจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 ไม่ได้ผ่านกระบวนการแนะแนวการศึกษาและอาชีพอย่างเป็นระบบ ซึ่งส่งผลต่อขีดความสามารถในการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาต่ออย่างมาก การตัดสินใจเพราะไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล นอกจากนี้ ยังพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาต่ออย่างดีพอ ทำให้ต้องตัดสินใจตามทางเลือกสองทางคือ สายสามัญและสายอาชีวศึกษา การขาดหลักการตัดสินใจเกี่ยวกับศักยภาพและความถนัดทางอาชีพของตนเอง เด็กส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าตนเองควรเลือกเรียนต่อทางด้านใด โรงเรียนจึงมีความต้องการให้นักเรียนได้มีการรู้จักตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสำรวจ รู้จัก และเข้าใจตนเองได้อย่างถ่องแท้เกี่ยวกับบุคลิกภาพ คุณสมบัติและการเลือกอาชีพ ภายหลังปี พ.ศ. 2559 พบว่ามีงานวิจัยต่าง ๆ เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น จากการตรวจสอบเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวนมากในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อการศึกษาต่อและตัดสินใจเลือกอาชีพ พบว่า มีงานวิจัยเน้นไปในการศึกษาหรือการพัฒนาชุดกิจกรรม ชุดการสอน หรือโปรแกรมการพัฒนาเกี่ยวกับการตระหนักในอาชีพ การรู้จักตนเอง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายในระดับต่าง ๆ มีความสามารถในการรู้จักตนเอง มีความตระหนักในอาชีพ สำรวจตนเอง ความสนใจในอาชีพ เป็นต้น แนวทางในการพัฒนากิจกรรมเน้นที่จะให้บุคคลได้รู้จักตนเองและมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ผลงานวิจัยส่วนใหญ่เน้นที่การศึกษาผลสัมฤทธิ์หรือคะแนนความรู้ ความเข้าใจของการเข้าใจตนเองในการเลือกอาชีพ คะแนนความตระหนักในอาชีพ ภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมหรือแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวต่างๆ เพื่อการตระหนัก รู้จักตนเอง การวางแผนเลือกอาชีพ เป็นต้น

ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่มีความน่าเชื่อถือทางกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เครื่องมือที่พัฒนาขึ้น ยังคงเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนานักเรียนระดับชั้นมัธยมต้น ตามศาสตร์ของการศึกษาวิจัยในสาขานั้นๆ ได้แก่ จิตวิทยา การแนะแนว หลักสูตรและการสอน การบริหาร การศึกษา เป็นต้น (ณัฐฐิตา สุภาพจน์, 2564; ชุติมา ทองมีขวัญ, 2564; มณีนรัตน์ อินทองคำ, 2564; ธนากร จักรหา, 2560; กาญจนา ณ ลำพูน, 2538; ปิติ วิทยาการ, 2537)

หากพิจารณากระบวนการของการตัดสินใจ ประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อที่มีการวิเคราะห์ รวบรวม ข้อมูล ค้นหาความรู้ทฤษฎีหลักการ ตั้งข้อสันนิษฐาน ตีความหมาย และลงข้อสรุป ตีความสรุปข้อมูล สู่การตัดสินใจ เป็นกระบวนการที่สมองแสดงออกของการแสดงพฤติกรรมด้านความรู้อย่างเป็นระบบเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ซึ่งทางการศึกษาเรียกว่า กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นทักษะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะทำให้อายุที่ได้รับความฝึกฝนให้คิดในลักษณะนี้สามารถเลือกตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการคิดดังกล่าวหากนำมาใช้ และสอนให้กับเด็กและเยาวชนได้ฝึกการตัดสินใจ เรียนรู้ที่จะนำไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์ ดังเช่น การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกแนวทางเป้าหมายของตนเอง ผ่านกระบวนการกำหนดปัญหา ทำความเข้าใจประเด็นหรือสถานการณ์ที่พบ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนำมาเป็นแนวทางการแก้ปัญหา มีการวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาข้อมูลเพื่อหาทางเลือกหรือคำตอบที่ถูกต้องอย่างรอบคอบโดยการประเมินทางเลือกหลายๆ ทางจนนำไปสู่การสรุปปัญหาและนำไปสู่การตัดสินใจได้ดี (Decaroli, 1973; Dressel & Mayhew, 1957; ทิศนา ขัมมณี และคณะ, 2542; สุวิทย์ มูลคำ, 2547; สุกนธ์ สินธพานนท์, 2552)

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับเครื่องมือที่ช่วยในการวางแผนการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมความเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเอง หรือเรียกว่า Self-mapped learning pathways (SMLP) อาจกล่าวได้ว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมการเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสามารถเลือกเส้นทางการเรียนรู้ได้เองโดยมี

อิสระในการวางแผนเส้นทางการเรียนรู้ของตนเอง สร้างระเบียบวิธีที่ให้ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ในทุก ๆ ช่วงเวลาเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้การสอนด้วยตนเอง (Crosslin, 2021) ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือประกอบในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในงานวิจัยครั้งนี้

โรงเรียนวัดเขียนเขต เป็นโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการสัมภาษณ์ครูผู้บริหารโรงเรียนและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาให้กับนักเรียน พบว่ากิจกรรมที่โรงเรียนจัดฝ่ายแนะแนวดำเนินการส่วนใหญ่ผ่านการอบรมตามแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน การให้ความรู้จากการแนะแนวของหน่วยงาน การจัดกิจกรรมเน้นให้มีการเข้าร่วมโครงการมากกว่า นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาบางส่วนศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียน บางส่วนไปศึกษาต่อที่อื่นตามความสนใจของนักเรียน การตัดสินใจไม่เรียนต่อหรือไปประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับความสนใจของนักเรียนเช่นกัน จากการสอบถามและสัมภาษณ์ครูแนะแนวในเบื้องต้นของโรงเรียน มีความสนใจในการพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวการศึกษาหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพของโรงเรียนด้วย ดังนั้น การพัฒนานวัตกรรมด้านการส่งเสริมการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็น ผู้วิจัยศึกษาในมุมของการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนรู้และกระบวนการคิด ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า คนเกิดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด ต้องอาศัยความเชื่อ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่ทำให้คนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบุคคลนั้นๆ และกระบวนการคิดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ได้แก่ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การพัฒนาต่อยอดเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ที่ช่วยเสริมสร้างกระบวนการคิดและการส่งเสริมให้บุคคลได้เรียนรู้ ได้พัฒนาตนเอง เรียนรู้ และลงมือทำ น่าจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ได้ หากมีการส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสามารถในการกระบวนการคิดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ซึ่งกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นรูปแบบหรือกระบวนการที่ช่วยให้

สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ นำตนเองได้ ในการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะสามารถนำผลการวิจัยนำไปใช้ได้จริงและช่วยให้นักเรียนได้ตัดสินใจวางแผนการศึกษาและเลือกอาชีพต่อไปในอนาคตจากเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยเส้นทางของตนเองน่าจะช่วยขยายองค์ความรู้ในสาขาวิชา การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาสังคมได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตของการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น เป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริง เรียนรู้โดยให้ผู้เรียนนำตนเองโดยที่กำหนดบทบาทที่ชัดเจนระหว่างครูแนะแนวและนักเรียนสามารถนำกิจกรรมนี้ไปใช้ได้อย่างต่อเนื่องทั้งในและนอกชั้นเรียนได้ หรือในและนอกเวลาเรียนได้

2) เนื้อหาที่นำมาสร้างกิจกรรม ได้แก่ ข้อมูลการศึกษาต่อ ข้อมูลการประกอบอาชีพ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเครื่องมือ Self-mapped learning pathways (SMLP)

ขอบเขตด้านประชากร

ครูแนะแนว จำนวน 1 คน ครูประจำชั้น จำนวน 1 คน โรงเรียนวัดเขียนเขต และครูแนะแนว จำนวน 3 คน โรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง

2. การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาโดยใช้แบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านการประกอบอาชีพและศึกษาต่อ โดยให้นักเรียนประเมินตนเองจากการปฏิบัติจริง

ขอบเขตด้านประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดเขียนเขต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

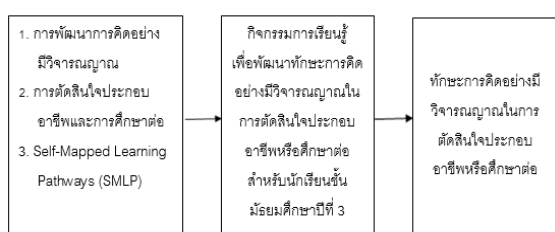
1. การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีนักวิชาการทั้งในต่างประเทศและในประเทศ อาทิ Decaroli (1973), Dressel and Mayhew (1957), ทิศนา ขัมมณี และคณะ (2542), สุวิทย์ มูลคำ (2547), สุนทร สันธพานนท์ (2552) ได้อธิบายถึงกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งผู้วิจัยสรุปและวิเคราะห์ออกมาเป็น 6 ขั้นตอน ตามประเด็นดังนี้ 1) การกำหนดปัญหา เป็นการรู้จักและทำความเข้าใจกับปัญหา 2) การรวบรวมข้อมูล การเลือกข้อมูลหรือความรู้จากประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาใช้ 3) การจัดระบบข้อมูล การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล 4) การตั้งสมมติฐาน นำข้อมูลที่มีการจัดระบบแล้วมาเชื่อมโยงเพื่อสรุปแนวทางที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด 5) การสรุปอ้างอิง การเลือกแนวทางที่เหมาะสมที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มี 6) ประเมินสรุปอ้างอิง การประเมินยืนยันการสรุปความสมเหตุสมผล โดยประเมินว่าสมเหตุสมผลหรือไม่

2. การเลือกตัดสินใจประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ผู้วิจัยได้ศึกษาสรุปได้ว่า การที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพหรือตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาตามแนวทางดังนี้ 1) การรู้จักข้อมูลอาชีพ รู้จักตนเอง 2) แสวงหาข้อมูลอาชีพและเลือกข้อมูลทางอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง 3) ตรวจสอบข้อมูลตนเองกับข้อมูลทางอาชีพ 4) นำข้อมูลอาชีพมาเชื่อมโยงกับตนเองเพื่อวางแผนในการศึกษาต่อ 5) นำข้อมูลที่มีมาใช้ในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ 6) การพิจารณาตัดสินใจจากข้อมูลนำไปสู่ข้อสรุป

3. Self-mapped learning pathways (SMLP) ผู้วิจัยได้ศึกษา Crosslin (2019) เป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสามารถเลือกเส้นทางการเรียนรู้ได้เองโดยมีอิสระในการวางแผนเส้นทางการเรียนรู้ของตนเอง สร้างระเบียบวิธีที่

ให้ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนมีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และจัดทำฐานช่วยเหลือ (scaffolding) กรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติดังนี้ 1) เป็นผู้มีความรู้ด้านการแนะแนวการศึกษา หรือ 2) เป็นผู้มีประสบการณ์หรือผลงานที่เกี่ยวข้องด้านการแนะแนวการศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและพิจารณาพร้อมกันได้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ครูแนะแนวและครูประจำชั้นโรงเรียนวัดเขยงเขต จำนวน 2 คน ครูแนะแนวการศึกษาโรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง จำนวน 3 คน ซึ่งใช้วิธีการแบบ snow ball จากผู้อำนวยการโรงเรียน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับครูแนะแนวและครูประจำชั้น เกี่ยวกับการออกแบบเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ รายละเอียดของกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยประเด็นคำถามจำนวน 7 ข้อคำถาม

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยประสาน นัดหมายวันเวลาสะดวก และเข้าสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลลงแบบบันทึกข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาจัดเรียงและจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อสร้างข้อสรุป

ผู้วิจัยนำข้อสรุปจากการสัมภาษณ์มาจัดทำร่างแผนการเรียนรู้และสร้างเครื่องมือแบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านประกอบอาชีพและการศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผสมแนวคิดการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ และ Self-mapped learning pathways โดยออกแบบเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เสริมหลักสูตร จากนั้นผู้วิจัยนำร่างแผนกิจกรรมและเครื่องมือการประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยได้รับข้อเสนอแนะในการปรับแก้ไข ผู้วิจัยปรับแก้ไขจนผ่านการประเมินตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขยงเขต ตำบลบึงยี่โก อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 7 ห้อง โรงเรียนมีการจัดชั้นเรียนแบบคละกัน ไม่มีการแบ่งระดับห้อง จึงถือว่า ระดับความสามารถของนักเรียนในแต่ละห้องไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบอย่างง่ายได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวน 35 คน ในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 35 ข้อ เป็นแบบ rating scale 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามเชิงนิมานและนิเสธ โดยข้อคำถามเชิงนิเสธ ผู้วิจัยแปลงคะแนนกลับทางจาก 1 เป็น 5 จาก 2 เป็น 4 จาก 4 เป็น 2 จาก 5 เป็น 1 โดย 3 คงเดิม

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ทำแบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อก่อนเรียน 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามแผนกิจกรรมจำนวน 6 แผนการเรียนรู้จำนวน 6 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ในระหว่างเดือน

กุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม 2568 3) ทำแบบประเมิน การคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบ อาชีพหรือศึกษาต่อหลังเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยแบบ paired sample t-test ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการศึกษาร่วมกับการนำเสนอ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณใน การตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากการสัมภาษณ์แนวทางการจัดกิจกรรม เกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อโดยการ สัมภาษณ์ครูแนะแนว สรุปประเด็นได้ดังนี้ 1) การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน จากข้อมูลที่ครูสะท้อน “ออกแบบการจัดการเรียน การสอนด้วยวิธีการตามวิธีการดังต่อไปนี้ Think-pair-share เพื่อให้ นักเรียน เกิด การคิด วิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนในชั้นเรียน” 2) การให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์เดิมมาใช้และการ รู้จักการค้นหาค้นหาตนเอง จากข้อมูลที่ครูสะท้อน “ให้มีการ ออกแบบทางเลือกผ่านประสบการณ์เรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้ นักเรียน เกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง Design thinking” 3) การแนะนำแหล่งเรียนรู้ที่เป็น ประโยชน์ในการจัดกิจกรรม การค้นคว้าหาความรู้จาก

แหล่งข้อมูล จากข้อมูลที่ครูสะท้อน “แหล่งเรียน ทั้งในรูปแบบ on site และ on line จากหน่วยงาน ภายนอก เช่น กรมการจัดหางาน สถานประกอบการ สถาบันการศึกษา และแหล่งเรียนในเว็บไซต์ ช่อง YouTube เพื่อให้ได้การอัปเดตข้อมูลทางด้านการ อาชีพและตลาดแรงงานที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ให้กับนักเรียน” 4) สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน เรื่องการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อที่เหมาะสม จากข้อมูลที่ครูสะท้อน “บุคคลที่เป็นพื้นแบบอาชีพ สื่อการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ สื่อนำเสนอและสื่อ VDO” 5) ข้อเสนอแนะ/และสิ่งที่ควรคำนึงในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ จากข้อมูลที่ครูสะท้อน “จัดกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนมีรูปแบบ การจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น จัดหา แหล่งข้อมูลอาชีพให้หลากหลายตามความสนใจของ นักเรียน ให้ข้อมูลการศึกษาต่อหลังจากจบการศึกษา ให้ครอบคลุม”

จากที่ผู้วิจัยได้มาซึ่งข้อมูลแนวทางการจัด กิจกรรมเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อ จากครูแนะแนวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาแนวคิดทฤษฎีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีการประเมินทักษะรายชั้นของกระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณ ผสมกับเครื่องมือที่ช่วยในการ วางแผนการเรียนรู้ Self-mapped learning pathway มาดัดแปลงและนำไปสู่การออกแบบแผนกิจกรรมการ เรียนรู้ได้ผล ออกเป็น 6 แผนกำกับกิจกรรมดังนี้

ตาราง 1 สรุปแผนกำกับกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนกำกับกิจกรรม	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	สื่อ	ฐานช่วยเหลือ	ประเมินผล
แผนที่ 1 รู้จักอาชีพและ รู้จักตนเอง (กำหนด ปัญหา)	1. ข้อมูลอาชีพ ความรู้ เบื้องต้น เกี่ยวกับอาชีพ ความสำคัญ ของอาชีพ อาชีพที่ น่าสนใจ 2. การรู้จักตนเอง การค้นหา ตัวตนความ สนใจของ ตนเองใน อาชีพ	1. เพื่อให้นักเรียน สามารถ วิเคราะห์ตนเอง ให้สอดคล้องกับ อาชีพได้ 2. เพื่อให้นักเรียน สามารถอธิบาย ความสนใจ เกี่ยวกับอาชีพที่ สอดคล้องกับ ตนเองได้	- ให้ข้อมูล ความรู้ ความสำคัญ อาชีพ และการ ค้นหาตนเอง - วิดีโอคลิปที่มี เนื้อหาในการทำ ตามความฝัน - กิจกรรมการ สำรวจตนเอง - กิจกรรมจับคู่ บอกเล่าข้อมูล ตนเองทนาย อาชีพ	- YouTube การ ทำตามความฝัน - power point เกี่ยวกับอาชีพ การสำรวจและ ค้นหาตนเอง ด้านกับอาชีพ	ผู้สอนให้คำแนะนำ และบอกแนวทาง ในการทบทวน ตนเองกับผู้เรียน	การสำรวจตนเอง และการเชื่อมโยง ระหว่างข้อมูล ตนเองไปสู่อาชีพ ที่สนใจได้จาก การทำใบงาน ท้ายกิจกรรม
แผนที่ 2 รวบรวมข้อมูล อาชีพและการ วิเคราะห์ ตนเอง (รวบรวม ข้อมูล)	1. การแสวงหา ข้อมูลอาชีพ จากแหล่ง ต่างๆ 2. การเลือก ข้อมูลอาชีพที่ เหมาะสมกับ ตนเอง	1. เพื่อให้นักเรียน สามารถรวบรวม ข้อมูลที่ต้องการ และชัดเจนได้ 2. เพื่อให้นักเรียน สามารถ วิเคราะห์ตนเอง กับข้อมูลอาชีพ ได้	- ให้ความรู้ ช่องทางการ แสวงหาข้อมูล อาชีพ กิจกรรมแนะนำ แหล่งความรู้ทาง อาชีพที่น่าสนใจ - กิจกรรมจัด หมวดหมู่อาชีพ	- website ตัวอย่างแหล่ง ข้อมูล - PowerPoint การรวบรวม ข้อมูลตนเอง อาชีพ - การ์ดอาชีพ	ผู้ สอน แนะนำ วิธีการแสวงหา ข้อมูลจากแหล่ง เรียนรู้และแนะนำ วิธีการเข้าแหล่ง เรียนรู้แบบตัวต่อ ตัว	ความสามารถใน การรวบรวม ข้อมูลอาชีพและ แหล่งข้อมูลด้าน อาชีพจากการทำ ใบงานท้าย กิจกรรม
แผนที่ 3 ตรวจสอบ ตนเองกับ อาชีพ (การจัดระบบ ข้อมูล)	1. การตรวจสอบ ตนเองกับ ข้อมูลอาชีพ 2. การประเมิน ความถูกต้อง และความ น่าเชื่อถือของ ข้อมูลทาง อาชีพ	1. เพื่อให้นักเรียน สามารถ ตรวจสอบข้อมูล ตนเองและข้อมูล ทางอาชีพได้ 2. เพื่อให้นักเรียน สามารถประเมิน ความถูกต้อง ของข้อมูลได้	- ตรวจสอบ ตนเองกับข้อมูล อาชีพความ น่าเชื่อถือของ ข้อมูล - ทายบุคลิกภาพ ของคนที่ มีชื่อเสียง - ทำ แบบทดสอบ บุคลิกภาพ MBTI - สืบค้นข้อมูล เว็บไซต์ทรู ปลูกปัญญา ค้นหาอาชีพที่ เหมาะสม กับบุคลิกภาพ ของตนเอง	- PowerPoint รูปภาพบุคคลที่ มีชื่อเสียง - website แบบทดสอบ MBTI -website trueplookpanya	ผู้สอนช่วยแนะนำ วิธีวิเคราะห์ผล บุคลิกภาพบอก วิธีการค้นหาข้อมูล อาชีพจากให้ นักเรียนฝึกอ่าน และทำความเข้าใจ กระตุ้นให้นักเรียน พิจารณาความ สอดคล้องระหว่าง ข้อมูลอาชีพกับ ข้อมูลตนเอง	ความสามารถใน การจำแนกความ แตกต่างของ ข้อมูล และ ความสามารถใน อธิบายข้อมูล ผ่านการทำใบ งานท้ายกิจกรรม

แผนกำกับ กิจกรรม	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	สื่อ	ฐานช่วยเหลือ	ประเมินผล
แผนที่ 4 นำข้อมูล ตนเองกับการ วางแผนศึกษา ต่อ (การ ตั้งสมมติฐาน)	1. การนำข้อมูล อาชีพที่ได้ จัดระบบแล้ว มาเชื่อมโยง กับตนเองเพื่อ วางแผนใน การศึกษาต่อ	1. เพื่อให้นักเรียน สามารถนำผล การวิเคราะห์ ตนเอง มาเชื่อมโยงหา ความสัมพันธ์ กับข้อมูลการ ศึกษาต่อได้	- การเชื่อมโยง ข้อมูลกับตนเอง เพื่อวางแผนใน การ ศึกษาต่อ - วิดีโอคลิปหนึ่ง สั้นอิทธิพลมีผล ต่อ การตัดสินใจ - ให้ข้อมูลเรื่อง การวางแผนศึกษา ต่อ	- YouTube หนังสือสร้าง แรงบันดาลใจ - PowerPoint ข้อมูลตนเองกับ การวางแผน ศึกษาต่อ	ผู้สอนให้คำปรึกษา ยกตัวอย่างให้ นักเรียนมีการ เข้าใจได้มากขึ้น และสอนวิธีการหา ข้อมูลไปพร้อมกัน ทีละขั้นตอน	ความสามารถใน การอธิบายความ สอดคล้องของ ข้อมูลตนเองกับ ข้อมูลการศึกษา ต่อ บัณฑิตที่มี อิทธิพลและ แนวทาง การศึกษาต่อ ของตนเองได้ จากการทำใบ งานท้ายกิจกรรม
	2. การพิจารณา ข้อมูลและ ทางเลือกใน การศึกษาต่อ	2. เพื่อให้นักเรียน สามารถสรุป แนวทาง การศึกษาต่อที่ จะเป็น ไป ได้มากที่สุด	- กิจกรรมเขียนข้อ มูลการวางแผนการศึกษา และการศึกษา และอาชีพ			
	3. การพิจารณา แนวทางที่ เป็นไปได้					
แผนที่ 5 พิจารณาเลือก แนวทางจาก ข้อมูล (การ สรุปอ้างอิง)	1. การใช้ข้อมูลที่มี ในการ ตัดสินใจเลือก ประกอบอาชีพ หรือการศึกษา ต่อ	เพื่อให้ให้นักเรียน สามารถ พิจารณาเลือก แนวทางที่ สมเหตุสมผล จากข้อมูลที่มีได้	- ให้ข้อมูลแนวทาง ในการตัดสินใจ เลือกประกอบ อาชีพหรือการ ศึกษาต่อ - วิดีโอคลิปหนึ่ง สั้น – กิจกรรมการ ค้นหาข้อมูล บุคคลต้นแบบที่ ประกอบอาชีพที่ นักเรียนสนใจ	- YouTube เดินตามฝัน - PowerPoint การเลือก แนวทางในการ ประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ จากข้อมูล	ผู้สอนให้คำแนะนำ และวิธีการคิดแบบ ตัวต่อตัวในการ เลือกแนวทางที่ เหมาะสมกับตนเอง แนะนำบุคคลเพื่อ เป็นแนวทาง ใน การเลือกประกอบ อาชีพหรือศึกษาต่อ	ความสามารถใน การอธิบาย ข้อมูลบุคคล ต้นแบบและการ เลือกแนวทาง จากข้อมูลเพื่อ ตัดสินใจในการ ประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อได้ จากการทำใบ งานท้ายกิจ กรรม
	2. การเลือก แนวทาง ประกอบอาชีพ หรือการศึกษา ต่ออย่างมี เหตุผล					
แผนที่ 6 ตัดสินใจเลือก ประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ (การประเมิน สรุปอ้างอิง)	1. การพิจารณา ตัดสินใจเลือก ประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ	1. เพื่อให้นักเรียน สามารถประเมิน ความ สมเหตุสมผล ของข้อมูลได้	- ทบทวนกิจกรรม ตั้งแต่ขั้นแรก - วิดีโอคลิปหนึ่ง สั้น - ให้ข้อมูล เรื่องการตัดสินใจ ในการประกอบ อาชีพหรือศึกษา ต่อ	- YouTube เนื้อหาการ ตัดสินใจ - PowerPoint ตัดสินใจ ประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ	ผู้สอนให้คำปรึกษา ในเรื่องของการ ตัดสินใจแนะนำ วิธีการหาข้อมูลใน การเพิ่มทางเลือก ในการตัดสินใจ	ความสามารถ สรุปข้อมูลในการ วางแผน ออกแบบ เส้นทางการ เรียนรู้ของตนเอง ได้จากการทำใบ งานท้ายกิจกรรม
	2. การยืนยัน เหตุผลในการ เลือกประกอบ อาชีพหรือ ศึกษาต่อ	2. เพื่อให้นักเรียน สามารถตัดสินใจ ข้อมูลและนำ ข้อสรุปไปใช้ได้	- กิจกรรมแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ในการ วางแผนเส้นทาง อาชีพหรือ การศึกษาต่อ			
	3. การตัดสินใจ ประกอบ อาชีพหรือ ศึกษาต่อ					

วัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยนำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้ โดยให้ผู้เรียนทำแบบประเมินก่อนเรียนและหลังเรียน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบ paired sample t-test โดยมีรายละเอียดดัง ตาราง 2-8 ต่อไปนี้

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลคะแนนก่อนและหลังการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (n = 35)

กลุ่มทดลอง	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	t	sig
ก่อนเรียน	3.53	.474	มาก	5.317**	.000
หลังเรียน	3.94	.450	มาก		

** p < .01

จากตาราง 2 พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 3.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .474 คะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .450 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 3 ผลคะแนนการทำใบงานในแผนกิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นกำหนดปัญหา)

คะแนน	ระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5 - 6	ดีมาก	6	17.14
3 - 4	ดี	19	54.29
1 - 2	พอใช้	6	17.14
0	ปรับปรุง	4	11.43
รวม		35	100

ในการประเมินผลจากการทำใบงานหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 1 รู้จักอาชีพและรู้จักตนเอง (ขั้นกำหนดปัญหา) พบว่า คะแนนจากการทำใบงานท้ายกิจกรรม นักเรียนที่ได้คะแนนระดับดีมาก มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 คะแนนอยู่ในระดับดี มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 54.29 คะแนนอยู่ในระดับพอใช้ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 คะแนนอยู่ในระดับ

ปรับปรุง มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.43 ดังนั้น นักเรียนที่ได้คะแนนระดับดีขึ้นไป มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43

ตาราง 4 ผลคะแนนการทำใบงานในแผนกิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นการรวบรวมข้อมูล)

คะแนน	ระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7 - 9	ดีมาก	8	22.86
4 - 6	ดี	20	57.14
1 - 3	พอใช้	6	17.14
0	ปรับปรุง	1	2.86
รวม		35	100

ในการประเมินผลจากการทำใบงานหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 2 ข้อมูลอาชีพและการวิเคราะห์ตนเอง (ขั้นการรวบรวมข้อมูล) พบว่า คะแนนจากการทำใบงานท้ายกิจกรรม นักเรียนที่ได้คะแนนระดับดีมาก มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 คะแนนอยู่ในระดับดี มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 คะแนนอยู่ในระดับพอใช้ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 คะแนนอยู่ในระดับปรับปรุง มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86 ดังนั้น นักเรียนที่ได้คะแนนระดับดีขึ้นไป มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 80

ตาราง 5 ผลคะแนนการทำใบงานในแผนกิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นการจัดระบบข้อมูล)

คะแนน	ระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7 - 9	ดีมาก	4	11.43
4 - 6	ดี	22	62.86
1 - 3	พอใช้	6	17.14
0	ปรับปรุง	3	8.57
รวม		35	100

ในการประเมินผลจากการทำใบงานหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 3 ตรวจสอบตนเองกับอาชีพ (ขั้นการจัดระบบข้อมูล) พบว่า คะแนนจากการทำใบงานท้ายกิจกรรม นักเรียนที่ได้คะแนนระดับดีมาก มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.43 คะแนนอยู่ในระดับดี มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 62.86 คะแนนอยู่ในระดับพอใช้ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 คะแนนอยู่ในระดับปรับปรุง มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.57 ดังนั้น นักเรียนที่ได้คะแนนระดับดีขึ้นไป มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 74.29

ตาราง 6 ผลคะแนนการทำใบงานในแผนกิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นการตั้งสมมติฐาน)

คะแนน	ระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5 - 6	ดีมาก	10	28.58
3 - 4	ดี	17	48.57
1 - 2	พอใช้	6	17.14
0	ปรับปรุง	2	5.71
รวม		35	100

ในการประเมินผลจากการทำใบงานหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 4 ข้อมูลตนเองกับการวางแผนศึกษาต่อ (ขั้นการตั้งสมมติฐาน) พบว่า คะแนนจากการทำใบงานท้ายกิจกรรม นักเรียนที่ได้คะแนนระดับดีมาก มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 28.58 คะแนนอยู่ในระดับดี มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 48.57 คะแนนอยู่ในระดับพอใช้ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 คะแนนอยู่ในระดับปรับปรุง

มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 ดังนั้น นักเรียนที่ได้คะแนนระดับดีขึ้นไป มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 77.15

ตาราง 7 ผลคะแนนการทำใบงานในแผนกิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นการสรุปอ้างอิง)

คะแนน	ระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5 - 6	ดีมาก	8	22.85
3 - 4	ดี	19	54.28
1 - 2	พอใช้	6	17.14
0	ปรับปรุง	2	5.71
รวม		35	100

ในการประเมินผลจากการทำใบงานหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 5 พิจารณาเลือกแนวทางจากข้อมูล (ขั้นการสรุปอ้างอิง) พบว่า คะแนนจากการทำใบงานท้ายกิจกรรม นักเรียนที่ได้คะแนนระดับดีมาก มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.85 คะแนนอยู่ในระดับดี มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 54.28 คะแนนอยู่ในระดับพอใช้ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 คะแนนอยู่ในระดับปรับปรุง มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 ดังนั้น นักเรียนที่ได้คะแนนระดับดีขึ้นไป มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 77.13

ตาราง 8 ผลคะแนนการทำใบงานในแผนกิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นประเมินสรุปอ้างอิง)

คะแนน	ระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7 - 9	ดีมาก	5	14.29
4 - 6	ดี	21	60.00
1 - 3	พอใช้	6	17.14
0	ปรับปรุง	3	8.57
รวม		35	100

ในการประเมินผลจากการทำใบงานหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 6 ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ (ขั้นประเมินสรุปอ้างอิง) พบว่า คะแนนจากการทำใบงานท้ายกิจกรรม นักเรียนที่ได้

คะแนนระดับดีมาก มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 คะแนนอยู่ในระดับดี มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 คะแนนอยู่ในระดับพอใช้ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 คะแนนอยู่ในระดับปรับปรุง มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.57 ดังนั้น นักเรียนที่ได้คะแนนระดับดีขึ้นไป มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 74.29

อภิปรายผล

ผู้วิจัยทำการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ ที่ได้พัฒนาขึ้นนี้ออกแบบโดยนำกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การกำหนดปัญหา 2) การรวบรวมข้อมูล 3) การจัดระบบข้อมูล 4) การตั้งสมมติฐาน 5) การสรุปอ้างอิง 6) ประเมินสรุปอ้างอิง (Decaroli, 1973; Dressel and Mayhew, 1957, ทิศนา ขัมมณี และคณะ, 2542; สุวิทย์ มูลคำ ; 2547, สุนทร สันธพานนท์, 2552) ซึ่งกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถช่วยให้นักเรียนเลือกแนวทาง เป้าหมายของตนเอง ผ่านกระบวนการกำหนดปัญหาทำความเข้าใจประเด็นหรือสถานการณ์ที่พบ พิจารณาข้อมูลเพื่อหาทางเลือกหรือคำตอบที่ถูกต้องอย่างรอบคอบ โดยการประเมินทางเลือกหลายๆ ทางจนนำไปสู่การสรุปปัญหาและนำไปสู่การตัดสินใจได้ดี เมื่อนำขั้นตอนกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาผสมผสานกับ Self-mapped learning pathway ของ Crosslin (2019) เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวางแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการและเป้าหมายของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีอิสระในการวางแผนเส้นทางการเรียนรู้ของตนเอง สร้างระเบียบวิธีที่ให้ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุก ๆ ช่วงเวลาพร้อมสะท้อนความคิดในความสำเร็จ ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของตนเอง ผู้เรียนมีอำนาจในการ

ตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเองโดยมีผู้สอนเป็นผู้แนะนำแนวทางการเรียนรู้ และมีฐานความช่วยเหลือสำหรับการช่วยเหลือในกรณี ผู้เรียนมีพัฒนาการต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่สามารถชี้แนะตนเองได้ มีงานวิจัยของ Crosslin (2021) ที่นำ Self-mapped learning pathway มาใช้ช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการสอนให้ผู้เรียนรู้จักการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ในโลกออนไลน์ ไปจนถึงการนำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมไปจนถึงความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการลดความแข็งของโครงสร้างการเรียนรู้ โดยเปลี่ยนเป็นการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เหมาะสำหรับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

วัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. การใช้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ ซึ่งตรงกับขั้นตอนกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 6 ขั้นตอน มีประสิทธิผลเป็นที่น่าพึงพอใจประเมินจากแบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการเข้าร่วมกิจกรรม และประเมินคะแนนจากการทำใบงานท้ายกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่สามารถวางแผนออกแบบเส้นทางการเรียนรู้ของตนเองได้โดยการสรุปเป้าหมายทางอาชีพและการศึกษาต่อตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนถึงเป้าหมายที่ตนเองเลือก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา ภูบำรุง (2563) ที่ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการตัดสินใจในนักเรียนประถมศึกษา: กรณีศึกษาผลด้วยการทดสอบ IGTTM2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการตัดสินใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีคะแนนการตัดสินใจหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง การตัดสินใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีคะแนน การตัดสินใจในระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่าการจัด กิจกรรมเสริมสร้าง การตัดสินใจในนักเรียน ประถมศึกษามีประสิทธิภาพ ในการเพิ่มทักษะการ ตัดสินใจในนักเรียนประถมศึกษา

2. แผนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการ คิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในชั้นที่ 1 รู้จักอาชีพและรู้จักตนเอง (ขั้นกำหนด ปัญหา) พบว่านักเรียนมีผลคะแนนในระดับดีขึ้น คิด เป็นร้อยละ 71.43 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ทั้งนี้ เนื่องมาจากนักเรียนมีการรู้จักตนเองและรู้จักอาชีพ ผู้เรียนมีความตระหนักและยอมรับถึงความเป็นจริง เกี่ยวกับตนเองและอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าว ของ สุทธิรักษ์ เสมอกัน (2557) อ้างถึงใน รัชชา สิงห์ราชันย์ (2561) ที่กล่าวว่า บุคคลจะต้องรู้จัก วิเคราะห์และสำรวจตนเอง พิจารณาลักษณะรวมๆ ของตนเองทุกแง่มุม ประกอบด้วย 1) รู้จักตนเอง 2) รู้จักโลกของอาชีพ 3) สำรวจโลกการศึกษา 4) ตัดสินใจเลือกทางศึกษาต่อ สำหรับนักเรียนที่ไม่ ผ่านเกณฑ์มีผลคะแนนอยู่ในระดับพอใช้และปรับปรุง ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนไม่สามารถบอกหรืออธิบาย ได้ว่าตนเองชอบหรือมีความถนัดอะไร และไม่แน่ใจว่า อาชีพที่ตนเองใฝ่ฝันคืออะไร อาจเกิดจากปัจจัยใน ชีวิตประจำวันหลายด้าน เช่น แรงจูงใจ อิทธิพลจาก ครอบครัว สังคม สภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับคำ กล่าวของ Bronk (2011) ที่ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการ กำหนดอัตลักษณ์และเป้าหมายที่ชัดเจนของวัยรุ่นว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ จึงเป็นวัยที่มีปัญหาด้านอารมณ์สังคม และบุคลิกภาพมากกว่าวัยอื่น อีกทั้งยังประสบกับ ปัญหาในการค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง หรือเรียกว่า ไม่มีความตระหนักรู้ตนเอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลง มากมายนั้นทำให้ต้องมีการแสดงให้เห็นได้ว่าวัยรุ่น เป็นวัยที่ประสบปัญหาในการทำมาารู้จักตนเองใน การใช้ชีวิตประจำวันมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการ ตัดสินใจ เช่น ผู้ปกครอง ค่านิยม แรงกดดันการ แข่งขัน การดูแลให้คำปรึกษา รวมทั้งความชัดเจน

ของแนวทางหรือข้อมูลอาจมีไม่เพียงพอในการ ตัดสินใจ

3. แผนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการ คิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นที่ 2 ข้อมูลอาชีพและการวิเคราะห์ตนเอง (ขั้นการ รวบรวมข้อมูล) พบว่านักเรียนมีผลคะแนนในระดับดี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนสามารถบอกรายละเอียดของ ข้อมูลทางอาชีพและแหล่งที่มาของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับอาชีพที่ตนเองสนใจได้ ผู้วิจัยเห็นว่าในกิจกรรม การเรียนรู้มีการให้นักเรียนได้ทดลองแสวงหาความรู้ จากแหล่งต่างๆ ด้วยตนเอง และมีการสืบค้นข้อมูลด้วย ตนเอง นักเรียนจึงได้มีการฝึกคิดและปฏิบัติในการหา ข้อมูลด้วยตนเอง มีการแสวงหาข้อมูลอาชีพที่ตนเอง สนใจจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าว ของ ทิศนา ขัมมณี (2556) ระบุว่า การจัดการ เรียนรู้โดยให้ผู้เรียนนำตนเองหมายถึง การให้อาสา ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครอบคลุมการ วินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตน การ ตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การเลือก วิธีเรียนรู้ การแสวงหาแหล่งความรู้ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการประเมินตนเอง สำหรับ นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์มีผลคะแนนอยู่ในระดับพอใช้ และปรับปรุง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจเกิดจากนักเรียน ยังไม่รู้จักตนเองจึงไม่สามารถระบุได้ว่าตนเอง เหมาะสมกับอาชีพใด และนักเรียนอาจจะไม่มีความ พร้อมของอุปกรณ์หรือการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ในการ เข้าถึงข้อมูลทางอาชีพ จึงไม่สามารถบอกหรืออธิบาย รายละเอียดของอาชีพที่ตนเองสนใจได้

4. แผนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการ คิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นที่ 3 ตรวจสอบตนเองกับอาชีพ (ขั้นการจัดระบบ ข้อมูล) พบว่านักเรียนมีผลคะแนนในระดับดีขึ้นไป คิด เป็นร้อยละ 74.29 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนสามารถอธิบายได้ว่า บุคลิกภาพของตนเองมีความสอดคล้องกับข้อมูลอาชีพ ที่สนใจหรือไม่อย่างไร ผู้วิจัยมีความเห็นว่านักเรียนได้ มีการทบทวนข้อมูลของตนเองและทบทวนข้อมูลทาง

อาชีพมาเป็นอย่างดี ว่าอาชีพนั้นเหมาะสมกับทักษะความสามารถของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของจิตตินันท์ บุญสิทธิกุล (2567) ที่กล่าวไว้ว่า กระบวนการการทบทวนและประเมินการตัดสินใจด้านอาชีพพิจารณาจากการทบทวนปัจจัยส่วนบุคคลโดยเราให้ความสำคัญไปที่อาชีพที่เหมาะสมกับทักษะความสามารถ เจตคติ และบุคลิกภาพของเราว่าเหมาะสมกับอาชีพนั้น ๆ หรือไม่ ซึ่งไม่แตกต่างกับการวางแผนอาชีพ เพียงแต่เราจะต้องหมั่นทบทวนตนเองอยู่เสมอ แม้จะผ่านกระบวนการตัดสินใจอย่างถูกต้องและเหมาะสมมาตั้งแต่แรกแล้วก็ตาม สำหรับนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์มีผลคะแนนอยู่ในระดับพอใช้และปรับปรุง ผู้วิจัยมีความเห็นว่านักเรียนยังไม่รู้จักและเข้าใจบุคลิกภาพของตนเอง และยังได้รับข้อมูลหรือวิธีการแสวงหาข้อมูลทางอาชีพที่ยังไม่เพียงพอ

5. แผนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นที่ 4 ข้อมูลตนเองกับการวางแผนศึกษาต่อ (ขั้นการตั้งสมมติฐาน) พบว่านักเรียนมีผลคะแนนในระดับดีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 77.15 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนสามารถอธิบายข้อมูลด้านบุคลิกภาพของตนเองเพื่อมาพิจารณาในการเลือกศึกษาต่อได้อย่างสมเหตุสมผล และสามารถอธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของตนเอง ผู้วิจัยมีความเห็นว่านักเรียนได้มีการรับรู้ข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพอย่างแท้จริงโดยการรับรู้บุคลิกภาพ ความสนใจ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของตนเองและอาชีพ และปัจจัยใดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ อรพินทร์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ, และทัศน ทอภักดี (2540) ได้กล่าวไว้ว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลได้แสดงถึงความตั้งใจในการที่จะเลือกประกอบอาชีพหนึ่งโดยคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด บุคลิกภาพ และค่านิยม โดยบุคคลจะต้องมีข้อมูลทางอาชีพที่เพียงพอ ไม่มีความยากลำบากในการตัดสินใจและมีแนวทางของตนที่แน่นอนในการเตรียมตัวและวางแผนให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยการรับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพลมากที่สุดในการ

ตัดสินใจเลือกอาชีพ สำหรับนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์มีผลคะแนนอยู่ในระดับพอใช้และปรับปรุง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความสนใจในอาชีพ ความสามารถของบุคคลและความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา อาจมีปัจจัยหลายอย่างที่มีอิทธิพลทำให้นักเรียนเลือกศึกษาต่อโดยไม่ขาดการนำข้อมูลด้านบุคลิกภาพมาพิจารณาเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

6. แผนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นที่ 5 พิจารณาเลือกแนวทางจากข้อมูล (ขั้นการสรุปอ้างอิง) พบว่านักเรียนมีผลคะแนนในระดับดีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 77.13 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนสามารถบอกข้อมูลของบุคคลต้นแบบที่ประกอบอาชีพที่นักเรียนสนใจและอยากจะทำประกอบอาชีพนั้นได้อย่างครบถ้วนและนักเรียนสามารถอธิบายแนวทางในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล ผู้วิจัยมีความเห็นว่านักเรียนได้มีการสำรวจข้อมูลตนเองสำรวจข้อมูลอาชีพ รู้จักข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาและนำข้อมูลต่าง ๆ มาประสานเชื่อมโยงกันเพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมกับตนเอง มีเป้าหมายในการเตรียมความพร้อมในการวางแผนการศึกษาต่อ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ กาญจนา ณ ลำพูน (2538) ได้กล่าวไว้ว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพหมายถึง การที่บุคคลวางแผนการและตัดสินใจที่จะประกอบอาชีพนั้น โดยการนำเอาความรู้เกี่ยวกับอาชีพและความเข้าใจตนเองมาผสมผสานกันเพื่อหาแนวทางในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมของตน ผู้ที่ตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ บุคคลที่เลือกอาชีพ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ ได้แก่ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม บุคลิกภาพของตนเอง และบุคคลแวดล้อม เช่น ผู้ปกครอง ญาติ ครู ครอบครัว ตลอดจนถิ่นที่อยู่และค่านิยมในชุมชน สำหรับนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์มีผลคะแนนอยู่ในระดับพอใช้และปรับปรุง ผู้วิจัยมีความเห็นว่านักเรียนไม่สามารถบอกข้อมูลการวางแผนแนวทางในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ หรือบอกไม่ได้ว่าใครคือบุคคลต้นแบบอาชีพ

เกิดจากนักเรียนยังไม่มีเป้าหมายหรือมีแรงจูงใจที่จะนำพาให้ตนเองไปถึงเป้าหมายนั้นได้ จึงทำให้ไม่สามารถที่จะเลือกหรือวางแผนทางของตนเองได้เช่นกัน สอดคล้องกับคำกล่าวของ สุทธิรักษ์ เสมอกัน (2557) อ้างถึงใน รัชชา สิงห์ราชันย์ (2561) ได้กล่าวไว้ว่า แนวทางการเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อประกอบด้วย เป้าหมายในชีวิตและความคาดหวัง หมายถึงความต้องการมีชีวิตการทำงานที่มั่นคง มีความก้าวหน้า มีรายได้ดี มีเกียรติยศชื่อเสียง รับผิดชอบต่อสังคม ความคาดหวังจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลมาพยายามไปสู่เป้าหมายได้

7. แผนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นที่ 6 การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ (การประเมินสรุปอ้างอิง) พบว่านักเรียนมีผลคะแนนในระดับดีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 74.29 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนสามารถตัดสินใจและสรุปเส้นทางเป้าหมายทางอาชีพหรือการศึกษาต่อตั้งแต่จุดเริ่มต้นของตนเองไปจนถึงเป้าหมายที่ตนเองเลือกได้อย่างเหมาะสมครบถ้วน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักเรียนสามารถสรุปและตัดสินใจเลือกแนวทางของตนเองได้เกิดจากการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบและมีเหตุผล นำไปสู่การตัดสินใจเลือกได้ตรงกับความต้องการของตนเองมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ศิริวรรณ สุวินท์ (2548) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจศึกษาต่อ หมายถึงการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกเรียนได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง โดยพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและข้อมูลทางการศึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ และยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ Gati, Krauszand and Osipow (1996) ได้กล่าวไว้ว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพ หมายถึงการบูรณาการข้อมูลที่เพียงพอและน่าเชื่อถือได้เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและข้อมูลเกี่ยวกับโลกของอาชีพ สำหรับนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์มีผลคะแนนอยู่ในระดับพอใช้และปรับปรุง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่นักเรียนไม่สามารถสรุปเส้นทางเป้าหมายทางอาชีพหรือการศึกษาต่อของตนได้ เนื่องมาจากปัจจัยหลาย

ประการ เช่น ปัจจัยส่วนตัวความรู้สึกนึกคิดแรงจูงใจ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ รวมไปถึงข้อมูลความรู้ที่ได้รับที่ยังไม่เพียงพอที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ ทำให้นักเรียนไม่สามารถตัดสินใจหรือเลือกประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อด้วยตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการศึกษาและจากผลของการวิจัย สามารถนำผลการศึกษาดังกล่าวไปใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาทุกกลุ่มได้ แต่ควรมีการปรับแผนและเนื้อหากิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับบริบทกลุ่มตัวอย่าง และเพิ่มระยะเวลาในการนำไปใช้ เพื่อประโยชน์อย่างสูงสุด

1.2 ครูผู้สอนสามารถสร้างหรือนำกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณนี้ไปใช้ในการวางแผนการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อและควรเริ่มพัฒนาทักษะตั้งแต่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างต่อเนื่องจนถึงขั้นตอนที่ต้องมีการตัดสินใจเลือกอาชีพหรือเลือกศึกษาต่อ

1.3 โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในหลักสูตร หรือนำไปใช้ในกิจกรรมการแนะแนวที่ต่อเนื่องได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมผ่านการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน 6 ชั้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จึงควรที่จะมีการศึกษาเพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการสร้างขั้นการตัดสินใจเพื่อเป็นการต่อยอดงานวิจัยที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ดียิ่งขึ้น

2.2 การวิจัยครั้งนี้ ผลการศึกษา พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 1 รู้จักอาชีพและรู้จักตนเอง (ขั้นกำหนดปัญหา) มีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์มากที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษา การรู้จักอาชีพและรู้จักตนเองเพื่อเสริมสร้างให้มีความ รู้จักตนเองและความสนใจของตนเองในอาชีพ

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยติดตามผลการ ตัดสินใจในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ว่าเป็นอย่างไร มีการตัดสินใจตาม เป้าหมายที่ตนเองวางไว้หรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมการจัดหางาน. (2559). คู่มือการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน. กรมจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). ทักษะการคิดอย่างมี วิจารณญาณ (*Critical Thinking*). ภาพพิมพ์.
- กาญจนา ณ ลำพูน. (2538). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิด แบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคล. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา], จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- จิตตินันท์ บุญสถิตกุล. (2567). การค้นหาตนเองด้าน อาชีพในศตวรรษที่ 21. ภาควิชาจิตวิทยา การศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชุติมา ทองมีขวัญ. (2564). การเสริมสร้างการรับรู้ ความสามารถของตนเองในการตัดสินใจ เลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายโดยชุดกิจกรรมแนะแนว. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว], มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉัชชา สิงหราชันย์. (2561). การเตรียมความพร้อมใน การศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรหมานุสรณ์ จัง ห วั ต เพ ช ร บู ร ี. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะ ศึกษา ศาส ตร์ มหาวิท ยาลั ยศิลปากร.
- ณัฐชัฐดา สุภาพจน์. (2564). การพัฒนาการรู้จัก ตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียม ความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและ เขตลาดพร้าว. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย นอร์ทกรุงเทพ, 10(2), 79-91.
- ทิตนา แชมมณี. (2556). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้ เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แชมมณี และคณะ. (2542). ทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. สำนักงาน คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ.
- ธนากร จักรหา. (2560). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อสร้างเสริมความตระหนักรู้ในตนเองด้าน อาชีพของนักเรียนระดับป ระ ก า ศ นี ย บั ต ร วิ ช า ศี พ ชั น ปี ที่ 3 สาขางานซ่อมบำรุง เครื่องจักรกลวิทยาลัยการอาชีพหนองแคว จังหวัดสระบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษา ศาส ตร์] มหาวิท ยาลั ยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปิติ วิทยาการ. (2537). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ทางอาชีพแบบกลุ่มต่อการตระหนักรู้ในอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโพธิ์ ไตรงามวิทยาาคม. [วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต], จุฬาลงกรณ์ มหาวิท ยาลั ย.
- มณีนรัตน์ อินทองคำ. (2564). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะ แนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองของ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2โรงเรียนบางมด วิทยา “สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์”. วารสาร สถาบันวิจัยญาณสังวร, 13(2), 27-34.
- ศิริวรรณ สุวินท์. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ การตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ ชุรกิจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิท ยาลั ยอาชีวสิงห์บุรี จัง ห วั ต สิงห์บุรี. [สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา], มหาวิท ยาลั ย ศรีนครินทรวิโรฒ.

- สுகนธ์ สินธพานนท์. (2552). *นวัตกรรมการเรียนรู้ การสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. เทคนิคปรีณติง.
- สุทธิรักษ์ เสมอกัน (2557) อ้างถึงใน รัชชา สิงห์รา ชันย์. (2561). *การเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรหมานุสรณ์ จังหวัด เพชรบุรี*. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *กลยุทธ์การสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ภาพพิมพ์.
- โสภิตา ภูบำรุง. 2563. *การจัดกิจกรรมเสริมสร้างการตัดสินใจในนักเรียนประถมศึกษา: กรณีศึกษา ผลด้วยการทดสอบ IGTMM2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสมอง จิตใจ และการเรียนรู้], บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรพินทร์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ และทัศนากดี. (2540). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการศึกษา-อาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- Bronk, K. C. (2011). Portraits of purpose: The role of purpose in identity formation. *New Directions for Youth Development*, 132, 31–44.
- Crosslin, M. (2019). *Building a self-mapped learning pathways micro-lesson: H5P vs Twine*. [Blog post]. <https://edtechbooks.org/-Xkhj>.
- Crosslin, M (2021). Understanding student learning pathways in traditional online history courses: utilizing process mining analysis on clickstream data. *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning* 14(3), 399-414. <https://doi.org/10.1108/JRIT-03-2021-0024>
- Decaroli, J. (1973). What Research Say to Classroom Teacher: Critical Thinking. *Social Education*. 37 (1), 67-69.
- Dressel, P.L. & Mayhew, L.B. (1957). *General Education. Explorations in Evaluation*. 2nd ed. American Council on Education.
- Erikson, E.H. (1968). *Identity, youth and crisis*. W. W. Norton & Company, Inc.
- Gati, I., Krausz, M., & Osipow, S. H. (1996). A taxonomy of difficulties in career decision-making. *Journal of Counseling Psychology*, 43(4), 510.

อิทธิพลของกระแสเงินสดและสภาพคล่องทางการเงินต่อมูลค่ากิจการ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100

The influence of cash flow and financial liquidity on the firm value of listed companies in the Stock Exchange of Thailand Set100

ปวีณา กันตา (Paweena Kanta) ¹ อรวรรณ เชื้อเมืองพาน (Orawon Chuamaungphan) ²

ปานฉัตร อาการักษ์ (Panchat Akarak) ³

Received: November 15, 2025

Revised: November 30, 2025

Accepted: December 6, 2025

¹ Corresponding Author, E-mail: paweena.kanja@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
1) อิทธิพลของกระแสเงินสดต่อมูลค่ากิจการ
2) อิทธิพลของสภาพคล่องทางการเงินต่อมูลค่ากิจการ
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 เป็นวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลจากรายงานทางการเงินของบริษัท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 - 2566 รวมเป็นระยะเวลา 3 ปี จำนวน 58 บริษัท คิดเป็น 174 ตัวอย่าง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ มีอิทธิพลเชิงลบต่อมูลค่ากิจการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว และ

อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ ไม่มีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

คำสำคัญ: กระแสเงินสด; สภาพคล่องทางการเงิน; มูลค่ากิจการ

Abstract

This research aimed to study 1) the influence of cash flow on firm value and 2) the influence of financial liquidity on the firm value of listed companies in the Stock Exchange of Thailand SET100. This research is a quantitative research using data from the financial reports of companies from 2021-2023, a total of 3 years, with 58 companies, accounting for 174 samples, using descriptive statistics analysis, correlation coefficient analysis, and multiple regression analysis.

The results of the research found that cash flow from operating activities, and current ratio, have a positive influence on firm value, with a statistical significance level of .05. The debtor turnover ratio has a negative influence on firm value, with a statistical significance level of .05. Cash flow from investing activities, cash flow from financing activities, quick ratio, and inventory turnover ratio do not influence firm value, with a statistical significance level of .05.

¹ นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุพรรณบุรี

M.Ac. Student, Chiang Rai Rajabhat University

^{2,3} อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุพรรณบุรี

Lecturer, Chiang Rai Rajabhat University

Keywords: Cash flow; Financial liquidity; Firm value

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นศูนย์กลางที่สำคัญในการซื้อขายหลักทรัพย์รวมถึงเป็นแหล่งข้อมูลที่รายงานทางการเงิน ผลการดำเนินงานของกิจการที่ต้องเปิดเผยข้อมูลงบการเงินของกิจการเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในการตัดสินใจ การวางแผน การประเมินสภาพคล่องของกิจการ และเป็นตัวชี้วัดความสามารถในการสร้างมูลค่ากิจการจากการดำเนินงานของบริษัท ถึงแม้ว่าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางของการรวมกลุ่มของบริษัทต่าง ๆ ที่มีประเภทและผลประกอบการจากการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไปด้วยเหตุนี้ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงมีการจัดกลุ่มประเภทอุตสาหกรรมออกเป็น 8 กลุ่มอุตสาหกรรม (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2567) อีกทั้งยังจำแนกกลุ่มบริษัทที่มีผลประกอบการที่มีมูลค่าราคาตลาดสูง (Market value) ในกลุ่ม 50 และ 100 อันดับแรก เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพของตลาดการแข่งขันในตลาดทุน ให้นักลงทุนได้รับทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการลงทุน เพื่อเป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของการลงทุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ดี แม้ว่าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะมีการจำแนกกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าราคาตลาดสูง แต่การลงทุนในตลาดทุนไม่ว่าจะเป็นการลงทุนขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ย่อมมีความเสี่ยง (Risk) ที่จะเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่นเดียวกัน ซึ่งเหตุการณ์ความล้มเหลวจากการตัดสินใจที่ผิดพลาด อาจส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเงินของนักลงทุน อาจส่งผลทำให้นักลงทุนหรือกิจการล้มละลายในที่สุด ดังนั้น การลดความเสี่ยงจากการลงทุนที่ดีที่สุด คือ การพยากรณ์ความเสถียรภาพหรือสภาพคล่องทางการเงินของกิจการจากผลการศึกษางานวิจัยในอดีต พบว่า “กระแสเงินสด” เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่จะช่วยพยากรณ์ถึงผลประกอบการของกิจการที่ว่าหากกิจการมีกระแสเงินทุนหมุนเวียนมากเท่าไรย่อมทำให้กิจการมีความสามารถในการทำกำไรมากเท่านั้น เนื่องจาก

กิจการที่มีกระแสเงินสดมากย่อมมีศักยภาพในการลงทุนและขยายกิจการให้ใหญ่โต (สุรกิจ คำวงศ์ปิ่น, 2559) หากพิจารณาถึงงบการเงินที่สะท้อนให้เห็นถึงข้อมูลกระแสเงินสดมากที่สุด คือ งบกระแสเงินสด (Cash flow statement) ซึ่งงบกระแสเงินสด จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงทิศทางของกระแสเงินสดที่ได้มาและใช้ไปในแต่ละกิจกรรม จาก 3 กิจกรรมหลัก ได้แก่ 1) กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (Cash flows of operating activities) 2) กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (Cash flows of investing activities) และ 3) กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (cash flows of financing activities) งบกระแสเงินสดจะทำให้เห็นที่มาที่ไปของกระแสเงินสดว่ามาจากกิจกรรมดำเนินงาน การลงทุน การจัดหาเงิน ซึ่งการจัดทำงบกระแสเงินสดจะช่วยให้เจ้าของกิจการวางแผนการใช้จ่ายเงินได้ดี และทำให้ทราบสภาพคล่องในการดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้วางแผนการใช้จ่ายของกิจการได้ (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2567) กิจการจะสามารถดำเนินงานและอยู่รอดได้ในยุคปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดสรรเงินทุนในสินทรัพย์ ทั้งสินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนให้มีความสมดุลระหว่างสภาพคล่องและผลกำไร พร้อมทั้งไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงทางการเงิน

โดยทั่วไปอัตราส่วนที่วัดสภาพคล่อง ได้แก่ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ (กฤษฎา เสกตระกูล, 2556) หากกิจการต้องการให้ธุรกิจเดินหน้า สิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงคือ “การรักษาสภาพคล่อง” หมายถึง การที่เจ้าของธุรกิจสามารถบริหารจัดการให้ธุรกิจมีกระแสเงินสดเพียงพอที่จะดำเนินธุรกิจได้ โดยไม่เกิดปัญหา มีเงินสดสำหรับจ่ายค่าแรงงานให้พนักงาน เงินต้นและดอกเบี้ยให้เจ้าหนี้ รวมถึงค่าวัตถุดิบ และต้นทุนอื่นที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ สิ่งที่คุณประกอบการต้องตระหนักตลอดเวลา คือ ปัญหาสภาพคล่อง อาจเกิดขึ้นได้โดยไม่คาดคิดในทางการเงิน ทั้งนี้ สภาพคล่องถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของกิจการเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัญหาการขาดสภาพคล่อง จนไม่สามารถชำระหนี้ระยะสั้นได้ถือเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้กิจการจำนวนมากต้องประสบกับปัญหา

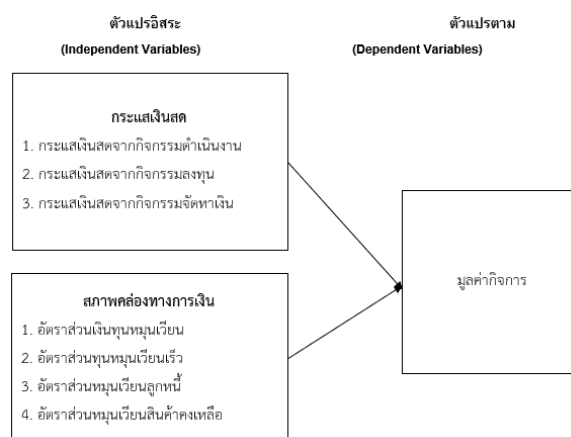
ทางการเงินและล้มละลาย (สุภเจตน์ จันทรสาส์น และธนิกร จันทรสาส์น, 2565)

จากการศึกษาเบื้องต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา อิทธิพลของกระแสเงินสดและสภาพคล่องทางการเงินต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 เนื่องจากอัตราส่วนทางการเงินที่เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สุขภาพทางการเงินของกิจการ แต่ไม่สามารถสะท้อนมูลค่ากิจการได้อย่างครบถ้วน เพื่อให้ได้การประเมินมูลค่ากิจการที่ถูกต้องและครอบคลุม กระแสเงินสดและสภาพคล่องทางการเงินจึงมีความจำเป็น เพราะผลกำไรที่กิจการได้รับอาจเป็นรายการคงค้างที่ไม่ก่อให้เกิดเงินสด เช่น ลูกหนี้ อาจเป็นสินทรัพย์ แต่ถ้าไม่สามารถเก็บหนี้ได้ ก็อาจจะเป็นหนี้เสีย หรือรายได้ค้างรับ และหากไม่ได้รับจริง ก็ต้องตัดออกจากบัญชีไปไม่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ กระแสเงินสดเป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงความสามารถในการทำกำไร การดำเนินงาน การจัดการหนี้สิน และการลงทุนของกิจการ การวิเคราะห์กระแสเงินสดช่วยให้เข้าใจมูลค่าที่แท้จริงของกิจการและช่วยในการตัดสินใจทางการเงินที่สำคัญ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงินช่วยให้ทราบว่ากิจการมีความสามารถในการจัดการกับหนี้สินระยะสั้น และรักษาความต่อเนื่องในการดำเนินงานได้แค่ไหน ดังนั้นจึงเล็งเห็นความจำเป็นของเงินสดในกิจการ กระแสเงินสดและสภาพคล่องทางการเงินมีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของกระแสเงินสดต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของสภาพคล่องทางการเงินต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ที่ศึกษาอิทธิพลของกระแสเงินสดและสภาพคล่องทางการเงินต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564-2566 รวมระยะเวลา 3 ปี จำนวน 58 บริษัท คิดเป็น 174 ตัวอย่าง โดยศึกษาบริษัทที่มีรอบระยะเวลาบัญชี 12 เดือน และมีรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคมของแต่ละปี อย่างสม่ำเสมอที่นำมาใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลกันได้ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากฐานข้อมูลออนไลน์ SETSMART และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) งบการเงิน และเป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่ม SET 100 แต่ไม่รวมกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินและบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ กระแสเงินสด ประกอบด้วย 1) กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) 2) กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) และ 3) กระแสเงินสดจาก

กิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) และ สภาพคล่องทางการเงิน ประกอบด้วย 1) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) 2) อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (QR) 3) อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ (ART) และ 4) อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ (IT)

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ มูลค่ากิจการ ที่วัดโดยใช้ Tobin's Q ตามแนวทางของ Chung and Pruitt (1994) เพื่อวัดมูลค่ากิจการ (Firm value) และสะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานด้านมูลค่าตลาดที่เกิดขึ้นขององค์กร เพื่อใช้ในการประเมินมูลค่าขององค์กร และเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน สะท้อนให้เห็นถึงมูลค่าขององค์กรที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในช่วงเวลาที่ต้องการศึกษา

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ประกอบด้วย ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3.2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation analysis) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) เป็นวิธีที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือชุดข้อมูล 2 ชุด โดยที่ตัวแปรที่นำมาศึกษานั้นต้องอยู่ในรูปอัตราส่วน ซึ่งถ้าหากค่าที่ได้ออกมาเป็นค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงว่าความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับที่สูง แต่ถ้าหากค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนั้นมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ และค่า VIF ไม่เกิน 10 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรแต่ละตัวไม่มีความเป็นเส้นตรงร่วมกันอย่างมาก (Multicollinearity) หรือไม่มีความซ้ำซ้อนกันในการวัด โดยค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้องต่ำกว่า 0.8 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลไม่มีปัญหาที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูง (Multicollinearity) ที่จะส่งผลกระทบต่อผลการทดสอบสมการถดถอยพหุคูณ

3.3 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐานของงานวิจัยเรื่องอิทธิพลกระแส

เงินสดและสภาพคล่องทางการเงินต่อมูลค่าของกิจการของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100

ผลการวิจัย

1. การศึกษาอิทธิพลของกระแสเงินสดต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีผลการศึกษาดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด (Minimum)	ค่าสูงสุด (Maximum)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
CFO	-14.40	46.91	8.47	8.21
CFI	-24.40	12.91	-4.99	5.78
CFF	-29.43	18.78	-3.48	7.08
CR	0.09	5.50	1.72	1.05
QR	0.06	4.39	0.93	0.82
ART	1.00	774.98	55.38	134.63
IT	0.00	95.45	15.73	20.16
Tobin's Q	0.61	11.78	2.24	2.06

จากตาราง 1 พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -14.40 ค่าสูงสุดเท่ากับ 46.91 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.21 กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -24.40 ค่าสูงสุดเท่ากับ 12.91 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ -4.99 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.78 กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -29.43 ค่าสูงสุดเท่ากับ 18.78 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ -3.48 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.08 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.09 ค่าสูงสุดเท่ากับ 5.50 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.72 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.05 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (QR) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.06 ค่าสูงสุดเท่ากับ 4.39 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ (ART) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 1.00 ค่าสูงสุดเท่ากับ 774.98 ค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 55.38 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 134.63 อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ (IT) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 ค่าสูงสุดเท่ากับ 95.45 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.73 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 20.16 และ

มูลค่ากิจการ (Tobin's Q) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.61 ค่าสูงสุดเท่ากับ 11.78 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.06

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

	Tobin's Q	CFO	CFI	CFF	CR	QR	ART	IT	VIF
Tobin's Q	1								
CFO	-0.365**	1							4.103
CFI	-0.062	-0.380**	1						2.209
CFF	-0.258**	-0.700**	-0.174*	1					3.774
CR	0.195*	0.251**	-0.062	-0.284**	1				3.129
QR	0.235**	0.465**	-0.247**	-0.377**	0.708**	1			3.604
ART	-0.139	-0.125	0.221**	-0.016	0.224**	-0.205**	1		1.489
IT	0.034	0.016	-0.096	0.124	-0.210**	0.063	-0.182*	1	1.197

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.016 - 0.708 ซึ่งค่า r มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ซึ่งน้อยกว่า 0.80 แสดงให้เห็นว่า ไม่เกิดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเอง ดังนั้นไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และเมื่อวิเคราะห์ค่า Variance inflation factor (VIF) ก็พบว่าค่า VIF อยู่ระหว่าง 1.197 – 4.103 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระคู่หนึ่งไม่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเอง ดังนั้นจึงสามารถนำตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าสู่ตัวแบบสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

2. การศึกษาอิทธิพลของสภาพคล่องทางการเงินต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีผลการศึกษา ดังนี้

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของอิทธิพลของกระแสเงินสดและสภาพคล่องทางการเงินต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปร	β	SE	STD.Coeff	t	sig
(Constant)	1.114	0.359		3.103	.002
CFO	0.129	0.036	0.513	3.620*	.000
CFI	0.068	0.037	0.191	1.838	.068
CFF	0.044	0.040	0.151	1.108	.270
CR	0.533	0.246	0.271	2.169*	.032
QR	-.340	0.334	-0.135	-1.018	.310
ART	-.003	0.001	-0.193	-2.256*	.025
IT	0.006	0.008	0.056	0.730	.466
ค่าสำคัญทางสถิติ R = 0.432 R ² = 0.187					
ค่า Adjusted R Square = 0.152					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

สมมติฐานที่ H1 กระแสเงินสดมีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถสรุปผลการทดสอบได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ H1a กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการของ

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 จากผลการทดสอบ พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการ เนื่องจากมีค่านัยสำคัญจากการทดสอบทางสถิติเท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ H1a

สมมติฐานที่ H1b กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนมีอิทธิพลเชิงลบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 จากผลการทดสอบ พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน ไม่มีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการ เนื่องจากมีค่านัยสำคัญจากการทดสอบทางสถิติเท่ากับ .068 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ H1b

สมมติฐานที่ H1c กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 จากผลการทดสอบ พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน ไม่มีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการ เนื่องจากมีค่านัยสำคัญจากการทดสอบทางสถิติเท่ากับ .270 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ H1c

สมมติฐานที่ H2 สภาพคล่องทางการเงินมีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถสรุปผลการทดสอบได้ดังนี้

สมมติฐานที่ H2a อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมีอิทธิพลเชิงลบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 จากผลการทดสอบ พบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ เนื่องจากมีค่านัยสำคัญจากการทดสอบทางสถิติเท่ากับ .032 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ H2a

สมมติฐานที่ H2b อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วมีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 จากผลการทดสอบ พบว่า อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว ไม่มีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการ เนื่องจากมีค่านัยสำคัญจากการทดสอบทางสถิติเท่ากับ .310 ซึ่งมากกว่าระดับ

นัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ H2b

สมมติฐานที่ H2c อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้มีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 จากผลการทดสอบ พบว่า อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ มีอิทธิพลเชิงลบต่อมูลค่ากิจการ เนื่องจากมีค่านัยสำคัญจากการทดสอบทางสถิติเท่ากับ .025 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ H2c

สมมติฐานที่ H2d อัตราส่วนหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือมีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 จากผลการทดสอบ พบว่า อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือไม่มีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการ เนื่องจากมีค่านัยสำคัญจากการทดสอบทางสถิติเท่ากับ .466 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ H2d

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระแสเงินสดและสภาพคล่องทางการเงินมีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 สรุปได้ว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ H1a ส่วนอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ H2a และอัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ (ART) มีอิทธิพลเชิงลบต่อมูลค่ากิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ H2c นอกจากนี้กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (QR) และอัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ (IT) ไม่มีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ H1b, H1c, H2b และ H2d ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย พบว่า อิทธิพลของกระแสเงินสดและสภาพคล่องทางการเงินต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานที่ดีช่วยให้กิจการสามารถชำระหนี้สิน หรือลงทุนในโครงการใหม่ ๆ ช่วยรักษาสภาพคล่องของกิจการได้ดี ซึ่งสามารถส่งผลดีต่อการประเมินมูลค่ากิจการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชารารัตน์ ทูลไธสง (2561) พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ เนื่องจากหากกิจการที่มีกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงานหลักมาก และกิจการมีความสามารถในการสร้างส่วนเพิ่มของกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมากกว่าความสามารถในการสร้างส่วนเพิ่มของรายการคงค้าง ผู้ลงทุนจะสามารถได้รับผลตอบแทนที่เป็นเงินสดได้มากกว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระวรรณ ศิริพงษ์ และคณะ (2561) ที่พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ เนื่องจากกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานเป็นกระแสเงินสดที่ก่อให้เกิดรายได้หลักของกิจการเป็นรายได้ที่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนไม่มีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการ เนื่องจาก กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน มักจะสะท้อนถึงการใช้จ่ายเงินในการซื้อสินทรัพย์ หรือการได้รับเงินจากการขายสินทรัพย์ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสภาพคล่องและความสามารถในการลงทุนต่อไป

แต่การลงทุนเหล่านี้อาจไม่เห็นผลในระยะสั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระวรรณ ศิริพงษ์ และคณะ (2561) ที่ศึกษาอิทธิพลของกระแสเงินสดต่อระดับความสามารถในการทำกำไร และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอ พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนไม่มีอิทธิพลต่อระดับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินไม่มี

อิทธิพลต่อมูลค่ากิจการ เนื่องจากกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทุนของกิจการ เช่น การออกหุ้นใหม่ การกู้ยืมเงิน หรือการชำระหนี้ ซึ่งสามารถมีผลกระทบต่อความเสี่ยงและต้นทุนของกิจการ จึงทำให้ไม่มีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนยา ยังประเสริฐ (2566) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินกับผลตอบแทนจากการดำเนินงานและมูลค่าหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินไม่มีอิทธิพลต่อสินทรัพย์สุทธิต่อหุ้นสามัญและกำไรในขนาดต่อหุ้นสามัญ

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เนื่องจากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนแสดงถึงความสามารถของกิจการในการจัดการทรัพยากรทางการเงินเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานประจำวัน เมื่อมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมากกว่าสินทรัพย์หมุนเวียน หมายความว่ากิจการสามารถจัดการหนี้สินระยะสั้นได้ดี และมีสภาพคล่องเพียงพอในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งช่วยเสริมความมั่นคงทางการเงินและมูลค่ากิจการ

นักลงทุนมักมองหากิจการที่มีสภาพคล่องดีและสามารถจัดการเงินทุนหมุนเวียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจส่งผลให้มูลค่าหุ้นและมูลค่ากิจการเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์วรรณ หอมกลิ่น (2563) ที่ได้ศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร พบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น หากอัตราส่วนนี้มีค่าสูงจะยิ่งแสดงให้เห็นถึงสภาพคล่องที่ดีของกิจการ จะส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์ของธุรกิจนั้นมีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดี และงานวิจัยของ อัครวิณี เทพสวัสดิ์ (2562)

ที่พบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เนื่องจากเงินทุนหมุนเวียนมีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจเป็นอย่างมาก กิจกรรมการบริหารสัดส่วนเงินทุนหมุนเวียนให้สอดคล้องกับการทำกำไรและความเสี่ยงที่เกิดขึ้น รวมถึงความสามารถในการจัดสรรเงินทุนหมุนเวียนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และให้ความสำคัญกับการพิจารณาทั้งด้านความเสี่ยงและผลกำไรหรือผลตอบแทนของกิจการควบคู่ไปด้วย อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้มีอิทธิพลเชิงลบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เนื่องจากหากบริษัทมีอัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ต่ำ แปลว่าการเก็บเงินจากลูกหนี้ช้า ซึ่งอาจทำให้กระแสเงินสดของบริษัทไม่เพียงพอในการดำเนินกิจการและการลงทุนในอนาคต ผลกระทบนี้อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้และการลงทุน แสดงถึงการจัดการที่ไม่ดีในการเก็บเงินจากลูกหนี้ หมายความว่ากิจการมีปัญหาในการจัดการด้านการเงินและอาจต้องลงทุนในทรัพยากรเพิ่มขึ้นเพื่อจัดการกับปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศดาว แซ่ด่าน (2563) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมวดธุรกิจสื่อและสิ่งพิมพ์ พบว่า อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานของกิจการ เพื่อตอบสนองสิ่งที่นักลงทุนหรือเจ้าหนี้คาดหวังได้ และงานวิจัยของ แก้วมณี อุทธิรมย์ (2556) พบว่า อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับผลตอบแทนที่คาดหวังของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี เนื่องจากนักลงทุนอาจไม่นำอัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ มาเป็นปัจจัยหลักในการพิจารณาตัดสินใจเลือกหลักทรัพย์ที่นำลงทุน

อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วไม่มีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการ เนื่องจากอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วเป็นตัวชี้วัดสภาพคล่องทั่วไป ไม่นับสินค้านคงคลัง ซึ่งอาจมี

ความเสี่ยงในเรื่องของสภาพคล่องหรือความสามารถในการเปลี่ยนสินค้านคงคลังเป็นเงินสดได้ยาก ดังนั้นอัตราส่วนนี้ช่วยให้เห็นภาพชัดเจนเกี่ยวกับความสามารถของกิจการในการจัดการหนี้สินระยะสั้น จึงทำให้ไม่มีผลต่อมูลค่ากิจการในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษฎา อึ้งทองหล่อ และประเวศ เพ็ญวุฒิกุล (2566) ที่ศึกษาสภาพคล่องทางการเงินต่อความสามารถในการทำกำไรของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพติญา มณีบุตร (2563) ที่ศึกษาเรื่องผลกระทบของอัตราส่วนสภาพคล่องที่มีต่อผลตอบแทนจากการลงทุนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วไม่ส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนจากการลงทุน เนื่องจากอาจเป็นเพราะอัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินเป็นอัตราส่วนที่วัดถึงผลระยะสั้นของกิจการจึงทำให้ไม่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรที่เป็นผลการดำเนินงานระยะยาว และอัตราส่วนหมุนเวียนสินค้านคงเหลือไม่มีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการ เนื่องจากอัตราส่วนหมุนเวียนสินค้านคงเหลืออาจบ่งบอกถึงประสิทธิภาพในการจัดการสินค้านคงเหลือ แต่ไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ บริษัทที่มีสินค้านคงเหลือหมุนเวียนเร็วอาจมีข้อดีในด้านการลดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและลดความเสี่ยงของสินค้านคงเหลือเก่า และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิโชค แซ่หาน (2563) ได้ศึกษาอิทธิพลของการบริหารสินทรัพย์ต่อราคาตลาดของหุ้นกรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 พบว่า อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้านคงเหลือไม่มีความสัมพันธ์กับราคาต่อมูลค่าหุ้นทางบัญชี เนื่องจากอาจเป็นไปได้ว่า การที่กิจการมีอัตราส่วนหมุนเวียนสินค้านคงเหลือที่ดีหรือไม่ดีนั้น ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อมูลค่าทางบัญชีของกิจการ หรืออาจเป็นเพราะกลุ่ม SET ประกอบด้วยหลายอุตสาหกรรมจึงไม่ได้สะท้อนถึงมูลค่าที่แท้จริงของราคาต่อมูลค่าทางบัญชีของกิจการ หรืออาจเป็นเพราะสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในขณะนั้นหรือช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา

งานวิจัยนี้ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ในด้านการบริหารจัดการวางแผนธุรกิจ โดยเน้นการประยุกต์ใช้แนวคิดของกระแสเงินสดและสภาพคล่องทางการเงินต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 ซึ่งเป็นการมองว่า การประยุกต์ใช้แนวคิดของกระแสเงินสดและสภาพคล่องทางการเงินต่อมูลค่ากิจการเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการศึกษา งานวิจัยได้พัฒนาและนำเสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลกระแสเงินสดและสภาพคล่องทางการเงินมีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 สรุปได้ว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการที่เป็นเครื่องมือใหม่ในการระบุลำดับความสำคัญขององค์ประกอบต่าง ๆ ในการบริหารวางแผนธุรกิจ การวิจัยยังเน้นให้เห็นถึงการมีหลักการบริหารจัดการธุรกิจหลายมิติ องค์ความรู้ใหม่นี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น ๆ ของการบริหารจัดการวางแผนธุรกิจ ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันสำคัญในการพัฒนามูลค่ากิจการของผู้ประกอบการอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยมาใช้ในการกำหนดนโยบายการบริหารงานจัดการรวมทั้งการวางแผนธุรกิจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอย่างเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการตัดสินใจวางแผนการบริหารธุรกิจเพื่อเป็นประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 จากผลการศึกษาวิจัยจะช่วยสนับสนุนให้ผู้ใช้งบการเงิน รวมถึงนักลงทุน นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงินรวมถึงผลการวิจัยเป็นการนำข้อมูลจากในอดีตมาทำการวิเคราะห์ ดังนั้นใช้งบการเงินรวมถึงนัก

ลงทุน ควรที่จะติดตามงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทุกไตรมาสเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและเพื่อลดความเสี่ยงในการลงทุน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ได้จำกัดช่วงเวลาจากปี พ.ศ. 2564 ถึงปี พ.ศ. 2566 เท่านั้นผู้ที่จะนำผลการวิจัยเหล่านี้ไปเพิ่มเติมหรือต่อยอดความรู้จากการวิจัยนี้ ควรที่จะขยายขอบเขตของการศึกษาทั้งในด้านกลุ่มศึกษาและข้อมูลในงบการเงิน ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลงบการเงินอย่างน้อยย้อนหลัง 5 ปีขึ้นไป เพื่อให้ผลการวิจัยมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.2 ผู้วิจัยใช้ตัววัดในส่วนที่เป็นกระแสเงินสดและสภาพคล่องทางการเงิน ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป อาจจะใช้ตัววัดในด้านอื่น ๆ ในการทำงานศึกษา เช่น อัตราวัดความสามารถในการชำระหนี้ อัตราวัดประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ เป็นต้น ดังนั้นในงานวิจัยต่อควรที่จะนำตัววัดอัตราส่วนเหล่านี้มารวมศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมองค์ประกอบของรายงานทางการเงินมากขึ้นกว่าเดิม

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎา เสกตระกูล. (2556). *การวิเคราะห์งบการเงินธนาคารพาณิชย์ไทย*. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

กฤษฎา อึ้งทองหล่อ และ ประเวศ เพ็ญภูมิกุล. (2566). ความสามารถในการชำระหนี้ การวิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงิน และความสามารถรับผิดชอบต่อสังคม ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง. *วารสารวิชาการจัดการปริทัศน์*, 25(2), 80-91.

แก้วมณี อุทธิรัมย์. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงิน กับผลตอบแทนที่คาดหวังของ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษา กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ], มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2567). คู่มือ (Manual Guides). <https://shorturl.asia/QhCnV>
- ทัศนาว แซ่ด่าน. (2563). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมวดธุรกิจสื่อและสิ่งพิมพ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต], มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิพติญา มณีบุตร. (2563). ผลกระทบของอัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนสินทรัพย์และอัตราส่วนหนี้สินที่มีผลต่อผลตอบแทนจากการลงทุนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. [ปริญญาบัตรปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต], มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ทิพย์วรรณ หอมกลิ่น. (2563). อัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธารรัตน์ ฑูลโรสง. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างราคาตามบัญชี กำไรจากการดำเนินงาน กำไรสุทธิ กระแสเงินสดจากเงินปันผล และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 3(1), 73-90.
- วีระวรรณ ศิริพงษ์, กมลรัตน์ สฤษฏีพิรพันธุ์ และ มัทนชัย สุทธิพันธุ์. (2561). อิทธิพลของกระแสเงินสดต่อความสามารถในการทำกำไรและมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด กรณีศึกษาตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 5(2), 111-120.
- ศรณียา ยังประเสริฐ. (2566). ความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดที่มีต่อผลตอบแทนจากการดำเนินงานและมูลค่าหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม
- อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง. วารสารวิทยาการ จัดการปริทัศน์, 25(2), 92-105.
- ศุภเจตน์ จันทรสาส์น และธัญกร จันทรสาส์น, (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพคล่องและความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจโรงแรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารปัญญาภิวัฒน์, 14(2), 57-73.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2567). คู่มืออธิบายมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 7 เรื่องงบกระแสเงินสด. <https://acpro-std.tf.ac.or.th>
- สิทธิโชค แซ่หาน. (2563). อิทธิพลของการบริหารสินทรัพย์ต่อราคาตลาดของหุ้น: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบัตรปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต], มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุรกิจ คำวงศ์ปิ่น. (2559). การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน: แนวทางและกรณีศึกษา. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัศวิน เทพสวัสดิ์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเงินทุนหมุนเวียนกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบัตรปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต], มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- Chung, K.H. & Pruitt, S.W. (1994) A Simple Approximation of Tobin's q . *Financial Management*, 23, 70-74. <https://doi.org/10.2307/3665623>.

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้า ในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

Factors influencing the decision to use freight transportation system services of freight companies in Khlong Luang district Pathum Thani province

ปัญญวัฒน์ จุฑามาศ (Panyawat Chutamas) *

Received: April 23, 2025

Revised: April 30, 2025

Accepted: May 10, 2025

* Corresponding author, Email: panyawat.ch@northbkk.ac.th.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) และการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 2) เปรียบเทียบการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้า โดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการ และ 3) ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.972 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้บริการขนส่งสินค้าในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 100 ราย คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1967) ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 ใช้การสุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) และการตัดสินใจใช้บริการอยู่ในระดับมาก 2) การตัดสินใจใช้

บริการระบบขนส่งสินค้าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ และ 3) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการตัดสินใจใช้บริการได้ร้อยละ 69.3 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ รองลงมา คือ ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านบุคคลผู้ให้บริการ ตามลำดับ

คำสำคัญ : ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps), การตัดสินใจใช้บริการ, ระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้า

Abstract

This research aimed to 1) study the marketing mix factors (7Ps) and the decision in using the freight transportation system services of freight companies in Khlong Luang District, Pathum Thani Province, 2) compare the decision in using freight transportation system services classified by demographic characteristics of service users, and 3) examine the marketing mix factors (7Ps) that affected the decision in using freight transportation system services of companies in Khlong Luang District, Pathum Thani Province. This study was a

* อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Lecturer, Faculty of Business Administration,
North Bangkok University

quantitative research. A questionnaire was used as the data collection tool with a reliability of 0.972. The sample group consisted of 100 users of freight transport services in Khlong Luang District, Pathum Thani Province. The sample size was calculated using Taro Yamane's formula with a margin of error of .05. Accidental sampling was used. The data were analyzed using both descriptive statistics: percentage, mean, and standard deviation and inferential statistics including t-test, One-way ANOVA, and multiple regression analysis.

The research results found that 1) the respondents had a high level of opinion regarding the marketing mix factors (7Ps) and decision in using the services; 2) the decision to use freight transport services was not significant different based on users' demographic characteristics; 3) the marketing mix factors (7Ps) significantly influenced the decision at the .01 level and explaining 69.3% of the variance in service usage decision. The most influential factor was physical evidence followed by service process, and service personnel respectively.

Keywords: Marketing mix (7Ps), Decision to use services, Freight transportation system of freight companies

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การขนส่งสินค้าเป็นหนึ่งปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทในระบบโลจิสติกส์ และเป็นองค์ประกอบหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะในยุคที่การค้าผ่านช่องทางออนไลน์ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ความต้องการใช้บริการขนส่งสินค้าสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีความน่าสนใจอย่างยิ่งที่บริษัทขนส่งทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ไปรษณีย์ไทย Kerry Express Flash Express และ J&T Express ต้องมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพในการให้บริการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการในแต่ละพื้นที่ ธุรกิจบริการขนส่งมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยประมาณ 10-20% ต่อปีในช่วง 5-10 ปีที่ผ่านมา โดยมีการแข่งขันกันอย่างเข้มข้นใน

ด้านคุณภาพ ความรวดเร็ว ความสะดวกสบาย และการเข้าถึงพื้นที่อย่างครอบคลุม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) อย่างไรก็ตามการบริการขนส่งยังคงประสบกับปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการให้บริการ เช่น ความล่าช้า ความเสียหายของพัสดุ ความไม่สม่ำเสมอในการให้บริการ การติดตามสถานะสินค้า รวมถึงการขาดแคลนจุดบริการในบางพื้นที่อาจส่งผลต่อความพึงพอใจ และความไว้วางใจ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดจึงมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในบริบทของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคที่การค้าผ่านระบบออนไลน์ขยายตัวอย่างรวดเร็ว การปรับปรุงคุณภาพบริการให้มีความรวดเร็ว สะดวก ปลอดภัย และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถเพิ่มโอกาสในการตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้บริโภคได้ (ปภินดา คำณิ, 2565)

พฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และการแข่งขันที่รุนแรงของบริษัทขนส่งทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกมากขึ้นในการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้า การตัดสินใจของผู้บริโภคที่มาจากประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ราคา การใช้บริการ ความรวดเร็ว ความสะดวกในการเข้าถึงการบริการ และคุณภาพของการให้บริการ ซึ่งหากสามารถพัฒนาการบริการให้ครอบคลุม และตอบโต้ได้ในทุกด้านย่อมเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบบริการ และสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าได้มากขึ้น (นริศรา สุวรรณหงษ์, 2564) จากความหลากหลายของผู้ใช้บริการ และการแข่งขันของบริษัทขนส่งหลายรายในพื้นที่ ทำให้จำเป็นต้องศึกษาว่าปัจจัยใดมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอย่างแท้จริง การนำแนวคิด ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix 7Ps) มาใช้เป็นการวิเคราะห์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) บุคลากร (People) ลักษณะทางกายภาพ (Physical evidence) และกระบวนการให้บริการ (Process) (Kotler, 2004) ถือเป็นแนวทางที่สามารถสะท้อนภาพรวมของบริการได้อย่างรอบด้าน และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการขนส่ง (กมลชนก หมีปาน, 2563) โดยการพัฒนาองค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน ให้มีความสอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน จะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่

นำเชื่อถือ สร้างความไว้วางใจ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านความน่าเชื่อถือ และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว เป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า (เชมสกุล ลารุณ และวีระ วีระโสภณ, 2568) นอกจากนี้ กระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคจะผ่านขั้นตอนสำคัญในการประเมินทางเลือก การตัดสินใจใช้บริการ และพฤติกรรมหลังการใช้บริการ ซึ่งหากผู้บริโภคได้รับความพึงพอใจ ก็มีแนวโน้มที่จะกลับมาใช้บริการซ้ำ หรือแนะนำบริการให้กับผู้อื่น (Kotler & Keller, 2006)

ดังนั้น การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่ง จึงเป็นเรื่องสำคัญ ผู้วิจัยจึงใช้พื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่น เมืองขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีความต้องการใช้บริการขนส่งสูง และเป็นเขตที่มีการแข่งขันของผู้ให้บริการขนส่งรายใหญ่ในระดับสูง เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) และการตัดสินใจใช้บริการเพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจใช้บริการจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการ และเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่ง โดยผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อบริษัทขนส่งทั้งภาครัฐ และเอกชน สามารถนำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์การตลาด และปรับปรุงการให้บริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าแต่ละกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์แนวโน้มการใช้บริการ ช่วยให้เข้าใจถึงพฤติกรรมความต้องการ และความคาดหวังของผู้บริโภคในพื้นที่อย่างลึกซึ้ง ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น ตลอดจนเป็นแนวทางในการยกระดับมาตรฐานการให้บริการขนส่งของประเทศในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) และการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งในพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

2. เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งในพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการ

3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งในพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานในการวิจัย

1. การตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งในพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานีแตกต่างกันตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการ

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งในพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรในพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ที่ใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้า ทั้งภาครัฐ และเอกชน เช่น ไปรษณีย์ไทย, Kerry Express, Flash Express, J&T Express เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่ใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าเอกชน และรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ไปรษณีย์ไทย, Kerry Express, Flash Express และ J&T Express ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ที่มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 300,949 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดปทุม, 2567) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Yamane, 1967) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ร้อยละ 5 ได้ค่าเท่ากับ 99.967 ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจำนวน 100 คน นำมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างตามผลการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน

บริษัทขนส่งที่ใช้บริการ 2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบุคคลผู้ให้บริการ และด้านลักษณะทางกายภาพ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจใช้บริการ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจเลือกใช้บริการ และด้านความพึงพอใจหลังใช้บริการ

การทบทวนวรรณกรรม

ลักษณะประชากรศาสตร์ หมายถึง องค์ประกอบที่แสดงถึงความแตกต่าง และความหลากหลายของแต่ละบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส สภาพร่างกาย ตลอดจนระดับความอาวุโส ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สะท้อนถึงภูมิหลังและประสบการณ์ชีวิตของบุคคลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยความหลากหลายเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออก ตลอดจนกระบวนการตัดสินใจของแต่ละบุคคล เนื่องจากแต่ละคนมีพื้นฐาน ประสบการณ์ และเงื่อนไขแวดล้อมที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดการรับรู้ ความคิด และการตัดสินใจที่หลากหลายตามบริบทของตนเอง (วชิรวัชร งามละม่อม, 2558, อ้างถึงใน ธนียพร กวีปริบูรณ์, 2561)

ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix 7Ps) หมายถึง เครื่องมือทางการตลาดที่ธุรกิจสามารถควบคุมได้ เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจใช้บริการ ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่ตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้บริโภคไม่ว่าจะเป็นสินค้า หรือบริการที่มีคุณภาพตรงตามความคาดหวัง 2) ราคา (Price) หมายถึง มูลค่าที่ผู้ให้บริการต้องจ่าย และเปรียบเทียบกับคุณค่าที่ได้รับ ซึ่งต้องมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) หมายถึง วิธีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ หรือบริการให้ถึงมือผู้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกสบาย 4) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) หมายถึง กิจกรรมการสื่อสารที่มุ่งให้ผู้บริโภครับรู้ และเกิดความสนใจผ่านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการขาย 5) กระบวนการให้บริการ (Process) หมายถึง ขั้นตอนการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ และสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง 6) บุคคลผู้ให้บริการ (People) หมายถึง พนักงานที่มี

ความรู้ความสามารถในการตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ใช้อย่างมืออาชีพ และ 7) ลักษณะทางกายภาพ (Physical evidence) หมายถึง องค์ประกอบที่ช่วยสร้างความประทับใจ เช่น ความสะอาดของสถานที่ การแต่งกายของพนักงาน ความเป็นระเบียบของระบบงาน และบรรยากาศโดยรวมที่สะท้อนถึงคุณภาพของการให้บริการ (Kotler, 2004)

การตัดสินใจใช้บริการ หมายถึง กระบวนการตัดสินใจของผู้ใช้บริการที่มาจากผู้ให้บริการมีการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการให้บริการของธุรกิจ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้ใช้บริการ ซึ่งประกอบด้วย 1) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) หมายถึง สิ่งสะท้อนถึงความสามารถในการให้บริการอย่างถูกต้อง ตรงต่อเวลา และความสม่ำเสมอตามความคาดหวัง 2) การตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง ความรวดเร็วและความเต็มใจของพนักงานในการช่วยเหลือ ตอบคำถาม และให้ข้อมูลกับผู้ใช้บริการอย่างทันท่วงที (Parasuraman, Zeithaml, & Berry, 1988) 3) การประเมินทางเลือก (Evaluation of alternatives) หมายถึง การพิจารณาเปรียบเทียบ เพื่อเลือกสิ่งที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยพิจารณาจากประสบการณ์ ทักษะ และสถานการณ์ส่วนบุคคล 4) การตัดสินใจซื้อ (Purchase decision) หมายถึง การเลือกใช้บริการจากทางเลือกที่ดีที่สุดภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ เช่น ความคิดเห็นจากบุคคลรอบข้าง หรือสถานการณ์ฉุกเฉิน 5) พฤติกรรมหลังใช้บริการ (Post-purchase behavior) หมายถึง เป็นการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้บริการ โดยหากได้รับความพึงพอใจจะนำไปสู่การใช้บริการซ้ำ หรือแนะนำผู้อื่น ในขณะที่ความไม่พึงพอใจอาจส่งผลต่อการตัดสินใจในอนาคต (Kotler & Keller, 2006)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่ใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าเอกชน และรัฐวิสาหกิจ เช่น ไปรษณีย์ไทย, Kerry Express, Flash Express และ J&T Express ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 300,949 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดปทุม, 2567) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1967)

โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 99.967 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน และดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน (Rating scale) และส่วนที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน (Rating scale) และนำแบบสอบถามไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยตรวจสอบความถูกต้อง และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกับท่านอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำเสนอแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา การหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การวิจัยกับข้อคำถาม ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.88 จึงนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach, 1951) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.972 ซึ่งอยู่ในระดับความเชื่อมั่นที่สูงมาก จึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ Google form เมื่อได้รับข้อมูลครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้นจึงนำข้อมูลผ่านการตรวจสอบบันทึกลงใน

โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งวิชาการ และฐานข้อมูลที่เผยแพร่สาธารณะ เพื่อนำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) และการตัดสินใจใช้บริการ มาศึกษาและวิเคราะห์ผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาแจกแจงค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ของลักษณะประชากรศาสตร์ที่ได้จากข้อมูลแบบสอบถามส่วนที่ 1

2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 โดยใช้หลักเกณฑ์ในการให้คะแนน และแปลความหมายของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นข้อมูลแบบ Rating scale แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ใช้การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนน โดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981) จะกำหนดระดับค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1 ถึง 5 คะแนน ทำการแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ระดับค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ระดับค่าเฉลี่ย 2.50-2.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย ระดับค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง ระดับค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก ระดับค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

3 ทดสอบสมมติฐานที่ 1 โดยการทดสอบด้วยค่าที (t-test) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้า วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA หรือ F-test) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย จำแนกกลุ่มไม่เกิน 5 กลุ่ม และทดสอบรายคู่แบบ LSD (Fisher's least significant difference) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ หากพบความแตกต่างการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ทดสอบสมมติฐานที่ 2 โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย โดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยใช้วิธีวิเคราะห์

การถดถอยเชิงเส้น Linear Regression โดยวิเคราะห์ตัวแปรทั้งหมดในครั้งเดียวด้วยวิธี Enter method

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) อธิบายลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) อธิบายระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) และการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ได้แก่ การทดสอบด้วยค่าที (t-test) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA หรือ F-test) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย จำแนกกลุ่มไม่เกิน 5 กลุ่ม และทดสอบรายคู่แบบ LSD (Fisher's least significant difference) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่

ตาราง 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์

วิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ใช้วิธี Linear regression โดยวิเคราะห์ตัวแปรทั้งหมดในครั้งเดียวด้วยวิธี Enter method โดยใช้ค่า Adjusted R², ค่า t, ค่า F

ผลการวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56 กลุ่มอายุส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 26 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 44 มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60 ประกอบอาชีพเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33 พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 33 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 15,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44 และบริษัทขนส่งที่ใช้บริการส่วนมาก Kerry คิดเป็นร้อยละ 42

		(n = 100)	
	ลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	44	44.0
	หญิง	56	56.0
2. อายุ	15 - 25 ปี	34	34.0
	26 – 35 ปี	44	44.0
	36 – 45 ปี	10	10.0
	46 – 55 ปี	10	10.0
	55 ปี ขึ้นไป	2	2.0
3. ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	32	32.0
	ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	60	60.0
	ปริญญาโท หรือเทียบเท่า	8	8.0
4. อาชีพ	นักเรียน / นักศึกษา	33	33.0
	ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	8	8.0
	พนักงานบริษัทเอกชน	33	33.0
	ธุรกิจส่วนตัว	26	26.0
5. ระดับรายได้ต่อเดือน	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท	20	20.0
	15,001 – 30,000 บาท	44	44.0
	30,001 – 45,000 บาท	14	14.0
	45,001 – 60,000 บาท	16	16.0
	60,000 บาท ขึ้นไป	6	6.0

ตาราง 1 (ต่อ)

(n = 100)

ลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. บริษัทขนส่งที่ใช้บริการ		
Flash Express	23	23.0
Kerry	42	42.0
J&T Express	17	17.0
ไปรษณีย์ไทย	18	18.0

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) และการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของผู้ใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของ

ผู้ใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบุคคลผู้ให้บริการมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของผู้ใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.12	0.560	มาก	5
2. ด้านราคา	4.06	0.576	มาก	6
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.16	0.631	มาก	2
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.01	0.609	มาก	7
5. ด้านกระบวนการให้บริการ	4.12	0.477	มาก	4
6. ด้านบุคคลผู้ให้บริการ	4.16	0.570	มาก	1
7. ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.14	0.539	มาก	3
รวม	4.11	0.436	มาก	

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัด

ปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็วมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ด้านการประเมินทางเลือก และด้านพฤติกรรมหลังใช้บริการ ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ระดับความคิดเห็นการตัดสินใจใช้บริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
ด้านความน่าเชื่อถือ	4.16	0.518	มาก	2
ด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว	4.22	0.551	มาก	1
ด้านการประเมินทางเลือก	4.10	0.583	มาก	4
ด้านการตัดสินใจเลือกใช้บริการ	4.13	0.508	มาก	3
ด้านพฤติกรรมหลังใช้บริการ	4.01	0.540	มาก	5
รวม	4.11	0.422	มาก	

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการ การวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานที่ 1 การตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานีแตกต่าง

กันตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการ ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เมื่อจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และบริษัทขนส่งที่ใช้บริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการ

ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการ	การตัดสินใจใช้บริการ		
	t - test	F-test	p-value
1. เพศ	1.585	-	.116
2. อายุ	-	.945	.441
3. อาชีพ	-	1.157	.319
4. ระดับการศึกษา	-	.144	.933
5. รายได้ต่อเดือน	-	.305	.874
6. บริษัทขนส่งที่ใช้บริการ	-	1.425	.240

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี การวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

(7Ps) มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอ

คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยทั้ง 7 ด้าน สามารถร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการตัดสินใจใช้บริการได้ร้อยละ 69.3 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบุคคลผู้ให้บริการ และด้านลักษณะทางกายภาพ มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดไม่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ ซึ่งปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่อิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการมากที่สุด คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ รองลงมา ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบุคคลผู้ให้บริการ

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps)	การตัดสินใจใช้บริการ				
	B	SE(b)	Beta	t	p-value
(Constant)	.678	.250		2.708	.008
1. ด้านผลิตภัณฑ์	.022	.065	.029	.340	.735
2. ด้านราคา	.072	.050	.098	1.439	.154
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.013	.064	.020	.211	.833
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	.081	.054	.117	1.511	.134
5. ด้านกระบวนการให้บริการ	.222	.067	.251	3.300**	.001
6. ด้านบุคคลผู้ให้บริการ	.173	.064	.233	2.692**	.008
7. ด้านลักษณะทางกายภาพ	.250	.065	.319	3.836**	.000
r	R ²	Adjusted R ²	S.E(est.)	F	p-value
.832	.693	.670	.24241	29.654**	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) และการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) อยู่ในระดับมากทั้งนี้เป็นเพราะ การให้บริการขนส่งสินค้ามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งด้านเทคโนโลยี และการบริหารจัดการคุณภาพบริการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการที่เน้นความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย โดยเฉพาะบทบาทของบุคลากรที่มีความสามารถในการสื่อสาร มีความสุภาพ รวดเร็ว และรับผิดชอบต่องาน ส่งผล

ต่อความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการ นอกจากนี้ช่องทางการให้บริการที่หลากหลาย และเข้าถึงง่าย ตลอดจนลักษณะทางกายภาพของระบบ เช่น บรรจุภัณฑ์ ระบบติดตามสถานะ และกระบวนการให้บริการที่มีประสิทธิภาพล้วนเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเพิ่มความพึงพอใจ และความมั่นใจในการใช้บริการขนส่งสินค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรารุฑ ตะวันวงศ์ (2565) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าของบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด ในอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับความคิดเห็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดโดยภาพรวมมีความคิดเห็นมาก และสอดคล้องกับงานของ

วีรยุทธ ไทยโพธิ์ศรี และทัศนีย์ ช้องงาม (2565) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อบริการขนส่งทางไปรษณีย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนิรุทธิ์ ผ่องแผ้ว และคณะ (2566) ที่ศึกษาเรื่องส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของลูกค้ากับความไว้วางใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้บริโภคในธุรกิจขนส่งพัสดุ พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้า พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริโภคให้ความสำคัญกับความรวดเร็ว และความน่าเชื่อถือของการให้บริการเป็นอย่างมาก โดยคาดหวังให้การจัดส่งเป็นไปอย่างทันเวลา ปลอดภัย และสามารถติดตามสถานะพัสดุได้แบบเรียลไทม์ จึงทำให้การตอบสนองที่รวดเร็ว และความน่าเชื่อถือกลายเป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ขณะเดียวกันการพิจารณาเปรียบเทียบทางเลือกก่อนตัดสินใจและพฤติกรรมหลังการใช้บริการ เช่น ความพึงพอใจหรือการกลับมาใช้บริการซ้ำ ยังคงมีบทบาทสำคัญในการสะท้อนคุณภาพโดยรวมของผู้ให้บริการขนส่งสินค้าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญศักดิ์ เกิดสุข (2565) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดการกลยุทธ์การตลาดของบริษัทส่งพัสดุที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า การตัดสินใจใช้บริการของบริษัทส่งพัสดุ โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ คงเวียง (2565) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งด่วนของบริษัท Kerry Express ในอำเภอคลองหลวง กรณีศึกษา สาขาปั๊มชัสโกพัลโลโยธิน กม. 37 พบว่า การตัดสินใจใช้บริการขนส่งด่วนของบริษัท Kerry Express ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการ พบว่า การตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ เมื่อจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ทั้งนี้เป็นเพราะการให้บริการขนส่งสินค้าได้กลายเป็นบริการพื้นฐานที่เข้าถึงได้ง่าย และจำเป็นต่อชีวิตประจำวันของผู้บริโภคทุกกลุ่ม เช่น การส่งอาหาร สินค้า การจัดส่งพัสดุ สามารถตอบโจทย์ความต้องการผู้บริโภคได้ทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าถึงการให้บริการผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ไม่จำกัดกลุ่มผู้ใช้งานลักษณะประชากรศาสตร์จึงไม่ได้เป็นตัวกำหนดแนวโน้มในการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าในบริบทปัจจุบันเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของผู้บริโภคที่หันมาให้ความสำคัญกับความสะดวกสบาย และความเร็วในการใช้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุภาพณี แก้วเสนห์ใน (2564) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าแบบด่วนของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการมีการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าแบบด่วนในเขตกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนัษพร คำปลา และชินโสณ วิสฐนิจกิจา (2568) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งของหจก.ขนส่ง พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกันมีการตัดสินใจใช้บริการขนส่งไม่แตกต่างกัน และผลการวิจัยของ นัฐพงษ์ จัดจาง และดลยกรณ์ โพธิ์วัฒน์ (2568) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุของบริษัท แฟลช เอ็กซ์เพรส จำกัดในเขตจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุของบริษัท แฟลช เอ็กซ์เพรส จำกัด ในเขตจังหวัดสุรินทร์

3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ รองลงมาคือ ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านบุคลากรให้บริการ ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้ใช้บริการให้ความสำคัญกับลักษณะทางกายภาพที่สะท้อนในความน่าเชื่อถือของบริษัทขนส่งที่มีความทันสมัยของอุปกรณ์ความสะดวก และระบบติดตามสถานะพัสดุแบบเรียลไทม์ มีกระบวนการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพชัดเจน

และรวดเร็วตอบโจทยความสะดวสบายของผู้ใช้บริการ และด้านบุคคลผู้ให้บริการมีบทบาทสำคัญในการสร้างประสบการณ์ความประทับใจให้แก่ผู้ใช้บริการ มีความสุภาพ และความเป็นมืออาชีพ การที่บริษัทแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในด้านอุปกรณ์ เทคโนโลยี และความเป็นมืออาชีพเป็นบทบาทสำคัญในการสร้างประสบการณ์ที่ดีช่วยให้ผู้ใช้บริการมีความเชื่อมั่นไว้วางใจ เกิดความพึงพอใจในการให้บริการ จึงความสำคัญกับความรวดเร็ว ความสะดวก และคุณภาพของบริการ มากกว่าผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด ซึ่งมีความแตกต่างกันน้อยระหว่างผู้ใช้บริการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุคนธ์ทิพย์ สุภาจันทร์ และศรีณยา สินพาณี (2564) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งภาคเอกชน และ ไปรษณีย์ไทยในจังหวัดลำปาง พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดทั้ง 7 ด้านมีผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งภาคเอกชนและไปรษณีย์ไทยในจังหวัดลำปาง และผลการวิจัยของ สุวิมล ยศกฤณา และมุกดาฉาย แสนเมือง (2567) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการบริษัทขนส่งด่วนในพื้นที่เขต EEC พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการให้บริการ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการบริษัทขนส่งด่วน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) และการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าอยู่ในระดับมาก ดังนั้น บริษัทขนส่งสินค้าควรนำผลการศึกษานี้ไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด มุ่งเน้นการเพิ่มคุณภาพในการให้บริการของบุคลากร จัดอบรมด้านการบริการ และสื่อสาร การเสริมสร้างความน่าเชื่อถือ พัฒนาแอปพลิเคชัน ปรับปรุงช่องทางการจัดจำหน่ายให้เข้าถึงง่าย และสะดวกยิ่งขึ้น ใช้ระบบจัดการเส้นทางขนส่งอัจฉริยะ ลดความล่าช้า และความผิดพลาด เพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการให้บริการ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการตัดสินใจใช้บริการ และเพิ่มความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บริการได้อย่างยั่งยืน

1.2 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ ดังนั้นบริษัทขนส่งสินค้าควรนำผลการศึกษานี้ไปใช้ในการปรับกลยุทธ์การตลาดให้เหมาะสมกับทุกกลุ่มผู้ใช้บริการ พัฒนาแพลตฟอร์มบริการที่ทุกกลุ่มใช้งานได้ เช่น ผู้สูงอายุ รองรับหลายภาษา ไทย-อังกฤษ เป็นต้น สามารถตอบโจทยความต้องการของผู้ใช้บริการทุกกลุ่ม โดยเฉพาะในด้านการเข้าถึงบริการที่สะดวก และง่าย เช่น การเสริมสร้างช่องทางการให้บริการออนไลน์ และแอปพลิเคชันที่สามารถเข้าถึงได้ทุกกลุ่มผู้บริโภค และตอบสนองความสะดวสบายในการใช้งาน เช่น LINE OA แชนบอท หรือคอลเซ็นเตอร์ เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ทุกกลุ่ม เพิ่มประสิทธิผลในการดำเนินงาน

1.3 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ โดยด้านลักษณะทางกายภาพมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการมากที่สุด รองลงมาด้านกระบวนการให้บริการ และด้านบุคคลผู้ให้บริการ ดังนั้น บริษัทขนส่งสินค้าควรใช้ผลการศึกษาในการวางแผนพัฒนาโดยมุ่งเน้นที่การปรับปรุงด้านลักษณะทางกายภาพ เช่น ระบบติดตามสถานะพัสดุให้ใช้งานง่าย และลงทุนในอุปกรณ์ที่ช่วยเพิ่มความปลอดภัยของสินค้าลดความเสี่ยงการเสียหายระหว่างขนส่ง เช่น กล่องกันกระแทก เซนเซอร์ตรวจจับแรงกระแทก ปรับกระบวนการให้บริการ จัดลำดับการจัดส่งตามพื้นที่ และความเร่งด่วนด้วยระบบอัตโนมัติ รวมถึงฝึกอบรมบุคลากรเพื่อยกระดับประสบการณ์ผู้ใช้บริการ สร้างแบบประเมินคุณภาพการบริการ เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมพนักงานอย่างต่อเนื่อง ลดการพึ่งพาปัจจัยอื่น เช่น ผลิตภัณฑ์ ราคา และช่องทางการจัดจำหน่าย ซึ่งมีอิทธิพลน้อยกว่า เน้นคุณภาพการให้บริการมากกว่าการแข่งขันด้วยราคาต่ำ จะทำให้สามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ค้นพบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) โดยเฉพาะด้านลักษณะทางกายภาพ กระบวนการให้บริการ และบุคลากร มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา และปรับปรุงกลยุทธ์ทาง

การตลาด การออกแบบบริการ และการอบรมบุคลากรให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้แต่ละองค์กรควรให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการให้บริการในมิติที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญสูงสุด เช่น ความรวดเร็ว และความน่าเชื่อถือของการให้บริการ เพื่อเพิ่มความพึงพอใจ และความภักดีต่อแบรนด์ โดยแนวทางการวิจัยในอนาคต ควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย ขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และประเภทของผู้ใช้บริการ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี และนวัตกรรม ความพึงพอใจ ประสบการณ์การให้บริการก่อนหน้า หรือภาพลักษณ์ของแบรนด์ รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ใช้บริการ พนักงานบริการ หรือ ผู้บริหารบริษัทขนส่งสินค้า เพื่อประกอบการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในมิติเชิงลึกมากขึ้น สามารถรองรับ และเข้าถึงผู้บริโภคทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก หมีปาน. (2563). อิทธิพลของคุณภาพการให้บริการและส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของบริษัท เจแอนต์ที เอ็กซ์เพรส จำกัด ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี. [การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เชมสกุล ลารุณ และวีระ วีระโสภณ. (2568, มีนาคม). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการบริษัทนำเที่ยว กรณีศึกษา บริษัทนำเที่ยวต่างประเทศ. การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 18 สร้างสรรค์ความรู้เพื่อพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ. <http://journalgrad.ssru.ac.th/index.php/8thconference/article/view>.
- ชาญศักดิ์ เกิดสุข. (2565, ตุลาคม). การจัดการกลยุทธ์การตลาดของบริษัทส่งพัสดุที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(10), 228–245.
- ฐาปณี แก้วเสนห์. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าแบบด่วนของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร. [สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนัพร คำปลา และชินโสณ วิสิฐนิจิศา. (2568, มีนาคม). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งของหจก.ขนส่งการเกษตร. *วารสารสังคมพัฒนศาสตร์*, 8(3), 304–315.
- ธัญพร กวีปริบูรณ์. (2561). ลักษณะทางประชากร แรงจูงใจของผู้บริโภค และพฤติกรรมใช้บริการโคเวิร์คกิ้งสเปซในเขตกรุงเทพฯ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต], จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัฐพงษ์ จัดจ้าง และดลยกรณ์ โพธิ์วัฒน์. (2568, มกราคม–เมษายน). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุของบริษัท แฟลช เอ็กซ์เพรส จำกัด ในเขตจังหวัดสุรินทร์. *วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 9(1), 82–96.
- นริศรา สุวรรณหงษ์. (2564). ปัจจัยด้านโลจิสติกส์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการบริษัทขนส่งสินค้าเอกชนของผู้ประกอบการผ่านช่องทางออนไลน์. [วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ปภินดา คำมณี. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัท เคอรี่ เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด กรณีศึกษา นักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนครปฐม. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภัทรารุท ตะวันวงศ์. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. รายงานการวิจัยบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มณีรัตน์ คงเวียง. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งด่วนของบริษัท KERRY EXPRESS ในอำเภอดงหลวง กรณีศึกษา สาขาปั๊มซัสโก้พลโยธิน กม. 37.

- การประชุมวิชาการระดับชาติ
บัณฑิตศึกษา UTCC ครั้งที่ 17, 17(2565).
[https://rsujournals.rsu.ac.th/index.php/rgrc/
article/view/2865](https://rsujournals.rsu.ac.th/index.php/rgrc/article/view/2865)
- วิรุพท ไทยโพธิ์ศรี และทัศนีย์ หนองงาม. (2565,
พฤศจิกายน-ธันวาคม). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกา
ไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์.
วารสารรัฐศาสตร์รอบรู้ และสหวิทยาการ,
5(6), 31–44.
- สำนักงานสถิติจังหวัดปทุม. (2567). รายงานสถิติ
จังหวัดปทุมธานี ปี 2567. [https://pathumthani.ns
o.go.th/reports-publications/ebook/44-2567.html](https://pathumthani.ns
o.go.th/reports-publications/ebook/44-2567.html)
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
(2566, กันยายน). รายงานโลจิสติกส์ของ
ประเทศไทย ประจำปี 2566 .
[https://www.nesdc.go.th/download/logistics
/report/LogisticsReportTH.pdf](https://www.nesdc.go.th/download/logistics
/report/LogisticsReportTH.pdf)
- สุนทรทิพย์ สุภาจันทร์ และศรัณยา สินพาทย์. (2564,
กันยายน-ธันวาคม). ปัจจัยส่วนประสมทาง
การตลาดที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่ง
ภาคเอกชน และไปรษณีย์ไทยในจังหวัดลำปาง.
วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ, 11(3),
92–108.
- สุวิมล ยศกฤดา และมุกดาฉาย แสนเมือง. (2567,
มีนาคม-เมษายน). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกใช้บริการบริษัทขนส่งด่วนใน
พื้นที่เขต EEC ประเทศไทย. วารสารพุทธ
นวัตกรรมการจัดการ, 7(2), 18–28.
- อนิรุทธิ์ ผ่องแผ้ว, ชีระ เทิดพุทธธรรม, บุปผา
พิกุลแก้ว และภาณุพงศ์ สืบทิมรัตน์. (2566,
มกราคม-กุมภาพันธ์). ส่วนประสม
ทางการตลาดในมุมมองของลูกค้ากับความ
ไว้วางใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ
ของผู้บริโภคในธุรกิจขนส่งพัสดุ. วารสาร
รัชต์ภาคย์, 17(50), 218–231.
- Best, J. W. (1981). *Research in education* (5th ed.).
Prentice-Hall.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the
internal structure of tests. *Psychometrika*,
16(3), 297–334.
- Kotler, P. (2004). *Marketing management* (11st ed.).
Prentice Hall.
- Kotler, P., & Keller, K. L. (2006). *Marketing
management* (12nd ed.). Pearson Prentice Hall.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L.
(1988). SERVQUAL: A multiple-item scale for
measuring consumer perceptions of service
quality. *Journal of Retailing*, 64(1), 12–40.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory
analysis* (2nd ed.). Harper and Row.

**ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา
เขตตรวจราชการที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน:
การศึกษาภาพเชิงอนาคต**

**Administrative skills of the secondary school administrators
in the cluster area 3 under the jurisdiction of the office
of the basic education commission a futuristic study**

ปิยะ ลิ้มฉาย (Piya Limchai)¹ นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ (Nitwadee Jirarotephinyo)²

สมศักดิ์ จันทร์ผ่อง (Somsak Chanphong)³

Received: February 1, 2025

Revised: February 15, 2025

Accepted: February 24, 2025

¹ Corresponding author, Email: Piyalimchai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เสนอทักษะเชิงอนาคตของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) เสนอแนวทางการพัฒนาทักษะเชิงอนาคตของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยคุณภาพ ศึกษาเชิงอนาคต โดยใช้เทคนิคเดลฟาย โดยตั้งประเด็นคำถามเพื่อค้นหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ สอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ที่ถูกเลือกอย่างเฉพาะเจาะจงจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จากนั้น สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน รฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ ของโอกาสที่จะเกิดขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวโน้ม

ทักษะเชิงอนาคต 8 ด้าน ได้แก่ ทักษะภาวะผู้นำ ทักษะความคิดรวบยอด ทักษะการศึกษาและการสอน ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านเทคนิคและเทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะการรู้คิด ทักษะการสื่อสาร และทักษะชุมชนสัมพันธ์และการสร้างเครือข่าย และ 2) แนวทางการพัฒนาทักษะเชิงอนาคต มี 3 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนพัฒนา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการสนับสนุน พัฒนา และส่งเสริมทักษะดิจิทัล

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร, ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา/กลุ่มพื้นที่การศึกษาเขตตรวจราชการที่ 3, การศึกษาภาพเชิงอนาคต

Abstract

This research aims to (1) propose future-oriented skills for secondary school administrators in Education Area Group 3, under the Office of the Basic Education Commission, and (2) propose guidelines for developing future-oriented skills for secondary school administrators in the same group.

This research is a qualitative study employing a future-oriented approach using the

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยธนบุรี

Ed.D. Student, BangkokThonburi University

² อาจารย์ประจำ, มหาวิทยาลัยธนบุรี

Lecturer, BangkokThonburi University

Delphi technique. The study formulates key questions to explore answers aligned with the research objectives and gathers insights from 17 selected experts with extensive knowledge, expertise, and experience in secondary school administration. The collected data is then summarized and analyzed using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, median, mode, and interquartile range to assess the likelihood of occurrence.

The research findings indicate that (1) secondary school administrators in Education Area Group 3 have future-oriented skills in eight areas: leadership, conceptual thinking, teaching and learning skills, human skills, technical and digital skills, cognitive awareness, communication, and community relations and networking. (2) Three main approaches for developing these skills are identified: (1) Support, development, and promotion of lifelong learning (2) Promoting and instilling core values of good governance (3) Support, development, and promotion of digital skills

Keywords: Management Skills, Secondary school administrators in Education Area Group 3, Futuristic Study

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีและปัจจัยทางสังคม ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาให้สอดคล้องกับอนาคต ทักษะการบริหารที่เคยใช้ได้ดีในอดีตอาจไม่เพียงพอสำหรับบริบทปัจจุบันและอนาคต ความต้องการผู้นำทางการศึกษาที่สามารถปรับตัว คิดเชิงกลยุทธ์ และใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่เผชิญปัญหาการปรับโครงสร้างหน่วยงานเพื่อรองรับการศึกษาทางไกล ส่งผลให้ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อีกทั้งบุคลากรการสอนยังขาดทักษะ

ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ครูมีภาระงานนอกเหนือจากการสอนมากเกินไป และภาระหนี้สินของครูและบุคลากรทางการศึกษาส่งผลกระทบต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี, 2566) และการเปลี่ยนแปลงขององค์ความรู้ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและปัญหาด้านการบริหารการศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษาหลายแห่งไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ระบบสถานศึกษา บุคลากร การสอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง และความร่วมมือจากชุมชน อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องมี ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และ ประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แบ่งเขตตรวจราชการออกเป็น 18 เขต โดย เขตตรวจราชการที่ 3 ดูแลการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ กาญจนบุรี (29 โรงเรียน), ราชบุรี (26 โรงเรียน), สุพรรณบุรี (32 โรงเรียน), และนครปฐม (29 โรงเรียน) รวมทั้งสิ้น 116 โรงเรียน (สำนักงานศึกษาธิการภาค 3, 2566)

การศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษาเขตตรวจราชการที่ 3 ในปัจจุบัน พบว่า การมอบหมายงานเพื่อการกระจายอำนาจและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ทักษะงานด้านวิชาการและการปฏิบัติงานจนสำเร็จและเป็นแบบอย่างได้อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงแก้ไข (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ราชบุรี, 2566) และทักษะด้านเทคนิคที่พบว่า ผู้บริหารขาดความพร้อมด้านข้อมูลสารสนเทศ ทักษะการบริหารงาน และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีต่าง ๆ ยังไม่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุพรรณบุรี, 2566) ทั้งนี้ นักวิชาการได้ศึกษาแนวทางเพื่อแก้ปัญหภาพยาที่กล่าวมา โดยเสนอว่า นักวิชาการเสนอว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรพัฒนาความรู้ และทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับมือกับปัญหา

และการเปลี่ยนแปลงขององค์ความรู้และเทคโนโลยี เนื่องจากการศึกษาของไทยมุ่งพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหาร จึงต้องมีสมรรถนะที่ส่งเสริมการศึกษาในทุกมิติ เช่น การพัฒนาครู การจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ควรเป็นผู้นำที่มีความรอบรู้ระดับสากล เชี่ยวชาญภาษาและเทคโนโลยี เข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่าง และตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของโลก (Stetson University, 2013) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (Mendenhall et al., 2013, pp. 436–451) ที่กล่าวถึงความรู้ของผู้บริหารว่า เป็นความสามารถทางสติปัญญา การจัดการความซับซ้อน การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ การแสวงหาความรู้และนำเทคโนโลยีมาช่วยในการทำงาน มีวิธีการและขอบเขตที่กว้างและเป็นสากล ในการฝึกฝนตนเองและเพิ่มพูนประสบการณ์อยู่เสมอ การเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ โดยข้อสรุปของ (Toastmaster, 2013) ได้สรุปวิสัยทัศน์ของผู้บริหารไว้ว่า ควรมีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ สื่อสารสื่อสารวิสัยทัศน์ แสดงวิสัยทัศน์ และสร้างแรงบันดาลใจ หากผู้บริหารขาดทักษะเชิงอนาคต อาจทำให้สถานศึกษาไม่สามารถพัฒนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และความสามารถของผู้เรียนในการแข่งขันในโลกยุคใหม่ ทักษะที่จำเป็น ได้แก่ การคิดเชิงระบบ ภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่น การใช้ข้อมูลและเทคโนโลยี การบริหารเชิงนวัตกรรม และการพัฒนาทุนมนุษย์ ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัว สร้างความยั่งยืน และเตรียมเยาวชนให้พร้อมสำหรับอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเสนอทักษะเชิงอนาคตของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะเชิงอนาคตของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาโดยศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา มโนทัศน์เกี่ยวกับภาพฉายเชิงอนาคต แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ซึ่งมีคุณวุฒิทางด้านบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา อย่างน้อย 5 ปี ขึ้นไป (การกำหนดขนาดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัย ไม่ได้มีการกำหนดจำนวนไว้อย่างแน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของกลุ่มเป็นสำคัญ กล่าวคือ ถ้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติแตกต่างกันมาก หรือมีความเป็นเอกฉันท์ จะใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10-15 คนก็เป็นการเพียงพอ แต่ถ้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีคุณลักษณะแตกต่างกันมาก ก็ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญในจำนวนมากขึ้น โดย (Macmillan, 1971) เสนอว่าการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย หากมีผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมาก และเริ่มคงที่ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.02)

3. ระยะเวลาการวิจัย ปีการศึกษา 2567

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การรวบรวมข้อมูลวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามเทคนิคเดลฟาย เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ 1 และ 2 โดยใช้เครื่องมือ 2 ชุด ได้แก่ แบบบันทึกการสัมภาษณ์และแบบสอบถามปลายปิด ซึ่งใช้สำหรับการสอบถามตามเทคนิคเดลฟาย

2. การคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ต้องเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับทักษะการบริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา แบบเฉพาะเจาะจง โดยพิจารณาจากความรู้และความสามารถ พร้อมนำเสนอรายชื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมประเด็นตั้งคำถามเพื่อศึกษาเพิ่มเติมกับกลุ่มปฐมภูมิ (Primary data source) ซึ่งได้ศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) การวางกรอบ

การเก็บข้อมูล ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟาย ดังนี้

รอบที่ 1 ถามประเด็นหรือกรอบกว้าง ๆ ของปัญหา

รอบที่ 2 คำถามแบบ Rating scale ถามความคิดเห็นจากกรอบของปัญหารอบที่ 1

รอบที่ 3 คำถามเดียวกับรอบที่ 2 เพื่อให้ยืนยันหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบ นำกลับมาวิเคราะห์พิจารณาพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ว่ามีความสอดคล้องหรือไม่ ถ้าค่าต่ำแสดงว่าสอดคล้อง แต่ถ้าค่าสูงแสดงว่ายังไม่สอดคล้อง ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลอีกรอบโดยเพิ่มรอบที่ 4

รอบที่ 4 คำถามแบบ Rating scale เป็นคำถามเดียวกับรอบที่ 3 เพื่อยืนยันหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบ ในการรวบรวมข้อมูลอนาคต ส่งไปยังผู้เชี่ยวชาญ 17 คน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมส่งแบบสอบถามทางอีเมลหรือไปรษณีย์ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญอยู่ห่างไกล และการจัดทำสนทนากลุ่มเพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาทักษะเชิงอนาคตของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามถูกวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ยสำหรับการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ใช้ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range: IQR) ที่ 1 และ 3 เพื่อประเมินโอกาสที่จะเกิดขึ้นหรือเป็นจริงข้อความที่ได้รับการพิจารณา ต้องมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป มีพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1.00

ผลการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้สอบถามแนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ด้วยแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเชิงอนาคตเดลฟาย รอบที่ 1 เพื่อศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตรวัดประเมินค่า (Rating scale) แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert scale, 1976, pp.90-95) แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แทนค่าด้วยคะแนน 5 4 3 2 และ 1 โดยแปลผลตามช่วงคะแนนดังต่อไปนี้ 4.51 - 5.00 ความคิดเห็นระดับมากที่สุด 3.51 - 4.50 ความคิดเห็นระดับมาก 2.51 - 3.50 ความคิดเห็นระดับปานกลาง 1.51 - 2.50 ความคิดเห็นระดับน้อย 1.00 - 1.50 ความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน พบว่า ทักษะในภาพรวมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวม 4.21 โดยรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ทักษะภาพรวมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ผลประเมิน
1. ทักษะความคิดรวบยอด	4.38	มาก
2. ทักษะมนุษย	3.49	ปานกลาง
3. ทักษะด้านเทคนิค	4.29	มาก
4. ทักษะด้านการศึกษา	4.29	มาก
5. ทักษะการรู้จัก	4.59	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.21	มาก

2. ผลการวิเคราะห์แนวความคิดด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต โดยข้อมูลจากการสำรวจด้วยแบบสอบถามเพื่อยืนยันคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วงคะแนน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile

Range) หรือ Q3-Q1 เป็นรายชื่อ เพื่อพิจารณาเลือก แนวโน้มที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไป กล่าวคือ แนวโน้มที่มีค่าพิสัยควอไทล์ไม่เกิน 1.5 และเป็น แนวโน้มที่พึงประสงค์ต้องมีค่าร้อยละ 85 ขึ้นไป และได้ วิเคราะห์แนวโน้มรายทักษะ ดังนี้

2.1 ด้านทักษะภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 1) ทักษะ การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ นโยบาย 2) ทักษะการ

วางแผนการศึกษาที่ชัดเจนและปฏิบัติได้จริง 3) ยุทธวิธี และเทคนิคในการครองใจคน 4) การมอบหมายงาน 5) การบริหารจัดการทรัพยากร 6) การบริหารเวลา การจัดลำดับความสำคัญและเข้าใจเรื่องกำหนด ดังตาราง 2

ตาราง 2 แนวโน้มทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการที่ 3 สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน ด้านภาวะผู้นำ

แนวโน้มภาวะผู้นำ	ภาพอนาคตที่		มัธยฐาน	ฐานนิยม	Q3-Q1 ≤ 1.5	โอกาส เป็นไปได้	ภาพอนาคต	ความ สอดคล้อง
	พึงประสงค์ (%)							
	พึง	ไม่						
1. ทักษะการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ นโยบาย ที่วัดได้ มีความหมายและมีคุณค่า เพื่อกระตุ้นได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน	100	0	4.18	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
2. ทักษะการวางแผนสามารถวางแผนการศึกษาที่ ชัดเจนและปฏิบัติได้จริง	100	0	4.41	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
3. ทักษะภาวะผู้นำ มียุทธวิธีและเทคนิคในการ ครองใจคน สามารถประสานความร่วมมือและ ลดความขัดแย้งในองค์กร	100	0	4.47	5	0.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
4. ทักษะการมอบหมายงาน เข้าใจจุดอ่อนและจุด แข็งของทีมนักบุคคลไหนเหมาะกับงานด้านใด และสามารถจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมตาม ความถนัด	100	0	4.47	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
5. ทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรที่มี ประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กร	100	0	4.41	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
6. ทักษะการบริหารเวลา การจัดลำดับ ความสำคัญ และเข้าใจเรื่องกำหนดการ	100	0	4.47	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง

2.2 ด้านทักษะความคิดรวบยอด ที่ประกอบด้วย
1) การมีวิสัยทัศน์ สามารถคิด วางแผน กำหนด
ยุทธศาสตร์ได้ 2) การวิเคราะห์สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น
ในอนาคตได้อย่างแม่นยำ 3) การมีความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์โครงการใหม่ๆ สามารถทำจนสำเร็จและ

ได้รับการยอมรับ 4) ทักษะคิด วิเคราะห์ปัญหา
แก้ปัญหา และตัดสินใจตามหลักเหตุและผล 5) การ มี
ความรู้เท่าทัน สามารถปรับตัวและตอบสนองได้ฉับไว
กับสถานการณ์ สามารถแสดงได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 แนวโน้มทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความคิดรวบยอด

แนวโน้ม ทักษะความคิดรวบยอด	ภาพอนาคต ที่พึงประสงค์ (%)		มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	Q3-Q1 ≤ 1.5	โอกาส เป็นไปได้	ภาพอนาคต	ความ สอดคล้อง
	พึง	ไม่						
1. มีวิสัยทัศน์ สามารถคิด วางแผนกำหนด ยุทธศาสตร์ได้	100	0	4.47	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
2. วิเคราะห์สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำ	100	0	4.41	4	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โครงการใหม่ๆ สามารถทำงานสำเร็จและได้รับการยอมรับ	100	0	4.35	5	0.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
4. มีทักษะคิด วิเคราะห์ปัญหาแก้ปัญหา และตัดสินใจตามหลักเหตุและผล	100	0	4.29	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
5. มีความรู้เท่าทัน สามารถปรับตัวและตอบสนองได้ฉับไวกับสถานการณ์รอบด้าน	100	0	4.24	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง

2.3 ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ประกอบด้วย 1) ทักษะการจัดการศึกษา 2) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การนำนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง

3) มีความรู้ความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหา หลักการบริหารด้านวิชาการ มาตรฐานและการบริหารหลักสูตร
4) ทักษะการวัดและประเมินผลการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แนวโน้มทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะการศึกษาและการสอน

แนวโน้ม ทักษะการศึกษาและการสอน	ภาพอนาคต ที่พึง ประสงค์ (%)		มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	Q3-Q1 ≤ 1.5	โอกาส เป็นไปได้	ภาพ อนาคต	ความ สอดคล้อง
	พึง	ไม่						
1. ทักษะการจัดการศึกษา มีการทบทวนและพัฒนา หลักสูตรให้สอดคล้องกับองค์ความรู้ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และอิงกับ หลักสูตร แกนกลางของ กระทรวงศึกษาธิการ	100	0	4.47	4	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
2. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การนำนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง	100	0	4.41	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
3. มีความรู้ความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหา หลักการบริหาร ด้านวิชาการ มาตรฐานและการบริหารหลักสูตร	100	0	4.47	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
4. ทักษะการวัดและประเมินผล การศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา	100	0	4.47	4	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง

2.4 ทักษะมนุษย์ ประกอบด้วย 1) สามารถครองตนได้ดี ยึดหลักเหตุและผล แสดงตนด้วยความถ่อมสุภาพ 2) สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส มีธรรมาจริยไมตรี ยกย่องให้เกียรติ 3) สามารถครองใจ

คนให้ยอมรับ นับถือ ศรัทธา ยินดีให้ความร่วมมือในการทำงาน 4) เป็นที่ปรึกษาที่ดี เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 5) สามารถจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามอย่างได้ผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แนวโน้มทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะมนุษย์

แนวโน้ม ด้านทักษะมนุษย์	ภาพอนาคตที่ พึงประสงค์ (%)		มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	Q3-Q1 ≤ 1.5	โอกาส เป็นไปได้	ภาพอนาคต	ความ สอดคล้อง
	พึง	ไม่						
1. สามารถครองตนได้ดี ยึดหลักเหตุและผล แสดงตนด้วยความถ่อมสุภาพ	100	0	4.47	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
2. สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส มีธรรมาจริยไมตรี ยกย่องให้เกียรติ	100	0	4.41	4	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
3. สามารถครองใจคนให้ยอมรับ นับถือ ศรัทธา ยินดีให้ความร่วมมือในการทำงาน	100	0	4.35	5	0.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
4. เป็นที่ปรึกษาที่ดี เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	100	0	4.29	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
5. สามารถจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามอย่างได้ผล	100	0	4.24	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง

2.5 แนวโน้มด้านเทคนิคและเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วย 1) มีทักษะคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เครื่องมือและเทคโนโลยี 2) ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร สามารถสร้างออกแบบกระบวนการ และการให้บริการด้วยระบบ

ดิจิทัลได้ 3) สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) สามารถควบคุม กำกับ และปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบาย และมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล ดังที่แสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แนวโน้มทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านเทคนิคและเทคโนโลยีดิจิทัล

แนวโน้ม ด้านเทคนิคและเทคโนโลยีดิจิทัล	ภาพอนาคตที่ พึงประสงค์ (%)		มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	Q3-Q1 ≤ 1.5	โอกาส เป็นไปได้	ภาพ อนาคต	ความ สอดคล้อง
	พึง	ไม่						
1. มีทักษะคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ปลอดภัย	100	0	4.41	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
2. ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร สามารถสร้าง ออกแบบ กระบวนการ และการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลได้	100	0	4.47	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
3. สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ	100	0	4.47	4	0.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
4. สามารถควบคุม กำกับ และปฏิบัติตาม กฎหมาย นโยบาย และมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล	100	0	4.41	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง

2.6 ทักษะการรู้ความคิด ประกอบด้วย 1) ทักษะการแก้ปัญหา 2) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) ความรอบรู้ในการเรียนรู้ 4) ความคิดสร้างสรรค์และ

นวัตกรรม 5) ความสนใจและการจัดจ้อย 6) ความสามารถในการตัดสินใจ 7) การคิดเชิงวิเคราะห์ 8) การปรับตัวและความยืดหยุ่น ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แนวโน้มทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการรู้คิด

แนวโน้ม ด้านการรู้คิด	ภาพอนาคตที่		มัธ ฐาน	ฐาน นิยม	Q3-Q1 ≤ 1.5	โอกาส เป็นไปได้	ภาพอนาคต	ความ สอดคล้อง
	พึงประสงค์							
	(%)							
	พึง	ไม่						
1. ทักษะการแก้ปัญหา	100	0	4.47	4	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	100	0	4.41	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
3. ความรอบรู้ในการเรียนรู้	100	0	4.35	5	0.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
4. ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	100	0	4.24	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
5. ความสนใจและการจัดจ้อย	100	0	4.29	4	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
6. ความสามารถในการตัดสินใจ	100	0	4.18	4	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
7. การคิดเชิงวิเคราะห์	100	0	4.29	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
8. การปรับตัวและความยืดหยุ่น	100	0	4.35	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง

2.7 ทักษะด้านการสื่อสาร ประกอบด้วย 1) เป็นผู้ฟังที่ตั้งใจ สามารถรับสารข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) มีศิลปะในการใช้คำพูดและภาษาที่มีประสิทธิภาพในการสื่อความหมาย ความคิด และอารมณ์ 3) ทักษะการจัดระเบียบความคิดก่อนที่จะ

สื่อสารอย่างตรงไปตรงมา ชัดเจน สั้นกระชับ ใช้ภาษาที่ง่าย ไม่คลุมเครือรวมถึงหลีกเลี่ยงคำหรือข้อมูลที่ไม่จำเป็น 4) ทักษะการแสดงออก มีความสามารถในการปรับตัว มั่นใจ มั่นคงในการสื่อสาร ดังที่แสดงในตาราง 8

ตาราง 8 แนวโน้มทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการสื่อสาร

แนวโน้ม ด้านการสื่อสาร	ภาพอนาคตที่		มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	Q3-Q1 ≤ 1.5	โอกาส เป็นไปได้	ภาพอนาคต	ความ สอดคล้อง
	พึงประสงค์ (%)							
	พึง	ไม่	ฐาน					
1. เป็นผู้ฟังที่ตั้งใจ สามารถรับสารข้อมูลได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	100	0	4.47	4	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
2. มีศิลปะในการใช้คำพูดและภาษาที่มี ประสิทธิภาพในการสื่อความหมายความคิด และอารมณ์	100	0	4.41	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
3. ทักษะการจัดระเบียบความคิดก่อนที่จะ สื่อสารอย่างตรงไปตรงมา ชัดเจน สั้นกระชับ ใช้ภาษาที่ง่าย ไม่คลุมเครือรวมถึงหลีกเลี่ยง คำหรือข้อมูลที่ไม่จำเป็น	100	0	4.47	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
4. ทักษะการแสดงออก มีความสามารถในการ ปรับตัว มั่นใจ มั่นคงในการสื่อสาร	100	0	4.47	4	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง

2.8 แนวโน้มทักษะชุมชนสัมพันธ์และเครือข่าย ประกอบด้วย 1) มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน 2) ทักษะการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เปิดโอกาสในการระดมความคิดเห็น 3) ทักษะการทำงานร่วมกับชุมชนเครือข่าย

เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาตามโอกาสและเทศกาลต่าง ๆ 4) ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน 5) การประสานความร่วมมือด้านระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยกัน ดังที่แสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แนวโน้มทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะชุมชนสัมพันธ์และเครือข่าย

แนวโน้ม ด้านทักษะชุมชนสัมพันธ์และเครือข่าย	ภาพอนาคตที่ พึงประสงค์ (%)		มรรย ฐาน	ฐาน นิยม	Q3-Q1 ≤ 1.5	โอกาส เป็นไปได้	ภาพอนาคต	ความ สอดคล้อง
	พึง	ไม่						
1. มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน โดยให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม ประเพณี	100	0	4.47	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
2. ทักษะการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เปิดโอกาสในการระดมความคิดเห็น	100	0	4.47	4	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
3. ทักษะการทำงานร่วมกับชุมชนเครือข่าย เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาตามโอกาสและเทศกาลต่าง ๆ	100	0	4.41	5	0.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
4. ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน	100	0	4.47	5	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง
5. มีการประสานความร่วมมือด้านระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยกัน	100	0	4.47	4	1.00	มาก	พึงประสงค์	สอดคล้อง

สรุปผลการวิจัย

1. ทักษะเชิงอนาคตของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 6 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ นโยบาย 2) การวางแผนงานและกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ยุทธวิธีและเทคนิคในการครองตน ครองคน 4) การมอบหมายงาน 5) การบริหารจัดการทรัพยากร 6) การบริหารเวลาและการจัดลำดับความสำคัญ

1.2 ด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 5 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ 2) การจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความชัดเจน 3) การเชื่อมโยงความคิดอย่างเป็นระบบ 4) สามารถวิเคราะห์สรุปข้อมูลเพื่อนำไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่ชัดเจนและถ่ายทอด และ 5) การนำความรู้มาประยุกต์ใช้

1.3 ด้านการศึกษาและการสอนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การบริหารตามนโยบายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง 2) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลและเครื่องมือช่วยสอนที่ทันสมัยมาใช้ 3) การเป็นต้นแบบทางการศึกษา ด้านการสอน การโค้ชชิ่ง และ 4) มีทักษะวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

1.4 ด้านทักษะมนุษย์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 6 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การระบุและจัดการอารมณ์ 2) การปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม 3) การดึงศักยภาพและความร่วมมือ 4) ความฉลาดทางอารมณ์ 5) ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ และ 6) การสร้างขวัญและกำลังใจ

1.5 ด้านเทคนิคและทักษะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 6 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การค้นหาความรู้ประกอบการตัดสินใจ 2) การเปลี่ยนแปลงเทคนิคการทำงาน 3) การนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ 4) การตัดสินใจโดยใช้สารสนเทศเป็นฐาน 5) ความยืดหยุ่นด้านเวลาและสถานที่ และ 6) การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี

1.6 ด้านทักษะการรู้ความคิดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 9 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) ความสามารถในการให้เหตุผล 2) ความตั้งใจจดจ่อหรือเอาใจใส่ 3) ความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ทันต่อข้อมูลและการเปลี่ยนแปลง 4) มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล 5) สามารถนำข้อมูลมาคิดวิเคราะห์ 6) สร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหาร 7) สามารถกำหนดนโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนองค์กร 8) สามารถกำกับและติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และ 9) สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 ด้านทักษะการสื่อสารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การเป็นผู้ฟังที่ตั้งใจ สามารถรับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) มีศิลปะในการใช้คำพูดและภาษาที่มีประสิทธิภาพในการสื่อความหมาย ความคิด และอารมณ์ 3) มีการจัดระเบียบความคิดก่อนที่จะสื่อสารโดยตรงไปตรงมาชัดเจน สั้นกระชับ ใช้ภาษาที่ง่ายไม่คลุมเครือ 4) การแสดงออกอย่างมั่นใจ มั่นคงในการสื่อสาร 5) สื่อสารภาษาต่างประเทศได้

1.8 ทักษะชุมชนสัมพันธ์และการสร้างเครือข่ายของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่

การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 5 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน 2) มีทักษะการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3) มีการทำงานร่วมกับชุมชนลักษณะเครือข่าย 4) ให้บริการความรู้แก่ชุมชน 5) มีการประสานความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยกัน

2. แนวทางการพัฒนาทักษะเชิงอนาคตของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้

2.1 การสนับสนุน พัฒนา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการพัฒนาระบบและกลไก เช่น สร้างหลักสูตร กิจกรรมโครงการ การศึกษาดูงาน ตลอดจนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีสาระที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการสนับสนุน เป็นต้น

2.2 การส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ การเป็นผู้นำการสร้างแรงบันดาลใจ การมีพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์ ข้อมูลทั้งภายในภายนอกที่ส่งผลต่อโอกาสและทิศทางการพัฒนาองค์กรที่สอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาระบบบริหารการศึกษาตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยปลูกฝังค่านิยมร่วมที่เข้มแข็ง อันประกอบด้วย การตรงต่อเวลา เคารพกฎหมาย ระเบียบและวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบและการบริการที่ดี

2.3 การสนับสนุน พัฒนา และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยการเรียนรู้เทคนิคและแนวทางการบริหารมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา การบริหารงานยุคปัจจุบันได้ก้าวข้ามข้อจำกัดด้านพื้นที่และเวลา ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องเรียนรู้ที่จะใช้ประโยชน์จากเครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความทันสมัยอย่างปลอดภัย ต้องมีความรู้เท่าทันสื่อ และสามารถทำงานผ่านช่องทางสื่อสารที่สะดวกเผยแพร่ได้อย่างกว้างขวางและสะดวกรวดเร็วได้ จะต้องส่งเสริมการพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาด้านเทคโนโลยีการสื่อสารดิจิทัล และการพัฒนา

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ ความพร้อมในการพัฒนางานโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล

อภิปรายผล

1. ทักษะเชิงอนาคตของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 ด้านทักษะภาวะผู้นำ ซึ่งผู้วิจัยขออภิปรายผล ดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องสามารถกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ นโยบาย ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความสำเร็จและการพัฒนาทั้งบุคลากรและโรงเรียน จะต้องนำบุคลากรในสังกัดให้สามารถปฏิบัติภารกิจและหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องมีองค์ความรู้มองเห็นภาพของการทำงานแบบองค์รวม กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และใช้ความเป็นผู้นำในการสั่งการและนำทีมในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงสามารถบริหารความเสี่ยงในการแก้ไขปัญหาได้เท่าทันสถานการณ์ สอดคล้องกับการวิจัยทักษะผู้นำของ Sergiovanni (1989) ที่พบว่า ผู้นำต้องมีทักษะพื้นฐานด้านการวางแผน การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การจัดการและการดำเนินงาน การมอบหมายงาน และการประเมินผล ทักษะในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง การบริหารงานเป็นทีม และการตัดสินใจ

2) ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีทักษะการวางแผนงานและกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องสามารถจัดการระบบความคิด หรือมีความสามารถในการคิดวางแผนหรือคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อจะปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับการวิจัยของ แพรดวาร์ สมองผ่น และเสาวณี สิริสุขศิลป์ (2557) ที่พบว่า ผู้บริหารในฐานะผู้นำทางด้านการเรียนการสอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการวางแผน และสามารถวางแผนได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว สามารถวางแผนร่วมกันทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการสถานศึกษา

แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่มุ่งให้เกิดผลดี คู่คุณค่าต่อการศึกษาระดับสูง โดยผู้บริหารจะต้องมีทักษะด้านเทคนิค วิธีการที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการคิดค้นกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องตามการวิจัยของ Drake and Roe (1986) ที่เสนอว่า ผู้บริหารจะต้องมีทักษะด้านเทคนิค วิธีการใช้กิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน การพูดการอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน

3) ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องบริหารงานโดยมียุทธวิธีและเทคนิคในการครองตน ครองคน กล่าวคือ ต้องมีกลยุทธ์ในการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่เต็มกำลังความสามารถ ต้องสามารถประสานความร่วมมือและลดความขัดแย้งในองค์กรได้ รากฐานของการเป็นผู้นำที่ดี ต้องได้รับความไว้วางใจในการนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ความไว้วางใจ ความเชื่อถือ เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นจากความสัมพันธ์ส่วนตัว ความเป็นผู้นำจะพัฒนาได้ดีที่สุดเมื่อมีความน่าเชื่อถือ ผู้บริหารต้องแสดงออกทั้งด้านคำพูดและการกระทำอย่างสอดคล้องต้องกัน จึงจะได้รับความไว้วางใจและศรัทธาจากผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยไอโฮโอ ที่ศึกษาพฤติกรรมของผู้นำแล้วพบว่าปัจจัยที่นำสู่ความสำเร็จ 2 ปัจจัย คือ ผู้นำที่เน้นคน จะมีพฤติกรรมที่เน้นความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน ให้การสนับสนุน มิตรภาพและความอบอุ่น ขณะที่ ผู้นำที่เน้นงาน จะจัดระบบการทำงาน ระเบียบบทบาทที่ชัดเจนของผู้ปฏิบัติงาน จัดรูปแบบและขั้นตอน และยังสอดคล้องกับแนวทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกน (Likert et al., 1961, อ้างถึงใน นันทวรรณ อีสราณวัฒน์ชัย, 2550, หน้า 19) ที่สรุปว่า ผู้นำที่มุ่งเน้นคนจะทำงานโดยให้ความสนใจที่ตัวผู้ปฏิบัติงาน และยังให้ความสนใจต่อปัญหาและอุปสรรค โดยผู้นำจะมีทักษะการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน และเน้นสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้ร่วมงานด้วยกัน ส่วนผู้นำที่เน้นงาน จะมุ่งทำงานโดยใช้ระบบควบคุม สร้างกฎระเบียบ และข้อบังคับ ทำให้ผู้ทำงานได้บังคับบัญชาขาดอิสระและขวัญกำลังใจ

4) การมอบหมายงาน โดยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องสามารถจัดระบบงาน แบ่งหน้าที่การทำงานให้ผู้ร่วมงานแต่ละบุคคลตามความสามารถและความถนัด มีการทำงานที่ยืดหยุ่น สร้างโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยความเสมอภาค สอดคล้องกับการวิจัยของ Cooper et al. (2012) ที่พบว่า ศิลปะของการมอบหมายงาน เป็นการมอบสิทธิในการปฏิบัติงาน ซึ่งมี 7 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดกระบวนการตัดสินใจมอบอำนาจของผู้บริหารซึ่งจะต้องอธิบายได้ว่าเพราะเหตุใดจึงเลือกที่จะมอบหมายงานให้กับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การวิเคราะห์บุคคลที่รับมอบหมายว่าเขามีความเหมาะสมกับงานหรือไม่ หรือมีความกระตือรือร้นเพียงใด การกำหนดรายละเอียดของงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติ การกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการและระบุแนวทางวิธีการในการดำเนินงาน การตรวจสอบรายงานความคืบหน้า การสอบถามผู้รับมอบหมายงานเพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน และการสร้างความเชื่อมั่นและสัมพันธภาพอันดีต่อผู้รับมอบหมายงานอันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานของผู้รับมอบหมายมีประสิทธิภาพ และแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2561) ที่ว่า เทคนิคการมอบหมายงานที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การระบุงานที่ต้องทำการพิจารณา รายชื่อผู้ควรได้รับมอบหมาย การกำหนดเป้าหมายละบทบาทของผู้รับมอบหมายงานที่ชัดเจน การให้ข้อมูลงานที่มอบหมายอย่างครบถ้วน การวางแผนควบคุมงาน ขั้นตอนและกรอบเวลาในการทำงาน และการติดตามตรวจสอบ

5) การบริหารจัดการทรัพยากร โดยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีความรู้ความสามารถ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการศึกษาและภาระงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มีการกำหนดเป้าหมาย คุณภาพของผู้เรียน กำหนดมาตรฐานคุณภาพ การวางแผนบริหารจัดการระบบงาน สร้างกลไกความรับผิดชอบที่ชัดเจน สร้าง

การมีส่วนร่วมโดยการปรึกษาหารือผู้ร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้บุคลากรทุกคนเห็นพ้องต้องกันแล้วจึงมอบหมายงานตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน

6) การบริหารเวลาและการจัดลำดับความสำคัญ โดยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องรู้จักวางแผนและจัดสรรเวลาในการทำงานอย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นการจัดสรรเวลาของตนเองให้ถูกต้องและเหมาะสมตามวันเวลาที่กำหนด เพื่อพัฒนางานและตนเองสู่เป้าหมายการทำงานอย่างมีความสุข การบริหารเวลาที่มีประสิทธิภาพจะต้องจัดทำแผนและข้อมูลการใช้เวลาให้เหมาะสมกับงาน ชีวิต ผู้บริหารที่มีความเข้าใจถึงความสำคัญของการบริหารเวลา จะสร้างแนวคิดในการบริหารเวลาและงานอย่างเป็นระบบ สามารถสร้างแนวคิดการป้องกัน การวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างมีรูปแบบ และมีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองและงานอยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันดำรงราชานุภาพ (2553) ที่ให้ความหมายและความสำคัญของการบริหารเวลาไว้ว่า เป็นการกำหนดและการควบคุมการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามเวลา และวัตถุประสงค์ที่กำหนด เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในงานหน้าที่ที่รับผิดชอบ การบริหารเวลาที่ดีจะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของงาน โดยการจัดบัญชีรายชื่องานเก่า งานใหม่ งานที่ไม่คาดคิดและงานที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ประเภทของงาน การจัดเรียงลำดับของงาน งานตามเวลา งานเร่งด่วน งานไม่เร่งด่วน และงานที่เหลือทั้งหมด การจัดทำตารางปฏิบัติงาน การปฏิบัติตามตารางงาน และการประเมินผลงาน

1.2 ด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องมีความคิดรวบยอดโดยการพัฒนาความรู้ อยู่เสมอ สามารถนำองค์ความรู้มาจัดการ เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ และวิเคราะห์สรุปได้อย่างมีเหตุและผล รวมถึงเป็นความรู้ที่นำไปประยุกต์ใช้ได้ ทั้งนี้ องค์ความรู้มีการเปลี่ยนแปลงและทันสมัยอยู่เสมอ การจะนำมาประยุกต์ใช้ให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

สถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ทักษะการคิดรวบยอด สอดคล้องกับการวิจัยของ Steers, Ungson, and Mowday (1985) ที่พบว่า ผู้บริหารที่เข้าใจข้อมูลต่าง ๆ ในองค์กรสามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ต้องมีทักษะความสามารถที่จะเข้าใจภาพรวมขององค์กรและความซับซ้อนที่สัมพันธ์กันภายในองค์กรประกอบย่อยเพื่อให้เกิดการผสมผสานเชื่อมโยงงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน โดยผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ เป้าหมายกลยุทธ์ ที่ชัดเจน สามารถจัดองค์กร โครงสร้างหน้าที่ภารกิจได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถของบุคลากรและรวมถึงสามารถคาดการณ์สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่จะเกิดขึ้นบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล และกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาที่เข้ามากระทบได้

1.3 ด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องสามารถบริหารตามนโยบายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง การนำเทคโนโลยีดิจิทัลและเครื่องมือช่วยสอนที่ทันสมัยมาใช้ประโยชน์ สามารถเป็นต้นแบบทางการศึกษา การสอน การนิเทศ และมีทักษะวิจัยและพัฒนานวัตกรรม สอดคล้องกับการวิจัยของ Sergiovanni (1989) ที่พบว่า ผู้บริหารต้องมีทักษะการศึกษา ทักษะการสอน การวัดผลการศึกษา การนิเทศ การนำวิทยาการมาใช้ในการเกิดประโยชน์ และการวิจัยของ Drake and Roe (1986) ที่พบว่า ผู้บริหารจะต้องมีทักษะความสามารถด้านการศึกษาและการสอน ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องใช้ความสามารถหลายด้าน ทั้งด้านเทคนิค วิธีการ การใช้สื่อการเรียนการสอน การพูด การอธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ความเป็นกันเองของผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารในฐานะผู้นำทางด้านการเรียนการสอนจึงต้องมีทักษะการศึกษาและการสอนเพื่อจะเรียนรู้และจดจำ สร้างความเข้าใจสามารถประยุกต์ วิเคราะห์ตรวจสอบจนสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบเพื่อสร้างความรู้ใหม่อย่างเป็นรูปธรรมที่แตกต่างจากรูปเดิม เน้นโครงสร้างใหม่สามารถประเมินคุณค่าบนพื้นฐานของเหตุผลและเกณฑ์ที่แน่ชัดได้

1.4 ด้านทักษะมนุษย์ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคตจะต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ สามารถระบุและจัดการอารมณ์ ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม เพราะในการนำองค์กรผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการดึงศักยภาพและความร่วมมือของเด็กร่วมกัน ต้องรู้จักแสดงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจและแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานด้วย สอดคล้องตามการวิจัยของ Haris (1985) ที่พบว่า ผู้บริหารจะต้องรู้จักสังเกต เข้าอกเข้าใจผู้อื่น รู้จักสัมผัสภาษา รู้จักนำการอภิปราย การมีส่วนร่วมในการอภิปราย และสามารถสะท้อนความรู้สึกและความคิดออกมา และการวิจัยของ Drake and Roe (1986) ที่พบว่า ทักษะมนุษย์เป็นทักษะที่แสดงออกถึงความสามารถในการทำงานร่วมกับคน เข้าใจธรรมชาติของคน สามารถจูงใจคนให้ร่วมกันทำงาน สามารถทำงานเป็นทีมทำให้องค์กรมีการทำงานกลุ่ม

1.5 ด้านเทคนิคและทักษะดิจิทัล ในยุคที่เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านเทคนิคและเทคโนโลยี เพื่อค้นหาความรู้และเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนางานและการพัฒนาบุคลากร ขณะเดียวกัน ผู้บริหารต้องสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ เพราะโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร เผยแพร่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผลงานของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างการรับรู้ไปยังผู้ปกครองด้านการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งใช้เครือข่ายเทคโนโลยีในการบริหารจัดการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ สามารถเรียกใช้งานได้ง่ายสะดวก จะเห็นได้ว่าเทคนิคและทักษะดิจิทัลส่งผลให้เกิดความยืดหยุ่นด้านเวลาและสถานที่ในการทำงาน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในอนาคตจะต้องมีการเรียนรู้เทคนิคและเทคโนโลยีดิจิทัล และใช้ประโยชน์ในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์ สอดคล้องกับ

แนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ที่ว่า การรู้ดิจิทัล คือการอ่านและการเขียนข้อความดิจิทัล การมีทักษะพื้นฐานเทคโนโลยี มีความเข้าใจและสามารถใช้ความหลากหลายของการใช้งานซอฟต์แวร์ สื่อดิจิทัล และอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ ความสามารถในการเข้าใจสื่อดิจิทัล เนื้อหาการใช้งานและความรู้ ความสามารถในการสร้างงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบกับข้อสรุปของ The Open University (2018) ที่เห็นว่า การที่ผู้บริหารเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้ทักษะดิจิทัล ตลอดจนเทคนิคใหม่ๆ ในการนำมาใช้ประโยชน์มากขึ้น จะมีความเข้าใจในพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลดิจิทัล สามารถสืบค้น ประเมิน จัดการ และทำงานอย่างเป็นระบบด้วยทักษะดิจิทัล

1.6 ด้านทักษะการรู้ความคิด ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีความรู้และเข้าใจในทักษะการรู้ความคิด ซึ่งเป็นความสามารถในการให้เหตุผล ความตั้งใจจดจ่อ หรือเอาใจใส่ ความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ทันต่อข้อมูลและการเปลี่ยนแปลง มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สร้างสรรค์นวัตกรรม การบริหาร สามารถกำหนดนโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนองค์กร สามารถกำกับและติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และความสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการรู้คิดเกิดจากการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม เกิดการพัฒนาโดยการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ การปรับตัว และการนำมาประยุกต์ใช้ ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎีของ Piaget (1896-1980) ที่ว่า การรู้คิด เป็นการเติบโตทางสติปัญญาที่เกิดขึ้นอย่างมีลำดับ เหตุการณ์ กระบวนการเกิดพัฒนาการทางการรู้คิดมีการเปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นตลอดชีวิตจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เป็นการรวมกระบวนการเข้าเป็นระบบ หรือการจัดผสมผสานภายในโดยวิธีรวบรวมกระบวนการต่างๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องติดต่อกันเป็นเรื่องราวโดยธรรมชาติ และการปรับตัว ซึ่งเป็นความสมดุลที่มาจากการย่อยกระบวนการรับเข้าที่บุคคลแสดงการรับรู้ได้สำเร็จ เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และแสดงพฤติกรรมตอบสนองตามประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม และการจัดทำให้เหมาะสมเป็น

การเปลี่ยนความเข้าใจหรือความคิดเดิมให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ หรือเป็นการนำความรู้ใหม่ที่ได้นำไปปรุงแต่งขึ้น ทั้งนี้ ความสมดุลจะช่วยผสมผสานความคิดใหม่นั้นให้กลมกลืนกับความคิดเก่าหรือความพอดีของปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม

1.7 ด้านทักษะการสื่อสาร การสื่อสารเป็นทักษะที่มีความสำคัญ เนื่องจากบริบทของการทำงานในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมีส่วนผสมทั้งรูปแบบ onsite และ online ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคตจะต้องมุ่งพัฒนาทักษะการสื่อสารเพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือความคิดระหว่างทีมงานด้วยกัน ผู้บริหารต้องสามารถใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษากาย ที่สามารถสื่อความคิด ผลักดัน สร้างแรงบันดาลใจและเชื่อมโยงทีมเข้าด้วยกัน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาต้องมีพื้นฐานการเป็นผู้ฟังที่ตั้งใจ สามารถรับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีศิลปะในการใช้คำพูดและภาษาที่มีประสิทธิภาพในการสื่อความหมาย ความคิดและอารมณ์ มีการจัดระเบียบความคิดก่อนที่จะสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา ใช้ภาษาที่ง่าย ชัดเจน สั้นกระชับ การแสดงออกอย่างมั่นใจ มั่นคงในการสื่อสารและควรสื่อสารภาษาต่างประเทศได้ สอดคล้องตามแนวคิดของ Robbins and Coulter (2008) ที่ว่า ทักษะการสื่อสารสำคัญต่อผู้บริหารและองค์กร เพราะการสื่อสารของผู้บริหารเป็นการควบคุมพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถจูงใจอธิบายรายละเอียดของงาน สั่งการหรือมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการ ขณะที่ทีมงานต้องใช้ทักษะการสื่อสารเช่นเดียวกันในการสะท้อนกลับความคิดเห็นหรือการพูดคุยแสดงความรู้สึก แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับงาน หน่วยงาน และทีมงานด้วยกัน

1.8 ทักษะชุมชนสัมพันธ์และการสร้างเครือข่าย การสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและชุมชนในพื้นที่ให้บริการ เป็นแนวทางที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องให้ความสำคัญในการก่อให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับโรงเรียนในอนาคต บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาและเป็นเครือข่ายชุมชนและเปิดโอกาสให้ชุมชน หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนมากขึ้น ทั้งในรูปแบบการประชุมปกติ และการพบกันในรูปแบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่ปัจจุบันมีหลากหลายประเภท ได้แก่ เว็บไซต์สาธารณะ ชุมชนออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องมีความรู้และทักษะชุมชนที่พร้อมจะส่งเสริมการทำงานร่วมกับชุมชนลักษณะเครือข่าย เพื่อจะสนับสนุนคุณภาพของการศึกษา เพื่อมุ่งหวังให้โรงเรียนได้มีการจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผู้บริหารจะต้องสามารถกำหนดขอบเขตของการนำเสนอข้อมูลบนพื้นที่สาธารณะหรือกึ่งสาธารณะ การเชื่อมต่อข้อมูลของกลุ่มผู้ใช้งาน การแบ่งปันข้อมูลสำหรับผู้ที่ต้องการติดต่อสื่อสาร การเป็นแหล่งข้อมูลเพื่อให้บริการความรู้แก่ชุมชน มีการประสานความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยกัน สอดคล้องกับข้อสรุปของ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ที่สรุปว่า การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล จำเป็นที่สถานศึกษาต้องอาศัยการมีเครือข่ายและการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนไม่จำกัดอยู่เพียงแค่ขอบประมาณของแผ่นดินที่ได้รับการจัดสรร รวมถึงยังสามารถระดมความคิดสติปัญญา แรงกาย แรงใจ พลังสมองของภาคีเครือข่ายและชุมชนในพื้นที่ให้บริการ มาร่วมพัฒนาสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้าสู่ความสำเร็จและสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2562 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษาที่กำหนดให้สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการพัฒนาสถานศึกษา

2. แนวทางการพัฒนาทักษะเชิงอนาคตของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษาเขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสามารถอภิปรายแนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.1 การสนับสนุน พัฒนา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสนับสนุน พัฒนา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการพัฒนาระบบและกลไก เช่น สร้างหลักสูตร กิจกรรมโครงการ การศึกษาฐานตลอดจนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีสาระที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยการสนับสนุน พัฒนา และส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีแรงจูงใจที่จะเริ่มต้นจากการพัฒนาตนเอง ทั้งในด้านวิสัยทัศน์ ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม และทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ เพราะทักษะเหล่านี้จะช่วยพัฒนาความสามารถในการพัฒนากระบวนการหรือวิธีการทำงานให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือเป็นการคิดสิ่งใหม่ๆ ได้ โดยที่ผู้บริหารพัฒนาตนเองจนสามารถคิดเชิงระบบซึ่งเป็นการรวบรวมความรู้ ขั้นตอน และวิธีการทำงาน เพื่อให้เห็นแง่มุมต่าง ๆ จนครบถ้วน จะช่วยในการแสวงหาวิธีการ ตลอดจนตัดสินใจเลือกวิธีที่ดีที่สุดมาพัฒนาเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพสามารถแก้ไขและป้องกันปัญหาได้โดยมีเหตุผลรองรับได้ สอดคล้องกับการวิจัยของ กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ที่สรุปว่า กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตช่วยให้การแสวงหาความรู้ที่ไม่แยกจากชีวิต ผสมกลมกลืนไปกับการดำเนินชีวิตซึ่งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้คนเกิดความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ซึ่งมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาใหม่ๆ และการพัฒนากระบวนการการเรียนรู้ที่ทันสมัย ผู้บริหารจะต้องสร้างนวัตกรรมในโรงเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนและจัดการกับความท้าทายที่เกิดขึ้น ทักษะนี้จะช่วยให้โรงเรียนสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง และการศึกษาวิจัยของ สำนักงานศึกษาธิการภาค 3 (2564) สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารจะต้องมองเห็นภาพรวมของระบบการศึกษา ไม่เพียงแต่ภายในโรงเรียน แต่ยังต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอก เช่น นโยบายการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี การเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการคิดเชิงระบบช่วยให้ผู้บริหารสามารถระบุสาเหตุของปัญหาและผลกระทบของการตัดสินใจในระยะยาวได้อย่างถูกต้อง

2.2 การส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ การเป็นผู้นำ การสร้างแรงบันดาลใจ การมีพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์ ข้อมูลทั้งภายในภายนอกที่ส่งผลต่อโอกาสและทิศทางการพัฒนาองค์กรที่สอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาาระบบบริหารการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยปลูกฝังค่านิยมร่วมที่เข้มแข็ง อันประกอบด้วย การตรงต่อเวลา เคารพกฎหมาย ระเบียบและวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบและการบริการที่ดี อันจะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมาย แนวทางปฏิบัติการจัดการระบบ การเผยแพร่และการมอบหมายงานให้บุคลากรมีส่วนร่วมรับผิดชอบและดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องกับการวิจัยของ Senge, Boell, and Becheikh (2016) ที่พบว่า ผู้บริหารจะต้องเน้นการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง ประกอบกับการวิจัยของ Hargreaves and Fullan (2020) ที่พบว่า การทำงานร่วมกัน จะช่วยให้ เกิด การแบ่งปัน ความรู้ และประสบการณ์ และส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียน ผู้บริหารควรมีทักษะในการส่งเสริมความร่วมมือในทีมงาน การสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร และการจัดการความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การสนับสนุน พัฒนา และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การเรียนรู้เทคนิคและแนวทางการบริหาร มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา การบริหารงานยุคปัจจุบันได้ก้าวข้ามข้อจำกัดด้านพื้นที่และเวลา ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องเรียนรู้ที่จะใช้ประโยชน์จากเครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความทันสมัยอย่างปลอดภัย ต้องมีความรู้เท่าทันสื่อและสามารถทำงานผ่านช่องทางสื่อสารที่สะดวก เผยแพร่ได้อย่างกว้างขวางและสะดวกรวดเร็ว ได้ จะต้องส่งเสริมการพัฒนาระบบบริหารจัดการ การศึกษาด้านเทคโนโลยีการสื่อสารดิจิทัล และการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีความรู้ความสามารถความพร้อมในการพัฒนางานโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล ทั้งด้านงานโครงสร้าง งานงบประมาณ และงานบุคลากร โดยปรับ

ระบบบริหารจัดการที่สามารถลดงานธุรการและมอบหมายความรับผิดชอบสู่ระดับงานตามภารกิจได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Picciano (2018) ที่พบว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน เช่น ระบบจัดการข้อมูลนักเรียน (Student Information Systems: SIS) ระบบการเรียนรู้ออนไลน์ (Learning Management Systems: LMS) และซอฟต์แวร์สำหรับการจัดการทรัพยากรและงบประมาณ การใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ช่วยให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและลดความซับซ้อนในการดำเนินงาน ประกอบกับการวิจัยของ Schrum and Levin (2019) ที่เสนอว่า ผู้บริหารจะต้องมีทักษะในการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการการเรียนการสอน เช่น การนำเทคโนโลยีเสมือนจริง (Virtual Reality: VR) การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ในการวิเคราะห์ผลการเรียน หรือการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เพื่อยกระดับประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แนวโน้มเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ทักษะด้านเทคนิคของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในอนาคตจะต้องมีความหลากหลายและลึกซึ้งมากขึ้น เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการจัดการข้อมูล เพื่อให้สามารถปรับตัวและนำพาโรงเรียนให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

จากผลการศึกษาดังกล่าวทำให้กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทักษะที่ถูกคาดการณ์ในอนาคตที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องมีประกอบด้วย 8 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะภาวะผู้นำ 2) ทักษะมนุษย 3) ทักษะความคิดรวบยอด 4) ทักษะการศึกษาและการสอน 5) ทักษะการรู้จักคิด 6) ทักษะการสื่อสาร 7) ทักษะด้านเทคนิคและดิจิทัล 8) ด้านทักษะชุมชนสัมพันธ์และการสร้างเครือข่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยที่นำไปใช้

1.1 การพัฒนาทักษะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเพิ่มศักยภาพผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถ เทคนิคและทักษะที่จำเป็นต่อการบริหารสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน มีการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพด้านการศึกษาได้

1.2 แนวทางการพัฒนาทักษะเชิงอนาคตของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษาเขตตรวจราชการ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากองค์ความรู้มีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาของภาครัฐและผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

1.3 การส่งเสริมและสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ควรมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ และชุมชนท้องถิ่นเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสนับสนุนปัจจัยทางการศึกษา การเสริมสร้างทักษะชีวิต การสาธารณสุข การเพิ่มขีดความสามารถในดูแลความปลอดภัย และคุ้มครองผู้เรียนจากปัญหาอาชญากรรม การมีพฤติกรรมรุนแรง การท้องก่อนวัยอันควร เป็นต้น

1.4 การส่งเสริมทักษะด้านดิจิทัล ในการพัฒนาผู้เรียน สนับสนุนให้มีการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและการนำไปใช้ในการสร้างโอกาสทางการศึกษา และการประกอบอาชีพทั้งในระหว่างเรียนและภายหลังจบการศึกษาไปแล้ว

1.5 การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การบริหารงาน การจัดทำระบบบริการที่ง่ายต่อการเข้าถึง โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อำนวยความสะดวก เพื่อให้ความช่วยเหลือและการแนะนำได้อย่างรวดเร็ว

1.6 การสร้างการศึกษาทางเลือก และการศึกษาตลอดชีวิตที่มีความหลากหลาย เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความต้องการและความถนัดแตกต่างกันได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

1.7 การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนทรัพยากรและปัจจัยที่จำเป็นต่อการศึกษา

การเชื่อมโยงข้อมูล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนาบุคลากรร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับทักษะที่เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ภายใต้การเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล

2.2 ควรมีการทำวิจัยเปรียบเทียบการบริหารการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างสถาบันการศึกษาของรัฐบาลและเอกชน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ*

พ.ศ. 2560 - 2579. <http://www.moe.go.th>.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา*. <http://www.moe.go.th>

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2561). *สุดยอดภาวะผู้นำ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ชัดเชส พับลิชชิง.

จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2551). *ปฏิบัติการวิจัยอนาคตด้วย EDFR*. *วารสารบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 1(2), 19-31.

แพรวดา สนองฝัน, & เสาวณี ลีริสุขศิลป์. (2557). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3*. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 37(4), 51-63.

นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2560). *การนำเทคนิคเดลฟายไปใช้สำหรับการวิจัย*. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 4(2), 69-83.

สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2553). *การบริหารเวลา (Time Management)*. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี. (2567). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567*. <https://sesaorb.go.th/web/>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ (พ.ศ.2566)*. <http://matthayomspb.go.th>

- สำนักงานศึกษาธิการภาค 3. (2566). ข้อมูลสนับสนุนการ
ตรวจราชการ 2566 (ครม 3). <https://reo3.moe.go.th/>
- Cooper, J., Cox, J. N., & Corbin, M. A. (2012).
Social media in diabetes education:
A viable option? *The Journal of Extension*,
50(6), Article 20.
- Drake, T. L., & Roe, W. H. (1986). *The principalship*.
Macmillan.
- Harris, B. M. (1985). *Supervisory behavior in education*.
Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Helmer, O., & Dalkey, H. (1963). An experimental
application of the Delphi method to the use
of experts. *Management Science*, 9(3),
458–467. <https://doi.org/>
- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2020). Professional
capital after the pandemic: Revisiting and
revising classic understandings of teachers'
work. *Journal of Professional Capital and
Community*, 5(3/4), 327–336.
- Jafarzadeh. (2014). *Administrative skills and
effectiveness of primary schools in Karachi,
Iran*. Prentice-Hall International.
- Glenn, J. C. (2001). *The futures wheel*. In *Futures research
methodology 3.0*. <https://shorturl.asia/dDaPz>.
- Likert, R. (1976). *New way and Managing Conflict*.
McGraw-Hill.
- Lunenburg, F. C. (2010). *The principal and the
school: What do principals do?* Huntsville,
TX: Sam Houston State University.
- Mendenhall, M., Amardottir, A., Oddou, G., &
Burke, L. (2013). Developing cross-cultural
competencies in management education
via cognitive behavior therapy. *Academy of
Management Learning & Education*, 12(3),
436–451.
- Robbins, S. P., & Coulter, M. (2008).
Management. (9th ed.). Pearson Prentice
Hall.
- Sergiovanni, T. J. (1989). *The principalship:
A reflective practice perspective*. Allyn and
Bacon.
- Senge, P. M., Boell, M. M., & Becheikh, N.
(2016). *School climate and social fields*.
Center for Systems Awareness.
- Steers, R. M., Ungson, G. R., & Mowday, R. T.
(1985). *Managing effective organizations:
An introduction*. Kent Publishing Company.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบคล่องตัวกับการบริหารงานตามพันธกิจ
สถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนไทย

The relationship between agile leadership and higher education mission
administration in Thai private universities

ปิยะดา วรรณะสาร (Piyada Wattanasan) ¹ พูลสุข กิจรัตน์ภร (Poonsuk Kitratporn) ²

สวนา พรพัฒน์กุล (Sawana Pornpatkul) ³

Received: April 9, 2025

Revised: May 10, 2025

Accepted: May 16, 2025

¹ Corresponding author, Email: piyada@stic.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัว (Agile leadership) ของผู้บริหาร และระดับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบัน อุดมศึกษา(Higher education mission administration) เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัว และระดับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา ของผู้บริหารในมุมมองของอาจารย์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จัดการศึกษา และอายุ และหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบคล่องตัว กับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนของผู้บริหารมหาวิทยาลัยไทย กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำนวน 377 คน เครื่องมือคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ mean, t-test, one-way ANOVA, Pearson's simple correlation moment product

ผลการศึกษา พบว่า 1) ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย อยู่ในระดับสูง 2) การบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย อยู่ในระดับสูง 3) ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย ในมุมมองของอาจารย์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุ ไม่แตกต่างกัน 4) การบริหารงานตามพันธกิจ สถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย

ในมุมมองของอาจารย์ จำแนกตาม เพศ และระดับ การศึกษา ไม่แตกต่างกัน 5) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบคล่องตัว กับการบริหารงานตามพันธกิจ สถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ แต่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างด้าน พบว่า ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความสัมพันธ์ กับการบริหารงานตามพันธกิจการบริหารองค์กร อยู่ใน ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .712

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว, การบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยเอกชนไทย

Abstract

This study aims to examine the level of agile leadership among university administrators and the level of higher education mission administration. It also seeks to compare these levels from the perspective of faculty members based on gender, education level, academic discipline, and age. Furthermore, the study explores the relationship between agile leadership and higher education mission administration among administrators in Thai private universities. Samples consisted of 377 faculty members from

¹⁻³ อาจารย์ประจำ, มหาวิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา

Lecturer, St Teresa International University

private universities in Thailand. A questionnaire was used as the research instrument, and statistical analyses included mean, t-test, one-way ANOVA, and Pearson's simple correlation moment product.

The findings revealed that: 1) the level of agile leadership among administrators in Thai private universities was high, 2) the level of higher education mission administration among these administrators was also high, 3) from the perspective of faculty members, there were no significant differences in Agile Leadership levels based on gender, education level, or age, 4) the level of higher education mission administration, as perceived by faculty members, did not differ significantly based on gender or education level, 5) there was a low overall correlation between agile leadership and higher education mission administration. However, when examining specific dimensions, it was found that the agility of administrators in responding to stakeholders had a high and statistically significant correlation with organizational administration ($r = .712, p < .01$).

Keywords: Agile Leadership, Higher Education Mission Administration, Thai Private Universities

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของโลกในปัจจุบัน ต้องจัดการศึกษาให้เป็นไปตามยุคโลกาภิวัตน์ กล่าวคือ แม้ว่าประเทศต่างๆจะให้ความสำคัญกับนโยบายทางการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละประเทศก็ตาม แต่ก็ต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นบริบทของโลกด้วย (Kobal, 2024) เช่น ประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับนโยบาย Thailand 4.0 จึงเน้นให้มีผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ชัดเจน ที่เรียกว่า Desired outcomes of education 4.0 แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าประเทศไทยต้องจัดการศึกษาให้กับคนไทยเท่านั้น (Puncreobutr, 2021) เนื่องจากท่ามกลางบรรยากาศการค้าเสรี บนโลกแห่ง

การแข่งขัน ทุกประเทศสามารถไปจัดการศึกษาในประเทศใดก็ได้ และ ผู้เรียนก็สามารถที่จะเลือกเข้าศึกษาในประเทศใดก็ได้เช่นกัน (Kobal, 2024; Puncreobutr & Puncreobutr, 2024; Renigunta, 2024) ดังนั้น หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงบริบทของโลกด้วย จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีขีดความสามารถในการทำงานทั้งในระดับประเทศ และในระดับสากล และเป็นพลเมืองที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันกับพลเมืองของโลกได้ (Mukerjee, 2014; Puncreobutr & Puncreobutr, 2024)

นั่นคือ ผู้บริหารการศึกษา จำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา ที่ตอบสนองต่อนโยบายการศึกษาของประเทศ และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และผู้บริหารต้องนำวิสัยทัศน์นั้นขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ผ่านการใช้ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา (Akomkong & Puncreobutr, 2016; Prasongko & Adianto, 2019) ทั้งนี้ ภาวะผู้นำรูปแบบหนึ่งที่มีความสนใจนำมาใช้ในการบริหารการศึกษา คือ ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว (Agile leadership) ที่ผู้นำทางการศึกษาสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ได้เป็นอย่างดี (Mukerjee, 2014; Prasongko & Adianto, 2019; Ncube et. al., 2024)

ผู้นำที่มีภาวะผู้นำแบบคล่องตัว เป็นผู้นำที่มีความสามารถในการปรับตัว ด้วยความยืดหยุ่น และตอบสนองต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากทำงานของทีมงานได้อย่างรวดเร็ว สามารถปรับเปลี่ยนแผนงานและกระบวนการทำงานให้เป็นไปตามสภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่แน่นอน ทั้งยังมุ่งเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม และมีการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมากับคนในองค์กร จึงสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม ทั้งในระดับปฏิบัติการ ระดับทีมงาน และระดับบริหาร ได้อย่างรวดเร็ว จึงนำองค์กรไปสู่ผลลัพธ์ตามวิสัยทัศน์ที่คาดหวังได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างคุณค่าให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน (Joiner & Joseph, 2006; Joiner & Josephs, 2007; Krieg, 2019; Prasongko & Adianto, 2019; Koning, 2020)

ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว เป็นภาวะผู้นำที่ใช้ในการบริหารองค์การทางธุรกิจ และอุตสาหกรรม ให้ประสบ

ผลสำเร็จในระดับสูง(Khoshlahn & Ardabili, 2016) มีการใช้และพัฒนาภาวะผู้นำแบบคล่องตัว กับผู้นำในระดับสูง และผู้นำระดับกลาง ตลอดจนนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (McPherson, 2016) ต่อมาจึงมีการนำภาวะผู้นำแบบคล่องตัวมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์การทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งในยุโรป อเมริกา และออสเตรเลีย รวมถึงประเทศไทยด้วย (Mukerjee, 2014; Shamani & Abbas, 2020; Nissim & Simon, 2023)

อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สำคัญประการหนึ่งคือ ต้องจัดการศึกษาให้บรรลุตามพันธกิจของอุดมศึกษา (Ivetic & Ilic, 2020) โดยเฉพาะอย่างยิ่งพันธกิจอุดมศึกษาของไทย ที่ประกอบด้วย 5 พันธกิจที่สำคัญ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัยและนวัตกรรม การบริการวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม และการบริหารองค์การ (The Office of higher education commission, 2019; Damrongsiri et. al., 2022) ดังนั้นเมื่อนำภาวะผู้นำแบบคล่องตัวมาใช้ในการบริหารสถาบันอุดมศึกษา จึงต้องดำเนินการเพื่อให้มหาวิทยาลัยบรรลุพันธกิจอุดมศึกษาด้วย (Ivetic & Ilic, 2020; Damrongsiri et. al., 2022)

มหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตเข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งในด้านศิลปศาสตร์ (Liberal Art) และด้านวิทยาศาสตร์ (Sciences) ให้กับผู้ประกอบการทั้งในประเทศไทย และในต่างประเทศ และผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทยมีวิสัยทัศน์จัดการศึกษาที่มุ่งตอบสนองนโยบายการศึกษาไทยและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ผ่านการใช้ภาวะผู้นำใหม่ๆ ทางการบริหารการศึกษา (Damrongsiri et. al., 2022) ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ก็เป็นภาวะผู้นำแบบหนึ่ง ที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทยใช้ในการขับเคลื่อนการทำงาน เพื่อให้บรรลุตามพันธกิจอุดมศึกษา (Nipapan et al., 2021)

จากการที่มหาวิทยาลัยเอกชนไทยจำนวนหนึ่ง มีการใช้ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ขับเคลื่อนการทำงาน เพื่อให้บรรลุตามพันธกิจอุดมศึกษานั้น ผู้วิจัยเห็นว่า เพื่อเป็นการติดตามผลการดำเนินการดังกล่าว ควรมี

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบคล่องตัว กับ การบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของผู้บริหารมหาวิทยาลัยไทย เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการอุดมศึกษา พัฒนาคุณภาพการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัย และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัว (Agile leadership) ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา (Higher education mission administration) ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัว (Agile leadership) ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย ในมุมมองของอาจารย์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จัดการศึกษา และอายุ
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา(Higher education mission administration) ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย ในมุมมองของอาจารย์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จัดการศึกษา และอายุ
5. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบคล่องตัว (Agile leadership) ของผู้บริหารกับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา (Higher education mission administration) ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรที่ผู้วิจัยทำการศึกษา คือ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำนวน 20,000 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างได้จากตารางเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างรวม 377 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น(stratified random sampling) โดยใช้สาขาวิชาที่จัดการเรียน เป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น

ตัวแปรที่ทำการศึกษา คือ 1) ภาวะผู้นำแบบคล่องตัวของผู้บริหาร ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) ความคล่องตัวตามบริบทองค์กร (2) ความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) ความคล่องตัวต่อการริเริ่มสร้างสรรค์ (4) ความคล่องตัวต่อการใช้ภาวะผู้นำของตนเอง (Joiner and Joseph, 2007) และ 2) การบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา ของผู้บริหาร ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการผลิตบัณฑิต (2) ด้านการวิจัย และนวัตกรรม (3) ด้านการบริการวิชาการ (4) ด้านศิลปวัฒนธรรม และ (5) ด้านการบริหารองค์กร (The Office of Higher Education Commission, 2019)

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าอำนาจจำแนก .48-.90 ค่าความเชื่อมั่น .89 สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ mean, t-test, one-way ANOVA, และ Pearson's simple correlation moment product

ผลการวิจัย

จากการศึกษาได้ผลการศึกษาดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน

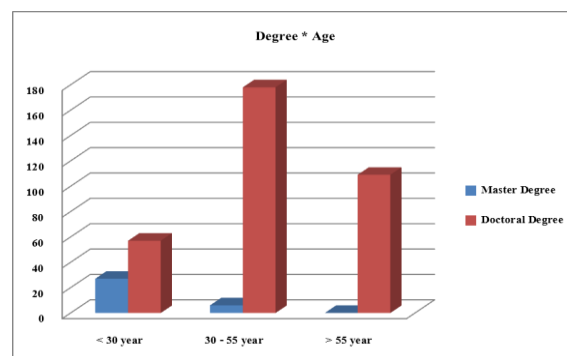
ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา กลุ่มสาขาวิชาที่รับผิดชอบ หลักสูตร และอายุ แสดงดังตาราง 1 และภาพประกอบ 1-3 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

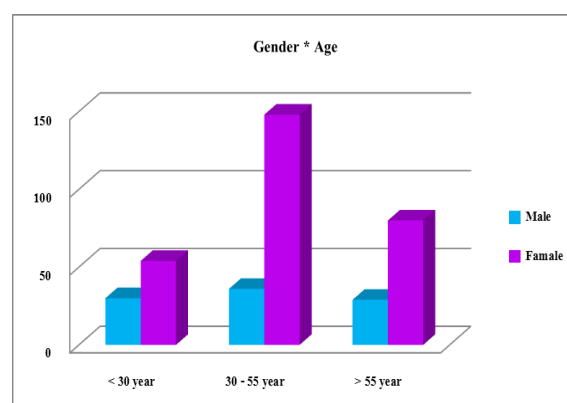
(N=377)			
	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	95	25.2
	หญิง	282	74.8
ระดับการศึกษา	ปริญญาโท	33	8.7
	ปริญญาเอก	344	91.3
กลุ่มสาขาวิชา	ศิลปศาสตร์	273	72.4
	วิทยาศาสตร์	104	27.6
อายุ	<30	84	22.3
	30-55	184	44.8
	>55	109	32.9

จากตาราง 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(ร้อยละ 74.8) การศึกษาอยู่ในระดับ

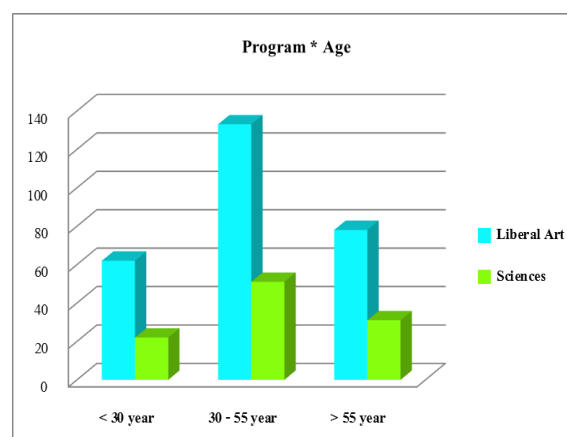
ปริญญาเอก(ร้อยละ 91.3) เป็นอาจารย์ในกลุ่มสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์(ร้อยละ 72.4) และมีอายุในช่วง 30-55 ปี (ร้อยละ 44.8) ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ของอายุ กับ ระดับการศึกษา เพศ และกลุ่มสาขาวิชา ดังแสดงในภาพประกอบ 1-3

ภาพประกอบ 1 ข้อมูลอายุและระดับการศึกษา

ภาพประกอบ 2 ข้อมูลอายุและเพศ

ภาพประกอบ 3 อายุและกลุ่มสาขาวิชา

2. การศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัว (Agile leadership)

ภาวะผู้นำแบบคล่องตัวของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัวของผู้บริหาร
จำแนกตามรายด้าน (N=377)

ด้าน	mean	S.D.	ระดับภาวะ ผู้นำแบบ คล่องตัว
ความคล่องตัวตามบริบทองค์กร	4.38	.196	สูง
ความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.19	.503	สูง
ความคล่องตัวต่อการริเริ่มสร้างสรรค์	3.64	.464	สูง
ความคล่องตัวต่อการใช้ภาวะผู้นำของตนเอง	4.71	.175	สูงมาก
ภาพรวมความคล่องตัว	4.23	.181	สูง

จากตาราง 2 พบว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย มีระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัวอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าภาวะผู้นำด้านความคล่องตัวต่อการใช้ภาวะผู้นำของตนเอง มีระดับสูงมาก (4.71) สำหรับภาวะผู้นำแบบคล่องตัวในอีก 3 ด้าน มีระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับสูง โดยมีระดับภาวะผู้นำรองลงมาดังนี้ ด้านความคล่องตัวตามบริบทองค์กร (4.38) ด้านความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (4.19) และด้านความคล่องตัวต่อการริเริ่มสร้างสรรค์ (3.64) ตามลำดับ

3. การศึกษาระดับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา (Higher education mission administration)

ผลการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ระดับการบริหารงานตามพันธกิจ
สถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารจำแนกตามพันธกิจ
(N=377)

พันธกิจในการบริหารงาน	mean	S.D.	ระดับการบริหารงานตามพันธกิจ
การผลิตบัณฑิต	4.51	.241	สูงมาก
การวิจัยและนวัตกรรม	4.35	.252	สูง
การบริการวิชาการ	4.11	.232	สูง
ศิลปวัฒนธรรม	4.12	.256	สูง
การบริหารองค์กร	4.71	.337	สูงมาก
ภาพรวมการบริหารงานตามพันธกิจอุดมศึกษา	4.39	.104	สูง

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทยมีระดับ การบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับสูง (4.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายพันธกิจ พบว่า มีผลการบริหารในระดับสูงมาก จำนวน 2 พันธกิจ คือ พันธกิจการบริหารองค์กร (4.71) และ พันธกิจการผลิตบัณฑิต (4.51) สำหรับพันธกิจที่เหลือ มีผลการบริหารในระดับสูง ดังนี้ พันธกิจการวิจัยและนวัตกรรม (4.35) พันธกิจศิลปวัฒนธรรม (4.12) และพันธกิจการบริการวิชาการ (4.11) ตามลำดับ

4. การเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัว (Agile leadership)

การเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัวของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทยในมุมมองของอาจารย์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา สาขาวิชา ที่จัดการศึกษาและอายุ ดังแสดงในตาราง 4-7

ตาราง 4 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบคล่องตัวของ
ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตาม เพศ

ด้าน	ชาย(N=95)		หญิง(N=282)		t	p
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ความคล่องตัวตามบริบทองค์กร	4.3	.200	4.38	.194	.393	.69
ความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.2	.492	4.18	.507	.855	.39
ความคล่องตัวต่อการริเริ่มสร้างสรรค์	3.6	.478	3.64	.460	.236	.81
ความคล่องตัวต่อการใช้ภาวะผู้นำของตนเอง	4.7	.150	4.71	.177	.444	.65
ภาพรวมความคล่องตัว	4.2	.181	4.23	.182	.741	.45

* p< .05 ** p< .01

จากตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัวของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตาม เพศ พบว่า ภาวะผู้นำแบบคล่องตัวทั้งในภาพรวม และในรายด้าน อาจารย์เพศชาย และอาจารย์เพศหญิง เห็นว่าผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 5 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบคล่องตัวของ
ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตาม
ระดับการศึกษา

ด้าน	เอก(N=344)		โท(N=33)		t	p
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ความคล่องตัวตามบริบทองค์กร	4.38	.195	4.38	.207	.042	.966
ความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.20	.502	4.18	.520	.200	.841
ความคล่องตัวต่อการริเริ่มสร้างสรรค์	4.64	.465	3.59	.452	.656	.512
ความคล่องตัวต่อการใช้ภาวะผู้นำของตนเอง	4.71	.173	4.74	.195	1.03	.302
ภาพรวมความคล่องตัว	4.23	.180	4.22	.202	.319	.750

* p< .05 ** p< .01

จากตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัวของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำแบบคล่องตัวทั้งในภาพรวมและในรายด้าน อาจารย์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาเอก และอาจารย์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 6 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบคล่องตัวของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตาม สาขาวิชาที่จัดการศึกษา

ด้าน	วิทย์ (N=104)		ศิลป์ (N=273)		t	p
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ความคล่องตัวตามบริบทองค์กร	4.56	.193	4.32	.148	11.75**	.000
ความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.56	.531	4.44	.177	-16.45**	.000
ความคล่องตัวต่อการริเริ่มสร้างสรรค์	3.17	.526	3.82	.276	-11.95**	.000
ความคล่องตัวต่อการใช้ภาวะผู้นำของตนเอง	4.88	.087	4.64	.154	18.90**	.000
ภาพรวมความคล่องตัว	4.05	.209	4.31	.102	-12.09**	.000

* p< .05 ** p< .01

จากตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัวของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตาม สาขาวิชาที่จัดการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มศิลปศาสตร์ (Liberal Art) เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีภาวะผู้นำแบบคล่องตัวสูงกว่าอาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ (Science) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์ (Liberal Art) เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านความคล่องตัวต่อการริเริ่มสร้างสรรค์ สูงกว่าอาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มวิทยาศาสตร์ (Science) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในขณะที่ อาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ (Science) เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวตามบริบทองค์กร และด้านความคล่องตัวต่อการใช้ภาวะผู้นำของตนเอง สูงกว่าอาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มศิลปศาสตร์ (Liberal Art) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบคล่องตัวของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตาม อายุ

ด้าน	Source	df	Sum of Squares	Mean	F	p
ความคล่องตัวตามบริบทองค์กร	Between groups	2	.019	.010	.248	.78
	Within groups	374	14.435	.039		
	Total	376	14.454			
ความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	Between groups	2	.430	.215	.847	.43
	Within groups	374	94.903	.254		
	Total	376	95.332			
ความคล่องตัวต่อการริเริ่มสร้างสรรค์	Between groups	2	.289	.145	.671	.51
	Within groups	374	80.701	.216		
	Total	376	80.990			

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้าน	Source	df	Sum of Squares	Mean	F	p
ความคล่องตัวต่อการใช้ภาวะผู้นำของตนเอง	Between groups	2	.045	.023	.732	.48
	Within groups	374	11.572	.031		
	Total	376	11.618			
ภาพรวมความคล่องตัว	Between groups	2	.098	.049	1.491	.22
	Within groups	374	12.353	.033		
	Total	376	12.451			

จากตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัวของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตามอายุ พบว่า ภาวะผู้นำแบบคล่องตัวทั้งในภาพรวม และในรายด้าน อาจารย์ที่มีอายุต่างกันทั้งสามกลุ่ม คือ อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-55 ปี และอายุมากกว่า 55 ปี เห็นว่าผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัวแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การเปรียบเทียบการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา (Higher education mission administration)

การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย ในมุมมองของอาจารย์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จัดการศึกษา และอายุ ดังแสดงในตาราง 8-11

ตาราง 8 การเปรียบเทียบการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตาม เพศ

พันธกิจ	ชาย(N=95)		หญิง(N=282)		t	p
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
การผลิตบัณฑิต	4.52	.223	4.51	.247	.518	.605
การวิจัยและนวัตกรรม	4.37	.242	4.34	.255	.894	.372
การบริการวิชาการ	4.09	.219	4.12	.235	-1.023	.307
ศิลปวัฒนธรรม	4.12	.270	4.12	.252	.073	.942
การบริหารองค์กร	4.71	.334	4.71	.338	.032	.975
ภาพรวมการบริหารงานตามพันธกิจอุดมศึกษา	4.39	.092	4.38	.108	.344	.731

* $p < .05$

จากตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตาม เพศ พบว่า การบริหารงานตามพันธกิจอุดมศึกษาทั้งในภาพรวม และในรายด้าน อาจารย์เพศชาย และอาจารย์เพศหญิง เห็นว่าผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีระดับการบริหารงานตามพันธกิจอุดมศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 การเปรียบเทียบการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตาม ระดับการศึกษา

พันธกิจ	เอก(N=344)		โท(N=33)		t	p
	เฉลี่ย	S.D.	เฉลี่ย	S.D.		
การผลิตบัณฑิต	4.5	.246	4.55	.174	-1.074	.284
การวิจัยและนวัตกรรม	4.3	.245	4.30	.315	.947	.245
การบริการวิชาการ	4.1	.224	4.13	.299	-.493	.623
ศิลปะวัฒนธรรม	4.1	.258	4.11	.245	.234	.815
การบริหารองค์กร	4.7	.338	4.76	.327	-.809	.419
ภาพรวมการบริหารงานตามพันธกิจอุดมศึกษา	4.3	.104	4.40	.108	-.792	.429

* $p < .05$

จากตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตาม ระดับการศึกษา พบว่า การบริหารงานตามพันธกิจอุดมศึกษาทั้งในภาพรวม และในรายด้าน อาจารย์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาเอก และอาจารย์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท เห็นว่าผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีระดับการบริหารงานตามพันธกิจอุดมศึกษาแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง10 การเปรียบเทียบการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตาม สาขาวิชาที่จัดการศึกษา

พันธกิจ	วิทย์ (N=104)		ศิลป์ (N=273)		t	p
	เฉลี่ย	S.D.	เฉลี่ย	S.D.		
การผลิตบัณฑิต	4.50	.236	4.51	.243	-.255	.799
การวิจัยและนวัตกรรม	4.45	.244	4.32	.246	4.557**	.000
การบริการวิชาการ	4.38	.290	4.01	.072	12.752**	.000
ศิลปวัฒนธรรม	4.39	.333	4.02	.013	11.205**	.000
การบริหารองค์กร	4.22	.174	4.90	.126	-42.12**	.000
ภาพรวมการบริหารงานตามพันธกิจอุดมศึกษา	4.38	.119	4.39	.098	-.713	.477

* $p < .05$ ** $p < .01$

จากตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตามสาขาวิชาที่จัดการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์ (Liberal Art) เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาสูงกว่าอาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ (Science) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์ (Liberal Art) เห็นว่าผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีการบริหารงานตามพันธกิจ การบริหารองค์กร สูงกว่าอาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ (Science) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในขณะที่ อาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มวิทยาศาสตร์ (Science) เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีการบริหารงานตามพันธกิจ การวิจัยและนวัตกรรม พันธกิจการบริการวิชาการ พันธกิจศิลปวัฒนธรรม สูงกว่าอาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มศิลปศาสตร์ (Liberal Art) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำหรับ การบริหารงานตามพันธกิจผลิตบัณฑิต อาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มวิทยาศาสตร์ (Science) เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีการบริหารงานแตกต่างกับอาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มศิลปศาสตร์ (Liberal Art) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 การเปรียบเทียบการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย
จำแนกตาม อายุ

พันธกิจ	Source	df	Sum of Squares	Mean Square	F	p
การผลิตบัณฑิต	Between groups	2	.015	.008	.130	.87
	Within groups	374	21.885	.059		
	Total	376	21.900			
การวิจัยและนวัตกรรม	Between groups	2	.531	.265	4.234**	.01
	Within groups	374	23.450	.063		
	Total	376	23.981			
การบริการวิชาการ	Between groups	2	.013	.006	.116	.89
	Within groups	374	20.234	.054		
	Total	376	20.246			
ศิลปวัฒนธรรม	Between groups	2	.268	.134	2.039	.13
	Within groups	374	24.534	.066		
	Total	376	24.802			
การบริหารองค์กร	Between groups	2	.248	.124	1.089	.33
	Within groups	374	42.526	.114		
	Total	376	42.774			
ภาพรวมการบริหารงานตามพันธกิจอุดมศึกษา	Between groups	2	.008	.004	.364	.69
	Within groups	374	4.104	.011		
	Total	376	4.112			

* $p < .05$ ** $p < .01$

จากตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตามอายุ พบว่า การบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารในภาพรวมและในรายด้าน อาจารย์ที่มีอายุต่างกันทั้งสามกลุ่ม คือ อายุน้อยกว่า 30 ปี อายุ 30-55 ปี และอายุมากกว่า 55 ปี เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีระดับการบริหารงานตามพันธกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายพันธกิจ พบว่า การบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารในรายด้านเกือบทุกด้าน อาจารย์ที่มีอายุต่างกันทั้งสามกลุ่ม คือ อายุน้อยกว่า 30 ปี อายุ 30-55 ปี และอายุมากกว่า 55 ปี เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีระดับการบริหารงานตามพันธกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นพันธกิจวิจัยและนวัตกรรม ที่พบว่า อาจารย์ที่มีอายุต่างกันเห็นว่าคุณภาพมหาวิทยาลัย มีระดับการบริหารงานตามพันธกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงต้องนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD. ต่อไป

ตาราง 12 การทดสอบความแตกต่างของระดับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหาร พันธกิจวิจัย และนวัตกรรม จำแนกตาม อายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	ค่าเฉลี่ย	30-55 ปี	น้อยกว่า 30 ปี	มากกว่า 55 ปี
		4.315	4.369	4.400
30-55 ปี	4.315	-	.0538	.0854**
น้อยกว่า 30 ปี	4.369	-	-	.0315
มากกว่า 55 ปี	4.400	-	-	-

* p< .05 ** p< .01

จากตาราง 12 ความแตกต่างของระดับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหาร ในพันธกิจวิจัยและนวัตกรรม ที่จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่างเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า อาจารย์กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 55 ปี เห็นว่าผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีระดับการบริหารงานตามพันธกิจวิจัยและนวัตกรรมสูงกว่าอาจารย์กลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และ อาจารย์กลุ่มที่มีอายุ 30-55 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. การหาความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว (Agile leadership) กับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา (Higher education mission administration)

ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ของผู้บริหาร กับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว กับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา

พันธกิจอุดมศึกษา	ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว	คล่องตัวตามบริบทองค์กร	คล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	คล่องตัวต่อการริเริ่ม	คล่องตัวต่อการใช้ภาวะผู้นำของ	ภาพรวมภาวะผู้นำ
การผลิตบัณฑิต		.028	.042	.020	.077	.066
การวิจัยและนวัตกรรม		.157**	.128*	.103*	.214**	.060
การบริการวิชาการ		.465**	.550**	.359**	.448**	.376**
ศิลปวัฒนธรรม		.443**	.547**	.417**	.365**	.438**
การบริหารองค์กร		.498**	.712**	.555**	.591**	.571**
ภาพรวมการบริหารงาน		.079	.056	.067	.018	.107*

* p< .05 ** p< .01

จากตาราง 13 พบว่า ภาวะผู้นำแบบคล่องตัวกับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .107

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของ ภาวะผู้นำแบบคล่องตัวในภาพรวมกับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำแบบคล่องตัวในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับด้านต่างๆ ในการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 พันธกิจ คือ พันธกิจการบริหารองค์กร (.571) พันธกิจศิลปวัฒนธรรม (.438) และ พันธกิจการบริการวิชาการ (.376)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวมกับภาวะผู้นำแบบคล่องตัวเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานตามพันธกิจมีความสัมพันธ์กับด้านต่างๆ ในภาวะผู้นำแบบคล่องตัวอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างด้าน พบว่า

1) ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับการบริหารงานตามพันธกิจ ด้านการบริหารองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .712 และมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการบริหารงานตามพันธกิจ ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .550 และ .547 ตามลำดับ

2) ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวต่อการใช้ภาวะผู้นำของตนเองมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการบริหารงานตามพันธกิจ ด้านการบริหารองค์กร ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .591 และ .448 และ .365 ตามลำดับ

3) ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวต่อการริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการบริหารงานตามพันธกิจ ด้านการบริหารองค์กร ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .555 และ .359 และ .417 ตามลำดับ

4) ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวตามบริบทองค์กรมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการบริหารงานตามพันธกิจ ด้านการบริหารองค์กร ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .498 และ .465 และ .443 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว (Agile leadership) ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย ในภาพรวมผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีภาวะผู้นำแบบคล่องตัวอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำด้านความคล่องตัวต่อการใช้ภาวะผู้นำของตนเองมีระดับสูงมาก สำหรับภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวตามบริบทองค์กร ด้านความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านความคล่องตัวต่อการริเริ่มสร้างสรรค์ มีภาวะผู้นำแบบคล่องตัวอยู่ในระดับสูง

2. การบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา (Higher education mission administration) ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย ในภาพรวม ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมี การบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายพันธกิจ พบว่า พันธกิจการบริหารองค์กร และพันธกิจการผลิตบัณฑิต มีการบริหารอยู่ในระดับสูงมาก สำหรับพันธกิจการวิจัยและนวัตกรรม พันธกิจศิลปวัฒนธรรม และพันธกิจการ มีผลการบริหารอยู่ในระดับสูง

3. การเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบคล่องตัว (Agile leadership) ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย ในมุมมองของอาจารย์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จัดการศึกษา และอายุ

ในมุมมองของอาจารย์ ที่ เพศ ระดับการศึกษา และอายุ แตกต่างกัน เห็นว่า ภาพรวมผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีระดับภาวะผู้นำแบบ คล่องตัว ไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเพศ ระดับการศึกษา ไม่ส่งผลต่อภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทยโดยรวมมีภาวะผู้นำแบบคล่องตัวในระดับใกล้เคียงกัน และได้รับการประเมินในทิศทางเดียวกันโดยไม่ขึ้นกับลักษณะพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับอาจารย์ในสาขาวิชาที่จัดการศึกษา แตกต่างกัน ผลการศึกษาในภาพรวม อาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์ (Liberal art) เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีภาวะผู้นำแบบคล่องตัวสูงกว่าอาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มวิทยาศาสตร์ (Science) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อพิจารณาในรายด้านจะมีความเห็นแตกต่างกัน ดังนี้

1) อาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มศิลปศาสตร์ (Liberal art) เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านความคล่องตัวต่อการริเริ่มสร้างสรรค์สูงกว่าอาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ (Science) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) อาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มวิทยาศาสตร์ (Science) เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวตามบริบทองค์กร และด้านความคล่องตัวต่อการใช้ภาวะผู้นำของตนเอง

สูงกว่าอาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์ (Liberal art) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา (Higher education mission administration) ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย ในมุมมองของอาจารย์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จัดการศึกษา และอายุ

ในมุมมองของอาจารย์ ที่ เพศ และ ระดับการศึกษา แตกต่างกัน เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีระดับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาไม่แตกต่างกัน

ในมุมมองของอาจารย์ ที่อายุแตกต่างกัน เห็นว่า การบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา ในภาพรวมและการบริหารรายพันธกิจ 4 พันธกิจ คือ การผลิตบัณฑิต การบริการวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม และ บริหารองค์กร ผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีระดับการบริหารงานไม่แตกต่างกัน แต่การบริหารพันธกิจวิจัยและนวัตกรรม กลับพบว่า อาจารย์กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 55 ปี เห็นว่าผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีระดับการบริหารงานสูงกว่าอาจารย์กลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และ อาจารย์กลุ่มที่มีอายุ 30-55 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำหรับอาจารย์ในสาขาวิชาที่จัดการศึกษา แตกต่างกัน ผลการศึกษาในภาพรวม อาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มศิลปศาสตร์ (Liberal Art) และอาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ (Science) เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีการบริหารงานตามพันธกิจไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายด้านจะมีความเห็นแตกต่างกันดังนี้

1) การบริหารงานตามพันธกิจการบริหารองค์กร อาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์ (Liberal art) เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีระดับการบริหารงานสูงกว่าอาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มวิทยาศาสตร์ (Science) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) การบริหารงานตามพันธกิจการวิจัยและนวัตกรรม พันธกิจการบริการวิชาการ และพันธกิจศิลปวัฒนธรรม อาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มวิทยาศาสตร์ (Science) เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีระดับการบริหารงานสูงกว่าอาจารย์ในสาขาวิชาทางด้าน

ศิลปศาสตร์ (Liberal art) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) การบริหารงานตามพันธกิจผลิตบัณฑิต อาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มศิลปศาสตร์ (Liberal art) และอาจารย์ในสาขาวิชากลุ่มวิทยาศาสตร์ (Science) เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีการบริหารงานตามพันธกิจไม่แตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบคล่องตัว (Agile leadership) ของผู้บริหารกับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา (Higher education mission administration) ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทยในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง - ปานกลาง ดังนี้

1) ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานตามพันธกิจการบริหารองค์กรอยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .712 นอกจากนี้ ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานตามพันธกิจ จำนวน 2 พันธกิจ คือ ด้านการบริการวิชาการ และด้านศิลปวัฒนธรรมในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .550 และ .547 ตามลำดับ

2) ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวต่อการใช้ภาวะผู้นำของตนเองมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานตามพันธกิจจำนวน 3 พันธกิจ คือ การบริหารองค์กร การบริการวิชาการ และศิลปวัฒนธรรมในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .591, .448, .365 ตามลำดับ

3) ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวต่อการริเริ่มสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานตามพันธกิจจำนวน 3 พันธกิจ คือ การบริหารองค์กร การบริการวิชาการ และศิลปวัฒนธรรมในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .555, .359, .417 ตามลำดับ

4) ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านความคล่องตัวตามบริบทองค์กร มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานตามพันธกิจจำนวน 3 พันธกิจ คือ

การบริหารองค์กร การบริการวิชาการ และ ศิลปวัฒนธรรม ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .498, .465, .443 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาที่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำแบบคล่องตัวกับการบริหารงานตามพันธกิจ สถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ไทยในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง ด้าน พบว่า ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ในด้านความ คล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความสัมพันธ์กับการ บริหารงานตามพันธกิจการบริหารองค์กรของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ .712

นอกจากนี้ยัง พบว่า ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว อีก 3 ด้าน คือ ด้านความคล่องตัวต่อการใช้ภาวะผู้นำ ของตนเอง ด้านความคล่องตัวต่อการริเริ่มสร้างสรรค์ และด้าน ความ คล่องตัว ตาม บริบท องค์กร มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานตามพันธกิจ จำนวน 3 พันธกิจ คือ พันธกิจการบริหารองค์กร พันธกิจการ บริการวิชาการ และพันธกิจศิลปวัฒนธรรมในระดับ ปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .365 - .591

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำแบบ คล่องตัวในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับการบริหาร องค์กรของผู้บริหารมหาวิทยาลัยในแต่ละพันธกิจ แตกต่างกัน หรือกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าการบริหาร องค์กรของผู้บริหารมหาวิทยาลัยในแต่ละพันธกิจ จะประสบผลสำเร็จได้ทีนั้นต้องเลือกใช้ภาวะผู้นำแบบ คล่องตัวในด้านต่างๆให้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ Damrongsiri et. al. (2022) ที่กล่าวว่า ผู้นำของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้ความสำคัญ กับการใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับพันธกิจหลักของ อุดมศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nipapan et al. (2021) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย ใช้ภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนการทำงานเพื่อให้บรรลุ ตามพันธกิจอุดมศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ Tosamphan et al. (2024) ที่กล่าวว่า ผู้บริหาร มหาวิทยาลัยต้องขับเคลื่อนการทำงานเพื่อให้บรรลุ

ตามพันธกิจอุดมศึกษา ให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

โดยภาวะผู้นำแบบคล่องตัว (Agile leadership) ประกอบด้วยมิติต่างๆ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ (Vision), ความสามารถในการปรับตัวอย่างรวดเร็ว (Adaptability), การทำงานเป็นทีม (Teamwork), และ การใช้เทคโนโลยี (Technology utilization) แนวโน้ม ใหม่ของภาวะผู้นำในอุดมศึกษาไทยจึงควรมุ่งไปที่การ พัฒนาผู้นำที่สามารถประยุกต์ใช้หลักการของ Agile leadership ในบริบทจริง ไม่ใช่เพียงแค่เป็นผู้นำ เชิงนโยบายแต่ต้องเป็นผู้ปฏิบัติที่สามารถเชื่อมโยงคน ระบบ เทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีพลวัต และภาวะผู้นำแบบคล่องตัวไม่ใช่เพียงทักษะเชิงบริหาร แต่เป็น “กลยุทธ์ขององค์กร” ที่ต้องปลูกฝังในระดับ ผู้นำอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถนำพาองค์กรผ่านวิกฤต ต่างๆ และยกระดับคุณภาพการดำเนินงานในทุกพันธ กิจอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาที่พบว่า ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว ด้านคล่องตัวต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความสัมพันธ์ กับ การบริหารงานในพันธกิจการบริหารองค์กร อยู่ใน ระดับสูง (.712) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .712 ดังนั้น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยไทยควรใช้ภาวะผู้นำแบบ คล่องตัวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียของมหาวิทยาลัยในกลุ่มต่างๆ เพื่อพัฒนา คุณภาพการบริหารงานอุดมศึกษา ทั้งในระดับองค์กร ระดับคณะ

นอกจากนี้ จากการศึกษา ที่พบว่า อาจารย์ใน สาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์ (Liberal art) เห็นว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีการใช้ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว และมีผลการบริหารงานตามพันธกิจอุดมศึกษา สูงกว่า อาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ (Science) แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา และการ ทำงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ด้วยการนำภาวะผู้นำแบบคล่องตัวกับอาจารย์ ในสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ อาจยังไม่เหมาะสม ดังนั้นควรปรับเปลี่ยนกระบวนการสื่อสารและการ

ทำงานแบบมีส่วนร่วม ให้สอดคล้องกับบริบทของ
อาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาที่พบว่า ภาวะผู้นำแบบคล่องตัว
ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย อยู่ในระดับสูง
และผลการบริหารบริหารงานตามพันธกิจ
สถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน
ไทยก็อยู่ในระดับสูง แต่ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะ
ผู้นำแบบคล่องตัวกับการบริหารงานตามพันธกิจ
สถาบัน อุดมศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน
ไทย ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ดังนั้น
ควรมีการ ทบทวนวรรณกรรม ทั้งในประเด็นบริบท
ของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การริเริ่มสร้างสรรค์ และการ
ใช้ภาวะผู้นำแห่งตนของผู้บริหาร และในบริบทของ
พันธกิจต่างๆ ทั้ง 5 พันธกิจการบริหารจัดการ
อุดมศึกษา เพิ่มเติม เพื่อทำการศึกษาในประเด็น
ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาวะผู้นำแบบคล่องตัวสำหรับ
พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ที่ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Akomkong, S. & Puncreobutr, V. (2016). Transformational leadership and organizational culture of educational institutions along Thai-Lao Borders. *Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studied in Humanities*, 8(2), 111-116.
- Damrongsiri, T., Hamphanich, B., Snonglaweepon, T., Channuwong, S., Benjawatanapon, W., Raktakanishtha, P., Vongsurakrai, S., & Siribensanont, C. (2022). Leadership of Administrators for Improving Missions Implementation of Thai Private Higher Educational Institutions. *Journal of Positive School Psychology*, 6(9), 2558-2568.
- Ivetic, P. & Ilic, J. (2020). Reinventing Universities: Agile Project Management in Higher Education. *European Project Management Journal*, 10(1), 64-68.
- Joiner, B. & Josephs, S. (2006). *Leadership Agility: Five Levels of Mastery for Anticipating and Initiating Change*. Jossey-Bass Publishers.
- Joiner, B. & Josephs, S. (2007). Developing agile leaders. *Industrial and Commercial Training*, 39(1), 35-42.
- Khoshlahn, M. & Ardabili, F.S. (2016). The role of organizational agility and transformational leadership in service recovery prediction. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 230, 142-149.
- Kobal, H. Y. (2024). Agile Leadership characteristic of Hakkari university managers in perspective of VUCA-RR. *Journal of Abant Social Sciences*, 24(1), 44-45.
- Koning, P. (2020). *Agile leadership toolkit: learning to thrive with self-managing teams*. Addison-Wesley.
- Krieg, A. (2019). Agile Organisation and agiles change management. *Gesellschaft Management*, 12(3), 253-265.
- McPherson, B. (2016). Agile, adaptive leaders. *Human Resource Management International Digest*, 24(2), 1-3.
- Mukerjee, S. (2014). Agile: a crucial capability for universities in times of disruptive change and innovation. *Australian Universities' Review*, 56(1), 56-60.
- Ncube, L., Mahlangu, S., Kamango, K., Ncube, N. M., Moyo, M., Phiri, T., Nemashakwe, P. (2024). The role of agile leadership in the success of a contemporary organization: A conceptual discussion. *International Journal of Management Studies and Social Science Research*, 6(6), 7-19.
- Nipapan, T., Nanthachai, S., Orsuwan, M. & Chotitham, S. (2021). A development of agile leadership indicators for private higher education institution administrators in Thailand. *Journal of Positive Psychology and Wellbeing*, 5(3), 1539-1551.
- Nissim, Y., and Simon, E. (2023). Agilecation: agile leadership in a higher education institution (HEI) during the Covid-19 pandemic a test case. *European Journal of Contemporary Education*, 12(1), 139-151.
- Prasongko, A., and Adiando, T. (2019). The role of the agile leadership model as a competitive advantage

- for the future leader in the era of globalization and industrial revolution 4.0. *Journal Pertahanan*, 5(3), 126-133.
- Puncreobutr, V. (2021). Desired outcomes of education 4.0: understandings, boundaries and linkage. *St Theresa Journal of Humanities and Social Sciences*, 7(2), 205-214.
- Puncreobutr, V., and Puncreobutr, B. (2024). Risk management of universities in the age of digital disruption. *St Theresa Journal of Humanities and Social Sciences*, 10(1), 213-226.
- Renigunta, S. (2024). Exploring the interplay of agile leadership among university's administrations and their competence in innovation management. *International Journal of research and Innovation in Social Science*, 8(3S), 1539-1551.
- Shamani, A.K.H. & Abbas, O.A. (2020). The effect of agile leadership in reducing work pressure: a filed study of administrative leaders in the colleges of University of Samara. *Palarch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 17(7), 11823-11848.
- The Office of Higher Education Commission. (2019). *20 Years of higher education policy and plan*. Prikwam Graphic Company Limited.
- Tosamphan, P., Thongphubate, T. & Pattanakulchai, W. (2024). Characteristics of Thai higher education administrator under the digital transformation era. *Journal for Developing the Social and Community*, 11(2), 135-150.

การพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านฉลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

Development of a learning ecosystem model to promote learning and improve

the academic achievement of students at Banchalung School Satun

Primary Educational Service Area Office

ไอลา บินโสะ (Laila Binsoh)*

Received: November 19, 2024

Revised: January 3, 2025

Accepted: January 5, 2025

Corresponding author, e-mail: laila.binsoh@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฉลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล 2) พัฒนาแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ 3) ตรวจสอบผลการใช้แบบระบบนิเวศการเรียนรู้ด้วยการเปรียบเทียบ ดังนี้ 3.1 การใฝ่เรียนรู้ 3.2 ความพึงพอใจของนักเรียน 3.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครอง 3.4 ความพึงพอใจของครู และ 3.5 ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 255 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งเป็นแบบสำรวจ 3 ฉบับ แบบสังเกตพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ 1 ฉบับ แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1 ฉบับ และแบบสอบถามความพึงพอใจ 4 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการทดสอบทีแบบสองกลุ่มอิสระ เปรียบเทียบผลการสังเกตพฤติกรรมและความพึงพอใจโดยการทดสอบทีแบบไม่อิสระ และ

เปรียบเทียบความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยใช้วิธีวินคอกซอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่ามีความต้องการจำเป็นให้พัฒนาแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. แบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน 2) รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) ครอบครัวและสังคม ซึ่งมีความเชื่อมโยงต่อเนื่องเป็นวงจรด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ได้รูปแบบการปฏิบัติงานที่สอดคล้องและส่งผลร่วมกันให้เกิดการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฉลุง ผลการพิจารณารูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ ด้วยการเปรียบเทียบพบว่า การใฝ่เรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการทดสอบความสามารถพื้นฐาน

* ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านฉลุง, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสตูล

School Director, Ban Chalung School Satun Primary
Educational Service Area Office

ของผู้เรียนระดับชาติ (NT) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ระบบนิเวศการเรียนรู้, ใฝ่เรียนรู้, ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

This research aimed to 1) explore the necessity in developing a learning ecosystem model to promote learning curiosity and improve academic achievement of students at Banchalung School, Satun Primary Educational Service Area Office, 2) develop a learning ecosystem model, and 3) examine the results of using the learning ecosystem model by comparing the following: 3.1 learning curiosity, 3.2 student satisfaction, 3.3 parental satisfaction, 3.4 teacher satisfaction, and 3.5 basic education committee satisfaction. The sample consisted of 255 people. The instruments used were a 5-level rating scale, consisting of 3 survey forms, 1 learning curiosity observation form, 1 learning achievement record form, and 4 satisfaction questionnaires. The data were analyzed using mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient. The academic achievement was compared by two-group independent t-test, the observation results and satisfaction were compared by independent t-test, and the satisfaction of the school committee was compared by Wincxon method.

The research results found that

1. The necessity to develop a learning ecosystem model to promote learning and improve academic achievement. Students, parents, teachers and the Basic Education Commission see that there is a necessity to

develop a learning ecosystem model at the highest level.

2. The learning ecosystem model to promote learning and raise academic achievement has 3 components: 1) the learning ecosystem inside and outside the classroom, 2) the learning activity model, and 3) family and society, which are continuously linked in a cycle with a participatory process. The work model is consistent and has a joint effect on the learning of students at Banchalung School. The results of the model's consideration by qualified persons found that it was most appropriate, feasible, and beneficial.

3. The results of the examination of the learning ecosystem model by comparison found that the desire to learn was at a high level, with a mean score significantly higher than before using the model at a statistical level of .01. The results of the National Basic Education Test (O-NET) had a mean score significantly higher than before using the model at a statistical level of .05. The results of the National Basic Student Ability Test (NT) had a mean score significantly higher than before using the model at a statistical level of .01. Students, parents, teachers, and the Basic Education Commission had a significantly higher satisfaction at a statistical level of .01.

Keywords: Learning ecosystem, Learning aspiration, Raising academic achievement

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาถือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการเพิ่มต้นทุนทางสังคมให้แก่ประเทศ ทั้งยังเป็นกลไกหลักในการพัฒนา ส่งเสริมปลูกฝัง แนวความคิด ความรู้ให้กับพลเมือง และสังคมโดยรวมของทุกประเทศ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นตัวแปรหลักของความสามารถในการแข่งขันระยะยาว (Long term competitiveness) ทำให้การออกแบบ

และการพัฒนาการศึกษาโดยมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนจึงเป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) ปัจจุบันการศึกษาของไทยได้มีการปรับเปลี่ยน รวมถึงการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ตอบโจทย์ผู้เรียน ทำให้สามารถเข้าถึงความรู้ เพิ่มทักษะคนวัยทำงานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

อย่างไรก็ตามการพัฒนาทางการศึกษาไทยยังไม่สามารถเข้าถึงและตอบโจทย์ได้ในทุกกลุ่มผู้เรียนทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การพัฒนาพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา รองรับการเรียนรู้เชิงรุกโดยพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ จึงถือเป็นวิธีที่สามารถนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564) ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปลอดภัย

องค์ประกอบและรูปแบบของระบบนิเวศการเรียนรู้ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) ดังนี้ 1) ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน โดยเป็นการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย 2) ทรัพยากร ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ 3) วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้ส่วนบุคคล (Personalized learning: PL) การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมทำ เป็นต้น 4) การจัดทำหลักสูตรและกิจกรรมใหม่ เช่น การออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ใหม่โดยใช้เทคโนโลยีเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียน การทำเนื้อหาสาระที่ตอบสนองความสนใจของผู้เรียน การกำหนดทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน 5) การใช้เทคโนโลยี เช่น การนำ E-learning มาใช้ในการเผยแพร่คลังความรู้ในรูปแบบคลิปวิดีโอ

ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ 6) ความร่วมมือของเครือข่าย ซึ่งระบบนิเวศการเรียนรู้จะเป็นระบบที่เกื้อหนุนให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ในการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ มีองค์ประกอบดังนี้ ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน วิธีการจัดการเรียนรู้ การทำหลักสูตรและกิจกรรมใหม่ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การใช้เทคโนโลยี และความร่วมมือกับเครือข่าย ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะสำหรับโลกยุคปัจจุบันได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) ดังนั้นการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning ecosystem) ถือเป็นแนวทางสำคัญสำหรับการสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งยังสามารถก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างผู้เรียนให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ประกอบด้วย ความตั้งใจเพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ตั้งใจเรียน เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ เทคโนโลยีต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จากความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ ซึ่งนักเรียนโรงเรียนบ้านฉลุง ยังประสบปัญหาและจากการศึกษาพบว่าระบบนิเวศการเรียนรู้ใช้แก้ปัญหาได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฉลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบระบบนิเวศการเรียนรู้

ที่เหมาะสมว่าควรมียุทธศาสตร์ประกอบใดบ้าง พร้อมทั้งตรวจสอบรูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นด้วยการสำรวจความต้องการจำเป็นว่าอยู่ในสภาพการณ์ใด ผลการพัฒนาในรูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ เปรียบเทียบการใฝ่เรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ารูปแบบของระบบนิเวศการเรียนรู้จะส่งผลให้เพิ่มขึ้นหรือไม่เพียงใด ตลอดจนเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ว่าอยู่ในระดับใดอันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการใฝ่เรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. เพื่อพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เพื่อตรวจสอบผลการใช้รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบคุณลักษณะการใฝ่เรียนรู้ 6 ด้าน ดังนี้

3.1.1 การตั้งใจเรียน

3.1.2 การเอาใจใส่และความพยายามในการเรียนรู้

3.1.3 การสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

3.1.4 การแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

3.1.5 การวิเคราะห์ และสรุปเป็นองค์ความรู้

3.1.6 การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

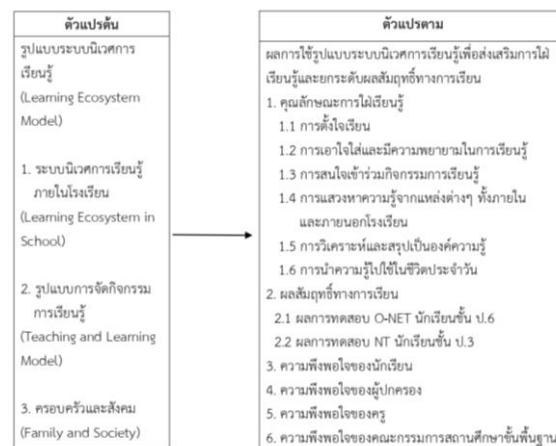
3.2 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักเรียน ปีการศึกษา 2565 กับปีการศึกษา 2566

3.3 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2565 กับปีการศึกษา 2566

3.4 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครู ปีการศึกษา 2565 กับปีการศึกษา 2566

3.5 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2565 กับปีการศึกษา 2566

กรอบแนวคิดการวิจัย

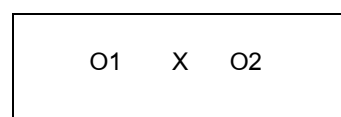

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัย แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง (One – group pretest – posttest design) เนื่องจากต้องการให้ครูและนักเรียนได้รับการใช้นวัตกรรมทุกคน ตามรูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ภาพประกอบ 2 แบบวิจัยการพัฒนาพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

O1 หมายถึง การวัดผลการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนก่อนการใช้รูปแบบ

X หมายถึง การใช้รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้กับนักเรียน

O2 หมายถึง การวัดผลการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนหลังการใช้รูปแบบ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ปีการศึกษา 2565

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 361 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านฉลุ จำนวน 180 คน ผู้ปกครอง จำนวน 160 คน (จำนวนผู้ปกครองน้อยกว่าจำนวนนักเรียนเนื่องจากผู้ปกครองบางคนมีนักเรียนในปกครองมากกว่า 1 คน) ครู จำนวน 12 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 255 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 123 คน ผู้ปกครองจำนวน 113 คน (จำนวนผู้ปกครองน้อยกว่าจำนวนนักเรียนเนื่องจากผู้ปกครองบางคนมีนักเรียนในปกครองมากกว่า 1 คน) ครู จำนวน 12 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน (ยกเว้นครูและผู้อำนวยการโรงเรียนซึ่งเป็นตัวแทนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)

ปีการศึกษา 2566

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 369 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านฉลุ จำนวน 185 คน ผู้ปกครอง จำนวน 163 คน (จำนวนผู้ปกครองน้อยกว่าจำนวนนักเรียนเนื่องจากผู้ปกครองบางคนมีนักเรียนในปกครองมากกว่า 1 คน) ครู จำนวน 12 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 255 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 123 คน ผู้ปกครองจำนวน 113 คน (จำนวนผู้ปกครองน้อยกว่าจำนวนนักเรียนเนื่องจากผู้ปกครองบางคนมีนักเรียนในปกครองมากกว่า 1 คน) ครู จำนวน 12 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน (ยกเว้นครูและผู้อำนวยการโรงเรียนซึ่งเป็นตัวแทนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยรวมทั้งสิ้น 9 ฉบับ ประกอบด้วย แบบสำรวจความต้องการจำเป็น จำนวน 3 ฉบับ แบบสังเกตพฤติกรรม จำนวน 1 ฉบับ แบบสำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 1 ฉบับ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบ จำนวน 4 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยกำหนดให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจความต้องการจำเป็น ระหว่างวันที่ 16 – 20 พฤษภาคม พ.ศ.2565 เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 255 คน

ระยะที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการใช้รูปแบบระบบนิเวศเพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างวันที่ 23 – 27 พฤษภาคม พ.ศ.2565 โดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 123 คน โดยครู จำนวน 12 คน

ระยะที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากการใช้รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในปีการศึกษา 2565 มาแล้ว 1 ปีการศึกษา ระหว่างวันที่ 13 – 31 มีนาคม พ.ศ.2566 โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมจากการใช้รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 123 คน โดยครู จำนวน 12 คน แบบสำรวจทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบสำรวจผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O - NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 255 คน

ระยะที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากการใช้รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ในปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566 มาแล้ว 2 ปีการศึกษา ระหว่างวันที่ 11 – 29 มีนาคม พ.ศ.2567 โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมจากการใช้รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 123 คน โดยครู จำนวน 12 คน แบบสำรวจผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบสำรวจผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O - NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 255 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบความแตกต่าง ใช้การทดสอบที่ (t-test) แบบไม่อิสระ ในการเปรียบเทียบผลการสังเกตพฤติกรรมและความพึงพอใจ การทดสอบที่ (t-test) แบบอิสระ ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสถิติทดสอบ Wilcoxon signed rank test ในการเปรียบเทียบความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ความสัมพันธ์จากการสังเกตพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโดยครู สถิติที่ใช้หาค่าคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ หาค่าความตรงตามสูตร IOC และหาค่าความเที่ยงตามสูตรแอลฟา (α)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนในการดำเนินการคือ การสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากนั้นได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ปรากฏว่าได้โครงสร้างรูปแบบที่มีองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ระบบนิเวศ

การเรียนรู้ภายในโรงเรียน องค์ประกอบที่ 2 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 3 ครอบครัวยุคใหม่และสังคม ตรวจสอบความเหมาะสมความเป็นไปได้ และประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิผลการตรวจสอบพบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด นำรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาแล้วมาให้กับนักเรียนและครูโรงเรียนบ้านฉลุง ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของปีการศึกษา 2565 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของปีการศึกษา 2566 ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มเดียวกันเป็นเวลา 2 ปีการศึกษา ดำเนินการตรวจสอบผลการใช้รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีละ 1 ครั้ง โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเช่นเดียวกันทั้ง 2 ครั้ง แล้วนำผลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างโดยการทดสอบที่ (t-test) แบบไม่อิสระ แบบวิจัยที่ใช้ คือแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการใช้รูปแบบ เนื่องจากต้องการให้ครูและนักเรียนทุกคน ได้รับการพัฒนาด้วยการปฏิบัติตามรูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. การใฝ่เรียนรู้หลังใช้รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนใช้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนใช้
3. ระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2566 สูงกว่าเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2565
4. ระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้ปกครองเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2566 สูงกว่าเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2565
5. ระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของครูเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2566 สูงกว่าเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2565

6. ระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2566 สูงกว่าเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบความแตกต่าง ใช้การทดสอบที (t-test) แบบไม่อิสระ ในการเปรียบเทียบผลการสังเกตพฤติกรรมและความพึงพอใจ การทดสอบที (t-test) แบบอิสระ ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสถิติทดสอบ Wilcoxon signed rank test ในการเปรียบเทียบความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ความสัมพันธ์จากการสังเกตพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโดยครู สถิติที่ใช้หาค่าคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ หาค่าความตรงตามสูตร IOC และหาค่าความเที่ยงตามสูตร แอลฟา (α)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนในการดำเนินการคือ การสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากนั้นได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ ปรากฏว่าได้โครงสร้างรูปแบบที่มีองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในโรงเรียน องค์ประกอบที่ 2 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 3 ครอบครัวยุคใหม่ ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการตรวจสอบพบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด นำรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาแล้วมาให้กับนักเรียนและครูโรงเรียนบ้านฉลุง ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของปีการศึกษา 2565 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของปีการศึกษา 2566

ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มเดียวกันเป็นเวลา 2 ปีการศึกษา ดำเนินการตรวจสอบผลการใช้รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีละ 1 ครั้ง โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเช่นเดียวกันทั้ง 2 ครั้ง แล้วนำผลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง โดยการทดสอบที (t-test) แบบไม่อิสระ แบบวิจัยที่ใช้คือแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการใช้รูปแบบ เนื่องจากต้องการให้ครูและนักเรียนทุกคน ได้รับการพัฒนาด้วยการปฏิบัติตามรูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนักเรียนผู้ปกครอง ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่ามีความต้องการจำเป็นให้พัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน 2) รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) ครอบครัวยุคใหม่ ซึ่งมีความเชื่อมโยงต่อเนื่องเป็นวงจรด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมได้รูปแบบการปฏิบัติงานที่สอดคล้องและส่งผลร่วมกันให้เกิดการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฉลุง ผลการพิจารณารูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ ด้วยการเปรียบเทียบพบว่า

3.1 นักเรียนมีความพึงพอใจสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ครูมีความพึงพอใจสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การสำรวจทุกรายการ ผลการสำรวจ พบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) โดยครู พบว่ามีความต้องการในการพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ เนื่องจากนักเรียนไม่เกิดคุณลักษณะด้านการใฝ่เรียนรู้ ไม่เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงนำไปสู่การใช้ในชีวิตจริง ซึ่งยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่เป็นไปตามค่าเป้าหมายของโรงเรียน สภาพของคุณลักษณะการใฝ่เรียนรู้และสภาพของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า นักเรียนยังขาดการใฝ่เรียนรู้ในด้านการตั้งใจเรียน การเอาใจใส่และความพยายามในการเรียนรู้ การสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน การวิเคราะห์และสรุปเป็นองค์ความรู้ และด้านการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. การพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งองค์ประกอบของระบบนิเวศการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้รูปแบบที่มีองค์ประกอบของโครงสร้าง 3 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ 1) ระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในโรงเรียน 2) รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ครอบครัวและสังคม โดยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ที่จะส่งผลต่อการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนของนักเรียนให้เกิดเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืน

3. ผลจากการใช้รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 การใฝ่เรียนรู้

3.1.1 ด้านการตั้งใจเรียน นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์การใฝ่เรียนรู้ในด้านการตั้งใจเรียนดีขึ้น อาจเป็นเพราะนักเรียนได้เรียนรู้ และได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ จากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูได้สอดแทรกการใฝ่เรียนรู้เข้าไปในทุกกลุ่มกิจกรรมที่จัดร่วมกับนักเรียน การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตนเอง เช่น การเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มเรียน การทำสมาธิ การกล่าวคำอารักขา ก่อนเรียน การเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ในการเรียน การทบทวนบทเรียนร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน โดยการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการอภิปรายโต้ตอบ ระหว่างเพื่อนนักเรียนและครู โดยการใช้คำถามนำเพื่อกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นให้กับนักเรียนในการร่วมกิจกรรม และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการให้นักเรียนได้สะท้อนผลสิ่งที่ได้เรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม การเชื่อมโยงนำไปสู่การใช้ในชีวิตจริงเพื่อให้นักเรียนได้เห็นว่าการใฝ่เรียนรู้นั้น มีความหมายต่อชีวิตของตนเอง และการตั้งใจเรียนของนักเรียนยังมีปัจจัยมาจากระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ซึ่งจะเกื้อหนุนให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

3.1.2 ด้านการเอาใจใส่และมีความพยายามในการเรียนรู้ นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์การใฝ่เรียนรู้ในด้านการเอาใจใส่และมีความพยายามในการเรียนรู้ดีขึ้น อาจเป็นเพราะระบบนิเวศการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับผ่านการทำกิจกรรมการเรียนรู้การได้รับประสบการณ์ ทำให้เกิดความน่าสนใจส่งผลให้นักเรียนรู้สึกตื่นตัวอยู่เสมอ และเมื่อนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจหรือรู้สึกประสบความสำเร็จในสิ่งเล็กๆ ก็จะเป็นจุดที่ก่อให้เกิดความพยายามในการทำงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายให้

สำเร็จและพยายามปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ การเสริมแรงของครู การร่วมกันชื่นชมผลงานของเพื่อนร่วมชั้นทำให้นักเรียนมีแรงกระตุ้นในการเอาใจใส่กับงานเพื่อพัฒนาผลงานให้ดียิ่งขึ้นไป การที่ได้รับการชื่นชมเมื่อประสบความสำเร็จให้กำลังใจเมื่อเกิดข้อผิดพลาด ซึ่งการเสริมสร้างพลังในการเรียนรู้จะช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น และยังเป็นการช่วยให้เห็นคุณค่าของเพื่อนร่วมเรียนรู้ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของบุคคลรอบข้างด้วยเช่นกัน

3.1.3 ด้านการสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การใฝ่เรียนรู้ในด้านการสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ดีขึ้น อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้จัดให้มีกิจกรรมต่างๆ ที่ท้าทายความสามารถ น่าสนใจและเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมค่ายวิชาการ ค่ายพัฒนาศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ กิจกรรมชุมนุมค่ายวิทยาการคำนวณ กิจกรรมฐานการเรียนรู้เทคโนโลยีหุ่นยนต์และโดรน ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้นักเรียนอยากเข้าร่วมกิจกรรม บรรยากาศแห่งความอิสระ เปิดโอกาสให้ตัดสินใจหรือเลือกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เกิดความท้าทาย กระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม มีการเสริมแรงโดยครู มีการเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนนักเรียน มีการรวมกลุ่มนักเรียนที่ชื่นชอบในกิจกรรมเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันให้ได้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน และแบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

3.1.4 ด้านการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์การใฝ่เรียนรู้ในด้านการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนดีขึ้น อาจเป็นเพราะการสร้างบรรยากาศแห่งการใช้ปัญญาและบรรยากาศแห่งการแสวงหาความรู้ที่ได้ร่วมกันจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นให้นักเรียนได้สร้างเป้าหมายจากการเรียนรู้ของตนเอง ทบทวนเป้าหมายนั้นบ่อยๆ และร่วมกันหาแนวทางให้เป้าหมายนั้นประสบความสำเร็จโดยการ

ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งนักเรียนสามารถเข้าถึงได้ในปัจจุบัน แบบไม่จำกัดเวลา ไม่จำกัดสถานที่ ไม่จำกัดแหล่งข้อมูล เนื่องจาก การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดเฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังสามารถหาข้อมูลได้อย่างหลากหลาย เช่น สื่อสังคมออนไลน์ สื่อโทรทัศน์ ห้องสมุด การค้นคว้าข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น การได้ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเพื่อน ครู ผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะอยู่ในโรงเรียน นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่กับเพื่อน เพื่อนจึงเป็นบุคคลสำคัญในการช่วยกันให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ เนื่องจากนักเรียนใช้เวลาในโรงเรียน 8 ชั่วโมงต่อวัน โดยประมาณ นอกเหนือจากนั้นก็เป็นการเรียนรู้นอกระบบหรือตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน

3.1.5 ด้านการวิเคราะห์และสรุปเป็นองค์ความรู้ นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การใฝ่เรียนรู้ในด้านการวิเคราะห์และสรุปเป็นองค์ความรู้ดีขึ้น อาจเป็นเพราะ การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดและให้นักเรียนได้สรุปองค์ความรู้ของตนเอง เพราะการเรียนรู้ที่เกิดด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืนกว่าการบอก โดยโรงเรียนได้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะเป็นวิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนานักเรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคปัจจุบัน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้เกิดทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การสรุปความรู้ การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ การได้เรียนรู้ในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เพราะสิ่งที่สำคัญมากไปกว่าความรู้ที่ได้รับคือความสนุกในการได้เรียนรู้ ซึ่งความสนุกจะนำไปสู่การรักในการเรียนรู้ การใฝ่เรียนรู้ และพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น และเรียนรู้ให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงและเท่าทันความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่อยู่เสมอ

3.1.6 ด้านการนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การใฝ่เรียนรู้ในด้านการนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันดีขึ้น อาจเป็นเพราะการกำหนด

เป้าหมายความสำเร็จในอนาคตของ นักเรียนจะเป็นสิ่งที่ช่วยขับเคลื่อนให้นักเรียนไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ อันจะช่วยให้ นักเรียนมีแรงจูงใจ และเกิดความพยายามที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อไปถึงเป้าหมายนั้น โดยเป้าหมายของนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันออกไป เช่นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นอาจเป็นเป้าหมายในระยะสั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายอาจเป็นเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาที่แต่ละคนคาดหวัง การมุ่งอนาคตหรือมองเห็นต้นแบบที่ดีในสังคมที่ใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นลักษณะที่เป็นพลังผลักดันให้กระทำกิจกรรมต่างๆ ในปัจจุบันอย่าง ขยันขันแข็งที่สุดเพื่อที่ผลงานนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของผลประโยชน์ที่จะได้รับในระยะยาว เช่น ขยันเรียนในปัจจุบันเพื่อจะได้งานดีมีชีวิตก้าวหน้าและสบายในอนาคต เพราะการที่นักเรียนคิดถึงเรื่องของอนาคตการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิต รู้ว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้นั้นจะมีประโยชน์กับชีวิตของตนเองอย่างไร จะมีส่วนสำคัญในการปฏิบัติตนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.1 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O-NET (Ordinary National Education Test) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การที่นักเรียน มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O-NET (Ordinary National Education Test) สูงขึ้นหลังการใช้รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นระยะเวลา 2 ปีการศึกษา อาจเป็นเพราะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O-NET (Ordinary National Education Test) ในปีการศึกษา 2565 หรือหลังการใช้รูปแบบในครั้งนี้ 1 มีโอกาสได้ใช้รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพียง 1 ปีการศึกษา ในขณะที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O-NET (Ordinary National Education Test) ในปีการศึกษา 2566 นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีโอกาสได้ใช้รูปแบบ ต่อเนื่องเป็น ระยะเวลา 2 ปีการศึกษา คือขณะนักเรียนกำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2565 และขณะนักเรียนกำลังศึกษาชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2566 และในการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการนำเสนอความคิดเห็น เป็นแนวทางในการวางแผนการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.2 ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ NT (National Test) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การที่นักเรียนมีผลทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ NT (National Test) สูงขึ้นหลังการใช้รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นระยะเวลา 2 ปีการศึกษา อาจเป็นเพราะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้ารับการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ในปีการศึกษา 2566 หลังการใช้รูปแบบเป็นระยะเวลาต่อเนื่อง 2 ปีการศึกษา คือขณะนักเรียนกำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2565 และขณะนักเรียนกำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2566 และในการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา เช่น นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในการนำเสนอความคิดเห็น ร่วมกันนำเสนอแนวทางเพื่อการวางแผนการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ครูทุกคนได้รับการนิเทศการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและร่วมให้ข้อมูลย้อนกลับ มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3.3 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จากการที่นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบระบบนิเวศระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความชื่นชอบในกิจกรรมที่หลากหลาย แปลกใหม่ มีความท้าทายได้ร่วมกันคิด ได้ร่วมกันลงมือปฏิบัติ เกิดความสนุกสนานที่ได้ร่วมกิจกรรม สามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีรอบตัวและแหล่งอื่นๆ ที่สามารถเข้าถึง

ได้ สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้มีความหมายกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ภายในห้องเรียน ภายนอกห้องเรียน ล้วนเอื้อต่อการส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัยของนักเรียน สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ชุมชน สังคม ครูมีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่หลากหลายและมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้องเหมาะสม โดยผ่านการแลกเปลี่ยนระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน ในการร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ที่เป็นการส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พร้อมทั้งการที่ครอบครัวและสังคมเล็งเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุน โดยการที่บุคคลในครอบครัวให้การดูแลเอาใจใส่ และส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายให้การอบรม สั่งสอน ที่สอดคล้องกับหลักการทางศาสนาอิสลาม ควบคู่ไปกับการปฏิบัติศาสนกิจซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีสมาธิต่อการเรียนรู้ สังคม ชุมชน องค์กรทางศาสนา หน่วยงานทางการศึกษานโยบายด้านการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ ที่เล็งเห็นความสำคัญด้านคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน จึงได้ระดมสรรพกำลังในการสนับสนุนนักเรียนอย่างเต็มกำลังเพื่อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะด้านการใฝ่เรียนรู้ที่เกิดความยั่งยืน และสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

3.4 ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จากการที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบระบบนิเวศระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน อาจเป็นเพราะเห็นได้ชัดว่านักเรียนได้แสดงออกถึงพฤติกรรม บ่งชี้ถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่

สำคัญที่จะทำให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และยังส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการร่วมกันพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ โดยผ่านการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่สอดแทรกหลักการทางศาสนาอิสลามไว้ในคำสอนและการปฏิบัติ ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแนวทางในการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ภายในห้องเรียน ภายนอกห้องเรียน ที่ผู้ปกครองพึงประสงค์จะให้เกิดกับกับนักเรียน โรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูออกแบบให้กับนักเรียน ผ่านการจัดกิจกรรมที่ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมกันลงมือปฏิบัติ ทำให้ผู้ปกครองได้เห็นพัฒนาการของนักเรียนและได้เห็นรูปแบบกิจกรรมที่นักเรียนได้เรียนรู้ ครอบครัวและสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมและเห็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนในทุกขั้นตอน ทั้งในขั้นเตรียมการ ขั้นการสร้างและพัฒนา และขั้นการนำไปใช้และตรวจสอบคุณภาพ โดยการสะท้อนผลและมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นกระบวนการ เพราะการเรียนรู้และปรับตัวทางสังคมได้รับอิทธิพลจากการเลี้ยงดูของครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันแรกที่นักเรียนมีความผูกพันใกล้ชิดจึงมีส่วนในการสร้างนิสัย ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติต่างๆ ครอบครัวจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียน โดยหากนักเรียนกับผู้ปกครองมีความผูกพันใกล้ชิดหรือมีสัมพันธภาพที่ดีจะทำให้เด็กนักเรียนมีจิตใจสบาย มีสมาธิและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 ความพึงพอใจของครูต่อระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จากการที่ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบระบบนิเวศระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน อาจเป็นเพราะรูปแบบของระบบนิเวศการเรียนรู้มีองค์ประกอบหนึ่งคือ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งให้ความสำคัญกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ มีการจัดกระบวนการ พัฒนาศักยภาพให้ครู

เป็นตัวจักรสำคัญของระบบนิเวศการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการกำหนดคุณลักษณะของครูของนักเรียน และรูปแบบของกิจกรรมที่สามารถออกแบบหรือปรับเปลี่ยนได้ตามลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียน รูปแบบในการปฏิบัติ ร่วมดำเนินการและตรวจสอบทบทวนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ให้กับนักเรียน ครูได้มีการร่วมกันจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ภายในห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้ ภายในนอกห้องเรียนให้มีแหล่งเรียนรู้ที่ปลอดภัยสำหรับนักเรียนทุกคน รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้เชิงรุกนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมผ่านกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติ ครูทุกคนได้ร่วมกันสนับสนุนให้ความรู้กับผู้ปกครอง เกี่ยวกับรูปแบบการเลี้ยงดูบุตรหลานและลักษณะของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน นำนโยบายของโรงเรียนของหน่วยงานต้นสังกัดมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ครูได้ร่วมกับสังคม ชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่ในการร่วมกันสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ครูเข้าใจนโยบายวัตถุประสงค์ แนวทางในการดำเนินการ ความสำคัญและประโยชน์ของการมีคุณลักษณะการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ครูมีขวัญกำลังใจที่ดีในการร่วมกันพัฒนาศักยภาพและได้ร่วมชื่นชมความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

3.6 ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจต่อรูปแบบระบบนิเวศระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน อาจเป็นเพราะได้เห็นผลงานเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนและพฤติกรรมที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นของนักเรียน เช่น การที่โรงเรียนได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เชิงรุก โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2566 นักเรียนได้รับรางวัล

เหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 2 การแข่งขันเล่านิทาน (Story Telling) ในงานศิลปหัตถกรรมระดับชาติครั้งที่ 70 โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนได้รับรางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการจัดการศึกษาตามแนวพระบรมราโชบายรัชกาลที่ 10 สู่การปฏิบัติ เป็นต้น โดยคณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกกระบวนการ จึงรู้สึกเป็นเจ้าของผลงานและความสำเร็จร่วมกัน การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ภายในห้องเรียน ภายในนอกห้องเรียนที่จัดให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศในการเรียนรู้เชิงกายภาพ เชิงจิตใจและอารมณ์ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูมีความหลากหลายปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์และสิ่งที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้แก่ตัวนักเรียน โดยการมุ่งเน้นในการพัฒนาครูให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก มีทักษะในการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียน โดยการพัฒนาให้ครูเป็นองค์ประกอบหลักของระบบนิเวศการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างครูกับนักเรียน ที่เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเชิงบวกอย่างเห็นได้ชัด ครอบครัวและสังคมที่ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน โดยการเลี้ยงดูของครอบครัวให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ที่กล่าวว่าการศึกษาเป็นอาวุธนำพาไปสู่แสงสว่างในการดำเนินชีวิต มัสยิดซึ่งเป็นองค์กรทางศาสนาในพื้นที่และมีความใกล้ชิดกับผู้ปกครอง ได้ร่วมกันตั้งเตือนให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาให้นักเรียนได้เกิดคุณลักษณะด้านการใฝ่เรียนรู้

จากงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฉลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำไปใช้สำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ให้การจัดเรียนการสอนมีคุณภาพและการพัฒนาให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น พัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและคุณภาพการ จัดการศึกษา

สามารถสรุปเป็นวงจรการนิเทศภายในสถานศึกษา รวมถึงการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ ด้วยวิธีการหรือ เทคนิคต่าง ๆ โดยมีการกำหนด ขั้นตอนการทำงานอย่างมีระบบ สะดวกแก่การปฏิบัติ โดยการศึกษาสภาพ ปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ของสถานศึกษา วางแผน และนโยบายของมาพิจารณา แล้วสรุปเป็นงาน ที่ปฏิบัติ โดยกำหนดเป็นโครงการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ทางเลือก รายละเอียดอื่น ๆ ใน การดำเนินงาน การศึกษาให้การดำเนินงานมี ประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ การพัฒนารูปแบบ ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามระบบที่วางแผน รวมถึงขั้นตอนการ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ ตาม วัตถุประสงค์ และนโยบายของการจัดการศึกษาที่วางไว้ เพื่อเป้าหมายสูงสุด คือ คุณภาพของผู้เรียนและ สถานศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ควรเพิ่มองค์ประกอบต่างๆ เช่น พื้นฐาน ของครอบครัวที่มีความแตกต่างกัน ความสมบูรณ์ ของครอบครัว ลักษณะความเชื่อของสังคม เป็นต้น ที่ค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้ไปสู่การศึกษา แบบเจาะลึก เพื่อศึกษาเพิ่มเติมว่าแต่ละองค์ประกอบ ด้านระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในโรงเรียน รูปแบบ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านครอบครัวและสังคม องค์ประกอบใดมีอิทธิพลสูงสุดต่อการใฝ่เรียนรู้ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รวมทั้งยังมีองค์ประกอบอื่นใดบ้างที่ควรเพิ่มเติม เพื่อให้รูปแบบมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและเกิดประโยชน์ สูงสุดต่อนักเรียน

2. ควรเพิ่มการศึกษาตัวแปรที่เป็นสาเหตุ หรือปัจจัยอื่นเพิ่มเติม เช่น การได้รับการเตรียมความ พร้อมของนักเรียนในระดับปฐมวัย ระดับการศึกษา ของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการเลี้ยงดูนักเรียน เพื่อค้นหา แนวทางที่มีความหลากหลายในการส่งเสริม การใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้กับนักเรียน ภายใต้บริบทที่มีความแตกต่าง และมีความหลากหลาย เช่น ความหลากหลายด้าน เชื้อชาติ ศาสนา ความแตกต่างของความเชื่อ พื้นที่ ที่มีลักษณะพิเศษ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ปัทมรา ใจชื่อ. (2561). *ระบบดิจิทัลแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยเทคโนโลยีความจริงเสริมพหุภาษาเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้และการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม*. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา]. มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วิจิต เทพประสิทธิ์. (2558). *การจัดสภาพแวดล้อมใน ห้องเรียน*. แสงจันทร์การพิมพ์.
- สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบ การเรียนรู้. (2565). *รายงานการศึกษารูปแบบการจัดระบบ นิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพ ของคนไทย 4.0*. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *สภาพ การจัดนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบท ประเทศไทย*. เอส.บี.เค การพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *การกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาไทย กับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิโรตม มณีแอด และปณิศา วรณพิรุณ. (2562). ระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลด้วยปัญญาประดิษฐ์ สำหรับการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด. *วารสาร ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(2), 359-373.
- Benedicts, Rose. (2018). *Learning Ecosystems: What Are They, and What Can They Do for You?*. <https://trainingindustry.com/>.
- Berri, A. (2019). *The Future of education: How WISE is reimagining education through a biological metaphor*. <https://shorturl.asia/JQFmY>.
- Fayombo, GA. (2012). Active Learning Strategies and Student Learning Outcomes Among Some University Students in Barbados. *Journal of Educational and Social Research*, 2(9), 79-90.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอล ในกีฬาฟุตซอลโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The development of learning achievement and football receiving passing ability in futsal using the active learning of grade 6 students

วรปรัชญ์ หวังกลาง (Vorapad Wangklang)¹ จันท์ ดิยะวงศ์ (Jun Tiyawong)²

Received: November 8, 2024

Revised: January 11, 2025

Accepted: January 18, 2025

* Corresponding author, Email: vorapad.wang7@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนซึ่งได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยเปรียบเทียบ 2 ลักษณะ คือ ก่อนเรียน กับหลังเรียน 2) เปรียบเทียบความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตซอล กับเกณฑ์ 75 % รูปแบบการวิจัยเป็นแบบ One group pre-test post-test กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านขามเฒ่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) จากประชากร จำนวน 34 คน ที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านไผ่ อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 22 คน และจากโรงเรียน บ้านขามเฒ่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตซอล โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.45)

2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 มีค่าความยาก (P) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.77 มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.41 ถึง 0.77 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 3) แบบประเมินความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตซอล มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.45) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบ t (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. คะแนนความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตซอล สูงกว่าเกณฑ์ 75 % อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

วิทยาลัยนครราชสีมา

M.Ed. Student, Nakornratchasima College

² อาจารย์ประจำ, วิทยาลัยนครราชสีมา

Lecture, Nakornratchasima College

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตซอล

Abstract

This research aimed to 1) compare the learning achievement in active learning management before and after learning and between before and after learning criterion; 2) compare the ability to receive and pass the football in futsal with the 75% criterion. The research model was a One group pre-test post-test. The sample group used in the research was 12 Grade 6 students, Ban Kham Thao School, Non Sung district, Nakhon Ratchasima province, Semester 2, Academic Year 2023, by Cluster random sampling from a population of 34 students who were Grade 6 students, Semester 2, Academic Year 2023, Ban Phai School 22 people, and Ban Kham Thao School 12 people, Non Sung District, Nakhon Ratchasima Province. Research Instruments were 1) active learning management In receiving passing football in futsal with the assessment of suitability $\bar{X}=4.69$, S.D.=0.45 at the highest level; 2) The 30-item multiple-choice achievement test with 4 choices has an IOC value from 0.60 to 1.00, a difficulty value (P) from 0.20 to 0.77, a Brennan discrimination power (B) from 0.41 to 0.77, and a reliability value of the entire Lovett's method of 0.86; 3) The assessment of the ability to receive pass football in futsal has the highest level of suitability ($\bar{X}=4.69$, S.D.=0.45), and a reliability value of the entire Cronbach's alpha method = 0.78. The statistics used are mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and t-test.

The research results found that

1. The learning achievement of the grade 6 primary school students using active learning management after learning was significantly higher than before learning at the .01 level, and the learning achievement after learning was significantly higher than the 75% criterion at the .01 level.

2. The score of the ability to receive and pass the football in futsal was significantly higher than the 75% criterion at the .01 level.

Keywords: Active learning management, Learning achievement, The ability to receive and pass the football in futsal

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การจัดการเรียนรู้ด้านสุขภาพ จึงมีเป้าหมายเพื่อการดำรงสุขภาพ การสร้างเสริม สุขภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ยั่งยืน สุขศึกษาจึงมุ่งเน้นให้ ผู้เรียนได้พัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้เจตคติคุณธรรม ค่านิยม และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพควบคู่ไปด้วยกัน ส่วนพลศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม และกีฬา เป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยรวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมทั้งสมรรถภาพเพื่อสุขภาพและกีฬา และวิชาพลศึกษาเป็นเนื้อหาที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยพลศึกษาเป็นวิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาโดยรวมทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคม ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา โดยกิจกรรมเหล่านั้นได้รับการคัดสรรมาเป็นอย่างดีแล้วดังที่ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวไว้ว่า วิชาพลศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญ ในการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีบุคลิกตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และได้มีการบรรจุไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนทุกระดับชั้นและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า กิจกรรมพลศึกษาเป็นกิจกรรมที่ใช้ร่างกายเป็นสื่อในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และมีผลต่อการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมพลศึกษามีส่วนในการตอบสนองความต้องการของเด็กในการเคลื่อนไหว รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ของอวัยวะและการทรงตัวช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจในการเคลื่อนไหว ซึ่งจะส่งผลถึงบุคลิกภาพของเด็กอีกทั้งยังสามารถปลูกฝังความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้จักการให้อภัย มีคุณธรรม มีความเอื้อเฟื้อ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อันจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของสังคมคุณลักษณะ

เหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมในชั่วโมงพลศึกษาในโรงเรียน ซึ่งควรต้องเริ่มต้นในวัยเด็ก ก่อนช่วงชีวิตอื่นเพราะเด็กอยู่ในวัยที่สอนง่ายรับรู้และเรียนรู้ได้เร็วเด็กที่มีพื้นฐานดีจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2560) ได้กล่าวไว้ว่าการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายซึ่งก็หมายถึงการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะหลากหลายเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือในการเรียนรู้มีความกระฉับกระเฉง ตื่นตัวไวต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ประพันธ์ เปรมศรี และไมตรี กุลบุตร (2548) กล่าวว่าฟุตบอลเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมในหมู่ของประชาชนคนไทยทั่วไปเป็นอย่างมาก และเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมทั่วโลก เนื่องจากฟุตบอลเป็นกีฬาที่มีความสนุกสนาน ตื่นเต้นเร้าใจ ซึ่งถือว่าเป็นกีฬาที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา และกีฬาฟุตบอลก็ต้องใช้ทักษะในการเล่นอย่างถูกต้อง จึงจะเป็นการพัฒนาทักษะการเล่นให้ดีขึ้น ทำให้นักเรียนมีความรู้ในเรื่องกีฬาฟุตบอล เข้าใจในกฎ กติกาการแข่งขันมากยิ่งขึ้น สามารถนำทักษะที่ได้เรียนรู้ไปใช้แข่งขันในระดับที่สูงขึ้นไป ตลอดจนมีความพึงพอใจที่ดี และเห็นความสำคัญของกีฬาฟุตบอล

พงษ์พันธ์ สุนทรลิต (2561) กล่าวว่าการเล่นกีฬาฟุตบอลให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้เล่นจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะพื้นฐานหลายๆ ด้าน เช่น การเคลื่อนไหวเบื้องต้น การสร้างความคุ้นเคยกับลูกฟุตบอล การหยุด การบังคับลูกฟุตบอล การเลี้ยงลูกฟุตบอล หรือการรับการส่งลูกฟุตบอล ซึ่งทักษะเหล่านี้ต้องอาศัยการฝึกฝนซ้ำ ๆ ให้เกิดความชำนาญเพื่อเป็นการพัฒนาไปสู่ทักษะที่สูงขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง

เกียรติศักดิ์ เสนาเมือง (2561) กล่าวว่า ปัจจุบันนี้เด็กและเยาวชนไทยเป็นจำนวนมากที่อยากเป็นนักฟุตบอลอาชีพหรือการเป็นนักฟุตบอลทีมชาติไทย อาจเรียกได้ว่าเป็นความฝันสูงสุดของนักฟุตบอลทุกคน อย่างไรก็ตามการที่จะก้าวไปเป็นนักฟุตบอลระดับมืออาชีพได้สำเร็จจำเป็นต้องมีการฝึกทักษะพื้นฐานการเล่นฟุตบอลตั้งแต่เด็กโดยเฉพาะการเลี้ยงลูกฟุตบอล การรับ-

ส่งลูกฟุตบอล การโหม่งและการยิงประตู เด็กและเยาวชนควรฝึกฝนทักษะเหล่านี้ให้เกิดความชำนาญ เพราะถือเป็นทักษะที่สำคัญมากต่อการเล่นฟุตบอล นอกจากจะให้ประโยชน์แก่บุคคลทั่วไปในด้านสุขภาพ ร่างกาย จิตใจ ทักษะคิด สังคม และสติปัญญาแล้ว ยังมีประโยชน์ที่เป็นผลพลอยได้นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว เช่น การมีงานทำชื่อเสียง เกียรติยศ เงินเดือน เงินจากผู้ให้การสนับสนุน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญกับตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ อุทัย สงวนพงศ์ (2550) ที่กล่าวว่า สำหรับผู้เล่นที่มีทักษะฟุตบอลที่ดีย่อมมีโอกาสได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของชาติ โรงเรียน สถาบัน สโมสร เพื่อเข้าร่วมแข่งขันกับชาติอื่นหรือทีมอื่นๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นการประกาศเกียรติคุณสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติ โรงเรียน สโมสรและวงศ์ตระกูลแล้วยังเป็นหนทางที่ทำให้คนรู้จักเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงทางหนึ่งด้วย

เนื่องจากทักษะความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตบอลของนักเรียนโรงเรียนบ้านขามเฒ่ามีประสิทธิภาพค่อนข้างต่ำ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตบอลที่สูงขึ้น เพราะมีขั้นตอนการสอนที่น่าสนใจและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันประกอบด้วย การเตรียมพร้อมเพื่อการเรียนรู้ กระบวนการคิด การนำเสนอผลงาน การสรุปองค์ความรู้ การนำไปใช้ และการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ จันทร ดิยะวงศ์ (2562) เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และจากการสังเกตพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะการรับส่งลูกฟุตบอลอยู่ในระดับต่ำ ผลการเรียนเฉลี่ยในภาพรวมของนักเรียนในรายวิชานี้ไม่ถึงร้อยละ 70 ส่งผลให้ความสามารถในการต่อยอดในทักษะที่สูงขึ้นเป็นไปได้ยาก ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำรูปแบบการสอนเชิงรุกนี้ไปประยุกต์ สังเคราะห์ กับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการวิจัยเรื่อง การรับส่งลูกฟุตบอลใน

กีฬาฟุตบอล เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลนักเรียนสามารถพัฒนาทักษะในการเล่นกีฬาฟุตบอลให้สูงขึ้นได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตบอลจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับเกณฑ์ 75%

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบ One group pretest-posttest design ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านไผ่ อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 22 คน และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านขามเฒ่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 12 คน รวมทั้งสิ้น 34 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านขามเฒ่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น (Independent variable)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ตัวแปรตาม (Dependent variables)

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
- 2) ทักษะความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตบอล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

เนื้อหาที่ใช้ในการทำวิจัย

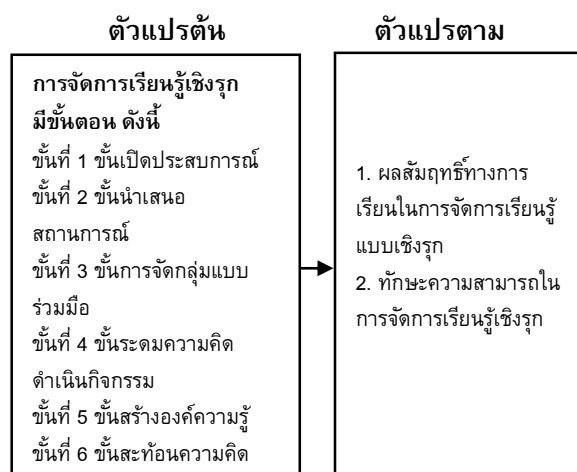
เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเนื้อหาในรายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่องทักษะการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตบอล ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยออกแบบการจัดการเรียนเรียนรู้เชิงรุก ให้เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 รวมใช้เวลา 15 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตบอล ดังนี้

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ทักษะความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตบอลของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สูงกว่าเกณฑ์ 75%

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบ One group pretest-posttest design

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง การรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตซอล ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.45) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตซอลก่อนเรียน และหลังเรียน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 มีค่าความยาก (P) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.77 มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.41 ถึง 0.77 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

3. แบบประเมินความสามารถ ในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตซอล มีค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีของแอลฟาครอนบาค = 0.78 (Cronbach, 1990)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ไปยังโรงเรียนบ้านขามเฒ่า และโรงเรียนบ้านไผ อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อกำหนด วัน เวลา ในการขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์สำหรับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินหาความเหมาะสมของ แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ความสอดคล้องของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) และความเหมาะสมของแบบวัดความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตซอล

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตซอลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านขามเฒ่า

อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 12 คน และโรงเรียนบ้านไผ อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 22 คน ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยแบ่งเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ชี้แจงจุดประสงค์ ข้อตกลงในการเรียนการสอนให้กับนักเรียนทั้งชั้น

ขั้นที่ 2 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม เรื่องการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตซอล

ขั้นที่ 4 แบ่งกลุ่มนักเรียนตามหลักการเรียนรู้เชิงรุกแบบละความสามารถ

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติการสอนโดยผู้สอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร่วมกับแบบวัดความสามารถในการรับ-ส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตซอล

ขั้นที่ 6 ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) เมื่อสิ้นสุดการทำกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน

ขั้นที่ 7 นำข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์หาค่า t (t-test) ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้ t-test

2. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนกับคะแนนเกณฑ์ 75% โดยใช้ค่าสถิติ t-test

3. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตซอลกับเกณฑ์ 75% โดยใช้ค่าสถิติ t-test

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ก่อนเรียนและหลังเรียน มีรายละเอียดดังตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	คะแนนเดิม	n	df	t	p - value
ก่อนเรียน	7.42	1.16	30	12	11	43.23**	.000
หลังเรียน	25.17	1.40	30	12	11		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, $t_{(01,11)} = 2.72$

จากตาราง 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการรับส่งลูกฟุตบอลกีฬาส่งลูกบอลกีฬาส่งลูกบอลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 7.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.16 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 25.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.40 ค่า t เท่ากับ 43.23 เมื่อเทียบกับตาราง พบว่า ค่า t เท่ากับ 2.72 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาส่งลูกบอลจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับเกณฑ์ 75% มีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาส่งลูกบอลของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับคะแนนเกณฑ์ 75%

คะแนน	$\bar{X}$	คะแนนเกณฑ์ 75%	n	df	t	p - value
20	18.08	15	12	11	4.40**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01, $t_{(01,11)} = 2.72$

จากตาราง 2 พบว่าคะแนนความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาส่งลูกบอล ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 18.08 เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระดับคะแนนทักษะความสามารถกับคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้สูตรค่า

ที่ (t-test) พบว่า ค่า t เท่ากับ 4.40 เมื่อเทียบกับตาราง พบว่า t ตาราง (2.72) เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการรับส่งลูกฟุตบอลกีฬาส่งลูกบอล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 75% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

2. คะแนนความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาส่งลูกบอล ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สูงกว่าเกณฑ์ 75% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 75% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพราะมีการใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก 6 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยการตั้งคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาส่งลูกบอลว่ามีวิธีการอย่างไร จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นและทบทวนความรู้เดิมโดยการใช้สื่อต่างๆ ประกอบและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ ขั้นที่ 2 นำเสนอสถานการณ์ คือผู้สอนกำหนดสถานการณ์ในการเล่นกีฬาส่งลูกบอล การรับส่งลูกฟุตบอล และตั้งสถานการณ์นั้นสามารถเปิดประสบการณ์ความรู้เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเป็นขั้นการสร้างกติกาคือเงื่อนไขการนำไปสู่การคิดต่อไป โดยขั้นนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย ขั้นที่ 3 ขั้นการจัดกลุ่มแบบร่วมมือ โดยใช้ความรู้เดิมของนักเรียนได้เรียน

ร่วมกันแบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละ 4-5 คน แต่ละกลุ่มใช้การแบ่งกลุ่มโดยความสามารถของนักเรียน ขั้นที่ 4 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม ครูให้แนวทางในการฝึกการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตบอล และนักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือฝึกปฏิบัติช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันลงมือคิด วิเคราะห์ หรือร่วมกันแก้ปัญหา ขั้นที่ 5 ขั้นสร้างองค์ความรู้ เมื่อฝึกปฏิบัติครบถ้วนแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาสรุปองค์ความรู้เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนออกมานำเสนอแนวคิดของตนเองหรือแนวคิดของ รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนข้อแตกต่างเปรียบเทียบความเหมือนและแตกต่างระหว่างกลุ่ม ขั้นที่ 6 ขั้นสะท้อนความคิด ให้นักเรียนนำเสนอการสรุปของข้อมูล ที่ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตบอล นำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยมีครูผู้สอนและนักเรียนเป็นผู้วิพากษ์ร่วมกัน จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ยังได้บูรณาการวิธีของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) ของ Johnson et al. (2000) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ ผลผลิตมากกว่าการแข่งขัน และการเรียนเป็นรายบุคคล มีลักษณะดังนี้ 1) ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกทำอะไรทำด้วยกัน ทุกคนทำงานเพื่อเป้าหมายเดียวกัน และการทำงานของแต่ละคนเป็นผลงานของกลุ่ม 2) การปฏิสัมพันธ์โดยตรงของสมาชิก คือ หันหน้าเข้าหากันเพื่อแก้ไขปัญหาสอนความรู้ให้สมาชิกในกลุ่ม ตรวจสอบความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกัน อภิปรายปัญหาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) การรับผิดชอบและตอบสนองรายบุคคล สิ่งที่นักเรียนทำร่วมกัน นักเรียนต้องรับผิดชอบต่อผลการเรียนของเพื่อนสมาชิก สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะรู้ว่าใครต้องการความช่วยเหลือ 4) ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์และการทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานร่วมกันจะเสริมสร้างความสามารถได้ดีกว่าทำงานคนเดียว มีภาวะผู้นำ การตัดสินใจ ความจริงใจ การสื่อสาร และ 5) กระบวนการกลุ่มเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกมีการอภิปรายถึงการทำงานอย่างไรให้บรรลุเป้าหมาย มีกระบวนการ หน้าที่ และบทบาทที่ชัดเจนเพื่อให้สมาชิกทราบว่สิ่งใดเป็นประโยชน์ต่อความสำเร็จในการทำงานกลุ่ม และตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมกา

ทำงานว่าพฤติกรรมใดควรดำเนินต่อไปพฤติกรรมใดต้องเปลี่ยนแปลง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ นั้น สมาชิกต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการทำงานของสมาชิกดำเนินไปด้วยดีเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องพยายามจัดกิจกรรม ให้ได้ครบทั้ง 5 องค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการเรียนแบบร่วมมือนี้ยังส่งผลต่อทักษะการส่งบอลด้วยข้างเท่าด้านในของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เป็นเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน ของสมหมาย อินทะโชติ (2564) ที่พบว่าค่าเฉลี่ยทักษะการส่งลูกฟุตบอลในภาพรวมเป็นร้อยละ 7.11 นอกจากนี้การเรียนแบบร่วมมือยังได้มีการเรียนเป็นกลุ่มที่ความสามารถแบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่านักเรียนมีทักษะพื้นฐานด้านกีฬาฟุตบอลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ได้สอดคล้องกับ อนันต์ นวลไหม (2562) ที่ได้ทำการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องโครงสร้างและ หน้าที่ของเซลล์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัด นนทบุรี ผลพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตรงกับ สุภา วัชรสุขุม (2560) ที่ได้ค้นคว้าวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนแบบใฝ่รู้ (Active Learning) ที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของนักศึกษาจำนวน 32 คน ที่พบว่า ผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 23.68 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 32.84 และเหมือนกับ ไวยาทยา ชมภูแสน (2563) ทำวิจัยเรื่องผลของการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกต่อความสามารถ

ในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบูรพา จังหวัดชลบุรี ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบ กลุ่ม (Cluster random sampling) จำนวน 31 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษา และพลศึกษาเชิงรุกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัย ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นฤชล อรชรและคณะ (2561) ที่ทำการศึกษาผลของโปรแกรมการฝึกเกมสนาม เล็กที่มีต่อความสามารถในการรับ-ส่งลูกฟุตบอลของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยคะแนนความสามารถ การรับส่งลูกฟุตบอลของก่อนฝึกและหลังการฝึกแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ผลงานวิจัยครั้งนี้ตรงกับผลงานวิจัยต่างประเทศ ของ Sokolove and Blunck. (2008) จาก มหาวิทยาลัย แมรีแลนด์ ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์เชิงรุกโดยเปรียบเทียบ วิธีสอนแบบดั้งเดิม ในวิชาชีววิทยา วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อให้การจัดการ เรียนการสอน วิทยาศาสตร์ในห้องเรียนที่ใหญ่มีความ ตื่นเต้น สนุกสนาน และสามารถดึงความสนใจของ นักเรียนให้เกิดความกระตือรือร้น และเพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างการจัดการ เรียนการสอนวิทยาศาสตร์เชิงรุกกับวิธีการสอนแบบ ดั้งเดิม ผลการศึกษา พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการ จัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เชิงรุกมีคะแนนเฉลี่ย สะสมสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบดั้งเดิมอย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ทั้งนี้ นักเรียนเกิดแรงกระตุ้นให้ เกิดความสนใจอยากรู้ และมีความตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้นเมื่อ จัดการเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก

2. คะแนนความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอล ในกีฬาฟุตบอลสูงกว่าเกณฑ์ 75% อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะการรับส่งลูก ฟุตบอล มีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจนและวัดการลงมือ ปฏิบัติได้จริงและมีประสิทธิภาพ ใน 4 ประเด็นหลักได้แก่ 1) การรับลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน 2) การรับลูกฟุตบอล

ชอลด้วยฝ่าเท้า 3. การรับ-ส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้าน ในแบบสลับและ 4. การรับลูกฟุตบอลด้วยอก โดย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชารทิพย์ ชวนา (2562) ทำวิจัย เรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาทักษะ การจัดการเรียนรู้กับนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา คณะ ศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง จำนวน 60 คน พบว่ามีคะแนนทักษะการปฏิบัติ 24.52 (80.54%)

งานวิจัยในครั้งนี้ได้ความรู้ใหม่และนวัตกรรม คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ที่มีการสังเคราะห์ ความรู้จากงานวิจัยต่างๆ ในด้านการจัดการเรียนรู้ ที่ลงมือปฏิบัติของนักวิจัยที่ผ่านมาสังเคราะห์ และบูรณาการจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการเรียนเป็นกลุ่มที่แต่ละความสามารถแบบเพื่อนช่วย เพื่อน สิ่งที่ได้จากการประยุกต์ สังเคราะห์บูรณาการนี้ ได้เกิดขึ้นการเรียนการสอน 6 ชั้น ดังนี้ ชั้นที่ 1 ชั้นเปิด ประสบการณ์ ชั้นที่ 2 ชั้นนำเสนอสถานการณ์ ชั้นที่ 3 ชั้นการจัดกลุ่มแบบร่วมมือ ชั้นที่ 4 ชั้นระดมความคิด ดำเนินกิจกรรม ชั้นที่ 5 ชั้นสร้างองค์ความรู้และชั้นที่ 6 ชั้นสะท้อนความคิด โดยวิธีการสอนลงมือปฏิบัตินี้ เป็น วิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่นักเรียนได้ ลงมือคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ซึ่งตรงกับ หลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ทั้ง 8 สารการเรียนรู้ โดยใช้ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ เน้นกระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะเป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้รับการ ฝึกฝนให้พัฒนา เกิดการเรียนรู้ได้ดี และการประกัน คุณภาพการศึกษาแนวใหม่ในปัจจุบันใช้วิถิเกณฑ์ คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education criteria for performance excellence) ที่มี ทั้งหมด 7 หมวด ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) กลยุทธ์ 3) ลูกค้า 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) บุคลากร 6) การปฏิบัติการ 7) การมุ่งสร้างนวัตกรรม ที่เป็นการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) ซึ่งการ

จัดการเรียนรู้ (Active learning) เป็นนวัตกรรมหนึ่งที่ทำให้เกิดประเด็นดังกล่าว มีความทันสมัย มีประโยชน์และประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้การทำงานเป็นกลุ่มและสามารถอภิปรายผลงานได้

1.2 ควรมี วิดีโอ ที่ประกอบการฝึกปฏิบัติที่นักเรียนสามารถนำไปศึกษาและทำตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเปรียบเทียบรูปแบบการสอนกับกลุ่มเรียนปกติ

2.2 นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วควรศึกษาตัวแปรตามด้านกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้วย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง 2560). โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เกียรติศักดิ์ เสนาเมือง. (2561). สานฝันเยาวชนไทยเล่นฟุตบอลได้ไปอังกฤษ. <https://shorturl.asia/ORKC5>
กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา. (2567). เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ฉบับปี 2567-2570. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

จันทร์ ดิยะวงศ์. (2562). การจัดการกรรมการสอนที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารการจัดการความรู้

สู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ วิทยาลัยนครราชสีมา, 1(1).

นฤชล อรชร และคณะ. (2561). ผลของโปรแกรมการฝึกเกมสนามเล็กที่มีต่อ ความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 8). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธารทิพย์ ขวณา. (2562). การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง. วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 38(2), 108-118.

ประพันธ์ เปรมศรี และไมตรี กุลบุตร. (2548). ประวัติและการตัดสินใจฟุตซอล. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พงษ์พันธ์ สุนทรลิต. (2561). ผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอล. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี.

วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2548). ปรัชญา หลักการ วิธีสอน และการวัดเพื่อประเมินผลทางพลศึกษา. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไวยยา ชมภูแสน. (2563). ผลของการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. มหาวิทยาลัยบูรพา คณะศึกษาศาสตร์.

สมหมาย อินทะโชติ. (2564). ทักษะการส่งบอลด้วยข้างเท้าด้านในของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาโรงเรียนแคมป์สนวิทยาคม.

สุภา วัชรสุขุม. (2560). ผลการจัดการเรียนแบบใฝ่รู้ (Active Learning) ที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจใน

การเรียนรู้ของนักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย. คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

อนันต์ นวลไหม. (2562). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เชิงรุกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การทำงานเป็น
ทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง
โครงสร้างและหน้าที่เซลล์. [วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์
ศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

อุทัย สงวนพงศ์. (2550). สนุกกับฟุตบอล 2. สำนักพิมพ์
บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological
testing. (5th ed.)*. Harper Collins Publishers.

Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Stanne, M. B. (2000).
Cooperative learning methods: A meta-analysis.
University of Minnesota.

Sokolove, P.G., & Blunck, S.M. (2008). *Modeling best
practices: Active learning vs. traditional lecture
approach in introductory college biology*.
<http://userpages.umbc.edu/blunck/pdf>.

ผลของการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย

ที่มีต่อทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย

โรงเรียนเทพวิทยา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

Results of predict observe explain activities affecting preschool children's thinking skills, Thepwittaya school, Lat Phrao district, Bangkok

วิชชุดา ตรีศรี (Witchuda Trisri)¹ อัญชลี ไสยวรรณ (Unchalee Saiyawan)²ศศิธร โสภารัตน์ (Sasithorn Sopharat)³

Received: January 11, 2025

Revised: January 19, 2025

Accepted: January 24, 2025

¹ Corresponding author, Email: namneungtri@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE) โรงเรียนเทพวิทยา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ประชากร ได้แก่ เด็กปฐมวัยชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนเทพวิทยา สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 100 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ห้องเรียน เป็นเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 จำนวน 25 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ใช้แบบแผนการวิจัย 1 กลุ่มทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 30 - 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (Predict Observe Explain: POE) 32 แผน 2) แบบทดสอบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยที่มีค่าความเชื่อมั่นด้านการสังเกตที่ .74 ด้านการจับคู่และเปรียบเทียบที่ .72 ด้านการจัดหมวดหมู่ที่ .70 ด้านการ

เรียงลำดับเหตุการณ์ที่ .66 ด้านการคาดคะเนที่ .70 ด้านการอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นที่ .70 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ แบบ dependent

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดหลังการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (Predict observe explain: POE) สูงกว่าก่อนการทดลอง ทั้งโดยภาพรวม และในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการสังเกต ด้านการจับคู่และเปรียบเทียบ ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์ ด้านการคาดคะเน ด้านการอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน, สังเกต อธิบาย (Predict Observe Explain: POE), ทักษะการคิด, เด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of this research was to: 1) compare preschool children's thinking skills before and after implementation of Predict observe explain (POE) activities at Thepwittaya School, Lat Phrao District, and Bangkok. The population consisted of 100 preschool children, boys and girls, aged between 5-6 years, studied in 4 classrooms of

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

M.Ed. Student, Phranakhon Rajabhat University

^{2,3} อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Lecturer, Phranakhon Rajabhat University

Kindergarten year 2 in the 2nd semester of the academic year 2023 at Thepwittaya School, Lat Phrao District Office, Bangkok. Cluster random sampling was used to select the sample group. The sample group was 25 preschool children, boys and girls from 1 classroom, Kindergarten Year 2, room 1. This was a quasi-experimental research with one-group pretest-posttest design. The experiment took 8 weeks, 4 days a week, with 30-50 minutes each. The instruments used in this research consisted of 1) 32 Predict observe explain (POE) activities lesson plans; and 2) preschool children's thinking skills test with the reliability of observation aspect .74, matching and comparing aspect at .72, categorize aspect at .70, sequencing of events at .66, prediction at .70, and explanation relating to causes and effects at .70. The statistics used to analyze data were mean, standard deviation, and dependent samples t-test.

The research results revealed that: preschool children's thinking skills after implementation of Predict observe explain (POE) activities were higher than before the experiment in overall and each aspect which included; observation aspect, matching and comparing aspect, categorize aspect, sequencing of events aspect, prediction aspect, and explanation relating to causes and effects with the statistical significance level of .05.

Keywords: Predict observe, Explain activities, Thinking skills, Preschool children

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาเป็นการสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคล และสิ่งต่าง ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และมีความคิดรวบยอดทาง

คณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น.38) ซึ่งพัฒนาการด้านสติปัญญามีความสัมพันธ์กับทักษะการคิด โดย Piaget 1896 – 1980 (อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2565, น.47-50) กล่าวว่า พัฒนาการด้านสติปัญญาของบุคคลจะต้องมีการปรับตัวซึ่งประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ คือ การซึมซับหรือดูดซึม และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา ระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ทารกจนถึงวัยรุ่น มนุษย์จะค่อย ๆ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ทักษะการคิดเป็นการทำงานของสมองที่นำข้อมูลจากการรับรู้มาสัมพันธ์กับประสบการณ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ตัดสินใจหรือแก้ปัญหา ซึ่งการคิดและผลของการคิดและอยู่ในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ และกล่าวเพิ่มเติมว่า ทักษะการคิดที่เป็นพื้นฐานจะนำไปสู่การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย การสังเกต การเปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับ และการคาดคะเน(สุโขทัยธรรมาราช, 2561, น.12-15) มีความสำคัญต่อมนุษย์ทุกคน และสามารถพัฒนาได้ หากได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยการปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัยเพราะทักษะการคิดเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้และดำรงชีวิต หากผู้เกี่ยวข้องกับผู้เด็กปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านทักษะการคิดได้อย่างเหมาะสมจะช่วยพัฒนาเด็กให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

สภาพปัญหาการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนชั้นปฐมวัย โรงเรียนเทพวิทยาส่ง สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ซึ่งดำเนินการสอนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 และได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการด้านสติปัญญาทางด้านทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย จึงกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาให้เหมาะสมกับวัย ได้กล่าวไว้ในพัฒนาการด้านสติปัญญา มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 10.1 ระบุไว้ว่า เด็กต้องมีความสามารถในการคิดรวบยอด ตัวบ่งชี้ที่ 10.2 ระบุไว้ว่า มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น.33) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโรงเรียนเทพวิทยาส่ง สถานศึกษาได้กำหนดระดับคุณภาพผลการประเมินพัฒนาการของเด็กที่

สะท้อนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ หรือพฤติกรรมที่จะประเมิน โดยผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 2/1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนเทพวิทยา สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยด้านสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 40 (อยู่ในระดับดี) ค่าเฉลี่ยร้อยละ 45 (อยู่ในระดับพอใช้) และค่าเฉลี่ยร้อยละ 15 (อยู่ในระดับควรส่งเสริม) อีกทั้งจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ. 2559 – 2563) ระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเทพวิทยา สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร จากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ให้ข้อเสนอแนะและจุดที่ควรพัฒนาไว้ ได้แก่ ครูและพี่เลี้ยงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ฝึกทักษะการคิด โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้เพิ่มมากขึ้น การส่งเสริมเด็กให้เกิดการเรียนรู้จากการตั้งคำถาม และหาคำตอบร่วมกัน การส่งเสริมให้เด็กมีทักษะ การสังเกต เปรียบเทียบ และนำความคิดรวบยอดจากการเรียนรู้มาบูรณาการสร้างผลงาน เด็กควรได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยวิธีการตั้งคำถามและหาคำตอบร่วมกัน จากกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ในหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้มีทักษะในการสังเกต เปรียบเทียบแล้วนำสิ่งที่เรียนรู้มาสร้างชิ้นงาน โดยจัดกิจกรรมสำรวจ

สาเหตุของปัญหาการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนชั้นปฐมวัย โรงเรียนเทพวิทยา จากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ หัวหน้าสายชั้นปฐมวัย คุณครูสายชั้นปฐมวัยของโรงเรียนเทพวิทยา พบว่า ปัญหาความสามารถในการคิดของเด็กปฐมวัย ในช่วงชั้นอนุบาล 2 อายุ 5 – 6 ปี มีดังนี้ การคิดวิเคราะห์ การจับคู่ และเปรียบเทียบ การสังเกต การจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับสิ่งของ การเรียงลำดับเหตุการณ์ การคาดคะเน การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุ และผลที่เกิดขึ้นที่เด็กสามารถปฏิบัติได้น้อย จึงต้องมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ และความ

เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสาเหตุของความสามารถในการคิดรวบยอดของเด็กปฐมวัยโรงเรียนเทพวิทยาพบว่า ปัญหาเกิดขึ้นเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมาของทางโรงเรียน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับตัวผู้เรียน ไม่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนเป็นผู้รับอย่างเดียว เด็กไม่ได้รับประสบการณ์ตรงจากสังเกต สำรวจและการลงมือปฏิบัติ เด็กไม่ได้รับการส่งเสริมทักษะกระบวนการคิด จึงทำให้เด็กปฐมวัยมีปัญหาด้านพัฒนาการทางสติปัญญา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเด็กไม่ได้ตั้งคำถาม และหาคำตอบร่วมกัน และยังไม่ครอบคลุมทุกกิจกรรมใน 6 กิจกรรมประจำวัน การจัดกิจกรรมส่งเสริมเด็กให้มีทักษะการสังเกต เปรียบเทียบ และนำความคิดรวบยอดจากการเรียนรู้มาบูรณาการสร้างผลงาน ไม่มีความต่อเนื่อง (โรงเรียนเทพวิทยา, 2563, น.15) และสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในระดับปฐมวัย ได้ทำการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ. 2559 – 2563) ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาการพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นกิจกรรมลงมือปฏิบัติที่หลากหลายและกระตุ้นประสาทสัมผัส ที่ทำให้การพัฒนาทักษะการคิดได้แก่ การจับคู่และเปรียบเทียบ การสังเกต การจำแนกและจัดกลุ่ม การจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับเหตุการณ์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Teemu, Jyrki and Inkeri (2022, pp.872-886) ทักษะการคิด ความคิดคล่องแคล่ว และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กมีความสัมพันธ์กับการวางแผนทางสังคมของเด็กในโรงเรียนอนุบาลอย่างไร และแนวปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของเด็กมีความสัมพันธ์กับครูและเพื่อนอย่างไร ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมมีความเชื่อมโยงอย่างมากกับทักษะการคิด ความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย แต่เป็นเรื่องที่หาได้ยากในสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับผู้ใหญ่ในการมีส่วนร่วมของเด็ก ๆ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ถึงวิธีการแก้ปัญหามีหลายวิธีด้วยกัน ที่นำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น การเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project based learning) การจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป (High scope) การจัดการเรียนรู้

แบบสะเต็มศึกษา (STEM education) การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะ รวมถึงการจัดการจัดการเรียนรู้แบบการทำนายผล (Predict: P) การทดลอง (Observe: O) การอธิบาย (Explain: E) (POE) ดังนั้นวิธีการจัดกิจกรรมดังที่กล่าวมาสามารถที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริมทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยได้

การจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (Predict observe explain: POE) เป็นการจัดการประสบการณ์ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติโดยอาศัยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการค้นหาความรู้จากการทำนาย สังเกตและอธิบาย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการสร้างคำถามและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จนกลายเป็นองค์ความรู้ และทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย มีความสำคัญ คือ มุ่งเน้นกระบวนการทดลองทางวิทยาศาสตร์ ให้ผู้เรียนสามารถทำนายผลก่อนการทดลอง ลงมือการทดลอง และสรุปผลการทดลอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาที่ได้อ่านมีปฏิบัติจริง ค้นคว้า ทดลองด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ที่เชื่อว่าพัฒนาการทางสติปัญญาเป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลพยายามปรับตัวใช้กระบวนการซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์และกระบวนการปรับโครงสร้างทางเขาวนปัญญา จนทำให้เกิดการเรียนรู้กับสิ่งแวดล้อม จึงเกิดความคิดใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในงานวิจัยของศราศิณี ดันศิริ (2563, น.70-71) ที่ศึกษาเรื่องผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยวิธี Predict observe explain ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลวัดบางนางบุญ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป คือ การจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยวิธี Predict observe explain สามารถนำไปพัฒนาความสามารถด้านอื่น เช่น ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ความสามารถด้านการฟังหรือพูด เป็นต้น

จากเหตุผลและหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจจะพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย โดยให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและสามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้อย่างราบรื่นเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบันสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nita and Jhoni, (2021, pp.2241-2249) ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เด็กต้องมี ได้แก่ ทักษะการคิดพื้นฐาน การคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการทำงานร่วมกันสร้างสรรค์ สื่อสาร และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนานักเรียนชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนเทพวิทยา รวมทั้งสิ้นจำนวน 25 คน

2. เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจะใช้เวลาตั้งแต่วันที่ 6 พฤศจิกายน 2566 ถึงวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ.2566 ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ได้แก่ วันจันทร์-พฤหัสบดี เวลา 09:30 น.-10:20 น. วันละ 30 - 50 นาที รวมทั้งสิ้น 32 ครั้ง

3. สถานที่เก็บข้อมูล คือ โรงเรียนเทพวิทยา สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย อธิบาย และทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเทพวิทยา สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเทพวิทยา สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในด้านสติปัญญา และรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ (พ.ศ. 2559 – 2563) ระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเทพวิทยา สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร จากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

3. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย และแบบทดสอบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย

4. รวบรวมข้อมูลจากการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย และแบบทดสอบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

5. สังเกตและเก็บข้อมูลทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติด้านทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในขณะจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อเป็นข้อมูลก่อนการทดลอง (Pre-test) เป็นเวลา 1 สัปดาห์

6. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน โดยใช้การจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย จำนวน 32 แผน เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ และบันทึกการทดลองโดยผู้วิจัย

7. เมื่อดำเนินการทดลองแต่ละสัปดาห์ ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการทดลอง (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองโดยใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติชุดเดิม ใช้เวลาในการทดสอบ 1 สัปดาห์ เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย อธิบาย

8. รวบรวมคะแนนทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย อธิบาย ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE)

2. แบบทดสอบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย โดยที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสร้างแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE)

1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดของการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย จากคู่มือการจัดการเรียนรู้ แบบ Predict observe explain ของสมาคมครูวิทยาศาสตร์แห่งชาติในประเทศสหรัฐอเมริกา (NSTA: National science teachers association) เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย

1.2 สร้างแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย

1.3 ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย โดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบวิเคราะห์ความสอดคล้องของจุดประสงค์กับเนื้อหาในแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย โดยวิธีการหาค่าดัชนี ความ สอด คลั ง (Index of item objective congruence: IOC)

1.4 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ให้สอดคล้องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1.4.1 นำแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดขั้นตอนกิจกรรมการทดลองให้มีความชัดเจนให้มากขึ้น โดยเพิ่มวิธีการทดลองในแต่ละกิจกรรมไว้ภาคผนวกของแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย และเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม

1.4.2 ปรับปรุงแก้ไข การเขียนสาระสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE) ให้ครอบคลุมในเรื่องที่ทำการทดลองให้มากยิ่งขึ้น

1.5 ทดลองใช้ (Try-out) แผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

1.6 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ให้เป็นฉบับสมบูรณ์

1.7 นำแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ฉบับสมบูรณ์ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบทดสอบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย

2.2 การสร้างแบบทดสอบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย

2.3 ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจนและเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างทักษะการคิดกับจุดประสงค์ ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC)

2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยนำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดขั้นตอนกิจกรรมการทดลองให้มีความชัดเจนให้มากขึ้น โดยเพิ่มวิธีการทดลองในแต่ละกิจกรรมไว้ในคู่มือแบบทดสอบวัดทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยและเวลาในการทดสอบให้เหมาะสม

2.5 ทดลองใช้ (Try-out) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทพวิทยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับที่ทดลองใช้ (Try-out) แผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย

2.6 หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย โดยพิจารณาค่าความยาก มีค่าระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 ค่าอำนาจจำแนกมีค่า 0.20 ขึ้นไป และสถิติหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบภาคปฏิบัติด้านทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยโดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson KR – 20) (ไพศาล วรคำ, 2564, น.288) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.77

2.7 ปรับปรุงแบบทดสอบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ให้เป็นฉบับสมบูรณ์

2.8 นำแบบทดสอบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยที่เป็นฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE) ให้กับระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนเทพวิทยา รวมทั้งสิ้นจำนวน 25 คน ตามคู่มือแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้สถานที่ ณ อนุบาลปีที่ 2/1 โรงเรียนเทพวิทยา สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

2. ประเมินทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE)

3. รวบรวมคะแนนทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE) ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูล เสนอตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การวิเคราะห์คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE) คือค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2.2 การวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย

2.2.1 ค่าความเที่ยงตรง (IOC)

2.2.2 ค่าความยาก (Difficulty: P)

2.2.3 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination index: B)

2.2.4 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ค่าที่แบบ Dependent Samples (t-test for dependent samples)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE) ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทดสอบ ทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยต้องการศึกษา ว่า การจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ช่วยให้เด็กปฐมวัยพัฒนาทักษะการคิดได้หรือไม่ โดยเปรียบเทียบคะแนนจากการวัดทักษะการคิดทั้งก่อนและหลังการทดลอง และการใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent ผลปรากฏดังนี้

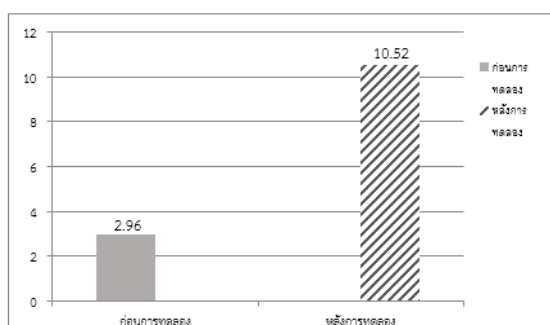
ตาราง 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทดสอบ ทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองโดยภาพรวม

ระยะเวลา	จำนวนคน (n)	($\bar{X}$)	S.D.	D	t	df	Sig.
ก่อนการทดลอง	25	2.96	1.64	7.56	30.79*	24	.000
หลังการทดลอง	25	10.52	1.22				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดภายหลังได้รับการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE) สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้

เพื่อให้เห็นภาพชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์ของคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองโดยภาพรวม ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 การเปรียบเทียบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

จากภาพประกอบ 1 สามารถอธิบายผลการวิเคราะห์ของคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง สรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดภายหลังการคิดภายหลังได้รับการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย มีทักษะการคิดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก การจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย มีกระบวนการจัดการเรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมมาจากความสนใจของเด็ก เด็กมีส่วนร่วมในการคิดเสนอวิธีการ แสวงหาคำตอบ ในการการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย เช่น ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การสังเกต การคาดคะเน และอธิบายสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น ที่เป็นเช่นนี้ เพราะการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ของผู้วิจัยจะแบ่งขั้นตอนในการจัดกิจกรรมไว้ 8 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียนและกระตุ้นความสนใจ ให้เด็กสังเกต สื่ออุปกรณ์ที่ครูเตรียมไว้บนโต๊ะ โดยให้เด็กบอกลักษณะส่วนประกอบหรือความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่นำมาแสดงบนโต๊ะ และระบุปัญหา (เรื่องที่จะทำการทดลอง) ในขั้นตอนนี้เรามักเริ่มต้นด้วยประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับ การทดลองที่เรา กำลังจะได้อำนาจต่อไป ขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้แสดง ความเข้าใจหรือประสบการณ์เดิมที่ เกี่ยวข้องกับแนวคิด ของการทดลอง

ขั้นที่ 2 แนะนำกิจกรรม แนะนำการทดลอง ที่จะทำ ครูอธิบายลำดับขั้นตอนของการทดลองโดยแบ่ง การทดลองออกเป็น 5 ขั้นตอน ให้เด็กสังเกตแผ่นป้าย นิเทศลำดับขั้นตอนของการทดลองและร่วมกันสนทนา แสดงความคิดเห็น โดยยังไม่ต้องลงมือทำ เด็กอธิบาย เชื่อมโยงสิ่งที่จะทดลองและขั้นตอนการทดลองกับ ความรู้จากการสังเกตสื่ออุปกรณ์ที่ครูจัดเตรียมไว้ เพื่อให้เกิดความหมายที่สมบูรณ์

ขั้นที่ 3 การทำนาย เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ แลกเปลี่ยนหรือนำเสนอแนวคิดของตนก่อนเริ่มการ ทดลอง ครูช่วยบันทึกการทำนายว่าผลที่เกิดขึ้นจะเป็น อย่างไร ในขั้นตอนนี้มีความสำคัญต่อทั้งผู้สอนและ ผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนจะได้รวบรวมความคิด โดยเด็ก ๆ แลกเปลี่ยนและนำเสนอแนวคิด การคาดคะเนของตนเอง เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องลงมือทำและผลที่เกิดขึ้นก่อนจะเริ่ม ลงมือทำการทดลอง เด็กทุกคนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอแนวคิดของตนเองเกี่ยวกับการทดลองที่ จะเกิดขึ้น ครูผู้สอนคอยกระตุ้นให้เกิดเกิดทักษะการคิด โดยบอกให้เด็กลองคาดคะเนผลการทดลองจะเป็น อย่างไร และบอกให้เด็กเข้าใจว่าการคาดคะเนไม่มีถูก ผิด

ขั้นที่ 4 การอภิปรายผลการทำนาย ในขั้นตอนนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนผลการทำนาย นำเสนอผลการทำนาย โดยอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและ ผลที่อาจเกิดขึ้น ผู้สอนต้องกระตุ้นให้เกิดแรงผลักดันใน การส่งเสริมการให้ใช้ข้อมูลในการอธิบายเชื่อมโยง และ ครูให้กำลังใจเด็กทุกคนที่ร่วมกันทำนายผลที่เกิดขึ้นว่า สามารถเกิดขึ้นได้หลายแนวทาง จากนั้นให้อภิปรายเพื่อ เลือกคำทำนายที่ดีที่สุด ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะได้

พิจารณาบทวนแนวคิดของตนอีกครั้ง และอาจสิ้นสุด ขั้นตอนนี้โดยการทำการโหวต

ขั้นที่ 5 การสังเกต การทดลองส่วนมากที่ นำเสนอนั้นจะเป็นการให้ผู้เรียนลงมือเองด้วยตนเองผ่าน ประสาทสัมผัส เปิดโอกาสให้เด็กแต่ละกลุ่มทำการ ทดลองด้วยตนเองตามขั้นตอน โดยมีครูคอยให้ คำแนะนำและช่วยเหลืออยู่ห่าง ๆ พร้อมดูแลความ ปลอดภัยระหว่างเด็กทำการทดลอง

ขั้นที่ 6 การอธิบาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกัน อธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอน ของการทดลองด้วยตนเอง ซึ่งจะปรากฏเหตุการณ์ ต่าง ๆ ตามขั้นตอนที่เกิดขึ้น เปิดโอกาสให้เด็กสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่สังเกต ได้ ก่อนที่จะลงมือวาดภาพขั้นตอนการทดลอง

เมื่อผู้เรียนวาดภาพเสร็จแล้ว ควรทำการอภิปรายทั้งห้อง อีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 7 การให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ให้เด็ก มีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลการทดลองอย่าง มีเหตุผล ครูแนะนำการอธิบายเชิงวิทยาศาสตร์ใช้ภาษา ทางวิทยาศาสตร์อย่างถูกต้อง ให้ผู้เรียนตรวจสอบ ความเหมือนและความแตกต่างของการอธิบายโดย ผู้เรียนและการอธิบายเชิงวิทยาศาสตร์

ขั้นที่ 8 การติดตามผลการเชื่อมโยงความรู้ ผู้วิจัยพบว่าเด็กอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น ในเหตุการณ์แต่ละขั้นตอนที่ได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ครูสนทนา และเสนอแนะให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ ความรู้ที่ได้ไปใช้อธิบายเหตุการณ์ ที่ พบใน ชีวิตประจำวัน ซึ่งการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะเน้นให้เกิดเกิดทักษะการคิด เป็นวิธีการสอนที่ทำให้เกิดการพัฒนการเรียนรู้ได้ดี ยิ่งขึ้น เป็นการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์เดิม ลงมือ หาคำตอบ และเกิดเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งวิธี แบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย มีความสำคัญในการ พัฒนาระบบการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ให้กับผู้เรียน จะมุ่งเน้นกระบวนการทดลองทางวิทยาศาสตร์ให้ผู้เรียน สามารถทำนายผลก่อนการทดลอง ลงมือการทดลอง และสรุปผลการทดลองได้ (ชญาธิษฐ์ สุวรรณกาญจน์ และอัญชลี ทองอม, 2563) ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะเน้นให้ เด็กเกิดเกิดทักษะการคิดโดยผ่านกิจกรรมและการกระตุ้นให้

เด็กเกิดการเรียนรู้ของผู้วิจัย โดยกิจกรรมที่ใช้จะเป็น กิจกรรมทดลองทางวิทยาศาสตร์ง่าย ๆ ที่เด็กสามารถ พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน และสามารถเข้าใจถึงผลที่ เกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะการทำกิจกรรมในขั้นที่ 3 ของวิธี (POE) จะเป็นกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้เกิดทักษะการคิด ด้วยตนเอง มีความสนุกสนานกับการทำกิจกรรม เด็ก ๆ จะเกิดความกระตือรือร้นอยากที่จะเรียนรู้ อีกทั้งกิจกรรม ยังจัดในรูปแบบกลุ่ม ซึ่งจะทำให้เด็ก ๆ ได้พูดคุย สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน ได้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรม ร่วมกัน โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ คอยกระตุ้นให้เด็ก ทำกิจกรรม และให้กำลังใจโดยการเสริมแรงทางบวก เช่น การปรบมือ การให้คำชมเชย หรือการให้รางวัล เล็ก ๆ น้อย ๆ จะทำให้เด็ก ๆ มีความสุขกับการทำ กิจกรรมและส่งผลให้เด็กอยากจะทำกิจกรรมและแสดง ทักษะการคิดเพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด จากพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของเพียเจต์และของวี กิโอทสกี และแนวคิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำ (Learning by doing) ของจอห์น ดิวอี้ มีพื้นฐานมาจาก ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism theory) ซึ่งเป็น ทฤษฎีที่เน้นการให้เด็กหรือผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วย ตัวเอง หรือการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มีทำ ให้เด็กเกิดประสบการณ์ตรง สร้างความเข้าใจอย่าง แท้จริง ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการค้นพบนั้นจะเป็นความรู้ ที่จดจำไปได้นานซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีทักษะการคิดเพิ่ม มากขึ้น

ทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด กิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย สูงขึ้นกว่าก่อน การจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ที่เป็น เช่นนี้เพราะกิจกรรมที่ใช้ในการจัดประสบการณ์เป็น กิจกรรมทดลองทางวิทยาศาสตร์ง่าย ๆ สำหรับเด็ก ซึ่งเด็กได้เกิดความตื่นเต้น มีความกระตือรือร้นที่ อยากจะทำกิจกรรม และเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ง่าย เหมาะสำหรับเด็ก เด็กจึงสามารถเกิดทักษะการคิด สนทนาตอบโต้ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดลอง ได้ ซึ่งจากการที่เด็กได้ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็น เวลา 8 สัปดาห์ ส่งผลให้เด็กมีทักษะการคิดได้ การจัด กิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ที่ทำให้ทักษะการ คิดสูงขึ้น มีประเด็นที่นำไปสู่การอภิปรายได้ ดังนี้

1. ทักษะการสังเกต การจัดกิจกรรมได้ส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยใช้ความสามารถในการแสดงออกในการ สังเกตและบอกลักษณะส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง หรือความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกต โดยการ ใช้ประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การรับรส และการสัมผัส เช่น การสังเกตลักษณะของผัก ผลไม้ ดอกไม้

ดังปรากฏในการจัดกิจกรรมหน่วยอาหารดี มีประโยชน์ เด็กได้แสดงออกในการสังเกตและบอก ลักษณะส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง หรือ ความสัมพันธ์ของอาหารหลัก 5 หมู่ แต่ละชนิด จากการ สังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การได้ กลิ่น การรับรส และการสัมผัส เช่น เด็กบางคนบอกว่า เนื้อหมูมีลักษณะนุ่มและมีกลิ่นคาว เด็กบางคนบอก ผักมีรสชาติหวานและมีสีที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2560, น.12-15) อธิบายว่า ทักษะการสังเกต คือ การที่เด็กได้ใช้ประสาท สัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ได้แก่ การ มองเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การรับรส และการ สัมผัส เข้าสัมผัสกับวัตถุหรือเหตุการณ์เพื่อให้ทราบ และรับรู้ข้อมูล รายละเอียดของสิ่งเหล่านั้น โดยปราศจากความคิดเห็นส่วนตัว เพื่อประกอบการ ตัดสินใจและให้เหตุผลได้ ซึ่งผลที่ได้จากการสังเกตมี ความสอดคล้องกับผลที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนคือ เด็กมีทักษะการสังเกตสูงขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ อภิสร่า พันจินดา และคณะ (2566) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้ ซึ่งการจัดกิจกรรมเน้นให้เด็กสามารถคิดวางแผน การทำกิจกรรมจากการสังเกต สัมผัส ชิมรส ลงมือ ปฏิบัติให้สำเร็จตามเป้าหมาย เด็กได้คิดค้นแนวทางการ แก้ปัญหาจากข้อผิดพลาดมาปรับปรุงให้ดีขึ้น เด็กได้ วาดภาพและบอกขั้นตอนการทำกิจกรรมด้วยตนเอง ดังนั้นการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ที่มี ต่อทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติกับสื่อของจริง อุปกรณ์หลากหลาย จึงนำไปสู่การ พัฒนาทักษะการสังเกต

2. ทักษะการจับคู่ และเปรียบเทียบ หมายถึง การจัดกิจกรรมได้ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใช้ความสามารถ

ในการนำสิ่งต่าง ๆ มาจับคู่ และเปรียบเทียบตามลักษณะของความแตกต่าง และความเหมือนของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบ 2 ลักษณะขึ้นไป ดังเช่นในการทำกิจกรรมหน่วยต้นไม้ที่รัก เด็ก ๆ ไปสำรวจต้นไม้รอบ ๆ บริเวณของโรงเรียน เด็ก ๆ สังเกตใบไม้ จับคู่ใบไม้ และเปรียบเทียบลักษณะของใบไม้ เด็กบางคนบอกว่า ต้นเข็มมีใบขนาดเล็กกว่าใบของต้นพิกุล เด็กบางคนบอกว่าต้นไม้วางมีมีความสูงกว่าต้นโมก ซึ่งสอดคล้องกับ สุกัลยา แก้ววิเชียร (2557, น.7) กล่าวว่า ทักษะการจับคู่ และการเปรียบเทียบ หมายถึงความสามารถในการนำสิ่งของมาเปรียบเทียบ มาจัดให้อยู่บนพื้นฐานเดียวกัน โดยพิจารณาว่าสิ่งใดเหมือนหรือต่าง มากกว่าหรือมีจำนวนน้อยกว่า และในด้านต่าง ๆ เช่น รูปร่าง ตำแหน่ง ความยาว ความสูง ขนาด จำนวน และระยะ ซึ่งผลที่ได้จากการจับคู่ และเปรียบเทียบ มีความสอดคล้องกับผลที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน คือ เด็กมีทักษะการจับคู่ และเปรียบเทียบ สูงขึ้น ดังนั้นการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ที่มีต่อทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกับสื่อของจริง อุปกรณ์หลากหลาย จึงนำไปสู่การพัฒนาทักษะการจับคู่ และเปรียบเทียบ

3. ทักษะจัดหมวดหมู่ หมายถึง การจัดกิจกรรมได้ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใช้ความสามารถในการจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ตั้งแต่ 2 ลักษณะขึ้นไปเป็นเกณฑ์ ดังเช่นในการทำกิจกรรมหน่วย อาหารดีมีประโยชน์ เด็ก ๆ ร่วมกันจำแนกและจัดกลุ่มอาหารหลัก 5 หมู่ที่ได้เรียนรู้จากการที่สังเกตและเปรียบเทียบ เด็กบางคนบอกว่าเนื้อหมูและเนื้อไก่เป็นเนื้อสัตว์เหมือนกันจัดอยู่ในหมูโปรตีน ซึ่งสอดคล้องกับ สุกัลยา แก้ววิเชียร (2557, น.6) ให้เห็นว่า การจัดหมวดหมู่ หมายถึงความสามารถในการจำแนกแยกแยะความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างสิ่งหนึ่งกับสิ่งอื่น ๆ และความสามารถในการจัดประเภทของสิ่งต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก สี รูปร่างและขนาดเป็นหลัก ซึ่งผลที่ได้จากจัดหมวดหมู่ มีความสอดคล้องกับผลที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน คือ เด็กมีทักษะการจัดหมวดหมู่สูงขึ้น ดังนั้นการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ที่มีต่อทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกับสื่อของจริง อุปกรณ์หลากหลาย จึงนำไปสู่การพัฒนาทักษะการจำแนกและจัดกลุ่ม

4. ทักษะการเรียงลำดับเหตุการณ์ หมายถึงการจัดกิจกรรมได้ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใช้ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมที่บอกและเรียงลำดับกิจกรรมเรียงลำดับสิ่งของและเหตุการณ์อย่างน้อย 5 ลำดับ ดังเช่นในการทำกิจกรรมหน่วยน้ำมีคุณค่า เด็ก ๆ ได้ทดลองตักน้ำลงในภาชนะที่มีรูปทรงแตกต่างกันเสร็จแล้วนำน้ำในภาชนะมาวัดปริมาตรของน้ำในแต่ละภาชนะและนำน้ำมาเรียงลำดับจากน้ำในภาชนะที่มีปริมาณที่น้อยไปหาปริมาณมาก ซึ่งสอดคล้องกับรัตนธรร ใจคง (2557, น.5) กล่าวว่า การเรียงลำดับ หมายถึง ความสามารถในการจัดลำดับเหตุการณ์หรือสิ่งของทั้งหมดที่เป็นประเภทเดียวกัน เพื่อให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ สรุปได้ว่า ความสามารถของเด็กปฐมวัยในการนำสิ่งของที่มีลักษณะมีความแตกต่างกันมาจัดเรียงกันตามลำดับ เรียงลำดับจำนวน 1-10 จากเล็กไปหาใหญ่ หรือการเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนไปหาหลัง ซึ่งผลที่ได้จากการเรียงลำดับเหตุการณ์มีความสอดคล้องกับผลที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน คือ เด็กมีทักษะการเรียงลำดับเหตุการณ์สูงขึ้น ดังนั้นการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ที่มีต่อทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกับสื่อของจริงอุปกรณ์หลากหลาย จึงนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเรียงลำดับเหตุการณ์

5. ทักษะการคาดคะเน หมายถึง การจัดกิจกรรมได้ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใช้ความสามารถในการคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล และมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล ดังเช่นในการทำกิจกรรมหน่วยข้าวแสนดี เด็ก ๆ ไปทดลองเกี่ยวกับข้าวสารพิเศษ โดยการนำข้าวสารแต่ละประเภทกรอกลงไปในช่วงน้ำให้เต็มแล้วนำตะเกียบเสียบลงไปและยกตะเกียบขึ้น ข้าวสารจะสามารถลอยขึ้นมาได้ เด็กบางคนได้คาดคะเนว่า ข้าวสารเหนียวจะสามารถลอยขึ้นได้เพราะข้าวเหนียวมีลักษณะเหนียวกว่าข้าวอื่น ๆ เมื่อยกตะเกียบขึ้นข้าวเหนียวจึงสามารถลอยขึ้นมาได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2561, น.34) อธิบายว่า การคาดเดาหรือการคาดคะเน สิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล คาดคะเนหรือตั้งสมมติฐานก่อนการทดลอง ซึ่งผลที่ได้จากการคาดคะเน มีความสอดคล้องกับผลที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนคือ เด็กมีทักษะการคาดคะเนสูงขึ้น ดังนั้นการ

จัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ที่มีต่อทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกับสื่อของจริง อุปกรณ์หลากหลาย จึงนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคาดคะเน

6. ทักษะการอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น หมายถึง การจัดกิจกรรมได้ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใช้ความสามารถในการอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำด้วยตนเอง แล้วอธิบายสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น ดังเช่น ในการทำกิจกรรมหน่วยกลางวันกลางคืน เด็ก ๆ ได้ทดลองการเกิดกลางวันกลางคืน เด็กบางคนอธิบายว่ากลางวันเกิดจากการที่โลกหมุนรอบตัวเองด้านที่หันด้านตรงกับดวงอาทิตย์จะเป็นกลางวัน และอีกฝั่งของโลกที่หันหน้าตรงกับดวงจันทร์จะเป็นกลางคืน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2561, น.34) ที่อธิบายว่าการอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำต่าง ๆ สังเกตและสำรวจหรือทดลองอย่างง่ายเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ แล้วอธิบายสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น ซึ่งผลที่ได้จากการอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น มีความสอดคล้องกับผลที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนคือ เด็กมีทักษะการอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นสูงขึ้น ดังนั้นการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ที่มีต่อทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกับสื่อของจริง อุปกรณ์หลากหลาย จึงนำไปสู่การพัฒนาทักษะการอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย พบข้อสังเกต ดังนี้

1. การคาดคะเนทำนายผล เด็กที่สามารถคาดคะเนได้ด้วยตนเองนั้นเกิดขึ้นเมื่อเด็กมีประสบการณ์การทำนาย โดยช่วงแรกครูเป็นผู้มีบทบาทมากในการกระตุ้น เพื่อให้เด็กสามารถตั้งแสดงความคิดเห็นทำนายได้ด้วยตัวเอง เมื่อเด็กสามารถทำได้เองในหน่วยถัดไป บทบาทของครูในการกระตุ้นลดลงเปลี่ยนเป็นผู้บันทึกผลตามความสามารถของเด็กสิ่งที่พบอีก เมื่อเด็กเข้าใจขั้นตอนการทำนายได้แล้วกระบวนการเรียนรู้ลำดับต่อไปไม่ยาก นำไปสู่การคิด

ทำนายและสรุปผลการทำนายที่ดีที่สุดได้ด้วยความรวดเร็ว

สิ่งที่ครูต้องระวัง

การจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE) ที่มีต่อทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ในช่วงเริ่มต้นหากครูและเด็กยังไม่มีประสบการณ์มาก่อน ครูมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็น คาดคะเน ทำนายการทดลอง ส่งเสริมให้เด็กเล่าประสบการณ์เดิม ให้กำลังใจเด็กไม่ตำหนิ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรเลือกกิจกรรมการทดลองวิทยาศาสตร์ที่เด็กสามารถลงมือทำได้ด้วยตนเอง ไม่ก่อให้เกิดอันตรายขึ้นกับเด็ก และเห็นผลการเปลี่ยนแปลง หรือเห็นผลของการทดลองอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

1.2 ครูผู้สอนที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE) ควรทำความเข้าใจในรูปแบบขั้นตอน เทคนิคและวิธีดำเนินการให้เข้าใจ ควรศึกษาเพิ่มเติมหลักการทางวิทยาศาสตร์จากหนังสือการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

1.3 ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทในการช่วยกระตุ้นให้เด็กคิด และพูดแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง การที่เด็ก ๆ ได้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นด้วยตนเองมากขึ้น เด็ก ๆ จะเกิดความสนใจ และอยากทำกิจกรรมเพิ่มมากยิ่งขึ้น รวมทั้งอำนวยความสะดวกช่วยเหลือเด็กในการเรียนรู้ โดยการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจขั้นของจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE) ที่ชัดเจน และจะต้องมีความกระตือรือร้นในการจัดเตรียมสื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้การเรียนรู้เกิดความน่าสนใจมากขึ้น

1.4 ในการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย (POE) จะเน้นการทดลอง ทางวิทยาศาสตร์ ครูผู้สอนควรสรุปผลที่เกิดขึ้นให้เด็กฟังแบบง่าย ๆ ไม่ใช่คำพูดที่ฟังยากเกินไป เพราะจะทำให้เด็กไม่เข้าใจ และเกิดความเบื่อหน่ายได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผลของการจัดการเรียนรู้แบบคาดคะเนสังเกต อธิบาย (POE) ที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัย

2.2 ผลของการจัดการเรียนรู้แบบคาดคะเนสังเกต อธิบาย (POE) ที่มีต่อทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย

2.3 ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย

2.4 การพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบอัลกอริทึม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

กันตวรรณ มีสมสาร. (2561). การจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชญาธิษฐ์ สุวรรณกาญจน์ และอัญชลี ทองเฒ. (2563). การพัฒนาความสามารถเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบ Predict-Observe-Explain (POE) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์].

ทิศนา ขมมณี. (2563). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ. (2558). ศาสตร์การคิดรวมบทความเรื่องการคิดและการสอนคิด. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ไพศาล วรคำ. (2564). การวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 12). ดักสิลาการพิมพ์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2560). การจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย. ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2561). การจัดการประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านการคิด. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ยุภาวดี ปณะราช. (2565). สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนธรร ใจคง. (2557). ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนการสืบค้นเป็นกลุ่มที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสุขฤทัย กรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการจัดการการปฐมวัยศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร].

โรงเรียนเทพวิทยา. (2563). รายงานการประชุมผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2563. โรงเรียนเทพวิทยา.

ศราติณี ตันศิริ. (2563). ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยวิธี Predict Observe Explain ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลวัดบางนางบุญ จังหวัดปทุมธานี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร].

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2554). การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ. 2559 – 2563) ระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเทพวิทยา. ม.ป.ท.

สุกัลยา แก้ววิเชียร. (2557). ผลของการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านบางกะปิ สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร].

สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2565). จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 14). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิสร่า พันจินดา และคณะ. (2566). การพัฒนาการคิดเชิงบริหาร (Executive Function: EF) โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย.

- วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ,
2566, 12(1), 145-155.
- อัญชลี ไสยวรรณ. (2556). การพัฒนารูปแบบการ
เรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้
สำหรับเด็กปฐมวัย. [ปริญญาณิพนธ์ปริญญา
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
ปฐมวัย], มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์. (2555). การพัฒนาทักษะ
ความคิดระดับสูง. สำนักพิมพ์ ไอ.คิว.
- Haysom, J., & Bowen, M. (2010). *Predict, observe, and
explain activities enhancing scientific understanding*.
The National Science Teachers Association.
- Nita, P. & Jhoni, W., (2021). Improving critical thinking
skills of early childhood through
Inquiry Learning. *Jurnal Obsesi: Jurnal
Pendidikan Anak Usia Dini*, 5(2), 2241 – 2249.
DOI: <https://doi.org/10.31004/obsesi.v5i2.1168>
- Teemu, N., Jyrki, R. & Inkeri, R. (2022). Children's
creative thinking abilities and social orientations
in Finnish early childhood education and care.
Early Child Development and Care, 192 (6),
872-886.

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อสินค้า เครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร

Casual factors influencing attitude toward product and purchase intention cosmetics through digital platform in Bangkok

วิรัชพัชร อัสสัมภินพงศ์ (Viranpatch Asampinpongs) ¹

พัชรหทัย จารุทวีผลนุกูล (Pashatai Charutawephonnukoon) ²

Received: January 12, 2025

Revised: February 18, 2025

Accepted: February 21, 2025

¹ Corresponding author, Email: va.ann5898@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 2) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างคือผู้ที่เคยซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ภายใน 6 เดือนที่ผ่านมา และพักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 220 คน ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง

ผลการวิจัย พบว่า

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 ด้าน ด้านการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านการตลาดเชิงเนื้อหา ด้าน

การตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล ด้านสุนทรียภาพ ด้านทัศนคติต่อสินค้า และ ด้านความตั้งใจซื้อ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยพิจารณาจากค่าสถิติไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 86.124, ค่า CMIN/df เท่ากับ 1.230, ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 70, ค่า GFI เท่ากับ 0.959, ค่า IFI เท่ากับ 0.995, ค่า TLI เท่ากับ 0.988, ค่า RMR เท่ากับ 0.012, ค่า RMSEA เท่ากับ 0.032, ค่า AGFI เท่ากับ 0.901

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทัศนคติต่อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยด้านการตลาดเชิงเนื้อหาและปัจจัยด้านการตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานครได้แก่ปัจจัยด้านทัศนคติต่อสินค้า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยด้านการตลาดเชิงเนื้อหา ดังนั้น ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการวางแผนกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับผู้บริโภคเพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อสินค้าและเพื่อให้เกิดความตั้งใจซื้อในครั้งต่อไปเพื่อเสริมสร้างความภักดีต่อแบรนด์ในระยะยาว

คำสำคัญ: ทัศนคติต่อสินค้า, ความตั้งใจซื้อสินค้า
เครื่องสำอาง, แพลตฟอร์มออนไลน์

¹ นักศึกษาลัทธิบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยรังสิต

D.B.A. Student, Rangsit University

² อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต

Lecturer, Faculty of Business Administration, Rangsit University

Abstract

This research aims to 1) develop and validate a causal relationship model of attitude toward product and purchase intention for cosmetics via online platforms in Bangkok, and 2) study causal factors affecting attitude toward product and purchase intention for cosmetics via online platforms in Bangkok. This study was a quantitative research. The tools used in the research were questionnaires. The sample group comprised of 220 adults who had purchased cosmetics online within the previous 6 months and lived in Bangkok, selected using a convenience sampling approach. The data were analyzed using descriptive statistics: mean and standard deviation and inferential structural equation model analysis. The research results revealed that According to the study's findings, 1) the causal relationship model consists of electronic word-of-mouth, content marketing, and influencer marketing, and aesthetic appeal, attitude towards the product and purchase intention. The statistics showed chi-square (χ^2) equal to 86.124, CMIN/df value equal to 1.230, degrees of freedom (df) value equal to 70, GFI value equal to 0.959, IFI value equal to 0.995, TLI value equal to 0.988, value RMR is equal to 0.012, RMSEA is equal to = 0.032, AGFI is equal to 0.901. 2) Factors that had a direct influence on attitudes towards cosmetics through digital platform in Bangkok include content marketing factors and influencer marketing factors. Factors that directly influence purchase intention of cosmetics through digital platform in Bangkok include product attitude factors. Factors that indirectly influence purchase intention of cosmetics through digital platform in Bangkok include content marketing factors. As a consequence, the findings of this study may be utilized as a guideline for developing consumer-specific methods to foster a favourable attitude toward the product and increase the likelihood of future purchase intention.

Keywords: Attitude toward product, Purchase intention, Cosmetic, Online platform

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เครื่องสำอาง (Cosmetics) คือ ผลิตภัณฑ์ที่มักใช้กับร่างกายภายนอกเพื่อการดูแลสุขภาพ ความสวยงาม และการสร้างกลิ่นหอม รวมถึงการปกป้องและเสริมสร้างความงามให้กับร่างกาย เครื่องสำอางถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมจากผู้คนทุกเพศและทุกวัย และได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน โดยมีการใช้งานในหลายส่วนของร่างกาย ตั้งแต่ศีรษะจนถึงผิวหนัง ทำหน้าที่หลักในการทำผิวสะอาด บำรุง และตกแต่งความงามเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (กองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า สันค้ำอุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ, 2567)

เครื่องสำอางมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างภาพลักษณ์และความมั่นใจในชีวิตประจำวันของผู้คน และตามการรายงานของ Krungthai COMPASS คาดว่ามูลค่าตลาดเครื่องสำอางในปี พ.ศ. 2567-2568 จะขยายตัวต่อเนื่องและกลับสู่ระดับที่สูงกว่าก่อนเกิดวิกฤติโควิด โดยมีการคาดการณ์ว่าจะเติบโต 17.4% และ 12.9% ตามลำดับ ซึ่งได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่กลับสู่ภาวะปกติ รวมถึงการเพิ่มขึ้นของกำลังซื้อจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เริ่มกลับเข้ามา

การซื้อขายสินค้าออนไลน์ได้กลายเป็นส่วนสำคัญของชีวิตประจำวันของผู้บริโภค โดยเฉพาะในกลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางและการดูแลผิวพรรณ ข้อมูลจากการวิจัยตลาดระบุว่า 81% ของผู้บริโภคชาวไทยมีแผนที่จะเพิ่มการใช้จ่ายในผลิตภัณฑ์ดูแลผิวและเครื่องสำอางในอีกสามปีข้างหน้า นอกจากนี้ ผู้บริโภคยังมองหาผลิตภัณฑ์ความงามใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง (TNP Cosmeceutical, 2024)

ผลการสำรวจ Thailand Digital Outlook ประจำปี 2567 จากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567) ระบุว่า การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของครัวเรือนในประเทศไทยมีอัตราสูงถึงร้อยละ 90.3 (21.7 ล้านครัวเรือน) ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีอัตราการเข้าถึงอยู่ที่ร้อยละ 89.5 (21.0 ล้านครัวเรือน) ส่วนประชากร

ในช่วงอายุ 16-74 ปี มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตสูงถึงร้อยละ 90.7 (50.1 ล้านคน) เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีการใช้งานร้อยละ 89.5 (49.2 ล้านคน) ขณะเดียวกันกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ต่ำสุด (กลุ่มเปราะบาง) มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 74.60 (12.12 ล้านคน) จากที่เคยอยู่ที่ร้อยละ 69.90 (11.23 ล้านคน) ในปีที่ผ่านมา

ในด้านพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อวัน พบว่า เพิ่มขึ้นเป็น 9 ชั่วโมง 20 นาที จากเดิมที่เฉลี่ยอยู่ที่ 7 ชั่วโมง 25 นาที โดยการใช้งานส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร การทำธุรกรรมทางการเงิน และกิจกรรมด้านความบันเทิงในส่วนของพฤติกรรมการซื้อขายสินค้าและบริการออนไลน์ พบว่าการซื้อสินค้าออนไลน์ของประชาชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยมีการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และมูลค่าการใช้จ่ายเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 375 บาทต่อครั้ง เป็น 428 บาทต่อครั้ง ช่องทางการซื้อที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ได้แก่ E-Marketplace เช่น Shopee และ Lazada โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามถึงร้อยละ 95.98 (16,501 รายจากผู้ตอบทั้งหมด 17,193 ราย) ตามมาด้วย Social commerce เช่น Tiktok, Line และ Facebook ที่มีอัตราการใช้งานร้อยละ 47.18. (ไทยพีบีเอส, 2567) โดยเฉพาะในตลาดที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างแพร่หลาย การเติบโตนี้ได้รับแรงขับเคลื่อนจากหลายปัจจัย เช่น การเพิ่มขึ้นของผู้บริโภคกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความสำคัญกับการดูแลภาพลักษณ์ การเพิ่มนวัตกรรมในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง และการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสินค้าต่าง ๆ (Statista, 2024)

ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจเครื่องสำอางเติบโตและขยายตัวอย่างต่อเนื่องในทุกปี คือความสนใจที่เพิ่มขึ้นของผู้คนในยุคปัจจุบัน ทั้งเพศชาย เพศหญิง และเพศที่สาม จากทุกช่วงวัย โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นและวัยหนุ่มสาว ที่หันมาสนใจในเรื่องของสุขภาพ ความงาม และการดูแลผิวพรรณมากขึ้น ซึ่งเป็นผลให้ผลิตภัณฑ์ความงามจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงสินค้าที่ร่วมทุนกันนั้น ขายดีและสร้างรายได้มหาศาลให้กับผู้ประกอบการทั้งไทยและต่างชาติ นอกจากนี้ ยังเห็นการเติบโตของสถานเสริมความงามที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (MGR Online, 2567)

ปัจจุบัน ผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ได้นำกลยุทธ์การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ โดยเป็นกระบวนการที่ผู้บริโภคแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการภายในเครือข่ายของตนในสภาพแวดล้อมดิจิทัล เช่น โซเชียลมีเดีย ซึ่งเต็มไปด้วยเนื้อหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบทความ ข้อมูลอ้างอิง และคำแนะนำจากผู้ใช้งานที่สามารถสร้างอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (สุภาวดี สถาปนิกานนท์, จริญญา ปานเจริญ และจิราพร ชมสวน, 2566)

นอกจากนั้นในอุตสาหกรรมเครื่องสำอางที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์และการสาธิตการใช้งานของผลิตภัณฑ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าได้อย่างรวดเร็วผ่านการรีวิวสินค้าและการแนะนำจากผู้มีอิทธิพลที่มักนำเสนอข้อมูลและความคิดเห็นที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค การรีวิวและการสาธิตเหล่านี้มีผลอย่างมากต่อการสร้างทัศนคติและการตัดสินใจซื้อ โดยทำให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจในคุณภาพของสินค้าและรู้สึกว่ามีข้อมูลที่เพียงพอก่อนการเลือกซื้อและตัดสินใจซื้อ (Cheung & Thadani, 2012; McKinsey, 2021)

การเติบโตอย่างรวดเร็วของการช้อปปิ้งออนไลน์ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง แม้ว่าจะมีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดดิจิทัล เช่น การตลาดแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-WOM), การตลาดเชิงเนื้อหา, และการตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล (Influencer marketing) (Tien, Rivas, & Liao, 2019) การมีส่วนร่วมของผู้บริโภคกับคอนเทนต์ดิจิทัล โดยเฉพาะผ่านสื่อสังคมออนไลน์และอินฟลูเอนเซอร์ กลายเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการตัดสินใจซื้อ โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมเครื่องสำอางงานวิจัยจาก De Veirman, Cauberghe, และ Hudders (2017) ระบุว่า การตลาดผ่านอินฟลูเอนเซอร์มีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค โดยเฉพาะเมื่ออินฟลูเอนเซอร์ได้รับการรับรู้ว่าเป็นคนที่มีความน่าเชื่อถือและมีความสัมพันธ์กับผู้ติดตาม

แต่ยังมีช่องว่างสำคัญในการศึกษาว่าปัจจัยเหล่านี้ร่วมกับองค์ประกอบของสุนทรียภาพ การออกแบบเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์มออนไลน์และกลไกการสร้างควมไว้วางใจมีผลต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคในตลาดเครื่องสำอางออนไลน์อย่างไร การศึกษาก่อนหน้านี้ได้แสดงให้เห็นว่า ความไว้วางใจออนไลน์และการออกแบบเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์มออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจของผู้บริโภค แต่ปัจจัยเหล่านี้ยังไม่ได้รับการศึกษาลึกซึ้งในบริบทของการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ (Park et al., 2004; Schenkman & Jönsson, 2000)

นอกจากนี้ ความไว้วางใจของผู้บริโภคและการรับรู้เกี่ยวกับสุนทรียภาพ การออกแบบเว็บไซต์ได้รับการระบุว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการประสบความสำเร็จของอีคอมเมิร์ซ งานวิจัยระบุ ว่า องค์ประกอบของการออกแบบเว็บไซต์ เช่น รูปแบบการจัดวาง และ สี มีผลกระทบอย่างมากต่อการรับรู้ความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจของผู้บริโภค ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความภักดีของลูกค้า (Casaló, Flavián, & Guinalíu, 2008).

ความสำคัญของการศึกษานี้คือการสำรวจการผสมผสานระหว่างกลยุทธ์การตลาดดิจิทัล เช่น e-WOM, การตลาดเชิงเนื้อหา, การตลาดผ่านอินฟลูเอนเซอร์ และ สุนทรียภาพ การออกแบบเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อค้นหาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร และทำความเข้าใจถึงผลกระทบที่รวมกันของปัจจัยเหล่านี้ต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อในตลาดเครื่องสำอางออนไลน์ในกรุงเทพฯ การศึกษานี้จะช่วยให้เห็นถึงวิธีที่ปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อและความภักดีต่อแบรนด์ในระยะยาว การวิจัยนี้มีเป้าหมายที่จะให้ข้อมูลเชิงลึกสำหรับนักการตลาดในอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง ซึ่งจะช่วยให้สามารถปรับกลยุทธ์การตลาดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคยุคใหม่ และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดออนไลน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การทำความเข้าใจปัจจัยเหล่านี้จึงเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนยอดขายและเสริมสร้างความภักดีต่อแบรนด์ในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อค้นหาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อสินค้า และความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ประกอบด้วย 4 ปัจจัยได้แก่ การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ การตลาดเชิงเนื้อหา การตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล และสุนทรียภาพ
2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้บริโภคอายุ 20 ปีขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ซื้อสินค้ากลุ่มเครื่องสำอางและบำรุงผิวผ่านช่องทางออนไลน์ที่ภายใน 6 เดือนที่ผ่านมาจำนวน 220 ตัวอย่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริโภคที่เคยซื้อเครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์บำรุงผิวผ่านช่องทางออนไลน์ภายในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา ทั้งนี้ ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้รับการกำหนดให้เหมาะสมกับการวิเคราะห์สมมติฐานและการใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling: SEM) โดยอ้างอิงแนวทางของ Hair, Black, Babin and Anderson (2010) ซึ่งแนะนำว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างควรมีจำนวนอย่างน้อย 5-10 เท่าของจำนวนพารามิเตอร์หรือข้อคำถาม ในแบบสอบถาม ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 22 ข้อ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่กำหนดจึงอยู่ที่ 220 ราย

นอกจากนี้ งานวิจัยก่อนหน้ายังเสนอว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างควรอยู่ระหว่าง 100-200 ราย อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีความน่าเชื่อถือและลดข้อจำกัดในการคำนวณค่าสถิติ (Henseler, Hubona, & Ray, 2016) ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่น้อย

กว่า 200 ราย โดยพิจารณาเกณฑ์ที่สูงกว่าขั้นต่ำ เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการวิเคราะห์และความถูกต้องของแบบจำลองทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-ended questionnaire) เป็นโดยแบ่งเป็น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ประเภทของเครื่องสำอาง แพลตฟอร์มออนไลน์ที่ชื้อบ่อยที่สุด ความถี่ในการซื้อเครื่องสำอาง ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าแต่ละครั้ง และระยะเวลาในการซื้อสินค้าครั้งล่าสุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้บริโภค มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อสินค้า และความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ดัดแปลงข้อคำถามมาจาก Tien, Rivas & Liao (2019) การตลาดเชิงเนื้อหา การตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล ดัดแปลงข้อคำถามมาจาก Teixeira, Oliveira, Teixeira, and Teixeira (2023) และ Sodeinde, Olomjobi and Abiola (2022) และสุนทรียภาพ ดัดแปลงข้อคำถามมาจาก Ramezani and Shokouhyar (2020) ระดับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อสินค้า ดัดแปลงข้อคำถามมาจาก Wen-Hai, Li-Chun and Jaime (2020) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ ดัดแปลงข้อคำถามมาจาก Tien, Rivas and Liao (2019)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ และความตั้งใจซื้อสินค้าประเภทเครื่องสำอาง การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ การตลาดเชิงเนื้อหา การตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล สุนทรียภาพ และการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และข้อคำถามในการสอบถามให้มีความชัดเจนตามผังโครงสร้างเครื่องมือวิจัย

3. ทดสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม ใช้วิธีทดสอบความตรงของแบบสอบถาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เป็นผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของภาษาตลอดจนความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์โดยใช้วิธีการหาค่า IOC (index of item objective congruence) ของแบบสอบถามแต่ละข้อคำถามให้ได้ค่ามากกว่า 0.60 และการศึกษาดำเนินการโดยมีการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (IRB-051-2024) ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครก่อนเริ่มการเก็บข้อมูล

4. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ก่อนการเก็บข้อมูลจริง ได้มีการทดสอบแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนำร่อง (Pilot test) จำนวน 30 คน ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายหลักของการศึกษา เพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้ตอบ และประเมินค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดได้รับการทดสอบโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยพิจารณาว่ามาตรฐาน ≥ 0.70 เพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือเพียงพอ (Hair et al., 2010) โดยพบว่าค่าความเชื่อมั่นด้านการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ เท่ากับ 0.783 ค่าความเชื่อมั่นด้านการตลาดเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.849 ค่าความเชื่อมั่นด้านการตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล เท่ากับ 0.908 ค่าความเชื่อมั่นด้านสุนทรียภาพ เท่ากับ 0.868 ค่าความเชื่อมั่นด้านทัศนคติต่อสินค้า เท่ากับ 0.841 ค่าความเชื่อมั่นด้านความตั้งใจซื้อ เท่ากับ 0.864

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการส่งแบบสอบถามออนไลน์ โดยการเชิญผู้เข้าร่วมให้กรอกแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form โดยแบบสอบถามถูกส่งผ่านแอปพลิเคชันไลน์ในกลุ่มผู้บริโภคและมีการเตือนผู้เข้าร่วมอีกครั้งสองสัปดาห์หลังจากการส่งครั้งแรกเพื่อกระตุ้นอัตราการตอบกลับ การศึกษาได้ระบุว่าใช้เวลาประมาณ 5-7 นาทีในการกรอกแบบสอบถาม ซึ่งเน้นย้ำถึงความสะดวกและการเข้าถึงของการใช้แบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลด้านปัจจัยประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.)

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ใช้ในการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation model: SEM) เพื่อทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจะต้องทำการปรับให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อน จึงจะสามารถนำไปใช้งานได้ อย่างถูกต้องโดยสามารถพิจารณาเกณฑ์ยอมรับค่าดัชนีทางสถิติที่ได้ตั้งค่าต่างๆ ในตาราง 1

ตาราง 1 ค่าสถิติประเมินความกลมกลืนและความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนี	เกณฑ์วัด	ผลลัพธ์	ผลสรุป
CHI-SQUARE	<5.0	86.124	มากกว่าเกณฑ์
P-VALUE	>0.05	0.092	ตรงตามเกณฑ์
CFI	>0.90	0.995	ตรงตามเกณฑ์
RMR	<0.08	0.012	ตรงตามเกณฑ์
GFI	>0.90	0.959	ตรงตามเกณฑ์
AGFI	>0.85	0.901	ตรงตามเกณฑ์
IFI	>0.90	0.995	ตรงตามเกณฑ์
TLI	>0.90	0.988	ตรงตามเกณฑ์
RMSEA	<0.08	0.032	ตรงตามเกณฑ์

ตาราง 2 ตารางสรุปตัวแปร

EWOM	Electronic word of mouth	การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์
EWUF	Electronic word of mouth usefulness	การรับรู้ประโยชน์ของการสื่อสารปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์
UFCR	Electronic word of mouth credibility	ความน่าเชื่อถือของการสื่อสารปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์
CONT	Content marketing	การตลาดเชิงเนื้อหา
IFMK	Influencer marketing	การตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล
AES	Aesthetic appeal	สุนทรียภาพ
ATT	Attitude toward product	ทัศนคติต่อสินค้า
PUI	Purchase intention	ความตั้งใจซื้อ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 220 คน มีรายละเอียดตามตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ในส่วนของประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะประชากรศาสตร์	ร้อยละ (%)
เพศ	
ชาย	12.70
หญิง	83.60
ทางเลือก	3.60
อายุ	
ต่ำกว่า 21 ปี	0.90
21-30 ปี	42.30
31-40 ปี	24.50
41-50 ปี	29.50
มากกว่า 50 ปี	2.70
ระดับการศึกษา	
มัธยมศึกษา/ปวช.	4.50
ปริญญาตรี	63.20
อนุปริญญา/ปวส.	2.70
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	29.10
อื่นๆ	0.50
อาชีพ	
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	8.60
ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	36.80
พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	27.30
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	10.00
อื่นๆ	3.60
รายได้ต่อเดือน	
น้อยกว่า 20,000 บาท	53.20
20,001-30,000 บาท	15.00
30,001-40,000 บาท	9.10
40,001-50,000 บาท	7.30
มากกว่า 50,000 บาท	15.50
แพลตฟอร์มออนไลน์ในการซื้อสินค้า	
Facebook	5.00
TikTok	16.40
Shopee/Lazada	58.20
Watson	6.80
Central	2.70
EVEANDBOY	5.50
Konvy	2.70
Website บริษัทเครื่องสำอาง	2.30
อื่นๆ	0.50

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะประชากรศาสตร์	ร้อยละ (%)
ความถี่ในการซื้อบนแพลตฟอร์มออนไลน์	
ต่อเดือน	
1-2 ครั้ง	71.80
3-4 ครั้ง	16.40
5-6 ครั้ง	4.50
มากกว่า 6 ครั้ง	7.30
ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าบนแพลตฟอร์มออนไลน์ต่อครั้ง	
น้อยกว่า 1,000 บาท	71.80
1,000-3,000 บาท	24.50
3,001-5,000 บาท	1.40
มากกว่า 5,000 บาท	2.30

จากตาราง 3 ผลการวิจัยคุณลักษณะทั่วไปของผู้ที่เคยซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ภายใน 6 เดือนที่ผ่านมา และพักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.60 มีอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.30 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 63.20 อาชีพข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 36.80 รายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.20 พฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์พบว่าแพลตฟอร์มที่ซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์มากที่สุดคือ Shopee/Lazada คิดเป็นร้อยละ 58.20 ความถี่ในการซื้อบนแพลตฟอร์มออนไลน์ 1-2 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 71.80

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองสมการโครงสร้าง หรือ SEM ประกอบด้วยแบบจำลองการวัด (Measurement model) และแบบจำลองโครงสร้าง (Structural model) ดังนั้นในการศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลสองขั้นตอน (Anderson & Gerbing, 1988) ประกอบด้วย การวิเคราะห์แบบจำลองการวัดด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) และการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างเพื่อทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงทั้ง 6 ตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรแฝงการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ (EWOM) ตัวแปรแฝงการตลาดเชิงเนื้อหา (CONT) ตัวแปรแฝงการตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล (IFMK) ตัวแปรแฝงสุนทรียภาพ (AES) ตัวแปรแฝงทัศนคติต่อสินค้า (ATT)

และตัวแปรแฝงความตั้งใจซื้อ (PUI) ตัวแปรแฝงการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ วัดได้จากตัวแปรสังเกต EWUF และ EWCR ตัวแปรแฝงการตลาดเชิงเนื้อหา วัดได้จากตัวแปรสังเกต CONT1 CONT2 CONT3 ตัวแปรแฝงการตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล วัดได้จากตัวแปรสังเกต IFMK1 IFMK2 IFMK3 ตัวแปรแฝงสุนทรียภาพ วัดได้จากตัวแปรสังเกต AES1 AES2 AES3 ตัวแปรแฝงทัศนคติต่อสินค้า วัดได้จากตัวแปรสังเกต ATT1 ATT2 ATT3 ATT4 และตัวแปรแฝงความตั้งใจซื้อ วัดได้จากตัวแปรสังเกต PUI1 PUI2 PUI3

3. ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมที่มีต่อทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานครตามตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมที่มีต่อทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร

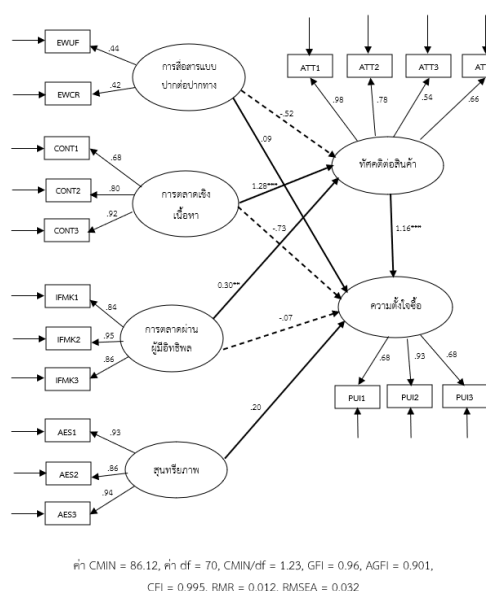
ตัวแปรแฝงภายนอก	ตัวแปรแฝงภายใน					
	ATT			PUI		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
EWOM	-.52		-.52	.09	-.60	-.51
CONT	1.28***		1.28***	-.73	1.48***	.75***
IFMK	.30**		.30**	-.07	.35	.28
AES	.000		.000	.19		.19
ATT				1.16***		1.16***

หมายเหตุ***p ≤ .001, **p ≤ .01, *p ≤ .05 DE = อิทธิพลทางตรง, IE = อิทธิพลทางอ้อม, TE = อิทธิพลรวม

จากตาราง 4 เมื่อพิจารณาตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านทัศนคติต่อสินค้า ATT ได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากการตลาดเชิงเนื้อหา CONT และการตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล IFMK ในระดับรองลงมา เท่ากับ 1.28 และ 0.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ 0.01 ตามลำดับ 2) ปัจจัยด้านความตั้งใจซื้อ PUI ได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากด้านทัศนคติต่อสินค้า ATT เท่ากับ 1.16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการตลาดเชิงเนื้อหา CONT เท่ากับ 1.48 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 หมายความว่า การทำการตลาดเชิงเนื้อหาที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้ทัศนคติต่อสินค้าเพิ่มมากขึ้นและยังส่งผล

ทางอ้อมให้ความตั้งใจซื้อเพิ่มมากขึ้นด้วย การทำการตลาดผ่านผู้มีอิทธิพลที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้ทัศนคติต่อสินค้าเพิ่มมากขึ้น ดังที่ปรากฏค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยแบบมาตรฐานอาจมากกว่าหนึ่งในบางสถานการณ์ที่ตัวแปรพยากรณ์มีผลอย่างมากต่อตัวแปรผลลัพธ์ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลลัพธ์ที่มากขึ้นสำหรับการเพิ่มขึ้นของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในตัวทำนายแต่ละครั้ง

4. ค่าสถิติของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานครตามภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ค่าสถิติของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร

5. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร จากผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานครจากภาพที่ 1 และตาราง 4 ข้างต้นสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยได้ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ตารางสรุปการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐาน	Path	Regression weights	p-value	ผลการทดสอบ
H1a	EWOM → ATT	-1.037	.034*	ไม่ยอมรับ
H1b	EWOM → PUI	.124	.595	ไม่ยอมรับ
H2a	CONT → ATT	1.290	***	ยอมรับ
H2b	CONT → PUI	-.507	***	ไม่ยอมรับ
H3a	IFMK → ATT	.240	.007**	ยอมรับ
H3b	IFMK → PUI	-.041	.488	ไม่ยอมรับ
H4	AES → PUI	.107	.086	ไม่ยอมรับ
H5	ATT → PUI	.794	***	ยอมรับ

*p< .05, **p< .01, ***p< .001

สมมติฐานที่ 1a EWOM มีอิทธิพลเชิงลบต่อ ATT อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สูงขึ้นสัมพันธ์กับทัศนคติต่อสินค้าที่ต่ำลงอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 1b EWOM มีอิทธิพลเชิงบวกต่อ PUI อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ หมายความว่า การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สูงขึ้นอาจมีสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าที่สูงขึ้น

สมมติฐานที่ 2a CONT มีอิทธิพลเชิงบวกต่อ ATT อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 หมายความว่า การตลาดเชิงเนื้อหาที่สูงขึ้นสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อสินค้าที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 2b CONT มีอิทธิพลเชิงลบต่อ PUI อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 หมายความว่า การตลาดเชิงเนื้อหาที่สูงขึ้นสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าที่ต่ำลง

สมมติฐานที่ 3a IFMK มีอิทธิพลเชิงบวกต่อ ATT อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า การตลาดผ่านผู้มีอิทธิพลที่มีอิทธิพลที่สูงขึ้นสัมพันธ์กับทัศนคติต่อสินค้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 3b IFMK มีอิทธิพลเชิงลบต่อ PUI อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า การตลาดเชิงเนื้อหาที่สูงขึ้นอาจสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าที่ต่ำลง

สมมติฐานที่ 4 AES มีอิทธิพลเชิงบวกต่อ PUI อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า

สุนทรียภาพที่สูงขึ้นอาจสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าที่สูงขึ้น

สมมติฐานที่ 5 ATT มีอิทธิพลเชิงบวกต่อ PUI อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 หมายความว่าทัศนคติต่อสินค้าที่สูงขึ้นสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานครประกอบด้วย

1.1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ด้านการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ 2) ด้านการตลาดเชิงเนื้อหา 3) ด้านการตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล 4) ด้านสุนทรียภาพ 5) ด้านทัศนคติต่อสินค้า และ 6) ด้านความตั้งใจซื้อ เครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร และโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยพิจารณาค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 86.124, ค่า CMIN/df เท่ากับ 1.230, ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 70, ค่า GFI เท่ากับ 0.959, ค่า IFI เท่ากับ 0.995, ค่า TLI เท่ากับ 0.988, ค่า RMR เท่ากับ 0.012, ค่า RMSEA เท่ากับ 0.032, ค่า AGFI เท่ากับ 0.901 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ของ Ullman (2001) CMIN/df < 3; Joreskog & Sorbom (1993) GFI > 0.90; Anderson & Gerbig (1984) AGFI > 0.85; Hu & Bentler (1998) RMR < 0.08; Bollen, K.A. (1989) IFI > 0.90; Browne & Cudeck (1993) RMSEA < 0.08 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tien, Rivas and Liao (2019), Teixeira, Oliveira and Teixeira (2023)

1.2 ผลการวิจัยคุณลักษณะทั่วไปของผู้ที่เคยซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ภายใน 6 เดือนที่ผ่านมา และพักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.60 มีอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ

42.30 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 63.20 อาชีพข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 36.80 รายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.20 พฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์พบว่าแพลตฟอร์มที่ซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์มากที่สุดคือ Shopee/Lazada คิดเป็นร้อยละ 58.20 ความถี่ในการซื้อบนแพลตฟอร์มออนไลน์ 1-2 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 71.80 ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าบนแพลตฟอร์มออนไลน์น้อยกว่า 1,000 บาทต่อครั้ง คิดเป็น 71.80

2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า

2.1 ปัจจัยด้านการตลาดเชิงเนื้อหา (Content Marketing) มีอิทธิพลสูงต่อทัศนคติต่อสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Becker et al. (2011) ผู้บริโภคจะได้รับชุดข้อมูล เนื้อหาหรือคอนเทนต์ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ผลกระทบของข้อมูลนี้ส่งผลต่อความประทับใจโดยรวมของผลิตภัณฑ์ และส่งผลให้เกิดทัศนคติที่แตกต่างกันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ซึ่งอาจนำไปสู่ทัศนคติเชิงบวกหรือทัศนคติเชิงลบต่อผลิตภัณฑ์ได้ ซึ่งให้เห็นว่าการตลาดเชิงเนื้อหาที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคมีอิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างทัศนคติเชิงบวกและความเชื่อมั่นต่อสินค้าและบริการ ดังนั้นผู้ประกอบการควรศึกษาลักษณะของเนื้อหา(คอนเทนต์) ที่เกี่ยวกับเครื่องสำอางมีประโยชน์ น่าสนใจ และเนื้อหา (คอนเทนต์) ลักษณะใดสามารถอธิบายอธิบายประโยชน์ของการใช้ได้อย่างน่าสนใจและน่าติดตามเพื่อเพิ่มทัศนคติที่ดีต่อสินค้าต่อไป

2.2 ปัจจัยด้านการตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล (Influencer Marketing) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการตลาดผ่านผู้มีอิทธิพลมีอิทธิพลต่อทัศนคติของผู้บริโภค การตลาดผ่านผู้มีอิทธิพลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้แบรนด์ของผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Teixeira, Oliveira, and Teixeira (2023) ดังนั้นผู้ประกอบการควรคำนึงถึงการคัดเลือกผู้มีอิทธิพลที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า

เครื่องสำอางออนไลน์ที่เหมาะสมกับภาพลักษณ์ของแบรนด์และมีความสามารถทำให้ผู้บริโภคสามารถเชื่อมโยงระหว่างผู้มีอิทธิพลกับแบรนด์เครื่องสำอางได้อย่างเหมาะสมเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อสินค้า

2.3 ปัจจัยด้านการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ (eWOM) ผลการวิจัยพบว่า eWOM มีผลกระทบทางลบต่อทัศนคติของผู้บริโภค ซึ่งขัดแย้งกับงานของ Cheung and Thadani (2012) ที่พบว่า eWOM มีผลกระทบเชิงบวกต่อทัศนคติของผู้บริโภค สาเหตุที่เป็นไปได้อาจเนื่องมาจากข้อมูลเชิงลบหรือความคิดเห็นที่ไม่เป็นกลางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ การศึกษาของ Chatzopoulou and de Kiewiet (2021) ยังชี้ให้เห็นว่าการรับรู้ของผู้บริโภคต่อ eWOM อาจเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับบริบทและเนื้อหาของข้อความ

2.4 ปัจจัยด้านทัศนคติ (ATT) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติต่อสินค้ามีพันธะเชิงบวกกับความตั้งใจซื้อสินค้า ผลการวิจัยนี้สนับสนุน ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior: TPB) ของ Ajzen (1991) ซึ่งระบุว่าทัศนคติของผู้บริโภคมีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจซื้อ นอกจากนี้การศึกษานี้ของ Chan and Lau (2001); Kalafatis et al. (1999); Tarkiainen and Sundqvist (2005); Kim and Chung (2011) ยังระบุว่าทัศนคติของผู้บริโภคมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรม

จากโมเดลที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้ได้ขยายขอบเขตของ TPB โดยเพิ่มปัจจัยด้านการตลาดดิจิทัล เช่น การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ (eWOM), การตลาดเชิงเนื้อหา(Content marketing) การตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล (Influencer marketing) และสุนทรียภาพ (Aesthetic appeal) การบูรณาการปัจจัยเหล่านี้เข้ากับ TPB ช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคดิจิทัลได้ดียิ่งขึ้น

สรุปปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานครโดยมีวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์

ข้อที่ 2 เพื่อค้นหาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 ด้าน 1) ด้านการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ 2) ด้านการตลาดเชิงเนื้อหา 3) ด้านการตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล 4) ด้านสุนทรียภาพ 5) ด้านทัศนคติต่อสินค้า และ 6) ด้านความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร และ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี และปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทัศนคติต่อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยด้านการตลาดเชิงเนื้อหาและปัจจัยด้านการตลาดผ่านผู้มีอิทธิพลตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยทัศนคติต่อสินค้า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานครได้แก่ปัจจัยด้านการตลาดเชิงเนื้อหา

โดยการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเนื้อหาและผู้มีอิทธิพลในบริบทที่สอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร จากผลการวิจัยพบว่าการตลาดเชิงเนื้อหามีบทบาทสำคัญที่สุดต่อทัศนคติของผู้บริโภค งานนี้จึงได้เสนอแนวทางใหม่ในการพัฒนาเนื้อหา (Content) ที่สามารถสร้างความน่าสนใจและความน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นการยกระดับวิธีการสื่อสารและการนำเสนอข้อมูลผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีและกระตุ้นให้เกิดการตอบรับทางอารมณ์ที่ดีต่อสินค้า

การตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล (Influencer marketing) ได้รับการวิเคราะห์ในบริบทใหม่โดยงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเลือกผู้มีอิทธิพลที่มีความสอดคล้องกับภาพลักษณ์ของแบรนด์เครื่องสำอางออนไลน์ ทำให้ผู้บริโภคสามารถเชื่อมโยงและสร้างความไว้วางใจในแบรนด์ได้มากยิ่งขึ้น งานนี้ได้เสนอให้ผู้ประกอบการมีการคัดเลือกผู้มีอิทธิพลอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาถึงปัจจัยที่

สอดคล้องกับแบรนด์ เพื่อให้การสื่อสารกับผู้บริโภคมีประสิทธิภาพและนำไปสู่ทัศนคติเชิงบวกต่อแบรนด์

นอกจากนี้ งานวิจัยยังได้เสนอกรอบการวิเคราะห์ใหม่ที่ชัดเจนระหว่างความสัมพันธ์ของทัศนคติที่ดีต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค จากผลการวิจัยพบว่าทัศนคติที่ดีต่อสินค้าเครื่องสำอางมีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งผลต่อความตั้งใจซื้อ

การศึกษาในงานวิจัยนี้ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยการศึกษาที่มุ่งสำรวจการผสมผสานกลยุทธ์การตลาดดิจิทัลต่าง ๆ เช่น การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-WOM), การตลาดเชิงเนื้อหา, การตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล (Influencer marketing) และสุนทรียภาพในการออกแบบเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ยังพยายามทำความเข้าใจถึงผลกระทบร่วมกันของปัจจัยเหล่านี้ต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อในตลาดเครื่องสำอางออนไลน์ในกรุงเทพฯ ในการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในยุคดิจิทัล

ในเชิงปฏิบัติ สำหรับแบรนด์เครื่องสำอางออนไลน์ ผู้ประกอบการและนักการตลาดสามารถนำผลลัพธ์ไปปรับใช้ในการปรับปรุงกลยุทธ์การตลาดปัจจัยด้านการตลาดเชิงเนื้อหา (Content marketing) ควรพัฒนากลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการสร้างและเผยแพร่เนื้อหาที่มีคุณค่าและเกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อดึงดูดและรักษากลุ่มเป้าหมาย เช่นการเล่าเรื่องราวของแบรนด์ (Brand storytelling) การนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจเกี่ยวกับแบรนด์หรือผลิตภัณฑ์ ช่วยสร้างความผูกพันและความประทับใจให้กับผู้บริโภค การสร้างเนื้อหาที่ให้ความรู้ เช่น เคล็ดลับการดูแลผิว หรือวิธีการใช้ผลิตภัณฑ์อย่างถูกต้อง ช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจในแบรนด์ การใช้คอนเทนต์เพื่อความบันเทิง (Entertainment content) การนำเสนอเนื้อหาที่สนุกสนานและเพลิดเพลิน หรือการใช้วิดีโอเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม

การใช้รีวิวออนไลน์และ eWOM การส่งเสริมให้ลูกค้าเขียนรีวิวและแชร์ประสบการณ์การใช้ผลิตภัณฑ์ จะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจในแบรนด์ การตอบสนองต่อความคิดเห็นของลูกค้าอย่าง

รวดเร็วและเป็นมืออาชีพยังช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดี

การตลาดผ่านผู้มีอิทธิพล (Influencer marketing) การร่วมมือกับผู้ที่มีอิทธิพลที่มีความน่าเชื่อถือและตรงกับกลุ่มเป้าหมายจะช่วยเพิ่มการรับรู้และความสนใจในผลิตภัณฑ์ ผู้มีอิทธิพลควรมีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านความงามและเครื่องสำอาง เพื่อให้คำแนะนำและรีวิวที่น่าเชื่อถือแก่ผู้ติดตาม เลือกผู้มีอิทธิพลที่มีผู้ติดตามตรงกับกลุ่มเป้าหมายของแบรนด์ เช่น กลุ่มอายุ ความสนใจ และพฤติกรรม การซื้อ นอกจากนั้นผู้มีอิทธิพลที่มีสไตล์การนำเสนอที่เป็นเอกลักษณ์และสร้างสรรค์จะช่วยสร้างคอนเทนต์ที่น่าสนใจและดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค และพิจารณาจำนวนผู้ติดตามของผู้มีอิทธิพลเพื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของแคมเปญ

การออกแบบเว็บไซต์ที่มีสุนทรียภาพและใช้งานง่าย การมีเว็บไซต์ที่สวยงามและง่ายต่อการใช้งานจะช่วยเพิ่มประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้ใช้ ส่งผลให้ผู้บริโภคมีความพึงพอใจและมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจซื้อสินค้ามากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านการตลาดเชิงเนื้อหาที่มีผลต่อทัศนคติต่อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานครมากที่สุด ดังนั้น ผู้ประกอบการควรศึกษาปัจจัยใดที่ส่งผลให้ผู้บริโภครู้สึกว่าการนำเสนอ (คอนเทนต์) ที่เกี่ยวกับเครื่องสำอางมีประโยชน์ น่าสนใจ และเนื้อหา (คอนเทนต์) ลักษณะใดสามารถอธิบายประโยชน์ของการใช้ได้อย่างน่าสนใจและน่าติดตาม เพื่อเพิ่มทัศนคติที่ดีต่อสินค้าต่อไป

1.2 ด้านการตลาดผ่านผู้มีอิทธิพลมีผลต่อทัศนคติต่อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร เป็นลำดับรองลงมา ดังนั้น ผู้ประกอบการควรคำนึงถึงการคัดเลือกผู้มีอิทธิพลที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าเครื่องสำอางออนไลน์ที่เหมาะสมกับภาพลักษณ์ของแบรนด์ และมีความสามารถทำให้ผู้บริโภคสามารถเชื่อมโยงระหว่างผู้มีอิทธิพลกับแบรนด์เครื่องสำอางได้อย่างเหมาะสม

1.3 ด้านทัศนคติต่อสินค้ามีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานครมากที่สุด ดังนั้น ผู้ประกอบการควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดทัศนคติที่ดีต่อสินค้าเช่นการสร้างความน่าสนใจ ทำให้ผู้บริโภครู้สึกชอบสินค้าเครื่องสำอางออนไลน์ รู้สึกได้รับความสำคัญและภูมิใจกับสินค้าเครื่องสำอางออนไลน์เพื่อก่อให้เกิดความตั้งใจซื้อสินค้าในลำดับถัดมา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเพิ่มการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อให้มีข้อมูลเชิงลึกจากผู้บริโภคที่มากขึ้น

2.2 ควรเพิ่มการศึกษาวิจัยอื่น ๆ ที่อาจจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเนื่องจากยังคงมีอีกหลายปัจจัยที่มีอิทธิพล

2.3 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเขตพื้นที่อื่น ๆ นอกจากเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น

2.4 เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรต้นที่สามารถอธิบายตัวแปรตามในงานวิจัยได้ค่อนข้างน้อย ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควร ควรมีการคัดเลือกตัวแปรต้นที่เหมาะสม เช่น eWOM adoption

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพธุรกิจ. (2566). *เครื่องสำอางไทย” ยืนหนึ่งครองใจตลาด FTA ลุยเปิดตลาดเพิ่ม*. <https://shorturl.asia/tBsh>.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2567). *คนไทยสวยทุกยุค! หนุนตลาดเครื่องสำอางโตแกร่ง หนุนแบรนด์ไทยเร่งปรับตัว เว็บไซต์*. <https://shorturl.asia/I5eUP>.
- กองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า สภาอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ. (2567). *รายงานการศึกษายกระดับเครื่องสำอางไทยให้ตรงใจตลาดใหม่*. สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า.
- ไทยพีบีเอส. (2567, 28 ตุลาคม). *คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่ม ช้อปออนไลน์สัปดาห์ละครั้ง*. *Policy Watch*. <https://policywatch.thaibps.or.th/article/government-83>.
- สุภาวดี สถาปนิกานนท์, จริญญา ปานเจริญ, & จิราพร ชมนวน. (2566). *อิทธิพลของการตลาด*

พันธมิตร การสื่อสารแบบปากต่อปากออนไลน์และความไว้วางใจที่มีต่อความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคในประเทศไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*, 12(2), 85-101.

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2567). *การพัฒนาด้านดิจิทัลของประเทศไทย (Thailand Digital Outlook 2024)*. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

อินโฟเควสท์. (2567, 13 พฤศจิกายน). *ตลาดเครื่องสำอางไทยแนวโน้มสดใส จับตาฝ่าวงล้อมแข่งขันสูง-Fast Beauty*. *สำนักข่าวอินโฟเควสท์*. <https://www.infoquest.co.th/2024/445317>.

Anderson, J. C., & Gerbing, D. W. (1984). The Effect of Sampling Error on Convergence, Improper Solutions, and Goodness-of-Fit Indices for Maximum Likelihood Confirmatory Factor Analysis. *Psychometrika*, 49, 155-173. <https://doi.org/10.1007/BF02294170>.

Amberg, N., & Fogarassy, C. (2019). Green consumer behavior in the cosmetics market. *Resources*, 8(3), 137.

Becker, S. I., Horstmann, G., & Remington, R. W. (2011). "Perceptual grouping, not emotion, accounts for search asymmetries with schematic faces": Correction to Becker et al. (2011). *Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance*, 37(6), 1757. <https://doi.org/10.1037/a0026026>.

Bollen, K.A. (1989). *Structural Equations with Latent Variables*. John Wiley and Sons, Inc., <https://doi.org/10.1002/9781118619179>.

Browne, M. W., & Cudeck, R. (1993). *Alternative ways of assessing model fit*. In K. A. Bollen and J. S. Long (Eds.), *testing structural equation models*. Sage.

Casaló, L., Flavián, C., & Guinalíu, M. (2008). The role of perceived usability, reputation, satisfaction and consumer familiarity on the

- website loyalty formation process. *Computers in Human behavior*, 24(2), 325-345.
- Chanthawong, T., & (2022). Factors of reference groups affecting the intention to purchase cosmetics through online channels of Generation Y consumers in Bangkok. *Journal of Humanities and Social Sciences, Rajapruk University*, 8(2), 314-329.
- Chatzopoulou, E., & de Kiewiet, A. (2021). Millennials' evaluation of corporate social responsibility: The wants and needs of the largest and most ethical generation. *Journal of Consumer Behaviour*, 20(3), 521–534.
- Cheung, C. M., & Thadani, D. R. (2012, January). The impact of electronic word-of-mouth communication: A literature analysis and integrative model. *Decision Support Systems*, 54(1), 461–470.
- Chiyapapharak, Y. (2021). The Effect of Electronic Word of Mouth (eWOM) Engagement Toward Purchasing Intention of Beauty and Grooming Products: A Case of LINE Mobile Application in Thailand. *Rajabhat Chiang Mai Research Journal*, 22(2), 1-19.
- De Veirman, M., Cauberghe, V., & Hudders, L. (2017). Marketing through Instagram influencers: The impact of influencer marketing on brand attitude and purchase intention. *International Journal of Advertising*, 36(5), 798-828.
- Ermeç, A. (2022). How effective are social media influencers' recommendations? The effect of message source on purchasing intention and e-word of mouth (WOM) from a para-social interaction perspective. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 1077-1095.
- Hair Jr., J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.F. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*, (7th ed.). Pearson Prentice Hall
- Henseler, J., Hubona, G. & Ray, P.A. (2016). Using PLS path modeling in new technology research: Updated guidelines. *Industrial Management & Data Systems*, 116, 2-20. <https://doi.org/10.1108/IMDS-09-2015-0382>
- Hsu, L. C. (2022). Effect of eWOM review on beauty enterprise: a new interpretation of the attitude contagion theory and information adoption model. *Journal of Enterprise Information Management*, 35(2), 376-413.
- Hu, L., & Bentler, P. M. (1998). Fit indices in covariance structure modeling: sensitivity to underparameterized model misspecification. *Psychological Methods*, 3, 424-453. <http://dx.doi.org/10.1037/1082-989X.3.4.424>
- Ismagilova, E., Slade, E. L., Rana, N. P., & Dwivedi, Y. K. (2020). The effect of electronic word of mouth communications on intention to buy: A meta-analysis. *Information Systems Frontiers*, 22, 1203-1226.
- Jaini, A., Quoquab, F., Mohammad, J., & Hussin, N. (2020). “I buy green products, do you...?” The moderating effect of eWOM on green purchase behavior in Malaysian cosmetics industry. *International Journal of Pharmaceutical and Healthcare Marketing*, 14(1), 89-112.
- Joreskog, K. G., & Sorbom, D. (1993). *Structural equation modeling with the SIMPLIS command language*. Scientific Software.
- Kalafatis S., Pollard M., East R., and Tsogas M., “Green marketing and Ajzen’s theory of planned behavior: A cross-market examination,” *Journal of consumer marketing*, 16(5), 44–46.
- Kim, H. Y., & Chung, J. E. (2011). Consumer purchase intention for organic personal care products. *Journal of Consumer Marketing*, 28, 40-47. <https://doi.org/10.1108/07363761111101930>.

- Kumar, S., Jain, A., & Hsieh, J. K. (2021). Impact of apps aesthetics on revisit intentions of food delivery apps: the mediating role of pleasure and arousal. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 63, 102686.
- Lou, C., & Yuan, S. (2019). Influencer marketing: How message value and credibility affect consumer trust of branded content on social media. *Journal of interactive advertising*, 19(1), 58-73.
- McKinsey & Company. (2021, February). *The state of fashion 2021: Navigating uncertainty*. <https://www.mckinsey.com>.
- MGR Online. (2567, 7 ธันวาคม). เครื่องสำอางแบรนด์ไทย โยกำไรถ้วนหน้า คนเบียดความงาม ดันตลาดโตแซน ล้าน. <https://mgronline.com/daily/detail/9670000117613>
- Muda, M., & Hamzah, M. I. (2021). Should I suggest this YouTube clip? The impact of UGC source credibility on eWOM and purchase intention. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 15(3), 441-459.
- Nandilok, K., & Lekcharoen, S. (2023). Causal factors influencing the intention to purchase cosmetics through TikTok application in Thailand. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 6(3), 1489-1507.
- Nieminen, P. (2022). Application of standardized regression coefficient in meta-analysis. *BioMedInformatics*, 2(3), 434-458.
- Park, N., Peterson, C., & Seligman, M.E.P. (2004). Strengths of character and well-being. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 23, 603-619.
- Pattanapongtom, S., & Sasithanakomkaew, S. (2022). An analysis of content marketing formats and content on social media that influence brand loyalty towards Thai cosmetics. *Manusayatsat Wichakan*, 29(1), 295-320.
- Prasopsuk, J., & Pankham, S. (2023). Causal factors influencing continuous intention to purchase cosmetics on the Shopee application by consumers in Thailand. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 6(4), 2024-2041.
- Ramezani, Nia M., & Shokouhyar, S. (2020). Analyzing the effects of visual aesthetic of Web pages on users' responses in online retailing using the VisAWI method. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 14(4), 357-389.
- Saleh, M. A. H. (2016). Themes and topics of research in marketing: A content analysis of the articles published in three marketing journals. *International Journal of Business Administration*, 7(1), 12.
- Schenkman, B. N., & Jönsson, F. U. (2000, December). Aesthetic preferences for web page design: Why and how. *Human Factors*, 42(4), 542-557.
- Sodeinde, O. A., Olomjobi, O. T., & Abiola, M. O. (2022). YouTube influencer marketing as a predictor of purchase intention towards cosmetic products among female undergraduates of Babcock University, Nigeria. *Sau Journal of Management and Social Sciences*, 5(1), 15-25.
- Statista. Kankanit Ciba. (2024, June). *Beauty and personal care in Thailand - statistics & facts*. <https://shorturl.asia/X28Dn>
- Tarkiainen, A. and Sundqvist, S. (2005), "Subjective norms, attitudes and intentions of Finnish consumers in buying organic food", *British Food Journal*, 107(11), 808-822.
- Teixeira, Sara., Oliveira, Zaila. & Teixeira, Sandrina. (2023). "Understanding the impact of online communication strategies on consumer purchase intention for green cosmetics," *Sustainability*, 15(20), 1-15.
- Tien, D. H., Rivas, A. A. A., & Liao, Y. K. (2019). Examining the influence of customer-to-customer electronic word-of-mouth on purchase intention in social networking sites. *Asia Pacific Management Review*, 24(3), 238-249.

- TNP Cosmeceutical. (2024). Marketing Research
วิจัยตลาดความงามในประเทศไทย .
<https://shorturl.asia/fyHT3>
- Ullman, J. B. (2001). Structural equation
modeling. In: B. G. Tabachnick & L. S.
Fidell (Eds.), *Using multivariate statistics*.
Pearson Education.
- Wen-Hai Chih, Li-Chun Hsu, Jaime Ortiz (2020).
The antecedents and consequences of the
perceived positive eWOM review
credibility. *Ind. Manag. Data Syst.*, 120(6),
1217-1243

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการความตั้งใจใช้ ChatGPT

อย่างต่อเนื่องของ Gen Z ในประเทศไทย

Factors affecting continuance intention to use ChatGPT

of Generation Z in Thailand

ศรัจจันท์ พลอยบุศย์ (Saratchan Ploybut) ¹ พรทิพย์ ตันติวิเศษศักดิ์ (Pornthip Tantavisethsak) ²

Received: January 24, 2025

Revised: May 25, 2025

Accepted: June 14, 2025

¹ Corresponding Author. Email: saratchan.plo@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้งาน ChatGPT ของ Gen Z ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง และ 2) ศึกษาปัจจัยด้านทัศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม ของ Gen Z ที่ส่งผลต่อการใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่อง กลุ่มตัวอย่างคือ Gen Z จำนวน 463 คน โดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง (PLS-SEM)

ผลการวิจัย พบว่า 1) Gen Z ในประเทศไทยมีแนวโน้มใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่องในชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านการเรียนรู้ การทำงาน และกิจกรรมส่วนตัว และ 2) ปัจจัยด้านทัศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม มีอิทธิพลเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญต่อความตั้งใจใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่อง โดยปัจจัยด้านทัศนคติมีอิทธิพลมากที่สุด ($\beta = .373, p < .01$) รองลงมา คือ บรรทัดฐานทางสังคม ($\beta = .139, p < .01$) และการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม ($\beta = .261, p < .05$)

คำสำคัญ: ความตั้งใจใช้งานต่อเนื่อง, ChatGPT, Generation Z

Abstract

This study aimed to 1) examine the usage of ChatGPT among Generation Z in Thailand and 2) explore the influence of attitudes, subjective norms, and perceived behavioral control on the continuance intention to use ChatGPT among Generation Z. The samples consisted of 463 Generation Z individuals. Data were collected through questionnaires and analyzed using structural equation modeling (PLS-SEM)

The results revealed that 1) Generation Z in Thailand demonstrates a tendency to continuously use ChatGPT in daily life, particularly in learning, working, and personal activities, and 2) attitudes, subjective norms, and perceived behavioral control all had a statistically significant positive influence on continuance intention to use ChatGPT. Among these factors, attitude had the strongest influence ($\beta = .373, p < .01$), followed by subjective norms ($\beta = .139, p < .01$), and perceived behavioral control ($\beta = .261, p < .05$).

Keywords: Continuance intention to use, ChatGPT, Generation Z

^{1, 2} อาจารย์ประจำหลักสูตรธุรกิจระหว่างประเทศ
มหาวิทยาลัยบูรพา

Lecturer, International Business Program,
Dhurakij Pundit University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ChatGPT ได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของมนุษย์ในหลายแง่มุม เนื่องจากสามารถสร้างบทสนทนาที่เป็นธรรมชาติและน่าสนใจ อีกทั้งยังมีความสามารถในการสร้างทรัพยากรที่มีคุณค่าและสามารถนำไปปรับใช้ในหลายด้าน เช่น การศึกษา ธุรกิจ และความบันเทิง (Saxena & Doleck, 2023; Zulfikasari et al., 2024) ChatGPT ได้เปิดตัวในช่วงปลายปี 2022 และได้รับส่วนแบ่งตลาดจำนวนมากจนกลายเป็นผู้นำตลาดในตลาดของ Generative AI Chatbot ด้วยส่วนแบ่งตลาด 59.2% ในปี ค.ศ. 2024 (Lund & Wang, 2023; First Page Sage, n.d.)

BBDO Bangkok (2024) พูดยัง Gen Z ว่าเป็นกลุ่มที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีเป็นฐาน และมีความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีได้ดี จากการสำรวจในประเทศไทยพบว่า 73.84% ของคนไทยใช้ AI ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในกลุ่ม Gen Z ที่ใช้ AI ในการทำงานมากที่สุด ถึง 37.5% และ Gen Z ยังแสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่เชิงบวกต่อการใช้ ChatGPT เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น การเขียน การแปลภาษา และการเสริมสร้างความรู้ (Babu et al., 2024) ด้วยพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเทคโนโลยี Gen Z จึงเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ควรให้ความสำคัญในการศึกษาความตั้งใจใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้บทความของ Spring News (2023) ยังได้กล่าวว่า ChatGPT มีความสามารถในการวิเคราะห์ สรุป และรวบรวมข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้อย่างแม่นยำ และครอบคลุม มีความสามารถในการโต้ตอบกับผู้ใช้ได้อย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่เหนือกว่า AI แชนบอทอื่น ๆ เช่น Google Bard ที่แม้จะเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตได้มาก แต่ยังคงขาดความสามารถในการโต้ตอบที่เป็นธรรมชาติเทียบเท่า ChatGPT

แต่อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากข้อดีของ ChatGPT แล้ว ยังมีด้านที่ควรนำมาพิจารณาอีก เช่น ความท้าทายด้านจริยธรรมและข้อจำกัดด้านความคิดสร้างสรรค์ของผู้ใช้ที่อาจลดลงจากการใช้ ChatGPT ที่มากเกินไป (Ramadhan & Rosmansyah, 2023) รวมถึงด้านความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล (BBDO Bangkok, 2024) จนทำให้หลายคนตั้งคำถามว่าทำไมผู้คนถึงใช้เทคโนโลยีเช่นนี้อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นการศึกษานี้จึงทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้งานของ ChatGPT อย่างต่อเนื่อง โดยการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกใช้ทฤษฎีพฤติกรรมการวางแผนซึ่งประกอบปัจจัยด้านทัศนคติ ด้านบรรทัดฐานทางสังคม และด้านการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม (Ajzen, 1991) เป็นตัวแปรต้น เพื่อศึกษาความตั้งใจใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อภาครัฐกิจที่จะสามารถออกแบบกลยุทธ์เพื่อให้ผู้ใช้สามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นประโยชน์กับภาครัฐที่จะวางแผนเพื่อลดการพึ่งพา AI ที่มากเกินไปใน Gen Z

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้งาน ChatGPT ของ Gen Z ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านทัศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม ของ Gen Z ที่ส่งผลต่อการใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่อง

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ChatGPT ได้ปฏิวัติปฏิสัมพันธ์ทางดิจิทัลและแสดงให้เห็นถึงผลกระทบต่อการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค และการยอมรับเทคโนโลยี โดย ChatGPT นั้นพัฒนาโดย Open AI เป็นแชทบอท Generative AI ที่ล้ำสมัยใช้สถาปัตยกรรม Generative Pre-training Transformer (GPT) ที่อาศัยเครือข่ายประสาทเทียมเชิงลึก (Deep Neural Networks) ในการประมวลผลภาษาธรรมชาติและสามารถสร้างคำตอบที่มีลักษณะเหมือนมนุษย์ (Dale, 2021; Lund & Wang, 2023; Saxena & Doleck, 2023) ตั้งแต่เปิดตัวอย่างเป็นทางการในเดือนพฤศจิกายน 2022 ChatGPT ได้สร้างชื่อเสียงโดยกลายเป็นผู้นำตลาดในกลุ่ม Generative AI Chatbot โดยยังคงเป็นแชทบอทที่ใช้งานมากที่สุดในสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 2024 แม้จะมีการแข่งขันเพิ่มขึ้นจากแพลตฟอร์มอื่น เช่น Google Gemini, Perplexity, และ ClaudeAI (First Page Sage, n.d.)

Generation Z (เกิดระหว่างปี ค.ศ. 1995-2012) มีลักษณะโดยเฉพาะ เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้และความคาดหวังที่แตกต่างจากรุ่นอื่น ๆ Mosca, Snipe, and Liu (2019); Schwieger and Ladwig (2018)

ระบุว่า พวกเขาให้ความสำคัญกับประสบการณ์ การศึกษาที่ผสมผสานเทคโนโลยี ชอบเนื้อหาที่มีประโยชน์ มากกว่าการเรียนรู้ที่อิงกับข้อความแบบดั้งเดิม และ แสดงแนวโน้มต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและอิสระ ซึ่ง สอดคล้องกับ ChatGPT ที่มีการตอบสนองที่รวดเร็วซึ่ง ตรงความต้องการของ Gen Z ที่ต้องการบริโภคข้อมูล อย่างรวดเร็วเช่นกัน แต่ความสัมพันธ์นี้ก็สร้างความ กังวลเกี่ยวกับทักษะการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการ ประเมินข้อมูล ซึ่งจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ทาง การศึกษาที่สมดุลระหว่างการผสมผสานเทคโนโลยีกับการ สร้างทักษะพื้นฐานให้กับ Gen Z ในการใช้ ChatGPT อย่างถูกต้อง (Marr, 2022)

ในการศึกษานี้ ได้นำทฤษฎีพฤติกรรมวางแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) มาประยุกต์ใช้ เพื่ออธิบาย ความตั้งใจใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่อง ในกลุ่มผู้ใช้ Generation Z แม้ว่า TPB จะถูกพัฒนาขึ้น เพื่ออธิบายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง (Ajzen, 1991) แต่งานวิจัยจำนวนมากได้ขยายการประยุกต์ใช้ TPB ไปสู่การอธิบาย ความตั้งใจใช้งานอย่างต่อเนื่อง (Continuance intention to use) ซึ่งถือเป็นตัวแปรสำคัญ ที่อยู่ก่อนพฤติกรรมจริงในลำดับการเกิดพฤติกรรม (Bhattacharjee, 2001; Huang & Yu, 2023) ความตั้งใจ ใช้งานอย่างต่อเนื่องสะท้อนถึงโอกาสที่ผู้ใช้จะใช้งาน เทคโนโลยีต่อไปในอนาคต ซึ่งมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง ต่อบริบทของเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เช่น ChatGPT ดังนั้นการประยุกต์ใช้ TPB เพื่ออธิบาย Continuance Intention to Use จึงมีความสอดคล้อง เชิงแนวคิด และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางใน งานวิจัยด้านการยอมรับและการใช้งานเทคโนโลยีใน ระยะยาว (Liu & Ma, 2024; Duong et al., 2023)

ความตั้งใจใช้งานต่อเนื่องหมายถึงการประเมิน ความเป็นไปได้ที่ผู้ใช้จะยังคงใช้งานเทคโนโลยี อย่างต่อเนื่องในระยะยาว (Bhattacharjee, 2001) ในบริบทของ ChatGPT ความตั้งใจใช้งานต่อเนื่องได้รับ อิทธิพลจากความพึงพอใจของผู้ใช้ การรับรู้ถึงประโยชน์ ที่ได้รับ และความไว้วางใจในเทคโนโลยี (Huang et al., 2024) เมื่อผลการใช้งานของ ChatGPT เป็นไปตาม หรือเกินความคาดหวังของผู้ใช้ ความตั้งใจใช้งาน ต่อเนื่องจะได้รับการตอบรับมากยิ่งขึ้น (Huang & Yu, 2023) อย่างไรก็ตาม หากความคาดหวังของผู้ใช้ไม่ได้

รับการตอบสนองหรือเกิดความกังวลเกี่ยวกับข้อจำกัด ของเทคโนโลยี ความตั้งใจใช้งานต่อเนื่องอาจลดลงได้

ทฤษฎีพฤติกรรมวางแผนของ Ajzen (1991) เป็น กรอบแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางสำหรับ การอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผล ต่อความตั้งใจและพฤติกรรมของบุคคล โดยในงานวิจัยนี้ ทฤษฎีดังกล่าวได้รับการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบท ของการศึกษาพฤติกรรมการใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่องในกลุ่ม Generation Z ในประเทศไทย และได้ถูกนำมาใช้ทั้งหมด 3 ปัจจัย ได้แก่ ทศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ถึงการควบคุม พฤติกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

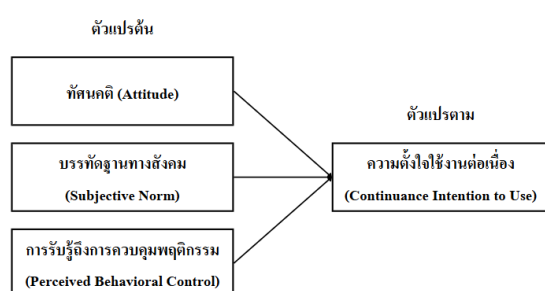
ทศนคติสามารถสะท้อนการประเมินพฤติกรรม โดยรวมของบุคคล ทั้งในเชิงความคิดและความรู้สึก (Ajzen, 1991) ทศนคติเชิงบวกต่อเทคโนโลยีมักสัมพันธ์ กับความเป็นไปได้ที่สูงขึ้นในการยอมรับและการใช้งาน ต่อเนื่อง ในบริบททางการศึกษา ทศนคติต่อ ChatGPT มีผลต่อการรับรู้ถึงประโยชน์และการยอมรับเทคโนโลยีนี้ ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนที่มีทศนคติที่ดีต่อ ChatGPT มองว่า เครื่องมือดังกล่าวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ สนับสนุนการทำงาน และสร้างความพึงพอใจในการ บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา (Liu & Ma, 2024; Efendi et al., 2023)

บรรทัดฐานทางสังคมหมายถึงแรงกดดันทาง สังคมที่บุคคลรับรู้ ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจในการกระทำ หรือหลีกเลี่ยงพฤติกรรมบางอย่าง (Ajzen, 1991) ในบริบทของ ChatGPT บรรทัดฐานทางสังคมถูก กำหนดโดยความคาดหวังและพฤติกรรมของคนรอบตัว งานวิจัยแสดงให้เห็นว่าความตั้งใจของนักเรียนในการใช้ งาน ChatGPT ได้รับอิทธิพลจากทศนคติและการ สนับสนุนของบุคคลสำคัญ เช่น เพื่อนร่วมชั้นและครู (Saxena & Doleck, 2023) นอกจากนี้ แนวทางปฏิบัติ ของสถาบันการศึกษาและการสนับสนุนจากครูผู้สอนยัง เป็นการส่งเสริมการยอมรับและการใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่องสำหรับนักเรียนได้อีกเช่นกัน (Jo & Bang, 2023)

การรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมหมายถึงการ ประเมินของตัวเองของบุคคล ซึ่งเป็นการประเมิน ที่เกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมการกระทำ และพฤติกรรมของตนเอง (Ajzen, 1991) ในกรณีของ

ChatGPT นักเรียนที่มองว่าเครื่องมือนี้ใช้งานง่าย เข้าถึงได้สะดวก และมีประสิทธิภาพ มักมีแนวโน้มที่จะยอมรับและใช้งานต่อเนื่อง (Duong, Vu, & Ngo, 2023) การรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมยังรวมถึงระดับที่ผู้ใช้รู้สึกมั่นใจในการจัดการด้านจริยธรรมและเทคนิคของเครื่องมือ ซึ่งส่งผลสำคัญต่อการมีส่วนร่วมและการใช้งาน ChatGPT (Shoufan, 2023)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความตั้งใจใช้ ChatGPT อย่างต่อเนื่องของคน Gen Z แล้วจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ Gen Z ที่อาศัยในประเทศไทยในขณะที่ทำ การตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์ใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 6 เดือนก่อนตอบแบบสอบถาม เนื่องจากประชากรนี้ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ดังนั้นในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำสูตรของ Roscoe (1969) มาใช้ ซึ่งจะนำไปสู่ความคลาดเคลื่อนมากที่สุดที่ยอมรับได้อยู่ที่ 1/10 ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ .05 จากการคำนวณ พบว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมไม่ควรต่ำกว่า 384 ตัวอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่ตอบกลับอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนจำนวน 463 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เพื่อให้มั่นใจว่ากลุ่มตัวอย่างที่เลือกมีความเป็นตัวแทนของประชากรเป้าหมาย และเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

2. ขอบเขตด้านตัวแปร การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่อง โดยมีตัวแปรต้นประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติ ซึ่งวัดผ่านคำถามจำนวน 5 ข้อ ปัจจัยด้านบรรทัดฐานทางสังคม วัดผ่านคำถามจำนวน 5 ข้อ และปัจจัยด้านความรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม วัดผ่านคำถามจำนวน 5 ข้อ และตัวแปรตามคือความตั้งใจใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่อง วัดผ่านคำถามจำนวน 5 ข้อ รวมทั้งหมด 20 ข้อ คำถามถูกออกแบบในรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scale) 5 ระดับ

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ChatGPT , Gen Z และทฤษฎีพฤติกรรมวางแผนทั้งในและต่างประเทศ และทำการปรับแบบสอบถามให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทยและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยมีกลุ่มตัวอย่างต้องผ่านเกณฑ์ของคำถามคัดกรอง คือ ต้องมีอายุระหว่าง 12-29 ปี ในระหว่างที่ทำการแบบสอบถาม และมีการใช้ ChatGPT อย่างน้อย 6 เดือน โดยผู้วิจัยได้ทำการประเมินความเที่ยงตรง (Validity) ของเนื้อหาของแบบสอบถามด้วยการวัดการสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruency: IOC) เท่ากับ 0.92 ซึ่งมากกว่า 0.50 โดยตอนที่ 1 แบบประเมินเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีคำถามทั้งหมด 5 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.0 ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจใช้ ChatGPT ของคนรุ่น Gen Z ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งเป็น 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ทัศนคติ โดยมีคำถามทั้งหมด 5 ข้อ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.90 2) บรรทัดฐานทางสังคม โดยมีคำถามทั้งหมด 5 ข้อ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.90 และ 3) การรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม โดยมีคำถามทั้งหมด 5 ข้อ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.90 ตัวอย่างคำถามในแต่ละปัจจัย มีดังนี้ ความตั้งใจใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่อง เช่น “ฉันตั้งใจที่จะใช้ ChatGPT อย่างต่อเนื่องแทนการใช้วิธีการอื่น”, “ฉันคาดหวังว่าการใช้ ChatGPT จะดำเนินต่อไปในอนาคต” ทัศนคติ เช่น “ฉันพบว่า ChatGPT ใช้งานสะดวกและเป็นมิตรต่อผู้ใช้”, “ฉันคิดว่าการใช้ ChatGPT

เป็นความคิดที่ดี” บรรทัดฐานทางสังคม เช่น “บุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของฉันคิดว่าฉันควรใช้ ChatGPT”, “อาจารย์ของฉันสนับสนุนฉันในการใช้ ChatGPT” และการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม เช่น “ทุกอย่างขึ้นอยู่กับตัวฉันว่าจะใช้ ChatGPT หรือไม่”, “ฉันมั่นใจในความสามารถของฉันในการใช้ ChatGPT” แบบสอบถามนี้มีความเที่ยงตรงของเนื้อหาในระดับดี และทดสอบความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก ต่อมาผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม Online หรือ Google form ผ่านช่องทาง Social media เช่น Facebook, Instagram, Line แบบสอบถามที่ตอบกลับและผ่านการตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามมีจำนวน 463 คน และได้นำแบบสอบถามนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง (PLS-SEM)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 463 คน ซึ่งสามารถจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้ มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. เพศ	ชาย	142	30.7
	หญิง	244	52.7
	LGBTQ+	62	13.4
	ไม่ขอระบุ	15	3.2
2. อายุ	12-17	115	24.84
	18-23	210	45.36
	24-29	138	29.8

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. เพศ	ชาย	142	30.7
	หญิง	244	52.7
	LGBTQ+	62	13.4
	ไม่ขอระบุ	15	3.2
2. อายุ	12-17	115	24.84
	18-23	210	45.36
	24-29	138	29.8
3. การศึกษาสูงสุด	ระดับประถมศึกษา	7	1.5
	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	75	16.2
	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	65	14.04
	ระดับอนุปริญญา / ปวส.	49	10.58
	ระดับปริญญาตรี	216	46.65
	ระดับปริญญาโท	49	10.6
	ระดับปริญญาเอก	2	0.43
4. อาชีพ	ระดับประถมศึกษา	7	1.5
	นักเรียน / นักศึกษา	165	35.64
	ข้าราชการ	46	9.94
	ธุรกิจส่วนตัว	86	18.57
	พนักงานประจำ	131	28.29
	พนักงานพาร์ทไทม์	27	5.83
	ว่างงาน	8	1.73
5. รายได้	น้อยกว่า 5,000 บาท	73	15.77
	5,000-10,000 บาท	80	17.28
	10,001-20,000 บาท	98	21.17
	20,001-30,000 บาท	101	21.8
	30,001-40,000 บาท	78	16.85
	40,001-50,000 บาท	22	4.75
	มากกว่า 50,000 บาท	11	2.38

จากตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 463 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 244 คน (ร้อยละ 52.7) ระดับช่วงอายุตั้งแต่ 18-23 ปี จำนวน 210 คน (ร้อยละ 45.36) มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 216 คน (ร้อยละ 46.64) มีอาชีพเป็นนักเรียนและนักศึกษา จำนวน 165 คน (ร้อยละ 35.64) มีรายได้ตั้งแต่ 20,001-30,000 บาท จำนวน 101 คน (ร้อยละ 21.8)

2. ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของตัวชี้วัดของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจใช้ ChatGPT อย่างต่อเนื่องของ Gen Z ในประเทศไทย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 463 ฉบับ

โดยสอบถามเกี่ยวกับความตั้งใจใช้งานต่อเนื่อง (Continuance intention to use) ทั ศ น ค ตี (Attitude) บรรทัดฐานทางสังคม (Subjective norm) และการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavior control) โดยได้หาค่าน้ำหนัก (λ - Loading) ค่าความเชื่อมั่นภายใน (α) ค่าความน่าเชื่อถือเชิงรวม (CR) และค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่ถูกสกัด (AVE) แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของตัวชี้วัด

	λ	α	CR	AVE
Continuance Intention				
to Use		0.62	0.613	0.766
CI1	0.667			
CI2	0.708			
CI3	0.632			
CI4	0.532			
CI5	0.603			
Attitude		0.628	0.628	0.77
AT1	0.64			
AT2	0.697			
AT3	0.652			
AT4	0.559			
AT5	0.617			
Subjective Norm		0.659	0.688	0.786
SN1	0.782			
SN2	0.738			
SN3	0.666			
SN4	0.504			
SN5	0.546			
Perceived Behavior				
Control		0.498	0.603	0.698
PBC1	0.797			
PBC2	0.777			

PBC3 0.41

PBC4 0.467

PBC5 0.302

จากตาราง 2 การประเมินคุณภาพโมเดลการวัดตัวแปรพบว่าค่าน้ำหนัก (λ - Loading) ของตัวชี้วัดส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 0.302 ถึง 0.797 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่แนะนำไว้ที่ 0.708 แม้ค่าน้ำหนักดังกล่าวจะดูเหมือนต่ำในเชิงสถิติ แต่เมื่อพิจารณาในเชิงแนวคิดและการสนับสนุนจากดัชนีอื่น ๆ เช่น ค่าความเชื่อมั่นภายใน (α) ค่าความน่าเชื่อถือเชิงรวม (CR) และค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่ถูกสกัด (AVE) พบว่าคุณภาพโมเดลการวัดยังคงเหมาะสมสำหรับงานวิจัยนี้

ค่าน้ำหนัก (λ) ตัวชี้วัดที่มีค่าสูงที่สุดคือ PBC1 (0.797) และต่ำที่สุดคือ PBC5 (0.302) อย่างไรก็ตามค่า Loading ของตัวแปรที่สำคัญ เช่น Attitude (AT) มีช่วงค่าอยู่ระหว่าง 0.559 ถึง 0.697 และ Subjective norms (SN) อยู่ระหว่าง 0.504 ถึง 0.782 แม้ว่าค่าเหล่านี้ต่ำกว่าเกณฑ์ 0.708 แต่ยังคงอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้เมื่อพิจารณาพร้อมกับค่าความน่าเชื่อถือเชิงรวม (CR)

ความเชื่อมั่นภายใน (α) พบว่าตัวแปรในโมเดลมีค่าความเชื่อมั่นภายในระหว่าง 0.498 ถึง 0.659 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้สำหรับการวิจัยเชิงสำรวจ ตัวอย่างเช่น Perceived behavior control (PBC) มีค่า $\alpha = 0.498$ และ Subjective norms (SN) มีค่า $\alpha = 0.659$ แม้ค่าเหล่านี้จะต่ำกว่าเกณฑ์แนะนำ (0.7) แต่ยังคงสะท้อนถึงความสอดคล้องของตัวชี้วัดในระดับที่สามารถใช้งานได้ โดยเฉพาะในกรณีที่ค่าความน่าเชื่อถือเชิงรวม (CR) และค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่ถูกสกัด (AVE) สนับสนุนว่าโมเดลมีคุณภาพในภาพรวม

ค่าความน่าเชื่อถือเชิงรวม (CR) ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลมีค่าระหว่าง 0.603 ถึง 0.688 ซึ่งใกล้เคียงกับเกณฑ์ 0.7 ที่ แม้ว่าค่าความน่าเชื่อถือเชิงรวม (CR) ของตัวแปร Perceived behavior control (PBC) จะอยู่ที่ 0.603 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์เล็กน้อย แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่ถูกสกัด (AVE) ตัวแปรทั้งหมดมีค่าในช่วง 0.698 ถึง 0.786 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 0.5 แสดงให้เห็นว่าตัวชี้วัดในแต่ละตัวแปร

สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรแฝงได้ในระดับสูง ตัวอย่างเช่น ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่ถูกสกัด (AVE) ของ Attitude (AT) เท่ากับ 0.77 และ Subjective norms (SN) มีค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่ถูกสกัด (AVE) เท่ากับ 0.786 ซึ่งแสดงถึงคุณภาพเชิงโครงสร้างที่ดีของตัวชี้วัดทั้งหมดในโมเดล

สรุปได้ว่า ถึงแม้ตัวชี้วัดบางตัวจะมีค่าน้ำหนัก (λ) ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน แต่เมื่อพิจารณาพร้อมกับค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่ถูกสกัด (AVE) ค่าความน่าเชื่อถือเชิงรวม (CR) และค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่ถูกสกัด (AVE) พบว่าตัวชี้วัดเหล่านี้ยังคงมีคุณภาพเพียงพอสำหรับการใช้งานในโมเดลงานวิจัย การรักษาค่าตัวชี้วัดเหล่านี้ไว้ช่วยให้การวิเคราะห์สะท้อนความซับซ้อนและความหลากหลายของพฤติกรรมในกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีนัยสำคัญ

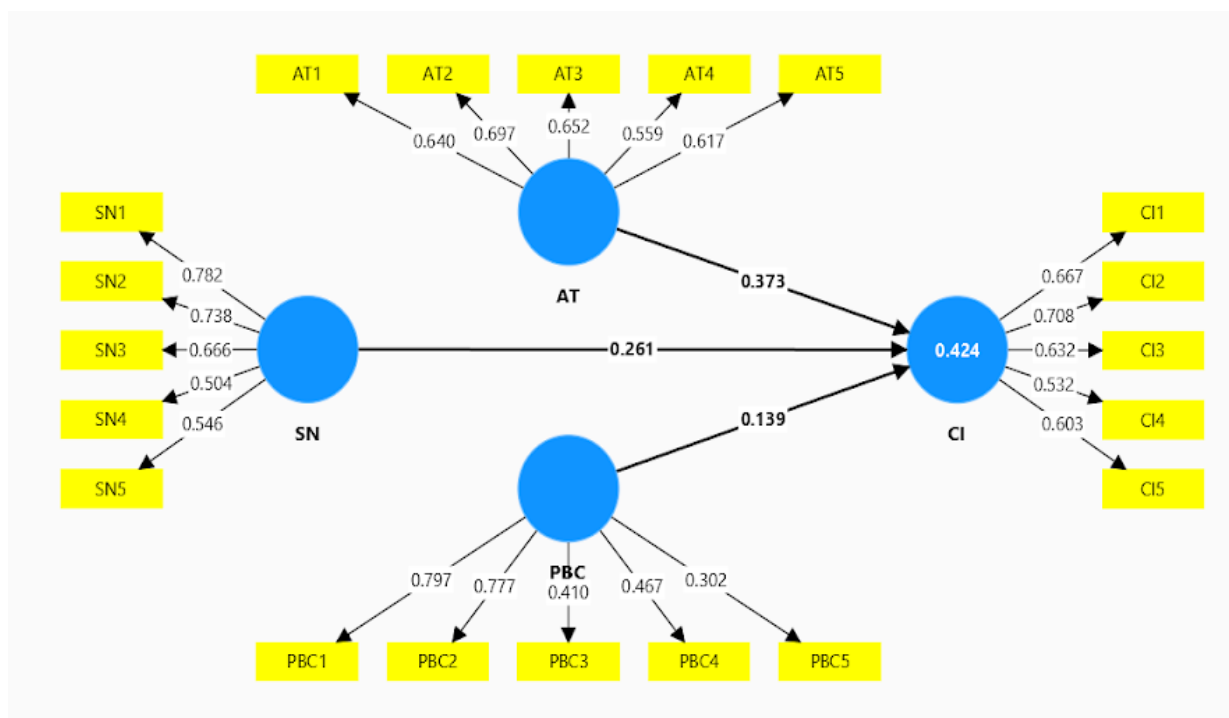
3. ผลการศึกษาของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตามของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจใช้ ChatGPT อย่างต่อเนื่องของ Gen Z ในประเทศไทย โดยจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้งานต่อเนื่อง ประกอบด้วย ปัจจัยด้านทัศนคติ (Attitude: AT) ปัจจัยด้านบรรทัดฐานทางสังคม (Subjective norms: SN) และปัจจัยด้านการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control: PBC) แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการศึกษาของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตาม

		β	T	p	ผลลัพธ์
H1	AT -> CI	0.373	6.765	0	สนับสนุน
H2	SN -> CI	0.139	4.241	0	สนับสนุน
H3	PBC -> CI	0.261	2.553	.011	สนับสนุน

จากตาราง 3 พบว่าในงานวิจัยนี้ ค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยต้นมีความหมายที่สำคัญในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

เริ่มจาก ปัจจัยด้านทัศนคติ (Attitude: AT) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (β) เท่ากับ 0.373 หมายความว่าทัศนคติที่ดีขึ้นของผู้ใช้งาน ChatGPT จะส่งผลให้ความตั้งใจใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นในอัตราส่วน 37.3% ของการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตาม โดยค่าที่ (t-value) เท่ากับ 6.765 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 2.58 บ่งชี้ว่าความสัมพันธ์นี้มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 99% และค่าระดับนัยสำคัญ (p-value) เท่ากับ .00 แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์นี้ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ สำหรับ ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control: PBC) ซึ่งสะท้อนถึงการรับรู้ว่าผู้ใช้งานสามารถควบคุมและใช้งาน ChatGPT ได้อย่างง่ายดาย มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (β) เท่ากับ 0.261 หมายความว่าปัจจัยนี้ส่งผลต่อความตั้งใจใช้งานในระดับปานกลาง ค่าที่ (t-value) เท่ากับ 2.553 ซึ่งอยู่ระหว่าง 1.96 ถึง 2.58 แสดงว่าความสัมพันธ์นี้มีนัยสำคัญในระดับความเชื่อมั่น 95% โดยค่าระดับนัยสำคัญ (p-value) เท่ากับ .011 ยืนยันว่าผลลัพธ์นี้ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ ปัจจัยสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านบรรทัดฐานทางสังคม (Subjective norms: SN) ซึ่งหมายถึงความคิดเห็นหรือแรงกดดันจากคนรอบข้าง เช่น เพื่อน ครอบครัว หรือครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (β) เท่ากับ 0.139 แสดงว่าความคิดเห็นจากคนรอบข้างมีผลต่อความตั้งใจใช้งาน ChatGPT ในระดับต่ำ โดยค่าที่ (t-value) เท่ากับ 4.241 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 2.58 และค่าระดับนัยสำคัญ (p-value) เท่ากับ .00 แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์นี้มีนัยสำคัญในระดับความเชื่อมั่น 99% สรุปได้ว่าปัจจัยด้านทัศนคติมีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม และบรรทัดฐานทางสังคมที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด แต่ทั้งหมดนี้มีนัยสำคัญทางสถิติและส่งผลต่อความตั้งใจใช้งาน ChatGPT โดยมีระดับความสำคัญและผลกระทบที่สามารถวัดผลได้อย่างชัดเจน

ภาพประกอบ 2 โมเดลสมการโครงสร้าง

4. ผลการศึกษาที่ใช้โมเดลสมการโครงสร้างแสดงให้เห็นว่า โมเดลการวัดได้รับการยอมรับ โดยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (β) ที่ได้จากการวิเคราะห์ มีนัยสำคัญในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ในส่วนของปัจจัยด้านทัศนคติ (Attitude: AT) พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (β) เท่ากับ 0.373 ซึ่งบ่งชี้ว่าทัศนคติที่ดีขึ้นของผู้ใช้งาน ChatGPT จะเพิ่มความตั้งใจในการใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่อง โดยคิดเป็นอัตราส่วน 37.3% ของการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตาม สำหรับปัจจัยด้านบรรทัดฐานทางสังคม (Subjective norms: SN) ซึ่งสะท้อนถึงความคิดเห็นหรือแรงกดดันจากบุคคลรอบข้าง เช่น เพื่อน ครอบครัว หรือครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (β) เท่ากับ 0.139 บ่งบอกว่าความคิดเห็นจากคนรอบข้างมีผลต่อความตั้งใจใช้งาน ChatGPT ในระดับต่ำ ในขณะที่ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control: PBC) ซึ่งสะท้อนถึงการรับรู้ว่าคุณสามารถควบคุมและใช้งาน ChatGPT ได้อย่างสะดวก มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (β) เท่ากับ 0.261 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าปัจจัยนี้มีผลต่อความตั้งใจใช้งานในระดับปานกลาง รายละเอียดดังภาพประกอบ 2

อภิปรายผล

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ทักษะคิด บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม มีผลเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่องในกลุ่ม Gen Z โดยปัจจัยด้านทัศนคติมีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม และบรรทัดฐานทางสังคมส่งผลน้อยที่สุด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของ Liu & Ma (2024) และ Efendi et al. (2023) ที่ชี้ว่าทัศนคติเชิงบวกส่งผลโดยตรงต่อการยอมรับและการใช้งาน ChatGPT ในระยะยาว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Schwieger & Ladwig (2018) ที่ระบุว่า Generation Z มักให้ความสำคัญกับความสะดวกและประโยชน์ที่ได้รับจากเทคโนโลยีมากกว่าความคิดเห็นจากคนรอบข้าง Wang และ Guo (2025) ระบุว่า AI ประเภท generative AI เช่น ChatGPT ได้เสริมสร้างระบบนิเวศทางเทคโนโลยีการศึกษา ที่เอื้อต่อการใช้งานต่อเนื่องในบริบททางการศึกษา Malfatti (2025) ยังเน้นว่า ChatGPT สามารถทำหน้าที่เป็นเสมือน ครู ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทสำคัญของทัศนคติที่พบในการวิจัยนี้

สำหรับการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม ผลการวิจัยสนับสนุนแนวคิดของ Duong, Vu, & Ngo (2023) และ Shoufan (2023) ซึ่งชี้ว่าความมั่นใจในความง่ายและประสิทธิภาพของการใช้งานเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อความตั้งใจใช้งานอย่างต่อเนื่อง ขณะที่บรรทัดฐานทางสังคม แม้มีอิทธิพลน้อย แต่ก็แสดงให้เห็นถึงบทบาทของความคิดเห็นและการสนับสนุนจากครอบครัว เช่น เพื่อน ครอบครัว หรือสถาบันการศึกษา ซึ่งมีผลในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ Firat (2023) ชี้ว่า ChatGPT ส่งเสริมการเรียนรู้แบบ personalized และ self-directed ซึ่งช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม และเพิ่มความตั้งใจใช้งานต่อเนื่องของผู้ใช้ ทั้งนี้ สนับสนุนข้อสรุปที่ว่า การรับรู้เชิงบวกต่อ ChatGPT มีอิทธิพลสำคัญต่อพฤติกรรมการใช้งานอย่างต่อเนื่องในกลุ่มผู้ใช้ Generation Z

ความรู้ใหม่และนวัตกรรมที่เกิดจากงานวิจัยนี้ งานวิจัยนี้ได้เปิดเผยว่าทัศนคติของ Gen Z มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการตั้งใจใช้งาน ChatGPT อย่างต่อเนื่อง ซึ่งข้อมูลนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนากลยุทธ์การตลาดที่เน้นการสร้างเชื่อมั่นและการรับรู้ถึงประโยชน์ของเทคโนโลยี เช่น การปรับปรุงประสบการณ์ผู้ใช้ (UX) เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและเพิ่มการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ การสนับสนุนการสร้างชุมชนออนไลน์ที่ช่วยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้งาน ChatGPT ยังสามารถเพิ่มความน่าสนใจและความภักดีได้

การวิจัยครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นถึงโอกาสในการพัฒนาเทคโนโลยี Generative AI อื่น ๆ โดยเน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของ Gen Z เพื่อส่งเสริมการใช้งานเทคโนโลยีในระยะยาวและยั่งยืนในอนาคต องค์ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนานโยบายหรือแนวทางใหม่ในการประยุกต์ใช้ Generative AI ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1.1 จากการศึกษา พบว่า การเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์อาจทำให้เกิดความไม่แม่นยำ เนื่องจากผู้ตอบบางรายอาจตอบคำถามอย่างไม่ตั้งใจ

หรือไม่สมบูรณ์ ควรเพิ่มการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล เช่น การใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบผสม (สัมภาษณ์ร่วมกับแบบสอบถาม)

1.2 จากการศึกษา พบว่า การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นที่ทัศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม อาจมีปัจจัยอื่นที่สำคัญที่ควรทำการศึกษาเช่นกัน

1.3 จากการศึกษา พบว่า บางคำถามในแบบสอบถามอาจเข้าใจยากสำหรับผู้ตอบ ควรปรับปรุงการใช้ภาษาที่ชัดเจนและเหมาะสม รวมถึงให้คำแนะนำที่ละเอียดก่อนเริ่มทำแบบสอบถาม เพื่อเพิ่มความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้วิจัยสามารถศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนรุ่นอื่นที่ไม่ใช่ Gen Z เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้งาน ChatGPT ระหว่างรุ่นต่าง ๆ

2.2 ผู้วิจัยสามารถศึกษาปัจจัยใหม่ที่มีผลต่อความตั้งใจใช้งาน เช่น ภาพลักษณ์ของแบรนด์ เป็นต้น

2.3 ผู้วิจัยสามารถศึกษาความแตกต่างและเปรียบเทียบระหว่าง ChatGPT กับเทคโนโลยี AI อื่น ๆ เช่น Google Bard หรือ ClaudeAI เพื่อวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของแต่ละเทคโนโลยีในมุมมองของผู้ใช้งาน

เอกสารอ้างอิง

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211.
- Babu, M. A., Yusuf, K. M., Eni, L. N., Jaman, S. M. S., & Sharmin, M. R. (2024). ChatGPT and Generation 'Z': A study on the usage rates of ChatGPT. *Social Sciences & Humanities Open*, 10, 101163.
- BBDO Bangkok. (2024). ผลสำรวจพฤติกรรมการใช้ AI ของคนไทย เผย Gen Z ใช้มากที่สุด. <https://www.posttoday.com/smart-city/711475>.

- Bhattacharjee, A. (2001). Understanding information systems continuance: An expectation-confirmation model. *MIS Quarterly*, 25(3), 351–370. <https://doi.org/10.2307/3250921>
- Dale, R. (2021). GPT-3: What's it good for?. *Natural Language Engineering*, 27(1), 113-118. <https://doi.org/10.1017/S1351324920000601>
- Duong, C. D., Vu, T. N., & Ngo, T. V. N. (2023). Applying a modified technology acceptance model to explain higher education students' usage of ChatGPT: A serial multiple mediation model with knowledge sharing as a moderator. *The International Journal of Management Education*, 21(3), 100883.
- Efendi, D., Putri, H. E., Wati, S., & Albert, A. (2023, December). The role of ChatGPT in improving learning effectiveness and student satisfaction: Findings from the informatics exam survey. In *Proceeding of International Conference on Islamic Education (ICIED)*, 8(1), 565-584.
- Firat, M. (2023). What ChatGPT means for universities: Perceptions of scholars and students. *Journal of Applied Learning and Teaching*, 6(1), 57-63. <https://doi.org/10.37074/jalt.2023.6.1.22>
- First Page Sage. (n.d.). *Top generative AI Chatbots*. <https://firstpagesage.com/reports/top-generative-ai-chatbots/>
- Huang, Y., Sun, L., Wang, H., Wu, S., Zhang, Q., Li, Y., & Zhao, Y. (2024, July). Position: TrustLLM: Trustworthiness in large language models. In *International Conference on Machine Learning* (Vol. 202, pp. 20166–20270). PMLR.
- Huang, Y., & Yu, Z. (2023). Understanding the continuance intention for artificial intelligence news anchor: Based on the expectation confirmation theory. *Systems*, 11(9), 438. <https://doi.org/10.3390/systems11090438>
- Jo, H., & Bang, Y. (2023). Analyzing ChatGPT adoption drivers with the TOEK framework. *Scientific Reports*, 13(1), 22606. <https://doi.org/10.1038/s41598-023-49710-0>
- Liu, G., & Ma, C. (2024). Measuring EFL learners' use of ChatGPT in informal digital learning of English based on the technology acceptance model. *Innovation in Language Learning and Teaching*, 18(2), 125–138.
- Lund, B. D., & Wang, T. (2023). Chatting about ChatGPT: how may AI and GPT impact academia and libraries?. *Library hi tech news*, 40(3), 26-29. <https://doi.org/10.1108/LHTN-01-2023-0009>
- Malfatti, F. I. (2025). ChatGPT, Education, and Understanding. *Social Epistemology*, 1-15. <https://doi.org/10.1080/02691728.2025.2449599>
- Marr, B. (2022). *The potential impact of ChatGPT on education*. Forbes.
- Mosca, M., Snipe, K., & Liu, W. (2019). Generation Z learning behaviors: The digital revolution's impact. *Learning Sciences Journal*, 15(4), 32–41.
- Ngo, T. T. A. (2023). The perception by university students of the use of ChatGPT in education. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 18(17), 4. <https://doi.org/10.3991/ijet.v18i17.39019>
- Ramadhan, A., & Rosmansyah, Y. (2023, September). Critical Factors of Immersive Learning in Higher Education: A Systematic Literature Review. In *2023 10th International Conference on ICT for Smart Society (ICISS)* (pp. 1-8). IEEE. <https://doi.org/10.1109/ICISS59129.2023.10291434>
- Roscoe, J.T. (1969). *Fundamental research statistic for the behavioral sciences*. Holt, Rinehart and Winston.
- Saxena, A., & Doleck, T. (2023). A structural model of student continuance intentions in ChatGPT adoption. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 19(12), em2366. <https://doi.org/10.29333/ejmste/13839>

- Schwieger, D., & Ladwig, C. (2018). Reaching and retaining the next generation: Adapting to the expectations of Gen Z in the classroom. *Information Systems Education Journal*, 16(3), 45.
- Shoufan, A. (2023). Exploring students' perceptions of ChatGPT: Thematic analysis and follow-up survey. *IEEE Access*, 11, 38805-38818. <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2023.3268224>
- Spring News. (2023, February 8). เปรียบเทียบความเจ๋ง แชนบอท AI 'ChatGPT' เจ้าไหนดี? แล้วช่วยทำอะไรได้บ้าง. <https://www.springnews.co.th/digital-tech/technology/835156>
- Wang, M., & Guo, W. (2025). The potential impact of ChatGPT on education: Using history as a rearview mirror. *ECNU Review of Education*, 8(1), 41-48. <https://doi.org/10.1177/20965311231189826>
- Zulfikasari, S., Sulistio, B., & Aprilianasari, W. (2024). Utilization of chat GPT artificial intelligence (AI) in student's learning experience gen-Z class. *Lectura: Jurnal Pendidikan*, 15(1), 259-272. <https://doi.org/10.31849/lectura.v15i1.18840>.

รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบาย
สู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2

Participation model using PLC process in implementing policy for educational
quality management of primary schools under the Office of the Primary
Educational Service Area 2, Phitsanulok

ศิริวรรณ ภูริพัฒนธรรม (Siriwan Phurriwattanatham)¹ ประจวบ จันทร์ (Prachaub Juntorn)²

Received: December 14, 2024

Revised: December 25, 2024

Accepted: December 29, 2024

¹ Corresponding author, Email: khamyon.siriwan@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาพิษณุโลกเขต 2 2) พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา พิษณุโลกเขต 2 วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบันในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากเป็นนโยบายใหม่ ส่งผลให้ผู้บริหารและบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ PLC ผลการตรวจสอบยืนยันรูปแบบ ทุกด้านยืนยันอยู่ในระดับมากที่สุด ผลจากการนำไปปฏิบัติ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและคณะครูต่อกระบวนการ PLC ได้แก่ นโยบายการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม, การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, การพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาไทย, การพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์, การพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ, การจัดเตรียมความพร้อมระดับปฐมวัย, ก้าวไกลเทคโนโลยี, มีทักษะอาชีพตามวัย, การส่งเสริมสุขอนามัยนักเรียน, การยกระดับ

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา (ภาคภาษาอังกฤษ), วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
Lecturer of M.Ed. in Educational Administration
(International Program), Siam Technology College

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
Lecturer, Master of Education Program, Educational
Administration, Phitsanulok University

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษา ตามลำดับ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อ รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำ นโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, กระบวนการ PLC, การนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษา

ABSTRACT

This research study aimed to respond to the research objectives as follows: 1) to study the current conditions and issues regarding participation using the PLC process in implementing policies for educational quality management in primary schools under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2, 2) to develop a participation model using the PLC process to implement policies for educational quality management in primary schools under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2, and 3) to study the effects of using the participation model through the PLC process in implementing policies for educational quality management in primary schools under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. This research process was divided into three stages: 1) study of the current conditions and issues, 2) development of the model, and 3) evaluation of the model's effects. The research tools included a questionnaire for collecting opinions from school administrators and teachers, semi-structured interviews, and a satisfaction survey. Data were analyzed using statistical software, with the following statistics: percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and content analysis.

The results indicated that the current conditions and issues were at a low level overall, primarily due

to the fact that this is a new policy, leading to a lack of knowledge and understanding of the PLC process among administrators and staff. The validation of the model showed that all aspects were rated at the highest level. In practice, the participation of administrators and teachers in educational quality management through the PLC process focused on policies such as promoting morality and ethics, incorporating the philosophy of sufficiency economy, improving Thai language teaching, enhancing mathematics instruction, advancing foreign languages teaching, preparing early childhood education, leveraging technology, developing age-appropriate career skills, promoting student hygiene, improving learning achievement, and enhancing the educational quality assurance system, respectively. Therefore, the overall participation was rated at a high level. School administrators and teachers were highly satisfied with the participation model using the PLC process for implementing policies to improve educational quality management in primary schools under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2.

Keywords: Participation, PLC process, Policy implementation for educational quality

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทิศทางการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ไม่สามารถแยกจากบริบทความเป็นไปของโลก จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนอย่างจริงจัง ในหลายๆ ประเด็น อาทิเช่น ประเด็นด้านเนื้อหาวิชา (Subject matter) วิธีการสอนเนื้อหาจะต้องมีความแตกต่างจากในอดีต ที่เน้นให้ครูเป็นผู้สอนเท่านั้น เปลี่ยนเป็นต้องเน้นไปที่ผู้เรียน โดยเฉพาะการให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ถ้าเป็นผลงานที่ใช้ได้จริง ก็ยังเป็นประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย ประเด็นด้านทักษะชีวิต (Life and professional skills) ในศตวรรษที่ 20 นั้น โลกได้เดินทางสู่ยุคอุตสาหกรรม ดังนั้น ทักษะความเป็นผู้เชี่ยวชาญ

จึงสำคัญมากกว่าทักษะชีวิต ซึ่งในศตวรรษที่ 21 โลกกำลังเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มและความแปลกใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์ ดังนั้นการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration skill) จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการผสมผสานอัตลักษณ์และความสร้างสรรค์ของเราและผู้อื่นเข้าด้วยกัน (วิจารณ์ พานิช, 2555)

อย่างไรก็ตามการปรับเปลี่ยนอย่างจริงจังเพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 นั้นมีปัจจัยสำคัญซึ่งสถาบัน Person และ The Economist Intelligence Unit หรือ EIU ได้ศึกษาดัชนีชี้วัดความสามารถทางเศรษฐกิจและการบรรลุผลทางการศึกษาของประเทศต่างๆ ทั่วโลก รายงาน ระบุประเด็นสำคัญจากการศึกษาระบบการศึกษา และระบบบริหารโรงเรียนของประเทศต่างๆ พบว่า ประเทศที่ประสบความสำเร็จทางการศึกษา จะให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครู และสื่อการสอนของครู และการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพนั้นเป็นลักษณะการพัฒนาวิชาชีพแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในงานจริง โดยเฉพาะงานหลักสูตรและการเรียนการสอน (Bellanca & Brandt, 2011) จึงเป็นเหตุให้มีการพัฒนาแนววิธีการเรียนรู้และพัฒนาองค์กรแบบโรงเรียนที่เรียกว่า PLC อย่างหลากหลายรูปแบบในบริบทต่างๆ ของแต่ละประเทศที่ตื่นตัวเพื่อเปลี่ยนผ่านให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ทั้งในกรณีศึกษากลุ่มศึกษาบทเรียนหรือ Lesson study ในประเทศญี่ปุ่น การพัฒนาวิชาชีพครูแบบ Problem solving group and research group ในเมืองเซี่ยงไฮ้ และ PLC แห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ “Teach less, Learn more” ในประเทศสิงคโปร์ เป็นต้นเป็นรูปแบบ PLC ที่หลากหลาย และล้วนมุ่งเน้นการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ผ่าน PLC แบบร่วมแรงร่วมใจกันอย่างจริงจัง บนฐานงานจริงมากกว่าการอบรมนอกห้องเรียน

การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วดังกล่าว จึงเป็นเหตุให้โรงเรียนจำเป็นต้องระดมสรรพกำลังความสามารถร่วมกันของคนในองค์กร เพื่อปรับเปลี่ยน ปรับตัว พัฒนาคุณภาพให้ทันและสอดคล้องกับความเป็นจริงของยุคที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ของนักเรียนรวมถึงครูทุกคนในองค์กร ดังนั้นวิธีการเรียนรู้บนฐานการปฏิบัติในงานจริงร่วมของวิชาชีพครูในแบบชุมชนการเรียนรู้ หรือ PLC จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ทั้งระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน

ระดับกลุ่มโรงเรียน จนถึงระดับชาติ ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนา หรือปฏิรูปการจัดการศึกษาในชุมชนของตนเอง

เช่นเดียวกับกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ประกาศ ณ วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ.2565 โดย นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำเนินการตามภารกิจหลักตามยุทธศาสตร์ชาติ ร่างแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2566-2580) ฉบับปรับปรุงในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อน ประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ในแผนย่อยที่ 3.3 การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) โดยเฉพาะหมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development goals: SDGs) รวมทั้งนโยบายและแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานสถานศึกษามีภารกิจสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สถานศึกษาจึงต้องมีศักยภาพสูงในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงที่สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาและสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่มีศักยภาพสูง ถือเป็นภารกิจสำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่จะต้องส่งเสริมสนับสนุนกำกับดูแลให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสำหรับผู้เรียนเป็นต้นแบบของสังคมแห่งการเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องได้รับโอกาสให้เข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และนอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional learning community) “ชุมชนการเรียนรู้

ทางวิชาชีพ” สู่สถานศึกษาเพื่อรองรับนโยบายกระทรวง
สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักถึง
ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน
ให้มีศักยภาพ มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความสามารถ
ในการสื่อสาร มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และค่านิยมของคนไทย
12 ประการ ด้วยการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมในการ
จัดการศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบ
ต่าง ๆ ตามศักยภาพและความพร้อม บนพื้นฐานของความ
รับผิดชอบที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเชื่อว่าถ้า
สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มี
การบริหารจัดการที่ดีจะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ที่ดีขึ้น
ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ
PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 และมีความมุ่งหมายเพื่อให้
สถานศึกษามีแนวทางในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติใน
การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาที่ชัดเจนและเป็น
ระบบด้วยกระบวนการ PLC โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม
ของเครือข่ายคุณภาพการศึกษา และมีแนวทางการ
ประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ทฤษฎีวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับ กระบวนการ PLC (Professional Learning Community)

กระบวนการ PLC หรือการสร้างชุมชนการเรียนรู้
ทางวิชาชีพ เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรใน
สถานศึกษาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมมือกันเพื่อ
พัฒนาการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
DuFour and Fullan (2013) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของ
PLC ว่าเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ครูมีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน
อย่างต่อเนื่องและมีโครงสร้างที่ชัดเจน ทำให้สามารถ
ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น
นอกจากนี้ DuFour and Marzano (2011) ยังได้เสนอ
แนวคิดว่าการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มี
ประสิทธิภาพต้องอาศัยการนำทีมของผู้นำการศึกษาและ
การสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

PLC มีหลักการสำคัญอยู่ 3 ประการคือ การเรียนรู้
ร่วมกัน, การสะท้อนประสบการณ์การเรียนการสอน,
และการพัฒนาครูให้มีความสามารถในด้านต่าง ๆ
อย่างต่อเนื่อง Stoll et al. (2006) ได้เสนอว่าชุมชนการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพควรให้ความสำคัญกับ
การพัฒนาความเป็นผู้นำของครู และควรมีระบบสนับสนุน
เพื่อการพัฒนา

การจัดการคุณภาพการศึกษา

การจัดการคุณภาพการศึกษาคือกระบวนการที่
สถานศึกษานำมาปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและ
พัฒนาระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการที่มี
ความสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา ประเด็นสำคัญ
ในกระบวนการนี้คือต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาค
ส่วน ตั้งแต่ระดับครู นักเรียน ผู้ปกครอง ไปจนถึงชุมชน
และองค์กรที่เกี่ยวข้อง Harris (2003) กล่าวถึงแนวคิดของ
การมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพการศึกษาว่าจะช่วยให้
สถานศึกษาเข้าถึงปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอน
ได้ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งสร้างโอกาสในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

การนำนโยบายทางการศึกษาสู่การปฏิบัติคือ
ขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา ศึกษาของ Fullan (2016) แสดงให้เห็น
ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติควรอาศัยความเข้าใจร่วมกัน
ระหว่างผู้นำการศึกษาและครูผู้สอน เพื่อให้การนำนโยบาย
เกิดผลสัมฤทธิ์จริง นอกจากนี้ยังต้องอาศัยการสนับสนุนทั้ง
ในด้านทรัพยากรและการพัฒนาทักษะของบุคลากรให้
สามารถปฏิบัติตามนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การมีส่วนร่วมจากครู ผู้ปกครอง และชุมชนใน
กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ
ตามที่ Epstein (2018) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนในสถานศึกษาว่าจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่
สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและความต้องการของ
ผู้เรียน นอกจากนี้ Lumby and Foskett (2011) ยัง
กล่าวถึงบทบาทของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่ส่งผล
ให้เกิดความร่วมมือที่เข้มแข็งระหว่างครูและผู้ปกครอง ซึ่ง
ช่วยเพิ่มคุณภาพการศึกษาในระยะยาว

นอกจากนี้ งานวิจัยหลายฉบับได้ชี้ให้เห็นถึง
ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพ

การศึกษา เช่น การวิจัยของ Lee and Lee (2020) ที่กล่าวถึงผลกระทบของ PLC ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน พบว่าการใช้กระบวนการ PLC อย่างมีระบบช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ งานวิจัยของ Jones and Harris (2019) ยังได้ชี้ให้เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างครูและผู้นำสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับตัวแปรเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 โดยนำเสนอเกี่ยวกับความหมาย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา กระบวนการ PLC การมีส่วนร่วม นโยบาย 11 ด้าน การประเมินรูปแบบ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2

2. พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2

3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 3

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,217 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางของ Yamane (1973, p.125) ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้จำนวน 319 คน แล้วกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนโรงเรียน โดยการแบ่งโรงเรียนเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 61 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 68 โรงเรียน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 183 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน และครูวิชาการ โรงเรียนละ 2 คน และกลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 136 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน และครูวิชาการ โรงเรียนละ 1 คน

ขั้นตอนที่ 2

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus group) เกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและคณะครูต่อกระบวนการ PLC ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) เป็นหรือเคยเป็นนักวิชาการหรืออาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีผลงานเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและคณะครูต่อกระบวนการ PLC ได้แก่ งานวิจัย บทความ ตำรา การเป็นวิจัย บทความ ตำรา การเป็นวิทยากรหรือการรับผิดชอบโครงการที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive selection) จำนวน 3 คน

2) เป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือมีประสบการณ์ในการสนับสนุนการจัดการคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและคณะครูต่อกระบวนการ PLC โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive selection) จำนวน 2 คน

3) เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาแห่งนั้น จนได้รับการ

ยอมรับจากบุคคลทั่วไป โดยใช้วิธีเลือกแบบ เฉพาะเจาะจง (Purposive selection) จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โดยสอบถามความคิดเห็น ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 26 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเพื่อให้เห็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 2

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi structured interview) และแบบประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC

ขั้นตอนที่ 3 แบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่มีต่อผลการใช้รูปแบบการจัดการคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและคณะครูต่อกระบวนการ PLC จำนวน 110 ข้อ

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 จำนวน 20 ข้อ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 3

ศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ สร้างข้อคำถามโดยขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหาจากคำตัดสินความสอดคล้องของข้อคำถาม ปรับปรุงและนำไปทดลองใช้ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (1990) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.8300 และ 0.8100 ปรับปรุงและนำไปใช้จริง

ขั้นตอนที่ 2

นำผลการวิจัยตามขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษาไว้แล้วในบทที่ 2 แล้วนำข้อสรุปมาใช้เป็นข้อมูล และสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi structured interview) ใช้วิธีการการตรวจสอบ โดยการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมและละเอียดที่สุดสำหรับยกร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ได้รูปแบบ ที่ประกอบด้วยนโยบาย 11 ด้าน

และผู้วิจัยได้ประเมินและตรวจสอบ โดยสรุปข้อคิดเห็น ข้อวิจารณ์ และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาปรับปรุงองค์ประกอบของรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ผลลัพธ์ที่ต้องการในขั้นตอนนี้ คือ ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และความเป็นประโยชน์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 และ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ และการประเมินรูปแบบ โดยวิธีการอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship model)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา การมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและการตรวจสอบยืนยันรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาการนำไปใช้ และความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาตามนโยบาย 11 ด้าน ด้วยกระบวนการ PLC ที่เน้นการมีส่วนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 พบว่า ในภาพรวม สภาพปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู วิชากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำนโยบายทั้ง 11 ด้าน ไปบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการ PLC ที่เน้นการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.49$, S.D. = 0.54) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ได้กำหนดและมอบนโยบาย 11 ด้าน ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา นำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ซึ่งเป็นนโยบายใหม่ส่งผลให้ ผู้บริหารและบุคลากร ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ PLC และขาดความรู้ ในการพัฒนาการเรียนรู้อุปกรณ์สาระวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสารสนเทศ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการและการเรียนรู้ของนักเรียนความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายก้าวไกลเทคโนโลยี

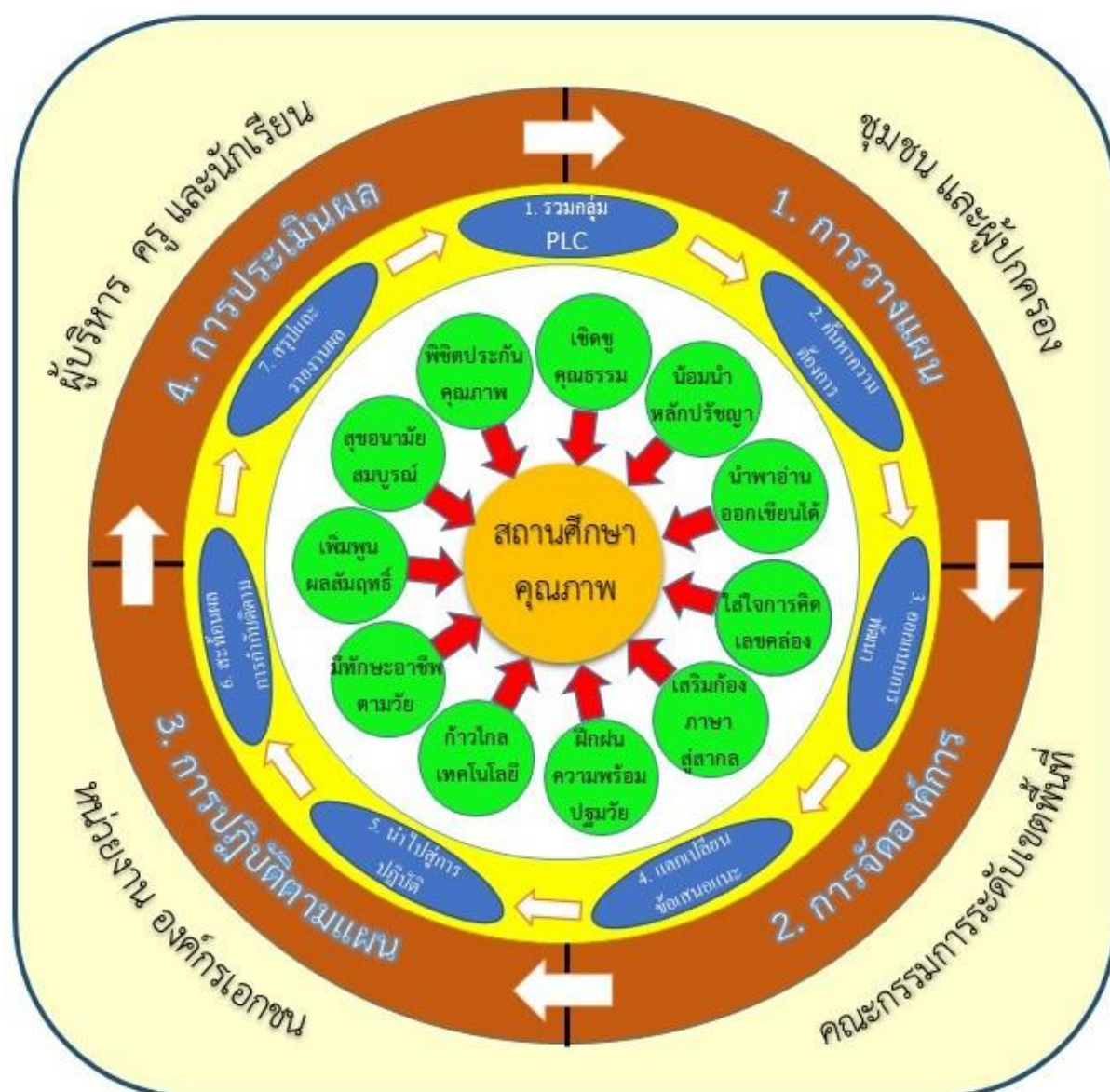
สภาพปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ ไม่สามารถนำนโยบาย 11 ด้าน ไปบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการ PLC ที่เน้นการมีส่วนร่วม ในภาพรวมสภาพปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.07$, S.D. = 0.71) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแต่ละนโยบายไม่อาจปฏิบัติได้หรือปฏิบัติได้ไม่ดีเท่าที่ควร เช่น ไม่สามารถนำนโยบาย การส่งเสริมทักษะอาชีพตามวัย ไปปฏิบัติในสถานศึกษาได้ และไม่สามารถนำหลักการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม ไปปฏิบัติในสถานศึกษาได้ดีเท่าที่ควร ดังข้อมูลที่ปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC

ข้อ	เนื้อหา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
สภาพปัจจุบัน				
1	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมคุณธรรม ในระดับ	2.38	0.55	น้อย
2	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับ	2.46	0.56	น้อย
3	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับ	2.37	0.52	น้อย
4	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในระดับ	2.51	0.53	ปานกลาง
5	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในระดับ	2.35	0.57	น้อย
6	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการเขียนความพร้อมปฐมนิเทศ ในระดับ	2.47	0.51	น้อย
7	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายก้าวไกลเทคโนโลยี ในระดับ	2.34	0.49	น้อย
8	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมทักษะอาชีพตามวัย ในระดับ	2.43	0.52	น้อย
9	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมสุนทรียะตักเรียน ในระดับ	2.53	0.53	ปานกลาง
10	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายยกระดับผลสัมฤทธิ์ ในระดับ	2.56	0.52	ปานกลาง
11	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายพัฒนาคุณภาพ ในระดับ	2.46	0.51	น้อย
12	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ PLC ในระดับ	2.82	0.38	ปานกลาง
13	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม	2.70	0.83	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		2.49	0.54	น้อย

2. ผลการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 โดยนำเสนอร่างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาตามนโยบาย 11 ด้าน ด้วยกระบวนการ PLC ที่เน้นการมีส่วนร่วม ต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน โดยการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group discussion) ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพัฒนารูปแบบการมี

ส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาตามนโยบาย 11 ด้าน 2) การบริหารจัดการด้วยกระบวนการ PLC 3) การมีส่วนร่วมของหน่วยงานองค์กร ชุมชน ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ดังแสดงในภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2

จากร่างรูปแบบและแนวการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและคณะครูต่อกระบวนการ PLC ภาพประกอบ 1 โมเดลนี้นำเสนอให้เห็นภาพรวมของกระบวนการพัฒนาคุณภาพที่ครอบคลุมทุกมิติ โดยมี PLC เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการนี้ และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

PLC (Professional Learning Community)

เป็นแกนหลักของโมเดลและงานวิจัย โดย PLC หมายถึงชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติและการพัฒนาคุณภาพ เนื่องจาก PLC ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ร่วมกันเรียนรู้ แลกเปลี่ยน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน

การมีส่วนร่วม

โมเดลและผลงานวิจัยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก การมีส่วนร่วมนี้จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

การวางแผน

ก่อนที่จะดำเนินการใดๆ จำเป็นต้องมีการวางแผนที่ชัดเจน ซึ่งรวมถึงการกำหนดเป้าหมาย วิเคราะห์สถานการณ์ และออกแบบกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและบริบทของโรงเรียน

การปฏิบัติ

หลังจากวางแผนแล้ว ก็ต้องนำแผนไปปฏิบัติจริง โดยมีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

การประเมิน

การประเมินเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ทราบถึงผลลัพธ์ของการดำเนินงาน และนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขในขั้นตอนต่อไป

การปรับปรุง

การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพ โดยการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และ

หาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ซึ่งผลการตรวจสอบยืนยันพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 โดยประเมินครอบคลุมทั้ง 4 มาตรฐาน พบว่า

ความเหมาะสม ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.31) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาและให้ความเห็นว่า พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ที่ได้นำไปปฏิบัติในสถานศึกษาสามารถวัดระดับคุณภาพของสถานศึกษาและศักยภาพของผู้บริหารได้ และมีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ตามภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง

ด้านความเป็นไปได้ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.24) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาและให้ความเห็นว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานและนำผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป และช่วยพัฒนางานและเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ด้านความถูกต้อง ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.13) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาและให้ความเห็นว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 มีแนวการปฏิบัติ และกระบวนการบริหารที่ชัดเจนตามลำดับและขั้นตอน และมีองค์ประกอบตามหลักการแนวคิด ทฤษฎี และการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ

ด้านความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.46) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาและให้ความเห็นว่า การประเมินผล

การปฏิบัติงานและนำผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

และมีแนวการปฏิบัติ และกระบวนการบริหารที่ชัดเจน ตามลำดับและขั้นตอน โดยแสดงผลการประเมิน ในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการประเมินระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจยืนยันรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจยืนยันรูปแบบ								
	ด้านความเหมาะสม			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 มีองค์ประกอบตามหลักการแนวคิด <u>คุณธรรม</u> และการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ	4.55	0.52	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด	4.33	0.50	มาก
2. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ช่วยพัฒนาและเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น	4.55	0.52	มากที่สุด	4.33	0.50	มาก	4.44	0.52	มาก
3. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 สามารถใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานของสถานอื่น	4.44	0.52	มาก	4.44	0.52	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด
4. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ใช้การบริหารงานที่ชัดเจนโดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน	4.55	0.52	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด	4.44	0.52	มาก
5. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ตามภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง	4.44	0.52	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด
6. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 มีแนวการปฏิบัติ และกระบวนการบริหารที่ชัดเจน ตามลำดับและขั้นตอน	4.44	0.52	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด	4.66	0.50	มากที่สุด
7. กระบวนการ PLC เป็นการรวมพลังสมาชิกมีส่วนร่วมของคณะทำงาน ร่วมคิด สร้างทางเลือก ร่วมแก้ไข และร่วมกันดำเนินการ	4.55	0.52	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด
8. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและคณะครูต่อกระบวนการ PLC ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น	4.55	0.52	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด
9. การประเมินผลการปฏิบัติงานและนำผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป	4.66	0.50	มากที่สุด	4.66	0.50	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด
10. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ที่ได้นำไปปฏิบัติในสถานศึกษาสามารถยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาและศักยภาพของผู้บริหารได้	4.66	0.50	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.54	0.31	มากที่สุด	4.53	0.24	มากที่สุด	4.52	0.13	มากที่สุด

3. ผลจากการนำไปปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติตามนโยบายและการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ด้วยกระบวนการ PLC ที่เน้นการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.09) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้ชี้แจงนโยบายสู่การปฏิบัติ นโยบายที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นโยบายข้อที่ 3 พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย (อ่าน เขียนและวิเคราะห์ได้) ได้แก่ และนโยบายที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นโยบายข้อที่ 10 ส่งเสริมและพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และสามารถสรุปแต่ละนโยบายได้ดังนี้

นโยบายข้อที่ 1 การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.23) ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้กำหนดให้สถานศึกษามีการดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC “เชิดชูคุณธรรม” สู่การปฏิบัติโดยการขับเคลื่อนกระบวนการอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน โดยที่ผู้บริหารมีโครงสร้างรูปแบบ/นวัตกรรมในการบริหารด้านคุณธรรม และมีความพึงพอใจด้านความโปร่งใสเป็นธรรม จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

นโยบายข้อที่ 2 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.24) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้กำหนดให้ครูต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักการแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ และกำหนดให้สถานศึกษามีการดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC “น้อมนำหลัก

ปรัชญา” สู่การปฏิบัติโดยการขับเคลื่อนกระบวนการอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน

นโยบายข้อที่ 3 พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย(อ่าน เขียนและวิเคราะห์ได้) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, $S.D.=0.20$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้แต่งตั้งผู้รับผิดชอบและจัดให้มีการประชุมวางแผนจัดกิจกรรมดำเนินการการพัฒนาอ่านออกเขียนได้และบริหารได้สร้างความตระหนักให้กับครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับพัฒนาการอ่านออกเขียนได้

นโยบายข้อที่ 4 พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, $S.D.=0.21$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจด้านทักษะการคิดเลขคล่อง (ความสามารถในการคิดหาคำตอบได้รวดเร็วและถูกต้องและ นักเรียนมีโครงงานคณิตคิดเลขคล่องและมีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมและมีทักษะการคิดเลขคล่องเพิ่มขึ้น

นโยบายข้อที่ 5 พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, $S.D.=0.29$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการวางแผนการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชีวิตประจำวันและเพื่อการสื่อสารสู่การท่องเที่ยวชุมชน และ ผู้บริหารได้กำกับติดตาม ประเมินผลการบริหารจัดการเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชีวิตประจำวันและเพื่อการสื่อสารสู่การท่องเที่ยวชุมชน

นโยบายข้อที่ 6 การส่งเสริมและการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, $S.D.=0.29$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีกระบวนการวางแผนงาน ประสานงานความร่วมมือและมีการระดมทรัพยากรจากชุมชนพัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในการจัดการศึกษาปฐมวัย และครูมีความรู้ความสามารถ ในการพัฒนาปรับปรุง มีการประเมินตรวจสอบการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

นโยบายข้อที่ 7 พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, $S.D.=0.29$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการพัฒนานตนเองและส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการนำเทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และครูสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อนำเสนอผลงาน

ข้อมูลที่มีอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

นโยบายข้อที่ 8 การส่งเสริมทักษะอาชีพตามวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, $S.D.=0.30$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำหลักสูตรและจัดทำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะอาชีพตามวัย และนักเรียนสามารถฝึกอาชีพพื้นฐานที่สนใจและเลือกเรียนต่อในสายอาชีพที่ต้องการได้

นโยบายข้อที่ 9 การส่งเสริมสุขภาพอนามัยนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, $S.D.=0.26$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้กำหนดให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ นำไปใช้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างสุขอนามัยที่ดี และครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างสุขอนามัยที่ดี มีการสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

นโยบายข้อที่ 10 ส่งเสริมและพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$, $S.D.=0.17$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้กำหนดให้ทดสอบนักเรียนในแต่ละระดับชั้น โดยใช้เครื่องมือที่จัดทำไว้และวิเคราะห์ผลการทดสอบและกำหนดกิจกรรมเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป และให้มีการนำผลจากการประเมินเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการพัฒนาการยกระดับผลสัมฤทธิ์

นโยบายข้อที่ 11 การประกันคุณภาพสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, $S.D.=0.27$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้กำหนดให้มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี (SAR) และระบุแนวทางในการพัฒนาและจัดให้ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, $S.D.=0.24$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูได้นำนโยบายสู่การปฏิบัติและมีความพึงพอใจต่อนโยบายข้อที่ 5 เสริมก้องภาษาสู่สากล อยู่ในระดับมากและมีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นโยบายข้อที่ 2 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษาตามข้อมูลที่ปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและคณะครูต่อกระบวนการ PLC ในการปฏิบัติตามนโยบาย 11 ด้าน

การปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและคณะครูต่อกระบวนการ PLC	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
นโยบายด้านที่ 1 การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม	4.33	0.23	มาก
นโยบายด้านที่ 2 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา	4.33	0.24	มาก
นโยบายด้านที่ 3 พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย	4.34	0.20	มาก
นโยบายด้านที่ 4 พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระคณิตศาสตร์	4.33	0.21	มาก
นโยบายด้านที่ 5 พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ	4.34	0.29	มาก
นโยบายด้านที่ 6 การส่งเสริมและการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย	4.34	0.29	มาก
นโยบายด้านที่ 7 พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	4.33	0.29	มาก
นโยบายด้านที่ 8 การส่งเสริมทักษะอาชีพตามวัย	4.34	0.30	มาก
นโยบายด้านที่ 9 การส่งเสริมสุขภาพอนามัยนักเรียน	4.33	0.56	มาก
นโยบายด้านที่ 10 ส่งเสริมและพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้	4.31	0.17	มาก
นโยบายด้านที่ 11 การประกันคุณภาพสถานศึกษา	4.32	0.27	มาก
รวมเฉลี่ย	4.33	0.09	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและคณะครูต่อกระบวนการ PLC. สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ได้กำหนดและมอบนโยบาย 11 ด้าน ให้กับผู้บริหารสถานศึกษานำสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ซึ่งเป็นนโยบายใหม่ส่งผลให้ ผู้บริหารครูและบุคลากร ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ PLC และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการก้าวทันเทคโนโลยี ในส่วนของสภาพปัญหา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแต่ละนโยบายไม่อาจปฏิบัติได้หรือปฏิบัติได้ไม่ดีเท่าที่ควร เช่น ไม่สามารถนำนโยบายส่งเสริมทักษะอาชีพตามวัยไปปฏิบัติในสถานศึกษาของท่านได้ และไม่สามารถนำหลักการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในสถานศึกษาของท่านได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nolasco and Arthur (1987, pp.15-21) ที่กล่าวว่า

การจัดกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกด้านทัศนคติความรู้สึกละอารมณ์ด้วยตนเอง มิใช่ถูกบังคับให้ทำ

ผลการตรวจสอบยืนยันรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 โดยประเมินครอบคลุมทั้ง 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นประโยชน์ ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาและให้ความเห็นว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ที่ได้นำไปปฏิบัติในสถานศึกษาสามารถวัดระดับคุณภาพของสถานศึกษาและศักยภาพของผู้บริหารได้ และมีความสอดคล้องกับ

เหตุการณ์ปัจจุบัน ตามภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป และช่วยพัฒนางานและเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น มีแนวการปฏิบัติและกระบวนการบริหารที่ชัดเจน ตามลำดับและขั้นตอน และมีองค์ประกอบตามหลักการแนวคิด ทฤษฎี และการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศรา มุลวรรณ (2561, น.52) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์การมีความสำคัญมากต่อองค์การ เพราะประสิทธิภาพขององค์การเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จและการอยู่รอดขององค์การ องค์การใดมีประสิทธิภาพสูงแสดงว่า องค์การนั้นประสบความสำเร็จในการประกอบกิจการสามารถบรรลุเป้าหมายขององค์การส่งผลให้องค์การมีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ สามารถอยู่รอดได้ เป็นอย่างดีในทางตรงกันข้ามถ้าองค์การใดมีประสิทธิภาพขององค์การต่ำแสดงว่าองค์การนั้นประสบความล้มเหลวในการประกอบกิจการไม่สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์การ ส่งผลให้กิจการขององค์การตกต่ำ ไม่สามารถพัฒนาตนเองจนถึงการล่มสลายขององค์การ ในทำนองเดียวกันประสิทธิภาพของโรงเรียนที่มีความสำคัญมากต่อโรงเรียน เพราะเป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนใดมีประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงก็จะได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและสังคม โดยเฉพาะผู้ปกครองและนักเรียน ดังนั้นประสิทธิภาพของโรงเรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องคำนึงถึง และหาตัวชี้วัดให้ได้ว่าอะไรบ้าง ผู้บริหารควรนำมาเป็น ประเด็นในการพิจารณาประกอบ 50 รายละเอียด เพื่อตรวจสอบการประเมินตนเองให้เกิดความมั่นใจว่าโรงเรียนจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสูงมีประสิทธิภาพ ที่เกิดจากการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและที่สำคัญไปกว่านั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์ว่ามีองค์ประกอบใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหาร และการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็งของปัจจัยเหล่านั้นมาวางแผนพัฒนาสถานศึกษา พร้อมทั้งมีการประเมินประสิทธิภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และการปฏิบัติตามนโยบายและการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและคณะครูต่อกระบวนการ PLC. ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาปฐมนิเทศ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากสามารถอภิปรายแต่ละนโยบาย ได้ดังนี้

นโยบายข้อที่ 1 การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารได้กำหนดให้สถานศึกษามีการดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC “เชิดชูคุณธรรม” สู่การปฏิบัติโดยการขับเคลื่อนกระบวนการอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอนโดยที่ผู้บริหารมีโครงสร้าง รูปแบบ/นวัตกรรมในการบริหารด้านคุณธรรม และมีความพึงพอใจด้านความโปร่งใสเป็นธรรมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกสินทร์ ช้างบุญ (2560, น.163) ได้วิจัยเรื่องการติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า การติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอ ขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการวางแผน พบว่า ทางโรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคม ด้านการปฏิบัติตามแผน พบว่า ทางโรงเรียนมีเป้าหมายเดียวกันในการกำหนดการดำเนินงานในโครงการ มีการจัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่ได้วางแผนไว้ มีการประเมินผลการดำเนินงานทั้งก่อนทำกิจกรรมระหว่างทำกิจกรรมและหลังทำกิจกรรมด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย ด้านการทดสอบพบว่า ทางโรงเรียนมีการกำกับ นิเทศ ติดตามโครงการโดยหัวหน้ากิจกรรมแต่ละกิจกรรมเพื่อรายงานต่อผู้บริหาร โดยใช้แบบกำกับ นิเทศ ติดตามและมีการประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการและด้านการปรับปรุง พบว่า ทางโรงเรียนมีการนำผลการประเมินโครงการมาวิเคราะห์สิ่งที่ต้องพัฒนาและสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

นโยบายข้อที่ 2 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารได้กำหนดให้ครูต้องปฏิบัติตามเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักการแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ และกำหนดให้สถานศึกษามีการดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC “น้อมนำหลักปรัชญา” สู่การปฏิบัติโดยการขับเคลื่อน

กระบวนการอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย ตีมูลพันธ์ (2565) ได้วิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการศึกษา คือ ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ ควรมีการบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ควรมีการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) ด้านพัฒนาบุคลากร คือ ควรมีการส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ คือ ควรมีการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้รับการยอมรับด้านการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นโยบายข้อที่ 3 พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย (อ่าน เขียนและวิเคราะห์ได้) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารได้แต่งตั้งผู้รับผิดชอบและจัดให้มีการประชุมวางแผนจัดกิจกรรมดำเนินการการพัฒนาอ่านออกเขียนได้และบริหารได้สร้างความตระหนักให้กับครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ แยมอรุณ (2563) ได้ศึกษาและทำวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษา พบว่า การใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำ ภายหลังการทดลองสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำก่อนทดลอง ร้อยละ 56 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ เพิ่มขึ้น จากเดิม ร้อยละ 24

นโยบายข้อที่ 4 พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระคณิตศาสตร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็น

เพราะว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจด้านทักษะการคิดเลขคล่อง (ความสามารถในการคิดหาคำตอบได้รวดเร็ว และถูกต้องและนักเรียนมีโครงงานคณิตคิดเลขคล่องและมีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมและมีทักษะการคิดเลขคล่องเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัลลภ เต่าให้ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง เศษส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 75/75 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 47 คน ผลการวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่องเศษส่วน มีประสิทธิภาพ 78.65/78.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง เศษส่วน มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่องเศษส่วน อยู่ในระดับดี ($x = 4.23$)

นโยบายข้อที่ 5 พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการวางแผนการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และเพื่อการสื่อสารสู่การท่องเที่ยวชุมชนและผู้บริหารได้กำกับติดตามประเมินผลการบริหารจัดการเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชีวิตประจำวันและเพื่อการสื่อสารสู่การท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชามีมี สุธง (2565) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาการบัญชีวิทยาลัยอาชีวศึกษา ยะลา ด้วยกลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผลการวิจัย พบว่า กลวิธีการเรียนแบบร่วมมือสามารถเพิ่มประสิทธิภาพความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีซึ่งความสามารถดังกล่าวประกอบด้วย ความสามารถในการหาใจความสำคัญของเรื่องวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ การตีความเรื่องที่อ่านได้อย่างเหมาะสม และการสรุปความจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

นโยบายข้อที่ 6 การส่งเสริมและการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารมีกระบวนการวางแผนงาน ประสานงานความร่วมมือและมีการระดมทรัพยากรจากชุมชนพัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในการจัดการศึกษาปฐมวัย และครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาปรับปรุง มีการประเมินตรวจสอบการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญธิกา พลศรี (2566) ได้ศึกษาและจัดทำวิจัยชั้นเรียนเรื่องการพัฒนาเด็กสมาธิสั้นด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์ นักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนเทศบาล 7 รดโพรงกระสาห์ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาสมาธินักเรียนในระดับชั้นปฐมวัย ซึ่งอยู่ในวัย 5 – 6 ปี เป็นวัยแห่งการเรียนรู้จะสนใจเรียน ประมาณ 15 – 20 นาที จากการจัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมในภาคเรียนที่ 2 พบว่าในห้องเรียนอนุบาล 3/3 ที่มีสมาธิในการเรียนรู้ได้น้อยอยู่ 2 คน ผู้วิจัยจึงได้จัดกิจกรรมสร้างสรรค์มาช่วยในการทำงานวิจัยโดยผ่านกระบวนการวาดภาพตามจินตนาการ จิก-ปะภาพ ระบายสีภาพ และปั้นดินน้ำมัน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีสมาธิในการเรียนเพิ่มมากขึ้น และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชั้นพื้นฐานได้เหมาะสมกับวัย

นโยบายข้อที่ 7 พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองและส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการนำเทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และครูสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อนำเสนอผลงานข้อมูลที่มีอยู่ในรูปแบบต่างๆอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ ภูมิลาด (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อการสอนในวิชาวิทยาการคำนวณเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำงานร่วมกันอย่างปลอดภัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอินทรมหรรณพณ์ ผลการวิจัย พบว่า

การพัฒนาทักษะต่างๆ ของการเรียนรู้วิทยาการคำนวณให้เข้าใจ น่าสนใจและอยากที่จะเรียนรู้ จึงได้สร้างและนำสื่อการเรียนการสอนเข้ามาใช้ร่วมกับการเรียนรู้ปกติในห้องเรียน ให้นักเรียนได้มีความสนใจและอยากที่จะเรียนรู้ในรายวิชานี้ ได้แก่ สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์เรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำงานร่วมกันอย่างปลอดภัย และแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน พบว่า จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 117 คน ดังนี้ นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 38.03 ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 76.67 มีค่าคะแนน ความก้าวหน้าด้านการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 38.64 และผลประเมินผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการคิดทักษะทางเทคโนโลยี ใฝ่เรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏว่า ผู้เรียนมีผลการประเมิน โดยเฉลี่ยร้อยละ 85.47

นโยบายข้อที่ 8 การส่งเสริมทักษะอาชีพตามวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำหลักสูตรและจัดทำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะอาชีพตามวัยและนักเรียนสามารถฝึกอาชีพพื้นฐานที่สนใจและเลือกเรียนต่อในสายอาชีพที่ต้องการได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พลวัฒน์ กลยาประสิทธิ์ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตรเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ และองค์ประกอบที่ 3 ทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และรูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

นโยบายข้อที่ 9 การส่งเสริมสุขภาพอนามัยนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารได้กำหนดให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ นำไปใช้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างสุขอนามัยที่ดี และครูมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเสริมสร้างสุขอนามัยที่ดี มีการสร้างเครือข่าย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ บุญเกิด หงวนบุญมาก, สุนทรา โตบัว และวารุณี ลัคนโชคดี (2560) ที่ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการประเมิน การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแบบมีส่วนร่วม อย่างยั่งยืน โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการ ประเมินการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแบบมีส่วนร่วม อย่างยั่งยืน โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 1) เป้าหมายของการประเมิน 2) สิ่งที่มีอุปสรรคประเมิน หรือ องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพ 3) วิธีการประเมินแบบมีส่วนร่วม และ 4) เกณฑ์ การตัดสินการประเมินเป็นเกณฑ์การตัดสินตัวชี้วัดของการ ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมีลักษณะเป็นเกณฑ์ ระดับคุณภาพ ผลการประเมินประสิทธิผลของการใช้ รูปแบบการประเมิน พบว่า สามารถนำไปใช้จริงได้ให้ผล การประเมินที่ครอบคลุมและถูกต้องตรงตามสภาพจริง ความเป็นประโยชน์นักเรียนมีสุขภาวะทางกาย สุขภาวะ ทางจิต สุขภาวะทางสังคม และ พฤติกรรมสุขภาพดีขึ้น หลังใช้รูปแบบฯ

นโยบายข้อที่ 10 ส่งเสริมและพัฒนาผลสัมฤทธิ์การ เรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารได้กำหนดให้ทดสอบนักเรียนในแต่ละระดับชั้น โดยใช้เครื่องมือที่จัดทำไว้และวิเคราะห์ผลการทดสอบและ กำหนดกิจกรรมเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป และให้มีการนำ ผลจากการประเมินเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการ พัฒนาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด (2563) ได้วิจัย เรื่องการพัฒนา รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนนำรูปแบบเป้าหมายโครงการมีการ ดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษา

ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของจังหวัดร้อยเอ็ด โดยเริ่มจาก 1) วิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis): การวิเคราะห์ผลการทดสอบโอเน็ต มีการวิเคราะห์ ผลการสอบ 3 ปีย้อนหลังของโรงเรียน โดยวิเคราะห์ คะแนนเฉลี่ยแต่ละวิชาในระดับมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อให้ทราบจุดแข็ง – จุดอ่อนการจัดการเรียนการสอนของครู และวิเคราะห์ผลการทดสอบของนักเรียนระดับชั้น ป.6 ใน ปีการศึกษาปัจจุบัน ด้วยแบบทดสอบโอเน็ตปีการศึกษาที่ ผ่านมา และใช้โปรแกรมการตรวจข้อสอบที่สามารถ แสดงผลจุดแข็ง - จุดอ่อนในระดับมาตรฐาน และจัดกลุ่ม นักเรียนตามศักยภาพและความถนัด จากนั้น 2) กำหนด เป้าหมายโดยวิเคราะห์จำนวนร้อยละของนักเรียนที่มี คะแนนผ่านเกณฑ์ 50 คะแนน แต่ละวิชาในปีการศึกษา 2562 จากนั้นกำหนดเป้าหมายร้อยละของนักเรียนที่ต้อง ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ 50 คะแนน แต่ละวิชาในปีการศึกษา 2563 และกำหนดจำนวนนักเรียนโดยระบุเป็นรายบุคคล ในการเร่งพัฒนาให้นักเรียนได้คะแนนผ่านเกณฑ์ 50 คะแนนในแต่ละรายวิชาในปีการศึกษา 2563 ทดสอบนักเรียนโดยใช้ แบบทดสอบโอเน็ตในปีการศึกษา 2562 เพื่อคาดการณ์ว่าจะต้องพัฒนานักเรียนเป็น รายบุคคลจำนวนกี่คน 3) การลงมือทำตามหลัก PLC 4) สร้างการมีส่วนร่วมกับครูภายในโรงเรียนโดยการ วิเคราะห์จุดแข็ง – จุดอ่อนระดับตัวชี้วัด แล้วนำผลการ วิเคราะห์แต่ละตัวชี้วัดมอบให้ครูผู้สอนที่รับผิดชอบตัวชี้วัด ดังกล่าวชี้แจงแผนผังแบบทดสอบโอเน็ตให้นักเรียนรับรู้ และมอบเกียรติบัตรให้ผู้ปกครองที่นักเรียนมีพัฒนาการ ด้าน ผลสัมฤทธิ์มีการสร้างเครือข่ายขยายผลโดยใช้การ ถ่ายทอดสดผ่านโปรแกรมสแตมมิ่งนำเสนอเทคนิคการ วิเคราะห์ test blue print ของข้อสอบโอเน็ตออนไลน์ เพื่อไม่ต้องนำครูออกจากห้องเรียน เมื่อเกิด กระบวนการ PLC แล้ว ใช้แนวทาง Backwards design ในการกำหนด เป้าหมายและหลักฐานการเรียนรู้ครู ออกแบบการจัดการ เรียนรู้ตามแนวทาง Active learning และ Inquiry learning และสะท้อนผลผ่านกิจกรรม PLC (5) การประเมินผล ด้วยตนเอง โดยการจัดทำคลังข้อสอบร่วมกับหน่วยงานต้น สังกัดเพื่อใช้ในการสอบฟรี-โอเน็ต การใช้คลังข้อสอบของ สทศ.ในการสวดแทรกในบทเรียนและใช้ข้อสอบของโครงการ ประเมินและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางคณิตศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ (Thailand educational development and

evaluation tests: EDET) ระดับอาเซียน และโครงการประเมินผลผู้เรียนนานาชาติ PISA และ 6) จัดกิจกรรมเสริมเติมความรู้ก่อนสอบโดยทบทวนบทเรียนก่อนสอบและกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ ในการทำข้อสอบรวมถึงกิจกรรมพัฒนาการคิดวิเคราะห์

นโยบายข้อที่ 11 การประกันคุณภาพสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้กำหนดให้มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี (SAR) และระบุแนวทางในการพัฒนาและจัดให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี วรวรรณ (2563) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ 1) ควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมบริหารตามโครงสร้างและบริบทโรงเรียน 2) ควรมีการระดมความคิดในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมโครงการตามแผนพัฒนาการศึกษา 4) ควรแต่งตั้งผู้เกี่ยวข้องประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา 5) ควรมีการแต่งตั้งผู้เกี่ยวข้องติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ 6) ควรมีการแต่งตั้งกรรมการเพื่อทำการรายงานผลการประเมินตนเองตาม สถานศึกษา กำหนด

5. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพ การศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้ เป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูได้นำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรศร เจียมทอง (2561, น.102) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มี ซึ่งมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี ผู้บริหาร

ควรใช้เทคโนโลยีช่วยในการสื่อสารและการนำเสนอข้อมูล อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น แอปพลิเคชัน LINE แอปพลิเคชัน Facebook หรือ พาวเวอร์พอยท์ โดยที่ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาและเทคโนโลยีในการสื่อสาร นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับวิธีการสื่อสารกับองค์กรและชุมชนให้มีความเข้าใจตรงกัน สถานศึกษาควรจัดให้มีแอปพลิเคชันสำหรับผู้ปกครองในการติดตามผลการเรียนของบุตรหลาน เช่น แอปพลิเคชัน Toschool 2) ด้านการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารต้องบริหารแบบมีส่วนร่วมเปิดใจรู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ การคิดสร้างสรรค์ต้องอาศัยประสบการณ์ของผู้บริหารในการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยอาศัยหลักการและทฤษฎีทางการบริหารช่วยรวมทั้งการมีเครือข่ายจากภายนอก ลักษณะของการคิดสร้างสรรค์เกิดจากการคิดเร็วคิดนอกกรอบ ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ต้องมีวิสัยทัศน์ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารและต้องทำให้องค์กรเป็นองค์กรเชิงบวกต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีการสร้างขวัญกำลังใจเอาทั้งคนและงานให้มีกิจกรรมร่วมกันจัดคนให้ตรงกับงาน ผู้บริหารต้องจัดการกับตัวเองก่อนให้พร้อมและเป็นแบบอย่างที่ดีแล้วจึงลงไปหาครูให้ 80 ความช่วยเหลือให้ขวัญกำลังใจ 4) ด้านเทคนิค ผู้บริหารจะมีเทคนิคด้านการบริหารได้เกิดจากการมีเครือข่าย RAJABI ความร่วมมือให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโดยใช้หลักการของวงจรเดมมิง (Deming cycle) หรือใช้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community: PLC) มาเป็นรูปแบบการบริหารการให้ขวัญกำลังใจมีหลักธรรมาภิบาล นอกจากนี้ผู้บริหารต้องรอบรู้เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการเงินและพัสดุ และผู้บริหารควรมีความเข้าใจความต้องการของครูจึงจะสนองความต้องการได้ถูกต้อง 5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารต้องมีความจริงใจ มีความโปร่งใสเป็นแบบอย่างที่ดี มีหลักธรรมาภิบาล ความมีน้ำใจรู้จักใช้เวลากับตัวเองให้เวลากับงานและครอบครัว ควรมีหลักธรรมประจำตัว เช่น พรหมวิหาร 4, อิทธิบาท 4 เป็นต้น 6) ด้านการสร้างสรรคนวัตกรรม ผู้บริหารควรศึกษาปัญหารอบด้านแล้วค้นหาวิธีที่ดีที่สุดโดยการประยุกต์กับเทคโนโลยี นำหลักการของ Benchmarking และ Balance scorecard หลักการของวงจรเดมมิง (Deming cycle) มาปรับใช้เพื่อให้เกิดนวัตกรรม

ทางการบริหารใช้งานวิจัยมาเป็นกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้ได้นวัตกรรมทางการบริหาร มีนโยบายที่ชัดเจนร่วมกันร่วมคิดร่วมทำให้เกิดเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ที่ต้องอาศัยประสบการณ์ของผู้บริหารมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน เกิดจากการระดมความคิดจากหลาย ๆ ภาควิชา เพื่อให้ได้วิธีการที่ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย ผู้บริหารควรนำรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ยึดหลักการจัดการคุณภาพแบบองค์รวม (Total quality management) ความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาไปสู่คุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จากผลการวิจัยผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นและให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง พร้อมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และมีการติดตามประเมินผลในการนำไปใช้เป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อก้าวไปสู่คุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ทราบถึงทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเชิงลึก และสามารถพัฒนาตัวบ่งชี้ การพัฒนารูปแบบโมเดลสมการโครงสร้างการพัฒนากลยุทธ์ เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เช่น ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการบริหาร จัดการองค์กร ทักษะการสร้างนวัตกรรม ทักษะการการคิดวิเคราะห์เป็นต้น เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- โกสินทร์ ช่างบุญ. (2560). การติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- ไกรสร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชา มีมี สุธง. (2565). การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาการบัญชีวิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา. วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา.
- ทัศนีย์ ภูมิลาด. (2566). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อการสอนในวิชาวิทยาการคำนวณเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทำงานร่วมกันอย่างปลอดภัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอินทรมพริยอนุสรณ์. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.
- ธงชัย ติมูลพันธ์. (2565). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสทวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิศรา มูลวรรณ. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี.
- บุญเกิด หงวนบุญมาก, สุนทรา โตบัว และ วารุณี ลักษณ์โชติ. (2560). การพัฒนารูปแบบการประเมินการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน. วารสารพยาบาลทหารบก, 18(1), 74-82.
- พลวัฒน์ กัลยาประสิทธิ์. (2566). รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ดุขุบัณฑิต], มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พัลลภ เถาให้. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ.

- [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มยุรี วรวรรณ. (2563). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด. (2563). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อยกผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของจังหวัดร้อยเอ็ด. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวรรณ แยมอรุณ. (2563). การทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- อัญธิกา พลสร. (2566). การพัฒนาเด็กสมาธิสั้นด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์ นักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนเทศบาล 7 รถไฟสงเคราะห์. สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครอุดรธานี.
- Bellanca, James and Brandt, Ron. (2011). *21st Century Skills: Rethinking How Students Learn*. Bloomington, IN: Solution Tree.
- Cronbach, L.J. (1990) *Essentials of Psychological Testing*. 5th Edition, UCL Press, London
- DuFour, R., & Fullan, M. (2013). *Cultures built to last: Systemic PLCs at work*. Solution Tree Press.
- DuFour, R., & Marzano, R. J. (2011). *Leaders of learning: How district, school, and classroom leaders improve student achievement*. Solution Tree Press.
- Epstein, J. L. (2018). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools* (3rd ed.). Routledge.
- Fullan, M. (2016). *The new meaning of educational change* (5th ed.). Teachers College Press.
- Harris, A. (2003). Effective leadership in schools facing challenging contexts. *School Leadership & Management*, 23(1), 15-26.
- Jones, D., & Harris, A. (2019). Implementing educational policy: Leadership strategies for success. *Educational Management Administration & Leadership*, 47(2), 157-173.
- Lee, M., & Lee, J. (2020). Professional learning communities and educational outcomes: A meta-analysis. *Journal of Educational Change*, 21(1), 29-50.
- Lumby, J., & Foskett, N. (2011). *Power, policy and educational leadership*. Routledge.
- Nalasco, R., & Arthur, L. (1987). *Conversation*. Hong Kong: Oxford University Press.
- Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallace, M., & Thomas, S. (2006). Professional learning communities: A review of the literature. *Journal of Educational Change*, 7(4), 221-258.
- Yamani, Taro (1973) *Statistics: An Introductory Analysis*. Harper & Row.

**ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1**

**Academic leadership of educational institution administrators that affect
academic administration effectiveness under the Secondary
Educational Service Area Office Bangkok 1**

สมนึก การีเวท (Somnuk Kareevate) ¹

ทรงยศ แก้วมงคล (Songyos Kawmongkon) ² สมศักดิ์ คงเที่ยง (Somsak Kongtieng) ³

นิษฐา พรสุวิวงศ์ (Nissara Pronsurivong) ⁴ สุวรรณมา ยุทธภักดิ์ (Suwanna Yutthapit) ⁵

Received: April 23, 2025

Revised: June 5, 2025

Accepted: June 10, 2025

⁴ Corresponding Author. Email: nissara.pr@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ¹

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 366 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของยามานะ วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและการสุ่มแบบง่ายโดยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์สถิติการถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัด

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r_{xy} = .921$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ประกอบด้วยด้านการจัดการเรียนการสอน (X_2) ($\beta = .529$) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (X_3) ($\beta = .448$) โดยทั้ง 2 ปัจจัย ดังกล่าวร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ได้ร้อยละ 91.42 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .519 + .810X_2 + .070X_3$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = +.904X_2 + .064X_3$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร, ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ, ระดับมัธยมศึกษา

Abstract

This research aimed to study 1) academic leadership of administrators, 2) academic administration effectiveness, 3) the relationship between academic leadership of administrators and academic

¹⁻⁴ อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Lecturer, Faculty of Education, North Bangkok University

⁵ อาจารย์ประจำ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Lecturer, Faculty of Liberal Arts, North Bangkok University

administration effectiveness, and 4) academic leadership of educational institution administrators that affect academic administration effectiveness under the Secondary Educational Service Area Office 1. The samples consisted of 366 teachers. The sample size was determined using Yamane's calculation formula, stratified random sampling method, and simple random sampling by drawing lots. The research instrument was a questionnaire. The statistics used in data analysis included mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, and Stepwise multiple regression analysis.

The results of the research found that 1) Overall, academic leadership of administrators in educational institutions was at a high level. 2) Overall, academic administration effectiveness of the affiliated schools had high opinions. 3) Academic leadership of the administrators was related to academic the administration effectiveness. Overall, there is a high level of relationship ($r_{xy} = .921$) with statistical significance at the .01 level. 4) Academic leadership of administrators consisted of teaching management (X_2) ($\beta = .529$) and promotion of academic atmosphere of the school (X_3) ($\beta = .448$). Both of these factors together predicted the effectiveness of academic administration by 91.42 percent, which could be written as the following prediction equation:

Prediction equation in raw score form

$$Y = .519 + .810X_3 + .070X_2$$

Prediction equation in standard score form

$$ZY = +.904X_3 + .064X_2$$

Keywords: Academic leadership of educational institution administrators, Academic administration effectiveness, Secondary education level

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคน สังคม และประเทศชาติ โดยมีบทบาทในการเสริมสร้างคุณภาพกำลังคนให้สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้

อย่างมีความสุขในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 การศึกษาจึงเป็นปัจจัยหลักในการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีโลก ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่มีความพลวัต นานาประเทศต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้พร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลงของโลกควบคู่กับการธำรงรักษาสถิติของชาติ สำหรับประเทศไทย ได้เน้นการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้มีความรู้ และสมรรถนะที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อแรงกดดันจากกระแสโลกาภิวัตน์และปัญหาภายในประเทศ เป้าหมายสำคัญคือ การยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย สร้างสังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรม และนำพาประเทศให้สามารถก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น.1) การพัฒนาประเทศไทยสู่ความมั่นคงและยั่งยืนใน อนาคต ต้องเริ่มจากการเสริมสร้าง "ทุนมนุษย์" ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อคุณภาพชีวิต การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระบบและโครงสร้างสังคมไทย จะช่วยเสริมภูมิคุ้มกันให้คนไทยสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นยกระดับมาตรฐานการศึกษาไทยให้ทัดเทียมนานาชาติ โดยพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างนิสัยใฝ่รู้ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีคุณธรรมนำความรู้ รักความเป็นไทย และพร้อมแข่งขันในระดับโลก (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น.10)

ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ความก้าวหน้า และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้บริหารจึงต้องสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ จัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม กำกับดูแล

กระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงปลูกฝังความเชื่อมั่นในความสำเร็จของผู้เรียน ภาวะผู้นำที่เข้มแข็งของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการสอนของครูและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยรวม (วรรณกร โขมขุนทด, 2562) ประสิทธิภาพของโรงเรียนเกิดจากการมีสภาพแวดล้อมทางสังคม บรรยากาศ และทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะในด้านต่าง ๆ โดยองค์ประกอบของควมมีประสิทธิภาพสะท้อนให้เห็นถึงการเป็นระบบสังคมที่ต้องมีการจัดความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับกระบวนการภายในองค์กรให้สอดคล้องกับบริบทและเงื่อนไขของระบบการศึกษาในสังคม (พิมพรรณ สุริโย, 2552) ซึ่งประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญยิ่งเพราะแสดงถึงความสำเร็จของสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้ สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งประสิทธิผลของสถานศึกษาวัดจากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสามารถพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกตลอดจนปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (ธีรพงษ์ ก้านพิกุล, 2560, น.50)

การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการจัดการกิจกรรมด้านวิชาการที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยครอบคลุมการกำหนดบทบาทหน้าที่ การวางแผนและดำเนินงานด้านวิชาการ การพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดแหล่งเรียนรู้และศูนย์สารสนเทศ ตลอดจนการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพทางวิชาการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน (ยาเบ็น เรืองจรรยา, 2564) งานวิชาการเป็นภารกิจสำคัญของการบริหารการศึกษาทุกระดับ โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้และความเข้าใจในหลักสูตรตลอดจนให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านวิชาการอย่างจริงจัง เนื่องจากงานวิชาการเป็นตัวสะท้อนคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา อีกทั้งยังเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษา (นิตยกันต์ บุญเกื้อ, พระปลัดโฆสิต โฆสิตโต, พระมหาสุพจน์ สุเมโธ, 2566, น.50)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามภารกิจในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้เด็กไทยได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้การปฏิรูประบบบริหารและจัดการศึกษาบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 โดยมีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด จำนวน 67 โรงเรียน ผลจากการประเมินด้านคุณภาพของผู้เรียน จุดที่ควรพัฒนามากที่สุดคือ ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้าง นวัตกรรม ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จุดที่ควรพัฒนามากที่สุด การมีระบบบริหารจัดการ คุณภาพสถานศึกษา ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จุดที่ควรพัฒนามากที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1, 2566)

จากสภาพที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า การบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการด้านวิชาการ และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 4,197 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. 2566)
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของยามาเน (Yamane, 1973) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเท่ากับ 366 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และการสุ่มแบบง่ายโดยการจับฉลาก
2. เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจะใช้เวลาตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 ถึง วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2567 เป็นระยะเวลา 2 เดือน
3. สถานที่เก็บข้อมูล คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตอนที่ 3 ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม สร้างขึ้นจากการ ทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย ได้ออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการวิจัย โดยมี การสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ ครู
2. นำความรู้ที่ได้จากข้อ 1 มาสร้าง แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ให้ครอบคลุมเนื้อหา
3. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหา ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้ว นำมาหาค่า IOC ได้ค่า $IOC = .60-1.00$
4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลอง (Try-out) กับ นักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่า สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบ สอบถาม (α - Coefficient) ของครอนบาคได้ค่า $\alpha = .977$
5. นำแบบสอบถามที่ได้จากขั้นที่ 5 มาปรับปรุง แก้ไข และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบสอบถามไปสอบถาม ครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 366 คน เก็บรวบรวม แบบสอบถามที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์สถิติการถดถอยพหุคูณ แบบ Stepwise

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม มีผลการวิจัยดังตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การกำหนดภารกิจของโรงเรียน	4.20	.404	มาก
2. การจัดการเรียนการสอน	4.24	.338	มาก
3. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน	4.22	.413	มาก
รวม	4.22	.359	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= .359) เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D.= .338) รองลงมาคือ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= .413) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การกำหนดภารกิจของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= .404) ตามลำดับ

2. ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม มีผลการวิจัยดังตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.19	.408	มาก
2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	4.28	.371	มาก
3. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน	4.26	.390	มาก
4. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.18	.472	มาก
5. ความพึงพอใจในงานของครู	4.27	.379	มาก
รวม	4.24	.370	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D.= .370) เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= .371) รองลงมาคือ ความพึงพอใจในงานของครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= .379) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D.= .472) ตามลำดับ

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม ภาพรวม มีผลการวิจัยดังตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม

	X_1	X_2	X_3	X_{total}	Y
X_1	1.000				
X_2	.737**	1.000			
X_3	.857**	.810**	1.000		
X_{total}	.934**	.900**	.958**	1.000	
Y	.813**	.796**	.956**	.921**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .921$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (X_3) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .956$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การกำหนดภารกิจของโรงเรียน (X_1) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .813$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การจัดการเรียนการสอน (X_2) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .796$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีผลการวิจัยดังตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis: MRA) ด้วยวิธี Stepwise

ตัวแปร	ประสิทธิผลของสถานศึกษา				
	B	SE	Beta	t	Sig.
(Constant)	.519	.072		7.245**	.000
X_3	.810	.023	.904	34.585**	.000
X_2	.070	.029	.064	2.440*	.015
R = .956 Adjusted R2 = .9142 SE(est.) = .108					
F = 1946.009 Sig. = .000					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ประกอบด้วย การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (X_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การจัดการเรียนการสอน (X_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .956 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ได้ร้อยละ 91.42 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .108

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีทั้งหมด 2 ตัวแปร เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ การจัดการเรียนการสอน (X_2) ($\beta = .529$) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (X_3) ($\beta = .448$) ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ที่ดีทั้ง 2 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ดังนั้น จึงสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ในรูปคะแนนดิบและรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .519 + .810X_3 + .070X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = +.904X_3 + .064X_2$$

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารมีความเป็นผู้นำ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานให้เต็มตามความสามารถ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคล ใช้หลักเหตุผลในการบริหารงาน สามารถประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว เกื้อหนองขุน (2560) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพร พรงาม (2560) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา คำมูล (2561) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และวัฒนธรรมธรรมาภิบาลโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุสุดา กิ่งการจร และพิมล พรรณ เพชรสมบัติ (2562) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริมอร์ ทองสมนึก (2562) ที่ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 พบว่า ภาวะผู้นำการ

เปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มะไซดี อับดุลกอเดร์ (2565) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นราธิวาส พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้มีการกำหนดพันธกิจด้านการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถและความเป็นเลิศทางวิชาการ ตลอดจนมีสมรรถนะตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร และมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 พร้อมกันนี้ ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ซึ่งส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการบริหารจัดการโรงเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินงานได้อย่างคล่องตัว และก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อการพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวรรณ เสงี่ยม (2561) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนจังหวัดกระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นครินทร์ อิมสวาสดี (2561) ที่ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ปวีณา คำมูล (2561) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิเรมอร ทองสมนึก (2562) ที่ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรวรรณ เสาวคนธ์ (2565) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีวิสัยทัศน์ และพันธกิจที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะ ตามหลักสูตร ตลอดจนสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเป็นมืออาชีพ ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาอย่างมีมาตรฐาน และมุ่งยกระดับคุณภาพการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ส่งผลให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทาง วิชาการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิผลของ สถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรวรรณ เสงี่ยม (2561) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนและองค์การแห่งการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และองค์การแห่งการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับสูง

มากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้อง กับงานวิจัยของ นครินทร์ อิมสวาสดี (2561) ที่ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับสูง อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ปวีณา คำมูล (2561) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทาง วิชาการและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหาร และวัฒนธรรมองค์กรมี ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัย ของ สิเรมอร ทองสมนึก (2562) ที่ศึกษาภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 พบว่า ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้อง กับงานวิจัยของ จีรวรรณ เสาวคนธ์ (2565) ที่ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหาร ประกอบด้วย ด้านการจัดการ เรียนการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ของโรงเรียน โดยทั้ง 2 ปัจจัย สามารถ ร่วมกัน พยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ได้ร้อยละ 91.42 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำทางวิชาการ

ของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับ การจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรวรรณ แซ่ย่อง (2561) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน และองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนจังหวัดกระบี่ และด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม และด้านความคิดเชิงระบบ สามารถพยากรณ์ ประสิทธิผลของโรงเรียนจังหวัดกระบี่ โดยรวมกันได้ ร้อยละ 54.50 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา คำมูล (2561) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการ และวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการส่งเสริมบรรยากาศวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ วัฒนธรรมองค์การ ด้านความมุ่งมั่นประสงค์ ของโรงเรียน วัฒนธรรมองค์การด้านความหลากหลาย ของบุคลากร และวัฒนธรรมองค์การด้านการมอบ อำนาจ สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 มีค่าสัมประสิทธิ์ การทำนายร้อยละ 64.80 สอดคล้องกับงานวิจัย ของ สิเรมอร ทองสมนึก (2562) ที่ศึกษาภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 พบว่า ปัจจัยภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31 ได้ร้อยละ 62.40 สอดคล้องกับ งานวิจัยของ จีรวรรณ เสาวคนธ์ (2565) ที่ศึกษาภาวะ ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์ ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีความสามารถการ พยากรณ์ร้อยละ 86.40

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรประเมินความ ต้องการของครูเพื่อพัฒนาด้านวิชาการไปสู่เป้าหมาย ของสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการปรับปรุง หลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง และความต้องการของท้องถิ่น และควรจัดให้มีการ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่เป้าหมายของโรงเรียน อย่างชัดเจน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรร่วมกัน พัฒนาเป้าหมายของสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียน การสอน และนำข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนมาใช้ในการพัฒนาด้านวิชาการไปสู่ เป้าหมายของสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของครู อย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนการ จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสม เพื่อใช้ใ นการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การดำเนินการดังกล่าวจะช่วย ส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่าง มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้อย่างแท้จริงและหลากหลาย ของนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารและองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผล ต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
เขต 1

เอกสารอ้างอิง

กึ่งแก้ว เกื้อหนองขุน. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

กิตติพร พรงาม. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงแตง เขต 1*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.

เกตุสุตา กิ่งการจร และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี*. *Journal of Graduate Review Nakhon Sawan Buddhist College*, 7(3), 427-442.

จิราวรรณ แซงยอง. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่*. [งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยบูรพา.

จิรวรรณ เสาวคนธ์. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1*. [งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธีรพงษ์ ก้านพิกุล. (2560). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี*. [งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยบูรพา.

นครินทร์ อิมสวาสดี. (2561). *การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี*.

[งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยบูรพา.

นิตยกันต์ บุญเกื้อ, พระปลัดโฆสิต โฆสิตโต, พระมหาสุพจน์ สุเมโธ. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2*. *Journal of MCU Nakhondhat*, 10(10), 49-61.

ปวีณา คำมูล. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1*. [งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิมพรรณ สุริโย. (2552). *ปัจจัยของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

มะไซดี อับดุลกอเดร์. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นราธิวาส*. [สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ยาเป็น เรื่องจรรยา ศรี. (2564). *หลักการทฤษฎีและกระบวนการบริหารงานวิชาการ*. <https://www.kroobannok.com/blog/24395>.

วรรณกร ไชมขุนทด. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 15(2), 62 - 64.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. (2566). *รายงานการประเมินตนเอง*. <http://www.sesao2.go.th/>.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนา
การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12
(พ.ศ. 2560 - 2564). สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.

สิริเมอร ทองสมนึก. (2562). ภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 31. [งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต],
มหาวิทยาลัยบูรพา.

Yamane, Taro (1973). *Statistics: an introductory
analysis*. Harper & Row.

ผลของการใช้การปรึกษาแบบกลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความผาสุก
ทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุบ้านพักคนชรา แห่งหนึ่ง จังหวัดราชบุรี
The effect of integrated group counseling to enhance spiritual well-being
of the elderly at a nursing home in Ratchaburi province

เอนกพงศ์ รัตนวิเชียรโชติ (Anekpong Rattanawichienchot) ¹ สุขอรุณ วงษ์ทิม (Sukaroon Wongtim) ²

นิธิพัฒน์ เมฆขจร (Nitipat Mekkhachorn) ³

Received: January 13, 2025

Revised: January 19, 2025

Accepted: January 25, 2025

¹ Corresponding author, Email: anekpong.rat@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และ 2) เปรียบเทียบความผาสุกทางจิตวิญญาณภายหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้คำแนะนำตามปกติ

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุในบ้านพักคนชราจังหวัดราชบุรี จำนวน 16 คน ที่มีคะแนนความผาสุกทางจิตวิญญาณต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง โดยสุ่มแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวัดความผาสุกทางจิตวิญญาณ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 และ 2) โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมความผาสุกทางจิตวิญญาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ การทดสอบวิลคอกซัน และการทดสอบแมนนิตนีย์

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภายหลังการทดลอง ผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง ที่ได้รับโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ มีความผาสุกทางจิตวิญญาณเพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 และ 2) ภายหลังการทดลอง ผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง ที่ได้รับโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ มีความผาสุกทางจิตวิญญาณสูงกว่าผู้สูงอายุกลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้คำแนะนำตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความผาสุกทางจิตวิญญาณ, การให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ, ผู้สูงอายุ

Abstract

This study aimed to 1) compare the spiritual well-being of the elderly in the experimental group before and after group counseling, and 2) compare the spiritual well-being of the elderly in a control group with the experimental group after using the group counseling.

The samples were 16 elderly people from the Elderly in a Nursing Home in Ratchaburi Province. Then, simple sampling was done to divide them into 2 groups, the experimental group and the control group, with 8 patients in each group. Research instruments were 1) the spiritual well-being questionnaire with Alpha's Cronbach Coefficient reliability of .87, and 2) a group counseling program to enhance spiritual well-being. The statistics were

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

M.Ed. Student, Sukhothai Thammathirat Open University

^{2, 3} อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

Lecture, Sukhothai Thammathirat Open University

median, quartile deviation, Wilcoxon matched pairs signed-ranks test, and Mann-whitney U test.

The results showed that 1) after receiving the group counseling, the experimental group of elderly had a spiritual well-being higher than before with statistical significance at the level of .05; and 2) after receiving the group counseling, the experimental group of elderly had the spiritual well-being higher than the control group with statistical significance at the .05 level.

Keywords: Spiritual well-being, Group counselling, Elderly

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) กำลังเป็นประเด็นสำคัญระดับโลก โดยองค์การสหประชาชาติ คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2593 ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป จะเพิ่มเป็น 20% ของประชากรโลก ทั้งนี้ ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2566 สัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มเป็น 20.66% และในปี พ.ศ. 2578 จะเพิ่มเป็น 28.55% (สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

สังคมผู้สูงอายุนั้น ปัญหาด้านสุขภาพนับเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งจากรายงานการประเมินและคัดกรองสุขภาพจำแนกตามความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ โดยกระทรวงสาธารณสุข ผ่านระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (Health data center: HDC) ปีพ.ศ. 2565 พบว่า เป็นกลุ่มติดสังคม ร้อยละ 96.66 ติดบ้าน ร้อยละ 2.73 และติดเตียง ร้อยละ 0.62 ปัญหาสุขภาพผู้สูงอายุที่พบ มักเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด ร้อยละ 15.55 โรคเบาหวาน ร้อยละ 9.84 โรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 7.72 ภาวะสมองเสื่อม ร้อยละ 0.88 และภาวะหกล้ม ร้อยละ 3.12 ในปี พ.ศ. 2560 มีผู้เสียชีวิตจากการพลัดตกหกล้มสูงถึง 2,018 คน หรือเฉลี่ยวันละ 6 คน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้สูงอายุมากถึง 1,046 คน หรือเฉลี่ยวันละ 3 คน และร้อยละ 50 ผู้สูงอายุที่ได้รับการรักษาจากการหกล้มเสียชีวิตใน 1 ปี

นอกจากการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย และระบบต่าง ๆ ในร่างกาย ที่ส่งผลให้ร่างกายผู้สูงอายุเผชิญกับ

การเปลี่ยนแปลงที่หลากหลาย ทั้งทางร่างกาย เช่น ผิวหนังเหี่ยวเหี่ยว ผอมบางสีเทาหรือขาว การเคลื่อนไหวช้าลง รวมถึงด้านจิตใจ เช่น ความหลงลืม และการรับรู้ที่ลดลง ส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล และความกลัว การพึ่งพาผู้อื่น รวมถึงบทบาททางสังคมที่ลดลง ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลกระทบต่อความมั่นใจในตนเองและทำให้มองโลกในแง่ลบ (ธิดารัตน์ มิ่งสมร, 2561) มีการหย่อนสมรรถภาพและความเสื่อมของร่างกาย ความกลัวว่าโรคที่เป็นอยู่ จะทรุดลงกว่าเดิม และความทุกข์ใจที่ต้องพึ่งพาบุคคลในครอบครัวมากขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง มองโลกในด้านลบ ชีวิตหดหู่ และจากงานวิจัยของ ขวฤทธิ์ โยศรีคุณ พบว่า ผู้สูงอายุ มีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิต ประกอบไปด้วย สภาพความเป็นอยู่ที่ดี สภาพร่างกายที่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรวมกลุ่มทางสังคม และการตัดสินใจด้วยตนเอง (ขวฤทธิ์ โยศรีคุณ, 2566) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยการส่งเสริมความผาสุกทางจิตวิญญาณ (spiritual well-being) ให้แก่ผู้สูงอายุ

ความผาสุกทางจิตวิญญาณ หมายถึง ความสงบ สุขภายใน มีความสมดุล และเป้าหมายในชีวิต มองเห็นคุณค่าของตนเอง ยอมรับและพึงพอใจในสิ่งที่มีอยู่ ประกอบด้วย 1) ความสุขในชีวิต หมายถึง การปลอดจากความทุกข์ ความกังวล 2) การยอมรับโรคเรื้อรัง หมายถึง การอยู่ร่วมกับความเจ็บป่วยอย่างมีความสุข และ 3) ความสมดุลของชีวิต หมายถึง การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวและสังคมได้ การเห็นในคุณค่าของชีวิต (Passion for life) คือ การที่คิดว่าชีวิตเป็นสิ่งที่มีความหมาย ควรเก็บรักษาไว้ มีกำลังใจและมีพลังในการมีชีวิตอยู่ ทำความดีได้แม้จะเจ็บป่วย มีกำลังใจในการดูแลรักษาตนเอง สามารถดำเนินชีวิตอยู่กับโรคได้ การเป็นผู้ที่ข้ามพ้นตัวเอง (Self-transcendence) คือ การให้ความช่วยเหลือผู้ที่ยากลำบาก การบริจาคทรัพย์ มอบความรักความปรารถนาดีให้ผู้อื่น พร้อมรับรู้เกี่ยวกับความเจ็บป่วยจากแพทย์ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี เป็นผู้ที่มีทัศนคติบวก (optimistic personality) คือ เข้าใจในธรรมชาติของชีวิต มีข้อคิดที่มีค่าแก่ตนเองและผู้อื่น คิดว่าการเจ็บป่วยในครั้งนี้ทำให้ตนเองปรับเปลี่ยน

บางอย่างให้ดีขึ้นและให้สิ่งดี ๆ กับชีวิตได้ มีเป้าหมายในชีวิต(a purpose in life) คือ ความต้องการที่จะมีชีวิตเพื่อทำบุญ ทำทาน ปฏิบัติธรรม ดูความสำเร็จของลูกหลาน ให้ความช่วยเหลือและทำประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม และการให้อภัย (willingness of forgiveness) คือ การให้อภัยตนเอง ให้ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในชีวิต และการให้อภัยผู้อื่น (O'Brien & McMullen, 2012)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การส่งเสริมความผาสุกทางจิตวิญญาณนั้นสามารถทำได้หลายวิธี ทั้งในรูปแบบของการให้การปรึกษารายบุคคล การให้การปรึกษารายบุคคลและโครงการเสริมสร้างต่าง ๆ ซึ่งมีประโยชน์ที่ต่างกันไป และสามารถนำไปพัฒนาให้กับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เช่น งานวิจัยของ สมพร ปานผดุง (2558) ที่ได้ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมความผาสุกทางจิตวิญญาณด้วยหลักพุทธธรรมต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยมะเร็งทางนรีเวชระยะลุกลามในโรงพยาบาล งานวิจัยของ จุฑามาส แสงทองดี (2563) ที่ได้ศึกษาโปรแกรมความผาสุกทางจิตวิญญาณของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายตามแนวพุทธจิตวิทยา งานวิจัยของ สุจินตนา ชูติระกะและคณะ (2563) ที่ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมโยคะเพื่อความผาสุกทางจิตวิญญาณสำหรับผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับยาเคมีบำบัด และงานวิจัยของ Petchsawang and Duchon (2009) ที่ศึกษาความหมายและองค์ประกอบในการประเมินจิตวิญญาณในการทำงานของกลุ่มคนเอเชียในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ โดยใช้เทคนิคจิตวิทยาหลากหลายเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุในบ้านพักคนชรา เพื่อช่วยส่งเสริมความผาสุกทางจิตวิญญาณให้แก่ผู้สูงอายุ โดยการบูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการให้การปรึกษาต่าง ๆ ได้แก่ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม (Rational emotive behavior therapy) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ (Gestalt counseling) ทฤษฎีการให้บริการปรึกษาแบบสั้นที่มุ่งเน้นคำตอบ (Solution-focused brief therapy) และทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยม (Existential

counseling) เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุเกิดมีความสุขในชีวิต การยอมรับความเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ความสมดุลของชีวิต การเห็นในคุณค่าของชีวิต เป็นผู้ที่ข้ามพ้นตัวเอง เป็นผู้ที่คิดบวก ให้อภัย มีเป้าหมายในชีวิต นำไปสู่ความสงบสุขในชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เปรียบเทียบความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ
2. เปรียบเทียบความผาสุกทางจิตวิญญาณภายหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้คำแนะนำตามปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านตัวแปร
  - 1.1 ตัวแปรต้น (Independent variable) ได้แก่ โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ
  - 1.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ ความผาสุกทางจิตวิญญาณ
2. ขอบเขตด้านเนื้อหาของการศึกษาค้นคว้านี้ ศึกษาเฉพาะโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุ
3. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุบ้านพักคนชรา แห่งหนึ่ง ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 60 คน (เก็บข้อมูลปี พ.ศ. 2566)

สมมติฐานการวิจัย

1. ภายหลังการทดลอง ผู้สูงอายุกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ มีความผาสุกทางจิตวิญญาณ เพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ภายหลังการทดลอง ผู้สูงอายุกลุ่มทดลองที่ได้รับการโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ มีความผาสุกทางจิตวิญญาณ สูงกว่าผู้สูงอายุกลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้คำแนะนำตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยใช้การวัดก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-posttest design) มีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) กลุ่มตัวอย่างจะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่มีคะแนนความพึงพอใจจิตวิญญาณต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 16 คน และแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่:

1. กลุ่มทดลอง: ได้รับโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจจิตวิญญาณ
2. กลุ่มควบคุม: ได้รับคำแนะนำตามปกติ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพแบบวัดความพึงพอใจจิตวิญญาณ

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจจิตวิญญาณ
2. ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุและการวัดความพึงพอใจจิตวิญญาณ รวมถึงมาตรฐานการสร้างแบบวัด
3. กำหนดกรอบแนวคิดและเขียนข้อคำถามให้สอดคล้องกับแต่ละองค์ประกอบ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ
4. ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมของข้อคำถาม
5. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence: IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ≥ 0.6 เพื่อใช้งาน
6. นำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ได้แก่ ผู้สูงอายุบ้านพักคนชราแห่งหนึ่ง จังหวัดราชบุรี ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง
7. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination index) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัด
8. จัดพิมพ์แบบวัดความพึงพอใจจิตวิญญาณฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้งานในขั้นตอนการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจจิตวิญญาณ

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้างโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิด ทฤษฎี รูปแบบการฝึกอบรมทางจิตวิทยา ทฤษฎีการปรึกษากลุ่ม เทคนิคที่เกี่ยวข้องในการให้การปรึกษาสำหรับผู้สูงอายุ และขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ
3. สร้างโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจจิตวิญญาณของผู้สูงอายุ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
4. เสนอโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจจิตวิญญาณของผู้สูงอายุ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง
5. เสนอโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจจิตวิญญาณของผู้สูงอายุ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสม และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจจิตวิญญาณของผู้สูงอายุ ไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่อง

7. แก้ไขข้อบกพร่อง จากนั้นจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจจิตวิญญาณ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ดำเนินการเก็บข้อมูลและดำเนินการทดลอง
2. ดำเนินการให้ประชากรในการวิจัย จำนวน 60 คน ทำแบบวัดความพึงพอใจจิตวิญญาณ

จากนั้น จึงทำการคัดเลือกผู้ที่มีคะแนนความยืดหยุ่นทางจิตใจตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา สอบถามความสนใจในการเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 16 คน ก่อนที่จะสุ่มอย่างง่าย เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน

3. ดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลอง โดยใช้โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณที่สร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 10 กิจกรรม

4. ดำเนินการให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดความผาสุกทางจิตวิญญาณในเวลาเดียวกัน ภายหลังจากทดลอง เพื่อเก็บคะแนนสำหรับประเมินผล

5. นำคะแนนมาแปลผล และวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

เครื่องมือวิจัย

1. แบบวัดความผาสุกทางจิตวิญญาณ มีลักษณะเป็นข้อคำถาม ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน จำนวน 30 ข้อ โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ที่เป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงบ้างไม่จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

2. โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ เป็นโปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม ที่บูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการให้การปรึกษาต่าง ๆ เช่น เทคนิคการศึกษาเชิงจิตวิทยา ทฤษฎีบุคลิกภาพ A-B-C เทคนิคการโต้แย้งเพื่อจัดหรือเอาชนะความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล เทคนิคการโต้แย้งเพื่อจัดหรือเอาชนะความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล เทคนิคการฝึกจินตนาการ และการอภิปรายกลุ่ม และบทบาทสมมติ จากทฤษฎีการปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม เทคนิคขณะนั้นตระหนักรู้ เทคนิคการอยู่กับความรู้สึก เทคนิคแก้ข้ออ้าง จากทฤษฎีปรึกษาแบบเกสตัลท์ เทคนิค WDEP System จากทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง เทคนิคคำถามข้อยกเว้น และการระบายความรู้สึก จากทฤษฎีการปรึกษาแบบสนับสนุน

คำตอบ โดยในแต่ละครั้ง แบ่งดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติ จำนวนทั้งหมด 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจคุณภาพแบบวัดความผาสุกทางจิตวิญญาณ และโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence: IOC) และค่าความเชื่อมั่น

2. การเปรียบเทียบความผาสุกทางจิตวิญญาณของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง ได้แก่ การทดสอบวิลคอกซัน (The Wilcoxon matched pairs signed ranks test)

3. การเปรียบเทียบความผาสุกทางจิตวิญญาณระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง ได้แก่ การทดสอบแมนนิตนีย์ (The Mann - Whitney U test)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความผาสุกทางจิตวิญญาณ ของผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	Mdn	Q.D.	Mann-Whitney U test	p-value
ก่อนทดลอง	95.12	6.50	3.368*	.000
หลังทดลอง	125.75	9.00		

* $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง ภายหลังจากทดลอง (Mdn =125.75, Q.D.=9.00) เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง (Mdn=95.12, Q.D.= 6.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความผาสุกทางจิตวิญญาณ ระหว่างผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง

และกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง มีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความ
ผาสุกทางจิตวิญญาณ ระหว่างผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง

กลุ่ม ตัวอย่าง	Mdn	Q.D.	Mann	
			-Whitney U test	p-value
กลุ่มทดลอง	125.75	9.00	3.361*	.000
กลุ่มควบคุม	95.2	4.00		

* $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามตาราง 2 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความผาสุกทางจิตวิญญาณ ภายหลังการทดลอง ของผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง (Mdn=125.75, Q.D.= 9.00) สูงกว่า สูงอายุกลุ่มควบคุม (Mdn=95.75, Q.D.=4.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้โปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุ บ้านพักคนชราแห่งหนึ่ง ในจังหวัดราชบุรี สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ภายหลังการใช้โปรแกรมการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ ผู้สูงอายุกลุ่มทดลองมีความผาสุกทางจิตวิญญาณสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นไปตามข้อสมมติฐานของการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุที่นำมาใช้ในการทดลองครั้งนี้ผ่านการสร้างและพัฒนาอย่างถูกต้องตามขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การศึกษาค้นคว้า เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนิยาม ปฏิบัติการให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผ่านการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และระยะเวลาที่เหมาะสม และในการสร้างโปรแกรมผู้วิจัยได้นำเทคนิคการต่าง ๆ ซึ่งเป็นเทคนิคของการ

ปรึกษากลุ่มจากทฤษฎีการให้การศึกษากลุ่มต่าง ๆ มาบูรณาการให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ในการเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณให้กับผู้สูงอายุกลุ่มทดลองในแต่ละด้าน เช่น การเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณด้านความสุขในชีวิต ผู้วิจัยใช้เทคนิคขณะนี้นั้นตระหนักจากทฤษฎีปรึกษาแบบเกสตัลท์ และเทคนิคการจินตนาการการใช้เหตุผลและอารมณ์ของตนเอง จากทฤษฎีการปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม การเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณด้านความสมดุลของชีวิต ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคคำถามระดับขั้น เทคนิคการแก้ไขปัญหาก็เคยใช้ได้ผล และเทคนิคกรณีศึกษา จากทฤษฎีการปรึกษาแบบสันที่มุ่งเน้นคำตอบ ในขณะที่การเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณด้านมีเป้าหมายชีวิต ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเปิดเผย และเทคนิคการใช้ประโยชน์ที่มีพลัง จากทฤษฎีการปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม เทคนิคหลักการ WDEP ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง เป็นต้น ส่งผลให้ภายหลังการทดลอง ผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง มีความผาสุกทางจิตวิญญาณสูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับข้อสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ และจากการประเมินผลด้วยแบบวัดความผาสุกทางจิตวิญญาณ การสังเกตพฤติกรรมระหว่างการทดลอง และการสัมภาษณ์ภายหลังการทดลอง พบว่าก่อนการทดลอง ผู้สูงอายุกลุ่มทดลองมีความผาสุกทางจิตวิญญาณอยู่ในระดับต่ำ ทั้ง 8 องค์ประกอบของการวิจัย ทั้งองค์ประกอบด้านความสุขในชีวิต การยอมรับความเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ความสมดุลของชีวิต การเห็นคุณค่าของชีวิต เป็นผู้ที่ข้ามพ้นตัวเอง เป็นผู้ที่คิดบวก เป้าหมายในชีวิต และการให้อภัย โดยผู้สูงอายุกลุ่มทดลองที่มีคะแนนความผาสุกทางจิตวิญญาณต่ำที่สุดโดยมีผลคะแนนรวมเพียง 90 คะแนน จากคะแนนรวมทั้งหมด 200 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 45 แต่ภายหลังการทดลอง ผลปรากฏว่า ผู้สูงอายุกลุ่มทดลองคนดังกล่าวมีคะแนนความผาสุกทางจิตวิญญาณเพิ่มขึ้น เป็น 120 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 60 แสดงให้เห็นว่าการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการสามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมความผาสุกทางจิตวิญญาณได้ แม้คะแนนความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุกลุ่มทดลองที่มีคะแนนรวมสูงสุด ที่วัดได้ภายหลังการทดลอง

จะมีเพียง 132 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 66 ก็ตาม ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้คะแนนความพึงพอใจทางจิตวิญญาณเพิ่มขึ้นในระดับที่ไม่สูงมากนัก คือ ผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง มีอายุมากขึ้นไป ทำให้การมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย มีความคิดเชิงชาลง การสนองตอบชาลง อย่างไรก็ตาม ภาพโดยรวมของผู้สูงอายุกลุ่มทดลองมีคะแนนความพึงพอใจเพิ่มขึ้น และจากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างทดลองและสนทนาภายหลังการทดลอง พบว่า ผู้สูงอายุกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจและเข้าใจเกี่ยวกับความพึงพอใจทางจิตวิญญาณและสามารถบอกแนวทางในการเสริมสร้างความพึงพอใจทางจิตวิญญาณให้กับตนเอง

จากที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น สามารถนำไปส่งเสริมความพึงพอใจทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร ปานผดุง (2558) ที่ศึกษาการใช้แบบแผนการวิจัยโดยการสุ่มสองกลุ่มวัดสองกลุ่มเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคเมเร็งก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการพยาบาลโดยใช้บุญกิริยาวัตถุสาม และเปรียบเทียบความพึงพอใจทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคเมเร็งในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการพยาบาลโดยใช้บุญกิริยาวัตถุสาม ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคเมเร็งภายหลังได้รับโปรแกรมการพยาบาลโดยใช้บุญกิริยาวัตถุสามสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคเมเร็งภายหลังได้รับโปรแกรมการพยาบาลโดยใช้บุญกิริยาวัตถุสามสูงกว่าผู้ป่วยที่ได้รับการพยาบาลตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วริศรา ใจเปี่ยม ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2558, น.51-61) ที่ศึกษารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างการเป็นผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ผู้สูงอายุกลุ่มที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการมีค่าเฉลี่ยการเป็นผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จโดยรวมและรายด้าน เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนได้รับการให้การปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการวิจัยของ อัจฉรา วงศ์คณิตย์ (2562) ที่ได้

ศึกษาผลของโปรแกรมการทบทวนชีวิตต่อความพึงพอใจทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุโรคเมเร็งระยะสุดท้าย ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจทางจิตวิญญาณภายหลังได้รับโปรแกรมการทบทวนชีวิตมีความพึงพอใจทางจิตวิญญาณสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Siviş, Rahşan (2005) ที่ได้นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมาใช้ในการพัฒนาความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ โดยการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในบ้านพักคนชราในอังการา ผลการศึกษา พบว่า คะแนนความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในกลุ่มที่บำบัดเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

2. ภายหลังการทดลอง ผู้สูงอายุกลุ่มทดลองที่ได้รับการพัฒนาโดยใช้โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจทางจิตวิญญาณ มีความพึงพอใจทางจิตวิญญาณ สูงกว่าผู้สูงอายุกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการพัฒนาโดยการให้การปรึกษาตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจทางจิตวิญญาณที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มที่สร้างและพัฒนาขึ้นอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์การสร้างโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่ม มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งมีผลการตรวจว่า มีคุณภาพและได้มีการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความพร้อมและข้อบกพร่องของวิธีการดำเนินการและอุปกรณ์ต่าง ๆ จำนวน 3 ครั้ง และในระหว่างการทดลอง รวมทั้งสิ้น 10 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที ผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง มีโอกาสฝึกฝนเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจทางจิตวิญญาณ ด้วยเทคนิคต่าง ๆ จากทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มที่ผู้วิจัยคัดเลือกนำมาบูรณาการให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างความพึงพอใจทางจิตวิญญาณในแต่ละด้าน และระหว่างการทดลองแต่ละครั้ง ผู้สูงอายุกลุ่มทดลองยังได้ร่วมกันแสดงความ

คิดเห็น และร่วมกันหาแนวทางในการนำเอาแนวความคิดเกี่ยวกับความผาสุกทางจิตวิญญาณในด้านต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ขณะที่ผู้สูงอายุที่ได้รับการอบรมตามปกติ ไม่ได้รับการอบรม หรือดำเนินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่าง ๆ โดยเทคนิคการให้การปรึกษาและกระบวนการการให้การปรึกษาแบบกลุ่มที่สอดคล้องกับพฤติกรรม ลักษณะ บุคลิกภาพ จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง มีความผาสุกทางจิตวิญญาณสูงกว่าผู้สูงอายุกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการพัฒนาโดยการให้การปรึกษาตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ มีความคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ สมพร ปานผดุง (2558) ที่นำเอาแบบแผนการวิจัยโดยการสุ่มสองกลุ่มวัดสองกลุ่มเพื่อเปรียบเทียบความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคมะเร็งก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการพยาบาลโดยใช้บุญกิริยาวัตถุสามและเปรียบเทียบความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคมะเร็งในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการพยาบาลโดยใช้บุญกิริยาวัตถุสาม ผลการวิจัยพบว่า ความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคมะเร็งภายหลังได้รับโปรแกรมการพยาบาลโดยใช้บุญกิริยาวัตถุสามสูงกว่าผู้ป่วยที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สอดคล้องกับงานวิจัยของวรฎารณ สมชัยมงคล (2559) ที่ได้ทำการศึกษาผลของการให้การปรึกษากลุ่มที่มีต่อความว่าเหของผู้สูงอายุ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่ม มีความว่าเหในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลการทดลองต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rostami (2019) ที่ได้ศึกษาผลของการให้การปรึกษาแบบกลุ่มด้วยการบำบัดทางจิตวิญญาณและการยอมรับและความมุ่งมั่น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งมีคุณภาพชีวิตลดลงเนื่องจากสภาพร่างกายและจิตใจ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้สูงอายุทุกคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านพักคนชราของเมืองซาโบล ผลการวิจัย พบว่าคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุกลุ่มทดลองเพิ่มสูงขึ้นระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ($p < .01$) และงานวิจัยของ Moeini (2016) ที่ได้ศึกษาผลของโปรแกรม

ศาสนาอิสลามต่อความอยู่ดีมีสุขทางจิตวิญญาณในผู้สูงอายุที่มีความดันโลหิตสูง พบว่า หลังการทดสอบและในระยะติดตามผลคะแนนเฉลี่ยของความอยู่ดีมีสุขทางจิตวิญญาณ มิติทางศาสนาในกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .01$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ก่อนนำโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณไปใช้ ควรศึกษาวิธีการใช้แบบวัดความผาสุกทางจิตวิญญาณ ศีการรายละเอียดของวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการ และเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการแต่ละครั้งให้เกิดความชำนาญ รวมทั้งการรับฟังการได้ยิน และการมองเห็น

1.2 ผู้ที่จะนำไปใช้ อาจปรับเปลี่ยนกิจกรรมบางอย่าง เช่น วิธีการสร้างการผ่อนคลาย บุคคลต้นแบบและอุปกรณ์ช่วยฝึกอบรม ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของผู้รับบริการให้มากขึ้น เพื่อให้โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ โดยเพิ่มระยะติดตามผล เพื่อทดสอบความคงทน และเพิ่มการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ เพื่อนำมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาผลการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณของกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มอื่น ๆ เช่น ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุต่าง ๆ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัว เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาผลการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่น ๆ ของผู้สูงอายุ เช่น การ

เสริมสร้างความยืดหยุ่นทางจิตใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง การมองโลกในแง่ดี เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2562). รายงานประจำปี.

<https://dmh.go.th/report/dmh/rptyear/>.

จุฑามาส แสงทองดี. (2563). โปรแกรมความผาสุกทางจิตวิญญาณของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายตามแนวพุทธจิตวิทยา. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(4), 343-346.

ชวฤทธิ์ โยศรีคุณ. (2566). แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในชนบทกรณีศึกษา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*, 12(1), 51-53.

ธิดารัตน์ มิ่งสมร. (2561). การเปลี่ยนแปลงในผู้สูงอายุ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. <https://www.thaihealth.or.th>.

ปานดา บุญเรือง. (2559). การพัฒนาโปรแกรมสร้างความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณสำหรับผู้ติดยาบ้า. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วรพรรณ สมชัยมงคล. (2559). การให้การปรึกษากลุ่มที่มีต่อความหวาดหวั่นของผู้สูงอายุโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต*, 30(3), 191-192.

วิศรา ใจเปี่ยม ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2558). รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างการเป็นผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 16(1), 59-60.

สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2562. บริษัทพรินเทอรี่ จำกัด.

สมพร ปานผดุง. (2558). โปรแกรมส่งเสริมความผาสุกทางจิตวิญญาณด้วยหลักพุทธธรรมต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยมะเร็งทางนรีเวช ระยะลุกลามในโรงพยาบาล. *วารสารสภาการพยาบาล*, 30(1), 23-25.

สุจินตนา ชูติระกะ และคณะ. (2563). การพัฒนาโปรแกรมโยคะเพื่อความผาสุกทางจิตวิญญาณสำหรับผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัด. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*, 40(4), 44-45.

อัจฉรา วงศ์คณิตย์. (2562). โปรแกรมการทบทวนชีวิตต่อความความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุโรคมะเร็งระยะสุดท้าย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Moeini, Mahin. (2012). Effect of Islam-based religious program on spiritual wellbeing in elderly with hypertension, *Iran J Nurs Midwifery*, 21(6), 561-562.

O'Brien, M. E. & McMullen, S. (2012). Development and Evaluation of the Thai Spiritual Well-Being Assessment Tool for Elders with a Chronic Illness. *Pacific Rim International Journal of Nursing Research*, 24 (1), 15-18.

Petchsawang, P. & Duchon, D. (2009). Measuring workplace spirituality in an Asian context. *Human Resource Development International*, 12(4), 459-461.

Rostami, Masoud. (2019). Masoud Rostami Comparison of the effect of group counseling-based spirituality-based therapy and acceptance and commitment therapy (ACT) on improving the quality of life of the elderly. *Biannual Journal of Applied Counseling*, 9(1), 25-28.

Siviş, Rahşan. (2005). The effect of a reminiscence group counseling program on the life satisfaction of older adults *Front. P Psychol*, 4(7), 61-65.

คำแนะนำสำหรับการส่งบทความตีพิมพ์

นโยบายและวัตถุประสงค์

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเป็นวารสารที่พิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในและนอกสถาบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่งานวิจัย และบทความทางวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์ และนักวิจัย รวมทั้งกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักศึกษา อาจารย์ และนักวิจัย พัฒนางานความรู้ในสาขาต่างๆ อีกทั้งยังเป็นสื่อกลางในการศึกษา ค้นคว้า และเป็นแหล่งวิทยาการความรู้ด้านต่างๆ อันเป็นการเปิดโลกกว้างทางการเรียนรู้ โดยกำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน

(วันสุดท้ายของการรับบทความ วันที่ 31 ตุลาคม ของทุกปี)

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

(วันสุดท้ายของการรับบทความ วันที่ 30 เมษายน ของทุกปี)

บทความที่ส่งมาเผยแพร่ ต้องเป็นบทความใหม่ ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร รายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่ได้รับการตีพิมพ์

ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์

1. งานวิจัย (Research Papers) เป็นผลงานจากการค้นคว้าทดลองหรือวิจัยทางวิชาการที่ผู้เขียนหรือกลุ่มผู้เขียนได้ค้นคว้าวิจัยด้วยตัวเอง
2. บทความวิชาการ (Articles) ซึ่งอาจแยกเป็นบทความปริทัศน์ (Review Articles) และบทความเทคนิค (Technical Articles) ซึ่งเรียบเรียงจากการตรวจสอบเอกสารวิชาการในสาขานั้นๆ
3. บทความอื่นๆ ที่คณะผู้จัดทำเห็นสมควร เช่นงานแปล รวมถึงจดหมายถึงบรรณาธิการ (Letters to Editor)

การเตรียมต้นฉบับ

ผลงานวิชาการที่รับพิจารณาตีพิมพ์ ต้องพิมพ์บนกระดาษขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียว เว้นขอบซ้าย 1.25 นิ้วและขอบขวา 1 นิ้ว ความยาวไม่เกิน 15 หน้า ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point จำนวน 1 ชุด และควรแนบไฟล์ข้อมูลที่บันทึกลงแผ่นซีดี (CD-ROM) พิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word หรือโปรแกรมที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป โดยมีส่วนประกอบ ดังนี้

1. ใบสมัครขอส่งบทความลงตีพิมพ์ จำนวน 1 ชุด

2. บทความที่เป็นบทความวิจัย ต้องมีองค์ประกอบเรียงตามลำดับ ดังนี้

2.1 บทคัดย่อ (Abstract) ให้เขียนนำหน้าตัวเรื่อง เป็นการสรุปสาระสำคัญของเรื่อง โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ วิธีการและผลสรุป ไม่ควรเกิน 250 คำ หรือร้อยละ 3 ของตัวเรื่อง และให้ระบุคำสำคัญ (Key word) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษท้ายบทคัดย่อ จำนวนไม่เกิน 3 คำ และไม่ควรใช้คำย่อในบทคัดย่อสำหรับบทความที่ต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษ ต้องส่งบทคัดย่อภาษาไทยด้วย

2.2 บทนำ ครอบคลุมความสำคัญ และที่มาของปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการดำเนินการทดลอง

2.4 สรุปและอภิปรายผล

2.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.6 กรณีมีรูปภาพ และกราฟ กรุณาแยกออกจากเนื้อเรื่อง บันทึกเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล JPEGs หรือ Tiffs เท่านั้น ถ้าเป็นภาพถ่ายกรุณาส่งภาพต้นฉบับ จะไม่รับภาพประกอบบทความที่เป็นการถ่ายสำเนาจากต้นฉบับและภาพสแกน เนื่องจากจะมีผลต่อคุณภาพในการพิมพ์ และจะลงภาพสีเมื่อจำเป็น เช่น แสดงสีของดอกไม้ เป็นต้น ในกรณีที่เปลี่ยนรูปถ่ายให้ขาดโดยใช้หมึกสีดำที่มีเส้นคมชัด หมายเลขรูปภาพ และกราฟ ให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่างๆ ให้ใช้ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point ตัวบาง และอยู่ด้านล่างกึ่งกลางของรูปภาพและกราฟ

2.7 การพิมพ์ตาราง กรุณาแยกออกจากเนื้อเรื่อง หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายรายละเอียดต่างๆ ให้ใช้ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point ตัวบาง อยู่ด้านบนชิดซ้ายของตาราง

2.8 การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อเรื่อง ให้อ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนาม-ปี (Author – date on text citation) โดยระบุชื่อผู้แต่ง และปีที่พิมพ์ไว้ข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง รวมทั้งให้มีการอ้างอิงท้ายเล่ม (Reference citation) โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนอ้างอิงที่ปรากฏเฉพาะในบทความเท่านั้น และจัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง

หมายเหตุ: นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ จะต้องมีคำรับรองจากประธาน หรือ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หลักให้พิจารณาผลงานพิมพ์เผยแพร่

การติดต่อในการจัดส่งบทความ

1. ทางไปรษณีย์: บรรณารักษ์ วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ 6/999 ซ.พหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กทม.10220

2. ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: nbu.journal@northbkk.ac.th หรือ nbu.journal@gmail.com

3. ทางโทรศัพท์ สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย 0-2972-7200 ต่อ 502-503

4. ผู้สนใจส่งบทความให้ดาวน์โหลดแบบฟอร์ม และใบสมัครได้ที่ <http://www.northbkk.ac.th/journal/>

5. การชำระค่าพิจารณาบทความ ให้โอนเงินเข้าบัญชี ออมทรัพย์ ธนาคารกรุงเทพ สาขาสะพานไหม-ดอนเมือง เลขที่ 134-5567-992 ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ 2”

ใบสมัครส่งบทความลงตีพิมพ์ วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
(การกรอกใบสมัครโปรดใช้วิธีการพิมพ์)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย): .....

.....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ): .....

.....

ผู้เขียน (ชื่อที่ 1)

ชื่อ- สกุล: .....

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน: .....

.....

โทรศัพท์ ..... โทรสาร ..... E-mail .....

ผู้เขียน (ชื่อที่ 2)

ชื่อ- สกุล: .....

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน: .....

.....

โทรศัพท์ ..... โทรสาร ..... E-mail .....

ผู้เขียน (ชื่อที่ 3)

ชื่อ- สกุล: .....

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน: .....

.....

โทรศัพท์ ..... โทรสาร ..... E-mail .....

ประเภทบทความที่นำเสนอ

☐ บทความวิชาการ (Academic article)

☐ บทความวิจัย (Research article)

☐ บทวิจารณ์หนังสือ (Book review)

☐ บทความปริทัศน์ (Review article)

คำรับรองจากผู้เขียน

“ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม (ถ้ามี) ขอรับรองว่า บทความที่เสนอมานี้ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์และไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใด ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยอมรับหลักเกณฑ์การพิจารณาต้นฉบับ ทั้งยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิ์พิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมนี้ขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ กรณีมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และ/หรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ให้เป็นความรับผิดชอบของข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมแต่เพียงฝ่ายเดียว”

.....ลายมือชื่อ

(.....)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

แบบรับรองการพิจารณาบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

วันที่ .....

เรียน บรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ตามที่ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว .....
นักศึกษาระดับ ..... หลักสูตร .....
ขอส่งบทความวิจัยเรื่อง.....
.....
.....

โดยมี ..... เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก มาเพื่อขอ
พิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าไม่ได้ ส่งบทความวิจัยเรื่อง
เดียวกันนี้ไปลงตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ .....
(.....)
นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักของนักศึกษาตามรายชื่อข้างต้นจริง และได้
พิจารณาบทความดังกล่าวแล้ว เห็นสมควรให้ลงพิมพ์ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้

ลงชื่อ .....
(.....)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

■ Contents

บทความวิจัย

1	● รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันตอนบน	■ กานต์วี ศรีประไพ ■ นิษฐ์วุฒิ จิโรจน์ภิญโญ ■ สมศักดิ์ จันผ่อง ■ รัชชัยย์ ศรีสุวรรณ
13	● ผลของการจัดกิจกรรมเกมเบ็ดเตล็ดตามแนวคิดการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยสองภาษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	■ กิ่งกมล คงเรือง ■ ปิยลักษณ์ อัครรัตน์ ■ ศุภวรรณ เล็กวิไล
25	● การพัฒนาพฤติกรรมมารยาทไทยของครูอนุบาลชาวต่างชาติ โดยการฝึกอบรมมารยาทไทย โรงเรียนอนุบาลนานาชาติเพรพ สาขาสุทธิสาร กรุงเทพมหานคร	■ ชลธิชา สุนาคำ ■ ปิยลักษณ์ อัครรัตน์ ■
40	● กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	■ ธนัชลักษณ์ ฤทธิ์แดง ■ วรียา ธรรมกิตติภาพ ■ ภัทรา วายจูด
57	● อิทธิพลของกระแสเงินสดและสภาพคล่องทางการเงินต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100	■ ปวีณา กัณฐา ■ อรรวรรณ เชื้อเมืองพาน ■ ปานฉัตร อาการักษ์
67	● ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี	■ ปัญญวัฒน์ จุฬามาต
80	● ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มพื้นที่การศึกษาเขตตรวจราชการที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การศึกษาภาพเชิงอนาคต	■ ปิยะ ลิมฉาย ■ นิษฐ์วุฒิ จิโรจน์ภิญโญ ■ สมศักดิ์ จันผ่อง
98	● ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบคล่องตัวกับการบริหารงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนไทย	■ ปิยะดา วรธนะสาร ■ พูลสุข กิจรัตน์ภร ■ สวนา พรพัฒน์กุล
114	● การพัฒนารูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฉลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล	■ โลลา บินโละ
127	● การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะความสามารถในการรับส่งลูกฟุตบอลในกีฬาฟุตบอลโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	■ วรปรัชญ์ หวังกลาง ■ จันทร ดิยะวงศ์
137	● ผลของการจัดกิจกรรมแบบคาดคะเน สังเกต อธิบาย ที่มีต่อทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเทพวิทยา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร	■ วิชชุดา ตรีศรี ■ อัญชลี ไสยวรรณ ■ ศศิธร ไสภารัตน์
150	● ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าและความตั้งใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร	■ วิรัชพัชร อัสสัมภินพงศ์ ■ พัชรหทัย จารุทวีผลนุกุล
165	● ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจใช้ ChatGPT อย่างต่อเนื่องของ Gen Z ในประเทศไทย	■ ศรีจันทร พลอยบุศต์ ■ พรทิพย์ ต้นติวิเศษศักดิ์
176	● รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ PLC ในการนำนโยบายสู่การจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2	■ ศิริวรรณ ภูริวัฒนธรรม ■ ประจวบ จันท
195	● ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1	■ สมนึก การ์เวท ■ ทรงยศ แก้วมงคล ■ สมศักดิ์ คงเที่ยง ■ นิษรา พชรวิงษ์ ■ สุวรรณดา ยุทธกิตติ์
206	● ผลของการใช้การปรึกษาแบบกลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุบ้านพักคนชราแห่งหนึ่ง จังหวัดราชบุรี	■ เอนกพงศ์ รัตนวิเชียรโชติ ■ สุธอรณ วงษ์ทิม ■ นิธิพัฒน์ เมฆขจร

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
NORTH BANGKOK UNIVERSITY

- วิทยาเขตสะพานใหม่ 6/999 ซ.พหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220 Tel. 0-2972-7200 Fax. 0-2972-7751
- วิทยาเขตรังสิต 59 ถ.รังสิต-นครนายก (คลอง 3) อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130 Tel. 0-2533-1000 Fax. 0-2533-1020
- ศูนย์การศึกษานนทบุรี 49/178 หมู่ 8 ถ.รัตนวิเบศร์ ต.บางกระสอ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี 11000 Tel. 0-2589-1133 ต่อ 534 Fax. 0-2589-5808

